Joanne Harris

SZENT BOLONDOK

Ulpius-Ház Könyvkiadó
Budapest, 2005

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Joanne Harris: Holy Fools

Fordította
Szűr-Szabó Katalin
Alföldi Zsófia
Bánföldi Tibor
Endreffy Júlia
Sillár Emőke

Szerkesztette
Greskovits Endre

Copyright © by Joanne Harris 2003
Jacket illustration © by Stuart Haygarth
Hungarian translation © Szűr-Szabó Katalin
Alföldi Zsófia, Bánföldi Tibor, Endreffy Júlia, Sillár Emőke,
2005
© Ulpius-ház Könyvkiadó, 2005

ISBN 963 725369 0

Serafinának

1

1610. július 5.

A komédiásokkal kezdődik. Heten vannak, hat férfi és egy lány: a lány flitteres, szakadt csipkeruhában, a férfiak bőrben, selyemben. Mind maszkot viselnek, parókát, arcuk rizsporos és erősen festett: Arlequin és Scaramouche, a hosszú orrú Pestisdoktor, az illedelmes Isabelle és a kéjvágyó Géronte, az út pora alatt aranyosan csillog festett lábkörmük, mosolyra vont ajkuk látni engedi krétaporral fehérített fogaikat, hangjuk harsány és olyan édes, hogy első perctől a szívemet marcangolja.

Zöld és arany szekerükön bejelentés nélkül érkeztek, az oldalfalak kopottak és karistoltak, de a vörös betűk ínég jól kivehetők annak, aki tud olvasni:

Lazarillo világjáró színészei!
Tragédia és komédia!
Vadállatok és csodák!

És a felirat körül nimfák és szatírok, tigrisek és elefántok parádéztak vörösben, rózsaszínben és ibolyakékben. Majd legalul az arannyal cirkalmazott, büszke melldöngetés:

A király színészei

Magam sem hittem, pedig azt mondják, az öreg Henrik-nek pórias az ízlése, és szívesebben nézi a vadállatokat, vagy a *comedie ballet*-t mint a legemelkedettebb tragédiát. Hisz én is táncoltam előtte az esküvője napján, Marie-ja szigorú tekintete előtt. Az volt életein legszebb pillanata.

Lazarillo színtársulata messze elmaradt tőlünk, mégis nosztalgikusan néztem az előadásukat, és mélyebben felkavart, mintsem a színészek tehetsége indokolta volna. Talán balsejtelem suhant át rajtam, talán futólag megpillantottam azt, ami azelőtt volt, hogy az új inkvizíció fosztogatói józanságot erőltettek ránk, de tánc közben a lilák, a vörösek és a zöldek felragyogtak a napsütésben, én pedig csatatéren masírozó ókori hadseregek bátor, csillogó kopjalobogóinak láttam ezeket a merész színeket: dacosan szegültek szembe az új rend hitehagyottaival és lepelrázóival.

A feliraton hirdetett vadállatok és csodák közé csupán egy kevéssé lélegzetelállító, piros kabátos majom és egy kis, fekete medve tartozott, de az énekeseken és az álarcosokon kívül volt egy tűznyelő, több szemfényvesztő, muzsikus, akrobata és még egy kötéltáncos is; jelenlétüktől lángra lobbant az udvar, Fleur pedig az elragadtatástól kacagott meg sikoltozott, és barna apácaruhám szövetén át ölelgetett.

A kötéltáncos haja sötét és göndör volt, lábán aranygyűrűk csillogtak. Néztük, ahogy felpattan a feszes kötélre, amelynek egyik végét Géronte, a másikat Arlequin tartotta. A tamburin éles vezényszavára magasba hajították, ő pedig bukfencet vetett a levegőben, és olyan ügyesen esett vissza a kötélre, ahogy régen én csináltam. Vagy majdnem olyan ügyesen, hisz én a *Théâtre des Cieux*-nél játszottam, a nevem l'Ailée volt, a Szárnyas, a Levegő táncos, a Repülő Hárpia. Amikor dicsőségem csúcsán a magasban kifeszített kötélre léptem, egy

emberként sóhajtott fel a közönség, csend támadt, és a sok szelíd hölgy, rizsporos úr, püspök, kereskedő, szolga, udvaronc, de még maga a király is elsápadt, és kimeresztette a szemét. Még most is előttem van az arca, rizsporos fürtjei és lelkes tekintete, s utána felcsattant a fülsiketítő tapsorkán. A büszkeség természetesen bűn, bár én személy szerint sosem értettem, miért. Némelyek tán azt mondanák, a büszkeség vetett oda, ahol ma vagyok, ha úgy tetszik, a büszkeség miatt csúsztam így le, bár, mint mondják, a végén úgyis felemelkedem. A végítélet napján az angyalokkal fogok táncolni, szokta Marguerite nővér mondogatni, de ő csak egy bolond, szegény, rángatódzó, vonagló teremtés, aki a matraca alatt rejtegetett üveg segítségével borrá változtatja a vizet. Azt hiszi, nem tudom, de a kolostori hálótermünkben, ahol a keskeny ágyakat csak vékony deszkafal választja el, senki sem őrizheti sokáig a titkait. Senki, csak én.

Sainte Marie-de-la-mer apátsága Noirs Moustiers félszigetének nyugati felén áll. Az épület a középső udvar körül nagy területen terpeszkedik, oldalt és körben hátul fából készült melléképületek egészítik ki. Az elmúlt öt évben ez volt az otthonom; soha ilyen hosszú időt nem töltöttem még egy helyben. Auguste nővérnek hívnak, de hogy ki voltam, nem tartozik ránk, legalábbis egyelőre. A kolostor talán az egyetlen menedékhely, ahonnan a múltat ki lehet zárni. De a múlt alattomos nyavalya: egy fuvallat, a fuvola hangja, a táncos lába is visszahozhatja. Akárcsak korábban, most is belátom, hogy már késő, de nem mehetek másfelé, mint előre. A komédiásokkal kezdődik. De ki tudja, hol ér véget?

A kötéltáncos jelenete véget ért, utána bűvészkedés és zene következett, mialatt a társulat vezetője – gondolom, személyesen Lazarillo – bejelentette a műsor finálját.

– És most, kedves nővérek! – Színházhoz szokott hangja

végigdübörgött az udvaron. – Gyönyörűségükre és épülésükre, szórakoztatásukra és nagy örömükre, Lazarillo világot bejárt színészei előadnak egy társasági komédiát, egy rendkívül mulatságos történetet! És most fogadják tőlem… – Itt teátrális szünetet tartott, és levette háromszögletű, hosszú tollal díszített kalapját. – …a *Les Amours de l'Hermite*-et!

Egy varjú, a balszerencse fekete madara repült el felettünk. Egy pillanatra meglegyintett hűs árnyéka, és ujjammal a balsorsot elhárító jelet mutattam: *Cö, cö, hess innen!*

De a varjút nem lehetett elkergetni. Esetlenül verdesett a szárnyával, az udvar közepén álló kútfőhöz ugrált, és láttam, ahogy a szeme pimaszul, sárgán villan rám. Lazarillo társulata nem zavartatta magát, hanem folytatta az előadást. A madár gyorsan, ellenszenvesen fél oldalra hajtott fejjel rám nézett.

Cö, cö, hess innen! Egyszer figyeltem, ahogy anyám pusztán ezzel a varázsszóval elzavart egy raj vadméhet, de a varjú csak némán kitátotta felém a csőrét, amelyből kilátszott keskeny, kék nyelve. Elfojtottam a vágyat, hogy egy kővel elzavarjam.

Különben is kezdődött a darab: egy gonosz pap el akart csábítani egy gyönyörű lányt, aki kolostorban rejtőzött el, míg szerelme, a bohóc, apácának öltözve próbálta megmenteni. A gonosz kérő azonban rájuk lelt, mert megesküdött, ha nem lehet övé a lány, akkor másé sem lesz, ám egy majom váratlan feltűnése – aki a gazfickó fejére ugrott – keresztülhúzta terveit, és lehetővé tette, hogy a szerelmesek elmeneküljenek.

A darab közömbösen hagyott, a komédiásokat kimerítette a hőség. Rosszul mehet a bolt, gondoltam, ha hozzánk jöttek. Egy szigeten álló kolostor ételnél és szállásnál aligha nyújthat többet, illetve még azt sem, ha szigorúan ragaszkodunk a szabályokhoz. Talán baj van a szárazföldön. Nehéz idők járnak a vándorokra. De Fleur-nek nagyon tetszett az előadás, tapsolt, és hangosan biztatta a rikoltozó majmot. Mellette Perette,

legfiatalabb novíciánk, aki apró, élénk arcával és bodros hajával maga is úgy festett, mint egy kismajom, izgatottan hurrogott.

A jelenet már a vége felé járt. A szerelmesek egymásra találtak. A gonosz papot leleplezték. Kicsit szédültem, mintha a nap megszúrta volna a fejemet, és abban a pillanatban azt hittem, látok valakit a színészek mögött. A fény hátulról érte, mégis azonnal ráismertem: senkiével nem lehetett összetéveszteni a fejtartását, azt, ahogy áll, vagy ahogy magas alakja hosszú árnyékot vet a kemény, fehér földre. Megismertem, bár csak egy másodpercig láttam: Guy LeMerle volt, az én balszerencsét hozó, fekete madaram. A következő pillanatban eltűnt.

Így kezdődik: a komédiásokkal, LeMerle-lel és a balszerencsét hozó madárral. Anyáin mindig azt mondogatta: *a szerencse forgandó, akár a széljárás.* Talán eljött az ideje, hogy számunkra is megforduljon, ahogy az eretnekek szerint a világban is megfordul, és lassan árnyak kúsznak oda, ahol régen fény volt. Talán mindez semmit sem jelent. De miközben a táncosok bakugrásokkal és dalokkal szórakoztatták a közönséget, vörösre festett ajkuk közül lángot eregettek, álarcuk mögül somolyogtak, cigánykereket hánytak, szökdécseltek, tetszelegtek és a tamburin meg a fuvola zenéjére aranyozott lábukkal a földön dobogtak, úgy éreztem, hosszú, fekete szárny árnyéka kúszik mind közelebb, és lassan ráborul a vörös alsószoknyákra és a csilingelő tamburinra, a rikoltozó majomra, a bohócra, a maszkokra, Isabelle-re és Scaramouche-ra. Az apátság fehérre festett, hőséget visszaverő falai közt, a déli verőfény poklában is megborzongtam. A mozgás feltartóztathatatlan kezdete. Végnapjaink lassú vonulása.

Nem szabad jelekben és madárjóslatokban hinnem. Mindez

már a múlté, letűnt a *Théâtre des Cieux*-vel. De miért LeMerle, és miért ennyi év után? A szememre hulló árnyék tovasuhant, és a színészek hajlongva, izzadva, mosolyogva és fejünket rózsaszirommal hintve játékuk végére értek. A kelleténél is jobban megszolgálták az éjszakai szállást és az útravalót.

Mellettem a kövér Antoine nővér húsos kezével tapsolt, az erőfeszítéstől vörös foltok jelentek meg az arcán. Hirtelen megcsapott a testéből áradó izzadságszag, a felszálló por szaga. Hátulról körmök mélyedtek a hátamba: Marguerite nővér kapaszkodott belém, meggyötört arcára fájdalommal vegyes gyönyörűség ült ki, szája két sarkát az izgalom remegő ívben húzta le. A testek bűze erősödött. És az apátság hőt sugárzó fala mellett felsorakozó apácákból egyszerre velőtrázó és furcsán vad kiáltás tört fel, a gyönyör és a megkönnyebbülés *aiiii*-ja, mintha a forróság felszabadította természetes energiák őrülettel hatották volna át tapsukat. *Aii! Hogy volt! Aii! Hogy volt!*

Akkor ütötte meg a fülemet egy magas, disszonáns hang, amely csaknem belefulladt a nekibőszült üdvrivalgásba. *Mère Marie,* hallottam. *A tisztelendő anya…* aztán ismét a hőség és a hangok zaklatott zsongása, amelyből újra magasba csapott az éles hang.

A kiáltás forrását keresve néztem körül, és megláttam Alfonsine nővért, a tüdővészes apácát, aki széttárt karral, fehér és egzaltált arccal a magasban, a kápolna lépcsőjén állt. A nővérek alig figyeltek rá. Lazarillo társulata utoljára hajolt meg, a színészek még egyszer körbejártak a virágokkal és a bonbonnal, a tűznyelő szájából fellobbant egy utolsó lángnyelv, a majom bukfencet vetett, Arlequin arcán szétfolyt a festék. Isabelle – aki idős volt már a szerephez, és jól látható pocakja volt – szinte megolvadt a melegben: vörös száján a festék majdnem a füléig kenődött el.

Alfonsine nővér nem hagyott fel a kiabálással; mindent

elkövetett, hogy az apácák zsibongásában is hallani lehessen.

– Isten büntetése ez rajtunk! – Azt hiszem, ezt kiabálta. – Rettenetes büntetés!

Néhány apáca végre felbőszült; Alfonsine akkor volt a legboldogabb, ha valamiért vezekelhetett.

– Az isten szerelmére, Alfonsine, most meg mi a baj?

Mártírpillantását ránk szegezte.

– Nővéreim! – kiáltotta inkább vádlón, mini szomorúan. – A tisztelendő anya meghalt!

E szavak hallatán csend támadt közöttünk. A komédiások bűntudatosan és zavartan álldogáltak, mintha hirtelen felfogták volna, hogy megvontuk tőlük a vendéglátást. A tamburinjátékos karja hangos csilingeléssel hullott le.

– Meghalt? – Mintha ebben a tüzes forróságban, a súlyosan ránk nehezedő ég alatt ez lehetetlen volna.

Alfonsine bólintott, és mögöttem Marguerite nővér máris jajveszékelni kezdett. *Miserere nobis, miserere nobis*…

Fleur értetlenül nézett fel rám, én pedig váratlan erővel kaptam fel, és szorítottam magamhoz.

– Vége? – kérdezte. – Táncol még a majom?

Megráztam a fejemet.

– Aligha.

– Miért nem? A fekete madár miatt?

Döbbenten néztem le rá. Még csak ötéves, de már mindent észrevesz. A szeme, mint két tükörcserép, visszatükrözi az eget: ma kéket, holnap a viharfelhő hasának lilásszürkéjét.

– A fekete madár – ismételte meg türelmetlenül. – Elrepült.

Hátrapillantottam, és láttam, hogy igazat mond. A holló elrepült, miután átadta az üzenetét, és most már biztosan tudtam, hogy előérzetem igaznak bizonyult. A napfényben töltött időnk véget ért. Lehull az álarc.

2

1610. július 6.

Elküldtük a színészeket a városba. Sértett szemrehányással távoztak, mintha megvádoltuk volna őket valamivel. De nem lett volna illendő, ha a kolostorban maradnak, a halál közelében. Én magam adtam át a fizetségüket – a lovaknak szénát, a vándorszínházaknak mindenütt járó kenyeret, hamuba forgatott kecskesajtot es egy üveg jóféle bort –, és búcsút vettem tőlük.

Lazarillo fürkész pillantást vetett rám.

– Ismerős az arcod, *ma sœur*. Nem találkoztunk már valahol?

– Nem hiszem. Gyerekkorom óta a zárdában élek.

Vállat vont.

– Túl sok városban fordultam már meg. Az arcok lassan egybefolynak.

Ismertem ezt az érzést, bar nem árultam el.

– Rossz idők járnak, *ma sœur*. Imáidban említs meg bennünket.

– Soha nem fogom elmulasztani.

A tisztelendő anya keskeny ágyán feküdt, és még kisebbnek és aszottabbnak látszott, mint életében. A szemét lezárták, és Alfonsine a fejére illesztette a *quichenotte*-ot, a keményített fátylas főkötőt, amit az öregasszony sosem volt hajlandó viselni.

– *A quichenotte*-nak jó hasznát vettük – mesélte mindig. – *Kis nóta, kis nóta,* mondtuk az angol katonáknak, és a kemény fátyolszárnyat is viseltük, hogy tartóztassák meg magukat. Ki tudja – csillant meg huncutul a szeme –, talán azok az angol martalócok még mindig itt rejtőznek valahol, és hogyan őrizhetném meg másképp az erényemet?

Alfonsine azt mondta, hogy a tisztelendő anya a mezőn esett össze burgonyakapálás közben. Egy perc múlva már nem élt.

Kegyes halál, bizonygatom magamnak. Se fájdalom, se pap, se nagy hűhó. Azonkívül a tisztelendő anya hetvenhárom éves volt – felfoghatatlan kor! –, és már akkor törékeny volt az egészsége, amikor öt éve beléptem a zárdába. De ő fogadott be, ő segítette a világra Fleurt, és a gyász olyan váratlanul lep meg, mint egy rég látott barát. Halhatatlannak tűnt: szűk horizontomon mozdíthatatlan határkőnek. A kedves, egyszerű Marie anya, aki parasztasszonyok módjára szoknyája korcába tűrte a kötényét, úgy járta a burgonyaföldeket.

A burgonya volt a büszkesége, mert bár igen kevés terem meg ebben a sanyarú talajban, ezt a gyümölcsöt igen nagyra becsülik a szárazföldön, és a sónk, valamint az üvegben eltett, savanyított *salicorne*-unk mellett elég jövedelmet hoz a konyhára, hogy megőrizzük csekélyke függetlenségünket. A burgonya és a tized meglehetős jómódot biztosít nekünk, még nekem is, aki pedig az utazás szabadságához szoktam, mert az én koromban ideje búcsút mondani a veszélyeknek meg az izgalmaknak, és egyébként is – emlékeztetem magam – a *Théâtre des Cieux*-nél többször hajigáltak meg kővel, mint nyalánksággal, és a jó időkre kétszer annyi ínséges jutott, ami meg a részegeseket, a pletykásokat, a kéjenceket és a férfiakat illeti… Mellesleg Fleurre kellett gondolnom, akkor is, meg mindig.

Egyik istenkáromlásom – a számtalan között –, hogy nem

hiszek a bűnben. Bűnben fogant lányomat tökéletes bánatban és sajnálkozás közepette kellett volna világra hoznom, és ahogy őseink bántak a nem kívánt kicsinyeikkel, talán ki kellett volna tennem a domboldalra, és sorsára kellett volna hagynom. De Fleur kezdettől fogva örömet szerzett nekem. Miatta viselem a Bernát-rendiek vörös keresztjét, miatta dolgozom a földeken ahelyett, hogy a kötélen egyensúlyoznék. Napjaimat egy olyan Istennek szentelem, aki iránt kevés szeretetet és még kevesebb megértést érzek. De mivel Fleur mellettem van, ez az élet nem is olyan kellemetlen. A zárda legalább biztonságos. Van egy kis kertem. Könyveim. Barátaim. Hatvanötén vagyunk, s ez a család nagyobb és sok tekintetben összetartóbb, mint amilyeneket valaha ismertem.

Azt mondtam, özvegyasszony vagyok. Ez tűnt a legegyszerűbb magyarázatnak. Gazdag, fiatal özvegy, aki várandós, és halott férje hitelezőinek üldözése elől menekül. A szekerem roncsából Epinalban kimentett ékszerek révén próbáltam előnyös megállapodást kötni. A színpadon töltött éveim is hasznomra váltak; mindenesetre elég meggyőzően alakítottam az özvegyet ahhoz, hogy a vidéki zárdafőnöknő, aki szülőhelye partvidékénél sosem merészkedett messzebbre, higgyen nekem. És ahogy telt az idő, rájöttem arra is, hogy a magyarázatomra nincs is szükség. Kevesünket vonzott ide a szent elhivatottság. A magány sóvárgásán, a férfiak iránti bizalmatlanságon, az ösztönös összetartáson kívül kevés volt bennünk a közös, ám ezek többet nyomtak a latban, mint neveltetés- és hitbéli különbségeink. Mind olyasmi elől menekültünk, amit nem igazán értettünk. Mint mondtam, mindenkinek megvoltak a titkai.

Marguerite nővér, aki sovány, mint egy nyúzott nyúl, és idegességében, szorongásában mindig rángatódzik, egy álmait elűző főzetért fordul hozzám; álmában – mint mondja – egy

férfi kínozza tüzes kézzel. Kamilla és macskagyökér mézzel édesített gyógyteáját főzöm neki, s emellett a nővér még sós vízzel és ricinusolajjal is purgálja magát, ám lázas tekintetéből jól tudom, hogy álmai továbbra is kísértik.

Azután itt van Antoine nővér, aki kövér és piros arcú, keze mindig zsíros az edényeitől; tizennégy évesen már egy halott gyermek anyja volt. Van, aki azt állítja, saját kezűleg végzett vele, mások az apját okolják, hogy dühében és szégyenében ölte meg a csecsemőt. Bűntudata ellenére Antoine nővér jól eszik, a hasa mindig feszül mellfátyla alatt, ügyefogyott holdvilágképét több remegő toka díszíti. Pitéit és lepényeit úgy öleli magához, mintha kisbabák volnának; az árnyak közt nehéz megállapítani, ki etet kit.

Alfonsine nővér: fehér, mint a csont, csak arcán ég két vörös folt; néha, amikor köhög, vért köp a tenyerébe. Örökös vallási rajongásban él: valaki azt mondta neki, hogy a betegeknek különleges adottságaik vannak, amelyek nem adatnak meg a testben egészségeseknek, ezért Alfonsine nővér túlvilági pózt ölt, és nagy, fekete kutya képében többször is látta a Sátánt.

És Perette, vagy ahogy mindenki ismeri, Anne nővér, de aki szíve mélyén mindig is Perette marad. Vad teremtés, aki sosem beszél; tizenhárom éves vagy kicsit idősebb volt, amikor egy éve, tavaly novemberben meztelenül ráakadtunk a tengerparton. Az első három napon egy szót sem szólt, csak arcát a falnak fordítva, mozdulatlanul ült a cellájában. Azután jöttek a dührohamok, a szétkent ürülék, az őt ápoló nővérekhez vágott étel, az állati üvöltések. Nem volt hajlandó azt a ruhát viselni, amelyet adtunk, meztelenül, peckesen járt-kelt a cellájában, és néha azonosíthatatlan nyelven, gúnyosan huhogott: ezzel jelezte dühét, különös bánatát, diadalait.

Ma már szinte normális gyereknek látszik. A novíciák fehér ruhájában már-már csinos is. Magas, továbbra is szavak nélküli

hangján énekli a zsoltárainkat, de a mezőkön a legboldogabb: fátylát egy szederbokorra hajítja, szoknyája repked a szélben. Még most sem beszél. Van, aki úgy gondolja, talán nem is beszélt soha. Aranyperemű szemének kifejezése kiismerhetetlen, akár a madáré. Szőke haja, amelyet levágtunk, hogy megszabadítsuk a tetűtől, lassan visszanő, és eláll keskeny kis arca körül. Szereti Fleurt, és gyakran csipog neki azon a magas, madárszerű hangján; a tengerpart nádjából és füveiből gyors, ügyes mozdulatokkal játékokat készít a lányomnak. Nekem is különleges helyem van a szívében, és gyakran elkísér a mezőre: nézi, ahogy dolgozom, és közben magában énekelget.

Igen: ismét van családom. A magunk módján mind menekültek vagyunk: Perette, Antoine, Marguerite, Alfonsine meg én, és rajtunk kívül a kimért Piété, a pletykás Bénédicte, a lusta Tomasine, a szalmaszőke, torz arcú Germaine, Clémente, a nyugtalanító szépség, akivel megosztja az ágyát, és a szenilis Rosamonde, aki már közelebb van Istenhez, mint az épelméjűek. Rosamonde, akinek ártatlanságát sem emlékek, sem bűnök nem fenyegetik.

Egyszerű itt az élet, vagy legalábbis eddig az volt. Bőven van étel, és jó is. Nem vonják meg tőlünk az élet örömeit: Marguerite-nek ott van az üvege és a napi többszöri purgálása, Antoine-nak a sok süteménye. Az enyém Fleur, aki az ágyam mellett, kiságyban alszik, és velem jön a napi imákra meg a földekre. Mondhatni, lazán élünk, inkább úgy, mintha vidéki lányok kirándulnának, és nem a bűnbánat által összefogott apácarend volnánk, de ez nem a szárazföld. Egy szigetnek megvan a maga világa; még a vízen túli Le Devin is idegen országnak tűnik. Egyszer egy évben átjön egy pap misét celebrálni, és azt beszélik, hogy a püspök tizenhat éve járt itt utoljára, amikor az öreg Henriket királlyá koronázták. Azóta már meggyilkolták a jó királyt, pedig ő mondta, hogy

Franciaország minden házában hetente kerüljön a fazékba szárnyas, és mi a vallásit is meghaladó hevülettel követtük azóta is – Antoine nővérnek köszönhetően – ezt a parancsot. Utódja egy fiú, akinek még ott a fenekén a tojáshéj.

Mennyi változás! Nem bízom bennük; odakint, a nagyvilágban olyan erők munkálkodnak, amelyek szétszaggatják az országot. Jobb, hogy itt vagyok Fleurrel, miközben körülöttünk a pusztulás dühöng, és a balszerencse madarai úgy gyülekeznek felettünk, mint a viharfelhők.

Itt, ahol biztonságban vagyunk.

3

1610. július 7.

Apátság apátnő nélkül. Ország király nélkül. Két napja osztozunk Franciaország nyugtalanságában. Dieudonné – Istenadta – Lajos szép, erős név egy királygyilkosság árnyékában trónra juttatott gyermeknek. Mintha a név maga elűzhetné az átkot, és vakká tehetné az embereket az egyház és az udvar züllöttségére, valamint Mária királyné egyre növekvő becsvágyára. Az öreg király katona volt, a kormányzás viharedzett bajnoka. Henrik idején tudtuk, hol állunk. De ez a kis Lajos még csak kilencéves. Alig két hónappal apja halála után máris lábra kapott a szóbeszéd. A Medici asszony egyik kegyeltjét ültette de Sully, a király tanácsadója helyére. A Condék visszatértek. Orákulumra sincs szükségem, hogy előre lássam a zavaros időket. Az ilyesmi általában itt, Noirs Moustiers-ben nem érint bennünket. De akárcsak Franciaországnak, nekünk is szükségünk van vezetésre. És az országhoz hasonlóan mi is félünk az ismeretlentől.

A tisztelendő anya nélkül szakadatlan bizonytalanságnak vagyunk kitéve, magunkra vagyunk hagyva. Üzenetet küldtünk Rennes-be, a püspöknek. De ünnepi hangulatunkat megfertőzte a kétség. A holttestet a kápolnában, égő gyertyák közt ravataloztuk fel, és mirhát füstölünk, mert nyár dereka van, és bűzös bent a levegő. A szárazföldről nem jön hír, bár tisztában

vagyunk vele, hogy Rennes legalább négynapi járásra fekszik. Addig is horgony nélkül sodródunk. Pedig horgonyra szükségünk van: korábbi napirendünk tovább lazult, míg mostanra formátlanná és értelmetlenné vált. Istentiszteletet szinte alig tartunk. Kötelességeinkről megfeledkeztünk. Mindegyik apáca másban keres vigaszt: Antoine az evésben, Marguerite az ivásban. Alfonsine a kerengő padlójának sorolásában; térden csúszva addig mossa, míg vérezni nem kezd a keze, és erővel kell a cellájába cipelni, de remegő kezében még akkor is a súrolókefét szorongatja. Van, aki sír, noha azt sem tudja, miért. Mások elmentek megkeresni a komédiásokat, akik két mérföldre innen, a faluban maradtak. Éjjel hallottam őket, amikor hazaértek a hálóterembe; a nyitott ablakon nevetés áradt ki, és megcsapott a bor meg a szeretkezés forró bűze.

Látszatra alig változott valami. Úgy élek, ahogy eddig: gondozom a gyógynövényeimet, írom a naplómat, sétálok a kikötőben Fleurrel, kicserélem a leégett gyertyákat újakra a szegény holttest mellett a kápolnában. Ma reggel magam imádkoztam, egyedül és némán, és nem fordultam segítségért az aranyozott fülkéjükben álló szentekhez. De napról napra nyugtalanabb vagyok. Nem felejtettem el az előadás napján érzett balsejtelmemet.

Éjjel hálófülkém csendjében kártyát vetettem. De ebben sem leltem vigaszt. Miközben Fleur mivel sem törődve az ágyában aludt, újra ugyanazokat a kártyákat húztam. A Torony. A Remete. A Halál. És továbbra is zaklatottan alszom.

4

1610. július 8.

Sainte Marie-de-la-mer apátsága a tengertől úgy kétmérföldnyire, lecsapolt lápvidéken fekszik. Tőlünk balra még mocsár van, amelyet telente rendszeresen elönt a víz, és az édesvízzel kevert tengervíz kőhajításnyira kúszik az ajtónktól, sőt olykor beszivárog a cellériumba, ahol az ennivalót tároljuk. Jobb kéz felől van a városba vezető út, amelyen lovas szekerek zörögnek, és amelyen a vándorkereskedők csütörtökönként egyik városból a másikba szállítják a szövetet, a kosarakat, a bőrt és az élelmet. Régi apátság a miénk, a Domonkos-rendi szerzetesek közössége alapította vagy kétszáz éve, és az egyetlen igaz pénzzel fizettek érte, amelyet az egyház elfogad: a kárhozattól való félelemmel.

Akkoriban, az élvezetek hajszolása és a fertő közepette egy nemes család azzal biztosította a mennyei királyságba való bejutását, hogy nevét adta egy apátságnak, de a barátokat kezdettől fogva a balsors üldözte. Az apátság felépülése után hatvan évvel kiirtotta őket a pestis, és két nemzedéken át üresen állt a kolostor, amíg a Bernát-rendiek el nem foglalták. Bizonyára jóval többen lehettek, mint ahányan most mi vagyunk, mert az apátságban kétszer annyian is elférnének, mint ahányan ma megtöltjük, csakhogy az idő meg a természet megtette a magáét, és elcsúfította a valaha szép architektúrát;

több melléképület ma már teljességgel hasznavehetetlen.

Valaha pazarlón szórhatták rá a pénzt, mert a kápolnában szép márványpadozat van, és a még épen maradt egyetlen ablak rajzolata csodálatos, de mivel a síkságon süvítő szelek elmállasztották a követ, és a nyugati szárnyban ledőltek a boltívek, ott egyetlen lakható helyiség sem maradt. A keleti szárnyban még megvan a hálóterem, a kerengő, a betegszoba és a közös helyiség, de a világiak lakrésze romos, és a tetőről annyi cserép hiányzik, hogy már madarak fészkelnek rajta. Az írószoba is sanyarúan fest, bár igen kevesen tudnak közülünk olvasni, és amúgy is olyan kevés a könyvünk, hogy ez nem sokat számít. Fából ácsolt, kisebb épületek szedett-vedett tömege támaszkodik a kápolnának: a sütőház, a cserzőműhely, a csűr és a halszárításra szolgáló füstölőház, ezért a Domonkos-rendi barátok grandiózus apátsága helyén most rendetlen viskók halmaza áll.

A közönséges munka nagyját a világiak végzik. Ezért a kiváltságért terménnyel és szolgálattal, valamint tizeddel fizetnek, mi pedig imádsággal és bűnbocsánattal háláljuk meg. Sainte Marie-de-la-mer egy kőszobor, amely ma egy kezdetlegesen kifaragott homokkő piedesztálon áll a kápolna ajtajában. Kilencven éve egy elveszett bárányát keresgélő parasztfiú fedezte fel a lápon: a három láb magas, megfeketedett bazalttömbből durván asszonyalakot formáztak. Csupasz a melle, és elkeskenyedő lábfejét hosszú, formátlan ruha takarja; a régi időkben a népek emiatt sellőnek hitték.

Felfedezését és negyven évvel ezelőtti fáradságos ideszállítását követően több csodás gyógyulás is bekövetkezett azok körében, akik hozzá fordultak, és a szobor igen népszerű lett a halászok között, akik gyakran imádkoznak Marie-de-la-merhez, hogy megvédje őket a viharoktól.

A magam részéről nagyon öregnek látom; nem annyira Szent

Szűznek, inkább vénasszonynak, aki fáradtan lehajtja a fejét, és görnyedt válla egy évszázad tisztelettudó simogatásától fényes. Megereszkedett melle is fényesebb: a gyermekáldásra vágyó meddő asszonyok elhaladtukban még ma is meg-megérintik, hátha szerencsét hoz nekik, s az áldásért egy szárnyassal, egy hordó borral vagy egy kosár hallal fizetnek.

Ám a szigetlakók minden tisztelete ellenére sem hasonlít a Szent Szűzre. Először is régebbi. Öregebb, mint az apátság, a bazalt ezer évnél is ősibbnek látszik, és a csillámkő úgy pettyezi, mintha csontszilánkokkal hintették volna meg. Semmi sem bizonyítja, hogy a szobor valaha is a Szent Szűz megjelenítésére szolgált volna. Csupasz melle mindenesetre igen illetlenül fest: mintha egy ókori pogány istennő volna. A helybeliek régi nevén emlegetik, bár csodái régóta megszilárdították személyazonosságát és szentségét. A halászok azonban babonás népek. Együtt élünk velük, de idegenek maradunk egymásnak, ahogy a régen itt élő Domonkos-rendi barátok is: tizeddel és ajándékokkal kiengesztelt egyéb fajta.

Sainte Marie-de-la-mer apátsága eszményi menedékhely. Bármily ódon, elszigetelt és omladozó is, ez a legbiztosabb rév, amelyet valaha láttam. Elég messze van a szárazföldtől, az egyetlen egyházi személy egy falusi lelkész, aki maga is alig tud latinul olvasni; helyzetemet egyszerre éreztem mulatságosnak és abszurdnak. Világi nővérként kezdtem mindössze tizenkét társam között. De a hatvanöt apácának is alig a fele tudott olvasni, egytizedüknél is kevesebben tudtak latinul. Először a Bibliából olvastam fel. Azután bevontak a lelkigyakorlatba, és napi feladataimat lerövidítve nekem kellett a nagy, régi Bibliából felolvasni a pulpituson. A tisztelendő anya ezek után szokatlan, már-már félénk visszafogottsággal viselkedett velem.

Ugye, megérted, a novíciák… Tizenketten voltak, tizenhárom és tizennyolc év között. Igazán nem volt helyénvaló, hogy akár ők, akár bármelyikünk ilyen tudatlanságban éljen. Ha taníthatnám őket… csak egy kicsit! A régi írószobában elrejtettek néhány könyvet, amelyet kevesen tudtak tanulmányozni. Bárcsak megmutathatnám nekik, hogy mit tegyenek…

Gyorsan felfogtam, miről is van szó. Bármily kedves volt is, bármily gyakorlatias is a maga eszes, egyszerű módján, tisztelendő anyánk titkolt előlünk valamit. Ötven vagy annál is több éven át hosszú részeket tanult meg kívülről a Bibliából, hogy palástolja tudatlanságát; rossz látást színlelt, hogy megmenekedjék a próbatételtől. A tisztelendő anya nem tudott latinul olvasni. És ha a gyanúm nem csalt, egyáltalán nem tudott olvasni.

Nagy gonddal felügyelte, amikor a novíciákat tanítottam; a refektórium – rögtönzött tantermünk – végében állt félrehajtott fejjel, mintha minden szót értene. Sem négyszemközt, sem nyilvánosan nem utaltam soha a fogyatékosságára, és olyan apróbb kérdésekben, amelyekről korábban tájékoztattam, kikértem a véleményét, ő pedig titokban és apróságokkal mutatta ki háláját.

Kérésére egy év múlva fogadalmat tettem, és új státusom lehetővé tette, hogy a kolostori élet minden területén teljes joggal vegyek részt.

Hiányzik. A jó Marie anya. Hite olyan egyszerű és becsületes volt, mint a föld, amelyen dolgozott. Ritkán büntetett – nem mintha egyébként sok büntetnivaló akadt volna –, mivel a bűnt a boldogtalanság bizonyítékának tekintette. Ha egy nővér vétkezett, kedvesen beszélt vele, és vétkét az ellenkezőjével fizette vissza: a lopást ajándékkal, a lustaságot a napi munka alóli felmentéssel. Kevesen voltak, akiket nem szégyenített meg

soha nem szűnő nagylelkűsége. És mégis eretnek volt, akárcsak én. Hite veszélyesen közel állt ahhoz a panteizmushoz, amelytől régi tanárom, Giordano óvott. És mégis őszinte volt. Filozófiáját, amely fittyet hányt a bonyolultabb teológiai kérdéseknek, egyetlen szóban lehetett összefoglalni: szeretet. Marie anya szemében a szeretet mindenen győzedelmeskedett.

Ne gyakran, hanem örökké szeress. Anyám egyik mondása ez, egyben életem során szívem története is. Mielőtt az apátságba menekültem, azt hittem, értem. Szeretet anyám iránt, szeretet a barátaim iránt, az asszony sötétebb és összetettebb szerelme egy férfi iránt. De amikor Fleur megszületett, minden megváltozott. Az az ember, aki még sosem látta az óceánt, talán csak *hiszi,* hogy tudja, milyen, de csak arra gondol, amit ismer: elképzel egy hatalmas vizet, amely nagyobb, mint egy malomtó vagy mint egy természetes állóvíz. A valóság azonban meghaladja a képzeletet: az illatok, a hangok, az óceán gyötrelme és öröme semmilyen korábbi tapasztalattal nem vethető össze. Fleur is ilyen volt. Tizenharmadik születésnapom óta nem volt ilyen eszmélésben részem. Attól a pillanattól, hogy Marie anya a karomba tette, és megszoptattam, tudtam, hogy megváltozott a világ. Addig egyedül voltam, és nem is sejtettem; egyedül utaztam, küszködtem, szenvedtem, táncoltam, szeretkeztem, szerettem, gyűlöltem, gyászoltam és diadalmaskodtam, mégis úgy éltem, mint az állat, egyik napról a másikra; semmi sem érdekelt, semmire sem vágytam, semmitől sem féltem. Hirtelen minden más lett: Fleur a világon volt. Anya lettem.

De veszélyes öröm volt ez. Természetesen tudtam, hogy a gyerekek gyakran korán halnak, hisz nemegyszer láttam utazásaim során, hogyan ragadja el a betegség, a baleset vagy az éhség őket, de eddig elképzelni sem bírtam a fájdalmat vagy a rettenetes veszteséget. Most azonban mindentől félek. A

nyughatatlan Ailée, aki fent táncolt a kötélen, és a trapézon repült a levegőben, félénk teremtéssé vált, kotkodácsoló tyúkká, aki gyermeke kedvéért görcsösen kapaszkodik a biztonságba, pedig régen kalandra szomjazna. LeMerle, az örök szerencsejátékos, gúnyosan megvetette volna gyengeségemet. *Ne kockáztass semmit, amit nem tudsz elveszteni.* Mégis sajnálom, akárhol van is. Az ő világában nincsenek óceánok.

Ma reggel épp csak megtartottuk a prímát, de a zsolozsmát és a hajnali istendicsőítést már nem. Amikor hasad a hajnal, egyedül vagyok a templomban; a pulpitus fölött, a tetőn, ahol a legjobban megritkultak a cserepek, tejszerű derengés árad be. Könnyű eső permetez, a törött ereszen túlcsorduló víz három hangon zenél. A legtöbb ólmot eladtuk abban az évben, amikor a sütőházat építettük: a rossz követ jó fémre, a kenyeret a déli kereszthajó közepére, a gyomrot a lélekre cseréltük. Az ólmot agyaggal és gipszhabarccsal helyettesítettük, de csak az ólom tartós.

Sainte Marie-de-la-mer nagy, kerek, kifejezéstelen szemmel tekint le rám. Vonásait legömbölyítette az idő: idomtalan kőasszony, aki nehézkesen guggol, akár a cigányasszonyok szüléskor. A nyitott ajtón át hallom a lápon túlról a tenger zúgását, a madarak rikoltozását. Biztosan sirályok. Errefelé nincsenek fekete rigók. Kíváncsi vagyok, vajon Marie anya lát-e most engem. Vajon a szent hallja-e szótlan imámat?

Talán csak a sirályok kacagásától tör rám a nyugtalanság. Talán a szabadság illatát hozza a szél a síkság felől.

Errefelé nincsenek fekete rigók.

De már késő. Most, hogy felébredt, gonosz szellememet nem lehet egykönnyen visszapréselni a palackba. Képe olyan erősen rajzolódik ki szemhéjam falára, hogy akár lehunyom a szemem, akár kinyitom, mindig látom. Úgy érzem, sosem hagyott magamra balsorsom Feketerigója. Ébren vagy álmomban

mindig ott bujkált a lelkemben. Öt év békesség több volt, mint amennyire számítottam, s talán több, mint amennyit megérdemeltem. De ahogy a szigetlakók mondják: minden visszatér. És a múlt úgy tör rá az emberre, akár a dagály.

5

1610. július 9.

Legrégibb emlékemet a szekerünkről őrzöm, amely narancsszínű volt: egyik oldalára tigrist, a másikra pásztorjelenetet festettek birkákkal és pásztorlánykákkal. Ha jó voltam, a bárányok oldalán játszhattam. Ha engedetlen voltam, a tigrist kaptam társaságnak. Titkon a tigrist szerettem jobban.

Cigányok közé születtem, ezért sok anyám volt, sok apám és sok otthonom. Isabelle, a vér szerinti anyám, erős volt, magas és gyönyörű. Aztán ott volt még Gabriel, az akrobata, Farandole hercegnő, akinek nem volt karja, és lábujjaival úgy fogott, mint a kezével. A sötét szemű Janette, aki jósolt, és ügyes, vén ujjai közt úgy villantak a kártyalapok, mint a lángnyelvek, valamint Giordano, a dél-itáliai zsidó, aki olvasni és írni is tudott. És nemcsak franciául, de latinul, görögül és héberül is. Tudomásom szerint nem volt a rokonom, de ő gondoskodott rólam a legjobban; a maga pedáns módján szeretett is. A cigányok a Juliette nevet adták nekem; nem volt más nevem, nem is volt rá szükségem.

Giordano tanított meg a betűvetésre, olvasott a könyvekből, amelyeket a szekér oldalában, egy titkos rekeszben tartott. Mesélt Kopernikuszról, megtanított rá, hogy a kilenc menny nem a Föld körül forog, hanem a Föld és a bolygók keringenek a Nap körül. Sokat beszélt a fémek és az elemek

tulajdonságairól, amit nem mind értettem. Megmutatta, hogyan kell összekeverni a fekete lőport salétrommal, kénnel és faszénnel, és hogyan kell egy hosszú zsinórral meggyújtani. A többiek *Le Philosophe*-nak hívták, és tréfát űztek a könyveiből meg a kísérleteiből, de tőle tanultam meg olvasni, a csillagokat figyelni és bizalmatlanságot táplálni az egyházzal szemben.

Gabriel megtanított bűvészkedni, cigánykereket hányni, kötélen táncolni. Janette-től ellestem a kártyavetést, a növények és gyógyfüvek titkait. Farandole-tól az önállóságot és a büszkeséget. Anyámtól a színek, a madarak hangjának ismeretét és a rontást, amellyel a szemmel verést el lehet hárítani. Másutt megtanultam a zsebmetszést, a késforgatást, az ökölharcot és azt, hogyan csaljak csípőm riogatásával egy részeg férfit a sötétbe, ahol ügyes, gyors kezek hamar megszabadították erszényétől, és lelohasztották vágyát.

A part menti városokat jártuk, és egy helyen sem maradtunk annyi ideig, hogy nem kívánt figyelmet vonjunk magunkra. Gyakran korgott a gyomrunk, a legszegényebbeken és a legkétségbeesettebbeken kívül került bennünket mindenki, a szószékekről országszerte megbélyegeztek minket, és az aszálytól az almarothadásig minden bajért bennünket okoltak, de a lehetőségekhez, képest boldogok voltunk, és tehetségünk szerint segítettük egymást.

Amikor betöltöttem a tizennégyet, szétszóródtunk: Flandriában vakbuzgó fanatikusok felgyújtották a szekereinket, és lopással meg boszorkánysággal vádoltak bennünket. Giordano délre menekült, Gabriel a határ felé, anyám pedig egy kis karmelita közösség gondjaira bízott, és megígérte, hogy értem jön, amint elmúlik a veszély. Nyolc hétig maradtam ott. A nővérek kedvesek, de szegények voltak – csaknem annyira, mint mi magunk; jobbára félelemben élő öregasszonyok, akik képtelenek voltak a rendjük falain túli világgal szembenézni.

Gyűlöltem ott élni. Hiányzott az anyám és a néhány barátom, hiányzott Giordano a könyveivel, de leginkább az utak szabadsága. Isabelle-től se jó, se rossz hír nem jött. Kártyáim semmit sem mutattak, csak serlegek és kardok zűrzavarát. Kopasz fejem búbjától a talpamig viszkettem, és mindennél jobban vágytam arra, hogy minél messzebbre kerüljek az öregasszonyok szagától. Egyik éjjel megszöktem: hat mérföldet gyalogoltam Flandriáig, és pár hétig maradékokon tengődve bujkáltam; reméltem, hogy hírt hallok a társulatunkról. De addigra kihűlt a nyomuk: a háború híre minden mást elhomályosított, és a sok cigánytrupp közül a miénkre senki sem emlékezett. Kétségbeesésemben visszatértem a kolostorba, de az ajtót zárva találtam, rajta a pestis jelével. Ez volt hát a vége. Isabelle-lel vagy nélküle, nem volt más választásom, mint továbbmenni.

Miközben a főváros felé haladtam, magányos voltam és nélkülöztem; veszélyesen és szegényen éltem tolvajlásból és guberálásból. Rövid időre egy itáliai társulathoz csapódtam; megtanultam a nyelvüket és a *commedia dell'arte* alapjait. De a talján színjátszás napja addigra már kezdett leáldozni. Kél éven át elég rosszul éltünk, majd kedveszegett és szülőföldjük narancsligetei meg meleg, kéklő hegyei után vágyódó társaim úgy döntöttek, hazatérnek. Velük tarthattam volna, de talán a démonom ösztökélt, hogy maradjak, vagy a sürgető szükség, hogy menjek, ezért elköszöntem tőlük, és egyedül, de már elég pénzzel, hogy szükségleteimet kielégítsem, ismét Párizs felé indultam.

Ott ismerkedtem meg a Feketerigóval. *LeMerle*-nek nevezték soha nem rizsporozott hajának színe miatt. Lázító volt az udvar gyenge nemesurai között: soha nem nyugodott, sosem lett teljesen kegyvesztett, mégis mindig a társadalmi megszégyenülés szakadékának szélén táncolt. Külseje nem volt

figyelemre méltó, öltözéke dísztelen, csak a legegyszerűbb ékszert viselte, de a tekintetében fény és árnyék váltakozott, mint amikor az erdőben a fák lombján átsüt a nap, és a mosolya olyan elbűvölő volt, amilyet még sosem láttam: olyan férfi mosolya, aki elragadónak, ugyanakkor abszurdnak találja a világot. Minden csak játék volt a szemében. Közömbös volt a rang és a státus iránt. Kizárólag hitelből élt, és sosem járt templomba.

Gondtalansága keltette fel az érdeklődésemet, mert bizonyos fokig önmagamat láttam benne, de ezt leszámítva semmiben sem hasonlítottunk egymásra. Tizenhat éves, szelídítetlen kis kamasz lány voltam, LeMerle tíz évvel idősebb volt nálam, romlott, tiszteletlen és elnyomhatatlan. Természetesen beleszerettem.

A tojásból kikelő csibe anyja után indul, mert ő az első, aki a szeme előtt mozog. LeMerle felszedett az utcáról, tartást adott, és ami a legfontosabb: visszaadta a büszkeségemet. Érthető, hogy szerettem, mégpedig a frissen kikelt csibe feltétlen imádatával. *Ne gyakran, hanem örökké szeress.* Nagyobb bolond nem is lehettem volna.

Volt egy táncosokból, komédiásokból álló társulata, a *Théâtre du Flambeau,* Maximilien de Béthune, a későbbi Sully herceg, a balett nagy hódolója védnöksége alatt. Az udvar más, kevésbé nyilvános és szponzorálatlan, de nem kevésbé látogatott előadásokat is tudott szervezni. LeMerle a zsarolás és az intrika diszkrét, veszélyes útját járta, a divatos társaság köreiben mozgott, de sosem engedett a csábításnak, amelynek ott ki volt téve. Bár senki sem tudta az igazi nevét, nemesnek tartottam; a nemesek mindenesetre maguk közül valónak tekintették. A *Ballet des Gueux* rögtön nagy siker lett, bár egyesek istentelennek bélyegezték. Kritikusai nem ingatták meg, és végül vakmerőségében addig ment, hogy udvaroncokat

is szerepeltetett a *Ballet du Grand Pastoral*ban – Cramail herceg nőnek öltözött! –, és amikor társulatához kerültem, éppen a *Ballet Travesti*t tervezte, amely tiszteletre méltó patrónusának az utolsó csepp volt a pohárban.

LeMerle hiúságának eleinte hízelgett, hogy a lába előtt heverek, és mulattatta, hogy a férfiak milyen mohón bámulnak, amikor a színpadon táncolok. LeMerle társulatával szalonokban és a város színházaiban léptünk fel. Abban az időben már népszerűek voltak a *comédie-ballet-k:* klasszikus témájú, népszerű románcok voltak ezek, amelyeket tánc és akrobatika hosszú közjátékai tarkítottak. LeMerle írta a párbeszédeket és komponálta a mozgást; a jeleneteket úgy állította össze, hogy minden rendű és rangú közönségnek megfeleljenek. Voltak hősies szónoklatok az első emeleti páholysorban ülőknek, lenge ruhás táncosok a balett szerelmeseinek, és törpék, erőművészek meg bohócok a nagyközönségnek, akik ezek nélkül elégedetlenkedni kezdtek volna, s akik hangos éljenzéssel és nevetéssel fogadták a jelenetünket.

Párizs – és LeMerle – a felismerhetetlenségig megváltoztatott, méghozzá jó értelemben: tiszta és fényes lett a hajam, ragyogott a bőröm, és életemben először selymet, bársonyt, csipkét meg szőrmét viseltem: aranyszállal hímzett papucsban táncoltam, mosolyomat elefántcsont és csirkebőr legyező mögé rejtettem. Fiatal voltam, és igaz, hogy új életem megrészegített, de Isabelle lányát nem vakították el a sallangok és az üres cifraságok. Nem, engem a szerelem vakított el, és amikor álomhajónk zátonyra futott, a szerelem tartott LeMerle mellett.

A Feketerigó bukása olyan hirtelen volt, mint felemelkedése. Soha nem tudtam meg, pontosan hogyan is történt. Egyik nap még mindenki a *Ballet Travesti*ért lelkesedett, másnap bekövetkezett a katasztrófa: De Béthune egy szempillantás alatt

megvonta a pártfogását, a színészek és a táncosok szétszéledtek. A hitelezők, akik addig meghátráltak, most legyekként leptek el. Guy LeMerle nevét nem ejtették ki többé, a barátok egyszer csak nem voltak soha otthon. Végül LeMerle csak hajszál híján úszta meg, hogy Evreux híresen aszkéta püspökének talpnyalói elverjék. Begyűjtötte azt a néhány szívességet, amellyel még tartoztak neki, magával vitte minden vagyonát, és sietve elhagyta Párizst. Én pedig követtem. Mondjon, ki mit akar. Megnyerő zsivány volt, akinek tíz évvel több tapasztalat volt a háta mögött, mint nekem, és gazságát a kifinomult udvari modor mögé rejtette. Követtem; ez elkerülhetetlen volt. A pokolba is utánamentem volna.

Gyorsan hozzászokott a vándorélethez. Olyan gyorsan, hogy még meg is fordult a fejemben, hozzám hasonlóan nem a forgandó szerencse kegyét kereste-e eddig ő is. Arra számítottam, hogy kegyvesztettsége megalázza, vagy legalábbis letöri a szarvát. De egyik sem következett he. Udvari nemesúrból egyik napról a másikra vándorszínész lett, selyemruháját felcserélte a komédiások bőrruhájára. A városi kifinomult beszéd és a vidék durva tájszólása között félúton elhelyezkedő akcentust vett fel, amely hetente változott aszerint, hogy melyik tartományban fordultunk meg.

Rádöbbentem, hogy élvezi a helyzetet, és az egész játék – mert ennek nevezte a Párizsból való menekülésünket – felajzotta. Sértetlenül hagyta el a várost, és jelentős botrányokat kavart. Elégedett volt vele, hogy sok befolyásos embert sértett meg. És mint megtudtam, hozzá méltatlan reakcióra sarkallta a legendás önuralommal bíró püspököt, és LeMerle szemében már ez egymagában is jelentős győzelemnek számított. Következésképpen nemhogy megalázták volna, de olyan kevély maradt, mint volt, és szinte azonnal a következő kockázatos kalandját tervezgette.

Eredeti társulatunkból csak heten maradtunk, köztük én is. Két táncos – Ghislaine, egy falusi lány Lortaine-ből és Hermine, egy öregedő kurtizán – meg a négy törpénk: Rico, Bazuel, Cateau és Le Borgne. A törpék változatos alakúak voltak: Rico és Cateau úgy nézett ki, mint a gyerekek – kicsi volt a fejük, és vékony, sipító a hangjuk. Bazuel kövérkés, kerubszerű volt, Le Borgne-nak, akinek csak fél szeme volt, teljesen normális lett volna a teste, erős a melle, izmos a karja, ha a lába nem olyan lehetetlenül kurta. Különös, megkeseredett kis félember volt, aki ádázul megvetette a Magas Embereket, ahogy bennünket hívott, de engem valamilyen oknál fogva elviselt – talán mert én nem szántam, és kelletlen tiszteletet érzett LeMerle iránt, de még az is lehet, hogy őszintén kedvelte.

– Nagyapám korában érdemes volt törpének lenni – morogta gyakran. – Legalább étel mindig került, és mindig csatlakozni lehetett egy cirkuszhoz vagy egy vándortársulathoz. Ami pedig az egyházat illette…

Az egyháziak sokat változtak nagyapja ideje óta. Mostanában gyanakvás lépett az egykori szánalom helyébe, és mindenki azt kereste, kit vádolhatna a rájáró rossz idők és szerencsétlenségek miatt. Egy törpe vagy egy nyomorék mindig jó célpont, mondta Le Borgne, és az olyan nemkívánatos elemek, mint a cigányok meg a színészek, kiváló bűnbaknak bizonyultak.

– Volt idő, amikor minden társulatnál akadt egy törpe vagy egy bolond szerencsehozónak. Szent bolondoknak neveztek bennünket. Isten bolondjainak. Manapság a szegény szerencsétlent ugyanúgy megdobálhatják kővel, ahogy egy kis kenyeret vethetnek neki. Nincs már ránk szükség. Ami meg LeMerle-t és a *comédie-ballet*-kat illeti… nos! – Vadul elvigyorodott. – A nevetés nem tesz jót a korgó gyomornak. Ha beköszönt a tél, ezt velünk együtt megérzi majd ő is.

Akárhogy állt is a dolog, a következő hetekben még hárman

csapódtak hozzánk: egy szétszóródott társulat tagjai Aixben. Caboche fuvolás volt, Demiselle meglehetősen jó táncos, Bouffon pedig valaha bohóc, de nemrégiben zsebtolvajlásra adta a fejét. *Théâtre du Grand Carnaval* néven utaztunk, és jobbára tréfás színdarabokat és rövid baletteket adtunk elő, a törpék bukfenceztek és zsonglőrködtek, de annak ellenére, hogy kellemes fogadtatásban részesültünk, rosszul fizettek, és egy darabig lapos volt az erszényünk.

Szüretidőben jártunk; heteken át reggel beértünk egy faluba, segítettünk kicsit a gazdának lekaszálni a szénát vagy leszedni a gyümölcsöt, azután este előadást tartottunk a legközelebbi korcsma udvarán annyi pénzért, amennyit a közönség hajlandó volt fizetni. LeMerle finom keze eleinte vérzett a földeken végzett munkától, de nem panaszkodott. Egy éjjel szótlanul átköltöztem a szekerébe, ő pedig éppoly szótlanul, meglepetés vagy megjegyzés nélkül fogadta el a jelenlétemet, mintha járna neki.

Különös szerető volt: tartózkodó, óvatos, szórakozott, és a szenvedély pillanatában olyan néma, mint egy lidérc. A nők vonzónak találták, ő viszont jobbára közönyösen fogadta próbálkozásaikat. Nem az irántam való hűség vezérelte. Egyszerűen olyan ember volt, aki – ha már van egy kabátja – nem veszi a fáradságot, hogy másikat vegyen. Később már olyannak láttam, amilyen valójában volt: önző, sekélyes, kegyetlen embernek. De egy ideig még hittem neki, és a szeretet utáni vágyamban be is értem azokkal a morzsákkal, amiket adni tudott.

Cserébe megtanítottam mindarra, amit tudtam. Megmutattam, hogyan ejtsen tőrbe rigót és nyulat, ha kevés az ennivaló. Gyógyfüveket mutattam, amelyekkel lázat lehet csillapítani és sebet gyógyítani. Megtanítottam anyám rontást hozó varázsigéire, és még Giordano tanításait is elismételtem,

LeMerle pedig élénk érdeklődést tanúsított irántuk.

Valójában többet árultam el magamról, mint amennyit szándékomban állt, vagy amennyi biztonságos lett volna. De LeMerle okos volt, elbűvölő, és nekem hízelgett a figyelmessége. Amit elmondtam, többnyire eretnekség volt: a cigány ismék és Giordano tanainak keveréke. Egy Föld, a bolygók, amelyek a központi Nap körül forognak. A gabona és a gyönyör istennője, aki ősibb az egyháznál is, és népét nem béklyózza bűn vagy vétek. Férfiak és nők egyenlősége; ezen mosolygott, olyan égbekiáltó volt, de okosabb volt annál, semhogy megjegyzést tegyen. Az évek múlásával aztán úgy véltem, megfeledkezett minderről. Csak sokkal később jöttem rá, hogy Guy LeMerle semmit sem felejt, minden apró tudásmorzsát félretesz a nehéz időkre. Ostoba voltam. Nem mentegetem magam. És a történtek ellenére is esküszöm, hogy kicsit megszeretett. Csak annyira, hogy olykor fájjon értem a szíve. De nekem nem eléggé, amikor eljött a pillanat. Távolról sem eléggé.

Sosem tudtam meg az igazi nevét. Célzott rá, hogy nemesi név – annyi biztos, hogy nem a pórnépből származott –, bár odaadásom csúcsán is csak a felét hittem el annak, amit mondott. Azt mesélte, hogy színész és drámaíró, sőt a klasszikusokat követő költő, és emlegetett balszerencsét, tönkremenetelt, a zsúfolásig telt színházak emléke pedig fellelkesítette.

Nem kételkedtem, hogy színész. Megvolt benne az utánzás képessége, széles, megnyerő mosolya, kihívó járása, fejtartása mind a színpadi létről árulkodott. Készségei jó szolgálatot tettek; ha hamis gyógvírt kellett eladnia vagy legyengült lovat kellett becserélnie, meggyőzőképessége szinte varázslatos volt. De nem a színpadon kezdte a pályáját. Bizonyára tanult, hiszen tudott görögül és latinul olvasni, és ismerte Giordano

filozófiájának javát is. Olyan remekül ülte meg a lovat, mint bármelyik cirkuszi műlovarnő. Olyan ügyes zsebmetsző volt, mint egy hivatásos, és kiválóan értett a szerencsejátékokhoz. Bármilyen körülményhez képes volt alkalmazkodni, és közben sok újat tanult; bárhogy igyekeztem, képtelen voltam behatolni a kitaláció, képzelgés és szemenszedett hazugságok rétegei mögé, amelyekkel körülvette magát. Titkait – bármik voltak is – megőrizte magának.

Volt azonban egy apróság: bal karján fent egy billog, az évek során ezüstösre fakult liliom, amellyel kapcsolatos érdeklődésemet egy mosollyal és emlékezetkihagyásra hivatkozva hárította el. De észrevettem, hogy utána gondosan elfedte, és ebből levontam a magam következtetését. Az én Feketerigóm elvesztett pár tollat abban az összetűzésben, és nem örült, ha emlékeztetik rá.

6

1610. július 11.

Sosem hittem Istenben. Legalábbis nem a *ti* Istenetekben, aki letekint a sakktáblájára, és kedvére mozgatja a figurákat, időnként pedig olyan mosollyal pillant fel a Sátánra, mint aki eleve tudja a játék kimenetelét. Úgy érzem, valami rettenetesen hibádzik egy olyan Teremtőben, aki szüntelenül, a pusztulásig próbára teszi teremtményeit, a világot gyönyörűségekkel rakja meg, hogy aztán kijelentse, minden gyönyör bűn, és az emberiséget tökéletlennek teremti, majd elvárja tőle, hogy tökélyre törekedjék. Az ördög legalább tisztességesen játszik. Ismerjük az álláspontját. De még ő, a Csalás Nagymestere is titokban az Úrnak dolgozik. Amilyen a gazda, olyan a szolgája.

Giordano pogánynak nevezett. Az ő szájából ez nem volt bók, hiszen vallásos zsidó volt, és hitt abban, hogy földi szenvedéseiért mennyei jutalomban részesül. Az ő szemében a pogányság erkölcstelenséget, istentelenséget jelentett, a test bűneiben való féktelen megmártózást, az úton járókat fenyegető kockázatokban való, túlságosan gyakori élvezkedést. Öreg tanítómesterem keveset evett, rendszeresen böjtölt, gyakran imádkozott, és fennmaradó idejében tanulmányainak szentelte magát. Jó útitárs volt; csak az az egy bajunk volt vele, hogy sábátkor nem akart segíteni a táborban adódó munkák elvégzésében, és még téli estéken is inkább megvolt a tűz

melege nélkül, csak ne kelljen meggyújtania. E különcségét leszámítva semmiben sem különbözött tőlünk, és sosem láttam, hogy gyermekek húsát ette volna, ahogy az egyház állítja Giordano népéről. Ami azt illeti, alig evett húst. És ez jól bizonyítja, milyen tévutakra siklik olykor az egyház.

Talán Giordano is tévúton jár, gondoltam, miközben kötelességtudóan törekedtem arra, hogy mentoromhoz hasonlóvá váljak. Zsidó Istene nagyon hasonlított a katolikus Istenre, és az egy igaz Isten szinte megkülönböztethetetlen volt a hugenották vagy az angol protestáns eretnekek Istenétől. Lennie kell valami másnak is, mondogattam magamban; lennie kell valaminek a bűnön és az ünnepélyességen, a poron és az imákon túl, ami olyan vakon szereti az életet, ahogy én.

Tizenharmadik születésnapom valamiféle eszmélést hozott. Az a nyár gyönyörűségek sóvár körmenetének tűnt: újfajta tudatosság, határtalan energia, az ízek és az illatok intenzívebb érzékelése jellemezte. Először vettem észre az út menti virágokat – nekem legalábbis így tűnt –, a tengerparton leszálló este illatát, anyám parázson megfeketedett, de a kemény hamuréteg alatt puha, friss kenyerének az ízét. Felfigyeltem arra is, hogy milyen élvezetes, amikor a ruhám a bőrömhöz súrlódik, vagy amikor a jeges patakvíz fürdéskor rám fröccsen… Ha ez pogányság, akkor nem tudtam betelni vele. A világ egyik napról a másikra anyai lett, és titkainak se szeri, se száma. Megnyitottam magam beavatása előtt. Minden csíra, virág, fa, madár, teremtmény gyöngédséggel és örömmel töltött el. Le Havre-ban egy halász vette el a szüzességemet, és a világ ugyanolyan jelentős kinyilatkoztatásként sziporkázott fel előttem, akár Szent János előtt.

Giordano elkeseredetten csóválta a fejét, és szégyentelennek nevezett. Egy darabig mást sem tanított, mint teológiát, míg végül már szédültem; fellázadtam, és azt követeltem, hogy

térjünk vissza a történelemórákhoz, az asztronómiához, a latinhoz és a költészethez. Nem engedett azonnal. Civilizálatlan vagyok, mondta rosszallóan, semmivel sem jobb a nemrégiben felfedezett Québec bennszülöttjeinél. Elloptam a könyveit, és a latin erotikus irodalmat böngésztem; ujjam őrjítő lassúsággal araszolt a szöveg alatt. A tél beálltával megdermedtek az érzékeim, és tanítóm is megbocsátott; szokott kesernyés fejcsóválása mellett folytatta oktatásomat. De szívem mélyén pogány maradtam. Még az apátságban is boldogabb vagyok a földeken, mint a kápolnában, és munkától fájó izmaim arra a nyárra emlékeztetnek, amikor tizenhárom éves voltam és istentelen.

Ma addig dolgoztam, míg hátam sajgása nem kényszerített, hogy abbahagyjam. Amikor nem maradt már tennivaló a konyhakertben, szoknyámat térdig feltűrve, bokáig sárban és megkérgesedett sárban, az ingoványban fáradoztam tovább, a tűző napsütésnek fittyet hányva. Az apátságban világiak végzik a nehéz munkál – a halászatot, az állatok leölését, a bőrcserzést és a sós láp feltörését –, de én sosem féltem a kemény munkától, amely féken tartja a félelmet is.

Rennes-ből nem érkezett még hír, és éjjel rettenetes álmok kínoztak; lidérces kártyalapokat láttam, s mindegyiken LeMerle arca volt. Kíváncsi lennék, nem azzal hoztam-e magamra ezt a látomást, hogy olyan sokat írtam róla a naplómba, de a történet – akár egy megbokrosodott ló – nem engedelmeskedik a kezemnek. Reménytelennek tűnik, hogy megfékezzem, inkább kapaszkodom, és hagyom, hadd fulladjon ki, akkor majd megáll.

Janette tanított meg arra, hogy jelentőséget tulajdonítsak az álmaimnak. Olyanok azok, mint az árapály hullámai, mondta,

amelyek magukkal sodornak bennünket, s amelyekből különös, partra vetett tárgyakat lehet gyűjteni; furcsa dolgokat hoznak fél a mélyből, amelyekből olvashatnak, akik értenek hozzá. Álmaimnak hasznát kell vennem, nem pedig félnem tőlük. Csak az ostoba retteg a tudástól.

Az első telünk volt a legnehezebb. A *Théâtre du Grand Carnaval* kénytelen volt két hónapon át egy Vilaine menti kisvárosban, Vitrében vesztegelni. Egész decemberben havazott, a pénzünk majdnem teljesen elfogyott, alig maradt ennivalónk, egyik szekerünk kereke eltört, és úgy festett, tavaszig már semmi remény, hogy továbbmenjünk.

Azt hiszem, mind biztosra vettük, hogy LeMerle nem fog koldulni. Mint mondta, egy tragédiát ír, amelynek előadásával megoldhatjuk összes problémánkat. Addig is a szemétben turkáltunk, loptunk, táncoltunk, zsonglőrködtünk, és az utca bokáig érő, fagyott mocskában bukfenceztünk. A lányok többet kerestek, mint a férfiak; néha, ha megkopott az újdonság varázsa, még a törpéken is túltettünk. Le Borgne morgott, mint mindig, és személyes sértésnek tekintette. LeMerle elfogadta a pénzt, amit vittünk neki, mintha nem is várt volna mást.

Amikor a decemberi fagyok után a januári olvadás esőt és sarat hozott, egy a városba tartó, szép hintó hajtott el a táborunk mellett. LeMerle később összehívott bennünket, és közölte, hogy készüljünk fel egy különleges előadásra, amelyet a kastélyban tartunk majd. Frissen fürödve, a párizsi menekülésünkkor megmentett táncruhákban értünk oda, és vagy fél tucat urat találtunk a nagy ebédlőteremben, akik láthatóan éppen játékba merültek. Kártyalapokat láttam az asztalon, a gyertyafényben arany csillant. Forralt bor, füst és dohány illata lebegett a levegőben, és LeMerle az udvarnál viselt előkelő

öltözékében, kezében egy pohár punccsal ült az urak között. Láthatóan jó viszonyban volt a kis kompániával, és minden olyan volt, mint régen, Párizsban. Veszélyt szimatoltam, és tudtam, hogy LeMerle is érzi, de kétségtelenül élvezte a helyzetet.

Egy kövérkés, rózsaszín selyembe öltözött fiatalúr előrehajolt, és lornyettjén át szemügyre vett.

– De hisz' nagyon bájos! – jegyezte meg. – Gyere közelebb, kedvesem. Nem harapok.

Előrébb léptem; szaténcipellőm surrogott a fényes padlón. Pukedliztem.

– A kártyám, kedvesem. Gyere, vedd csak el, ne légy szégyenlős.

Kissé feszélyezetten éreztem magam. Párizs óta megnőttem, a szoknyám rövidebb, a ruhám dereka szűkebb lett, mint ahogy utoljára éreztem. Sajnáltam már, hogy nem igazítottam meg a ruhát. A rózsaszín úr gúnyosan vigyorgott, majd hüvelykje és mutatóujja közé csippentve átnyújtott egy kártyalapot. Láttam, hogy a kőr dáma.

LeMerle kacsintott, és ettől megnyugodtam. Ha ez is az egyik kis játéka, gondoltam, én is eljátszom, ahogy kell; mindenesetre úgy tűnt, a többiek tisztában vannak a szabályokkal. Hermine kapta a pikk hármast, Cateau a treff bubit, Demiselle a káró ászt; végül valamennyiünknek – még a törpéknek is – jutott egy lap, s mindez léha, trágár nevetés közepette, bár ennek okát nem értettem. Azután táncoltunk: előbb az akrobatikus mutatványainkat, majd a *Ballet des Gueux* rövidített változatát adtuk elő.

Tánc közben időnként észrevettem, hogy kártyalapokat hajítanak az asztalra, de a tánc megerőltető volt, és képtelen voltam jobban odafigyelni. Csak amikor befejeztük, és a négy nyertes felállt, hogy elvegye jutalmát, akkor fogtam fel a játék

célját… és a tétet. A többi játékos komikusan átkozódott; nekik a törpékkel kellett beérniük. Miközben a széles lépcsőn felkísértek a hálóterembe, csapdába esettnek, ostobának éreztem magam. Hallottam, hogy a hátam mögött LeMerle nyugodtan egy játszma pikét javasol.

Hangja hallatán félig megfordultam. Hermine elkapta a pillantásomat és a szemöldökét ráncolta; a négy táncos közül csak ő értette, mire megy ki a játék. A karos gyertyatartóban égő gyertyák sárga fényénél öregnek láttam: festett orcája zsírosan fénylett. Kék szemének pillantása keménységről és végtelen türelemről árulkodott. Tekintete mindent elárult, amit tudnom kellett.

A rózsás úr megérezte tétovázásomat.

– Így tisztességes, édesem – mondta. – Hiszen nyertem, nem?

LeMerle tudta, hogy őt nézem. Kockáztatott a reakciómat meg a lapjárást illetően is, és egy másodpercig fogalma sem volt, mit teszek; futó érdeklődéssel mustrált. Aztán elfordult, és figyelmét az új játékra összpontosította. Gyűlöltem. De nem az ágyon töltött röpke kényelmetlenségért; rosszabban is volt már részem, és az uracska hamar végzett. Nem, a *játék* bántott, mintha semmivel sem volnánk többek, mint a kezében levő lapok, amelyeket kijátszhat, vagy kedvére félredobhat.

Természetesen *megbocsátottam* neki.

– De Juliette, azt képzeled, hogy *én* akartam ezt? Hisz csak érted tettem! Érted és a többiekért. Azt hiszed, hagynálak éhezni benneteket puszta kényeskedésből?

Előkaptam a késemet, amelynek sötét pengéjét borotvaélesre fentem. Viszketett a tenyerem, hogy a vérét ontsam.

– Nem kellett volna így lennie – válaszoltam. – Figyelmeztethettél volna. – Igazat mondtam: ha megemlíti, mit tervez, a kedvéért belemegyek.

Tekintete fogva tartotta az enyémet, és láttam benne a tudást.

– Vissza is utasíthattad volna – jegyezte meg. – Nem kényszerítettelek volna, Juliette.

– *Eladtál* minket – remegett meg hangom. – Becsaptál minket, és pénzért eladtál! – Tudta, hogy nem utasíthattam volna vissza. Ha azon az estén nem részesítjük az urakat kegyeinkben, másnap reggel LeMerle-t pellengérre állították volna. – Kihasználtál minket, Guy. Kihasználtál *engem.*

Láttam rajta, hogy mérlegeli a helyzetet. Kicsit elcsigázott voltam, de a haragom nem tartott volna sokáig. Hisz végtére is nem voltam már szűz. Semmit sem veszítettem. LeMerle ujjai közt arany csillant.

– Hallgass meg, Juliette…

Rossz pillanatot választott a hízelgő meggyőzésre. Amikor felém nyúlt, pengémmel odavágtam. Csak távol akartam tartani magamtól, de mozdulatom gyorsabb volt, semhogy ki tudta volna védeni, és a kés kegyetlenül végighasította kitárt tenyerét.

– Legközelebb, LeMerle. – A testem remegett, de a kés nem. – Legközelebb az arcod kerül sorra.

Más férfi ösztönösen a sebesült kezére pillantott volna, de LeMerle-t más fából faragták. Tekintetében nem volt sem félelem, sem fájdalom, csak meglepetés, elragadtatás és öröm, mintha váratlan felfedezést tett volna. Sokszor láttam már ilyennek a pillantását; a kártyaasztalnál vagy a dühös tömeg előtt, vagy a rivaldafényben, diadaltól kipirultan. Dacosan álltam a tekintetét. Kezéről vér csepegett kettőnk közé a földre, és egyikünk sem nézett le.

– Nos, szerelmem – mondta végül. – Elhiszem, hogy megtennéd.

– Tégy próbára.

Most már csak a vér volt az egyetlen szín rajta: fekete kabátja fölött hamuszürke volt az arca. Egy lépést tett felém,

megbotlott, én pedig gondolkodás nélkül elkaptam, amikor összecsuklott.

– Igazad van, Juliette – mondta még. – Szólnom kellett volna.

Ezzel azonnal levett a lábamról, aminthogy tudta is. Aztán még mindig mosolyogva elájult.

Tisztesfűvel és tiszta gyolccsal magam kötöttem be a sebét. Aztán kerestem neki konyakot, és ott álltam mellette, amíg megitta, közben újra meg újra végiggondoltam a jelenetet, míg a végén úgy nem éreztem, hogy ő áldozta fel magát értünk, s nem fordítva történt. Hisz természetesen *ő* kockáztatott többet! A nyilvános és magánjellegű előadásért kifizetett aranyon túl LeMerle szégyentelen szakértelemmel kopasztotta meg az ifjú kártyásokat, miközben Bouffon és Le Borgne értékek után vadászva átkutatta a kastélyt, és LeMerle összesen ötszáz *livre*-rel gazdagabban távozott, mint ahogy odaérkezett.

Áldozatai későn jöttek rá, hogy becsapta őket. Addigra a társulat már elhagyta a várost, bár a LeMerle szédelgéséről szóló jelentések és hírek La Rochelle-ig s azon túl is nyomunkban maradtak. Szédelgései és csalásai hosszú sorában ez volt az első, és a következő hat hónapban sokféle zászló alatt és sokféle néven utaztunk. Hírhedtségünk messzebbre követett bennünket, mint gondoltuk, de a vállalt kockázat és az elfogásunkra tett szüntelen erőfeszítések ellenére sem éreztünk nagy nyugtalanságot. LeMerle a szemünkben szinte természetfeletti erővel bírt. Sérthetetlennek tűnt, és kapcsolatunk révén mi is. Ha elfogták volna, bizonyosan felakasztják, és valószínűleg a nyomaték kedvéért bennünket is. De nyugaton nem volt ritkaság az utazó színtársulat, és mi addigra már a *Théâtre de la Poule au Pot* nevet viseltük, és Aquitaniából érkezett zsonglőrök voltunk. A *Théâtre du Grand Garnaval* a közhit szerint köddé vált. Így menekültünk meg a

bajtól – és utána még nem egytől –, és kis időre megbocsátottam LeMerle-nek, mert fiatal voltam, és azokban az ártatlan időkben még hittem abban, hogy mindenkiben van valamije, és egy nap még ő is jóváteheti a bűneit.

Több mint öt éve láttam utoljára. Régen volt ahhoz, hogy ezek az emlékek ilyen mélyen felkavarjanak. Meglehet, hogy már nem is él; Epinal után okkal hihetem ezt is. Mégsem teszem. Ennyi éven át úgy vonszoltam az emlékét és a fájdalmat magammal, mint egy kutya a farkára kötött követ, és tudnék róla, ha megszabadultam volna tőle.

Ma el kell temetnünk a tisztelendő anyát. Nem várhatunk tovább. Az ég könyörtelenül felhőtlen, végtelen kékséget és perzselő napot ígér. Tudom, senki sem meri vállalni a felelősséget, de a kápolnában felravatalozott holttest már oszlásnak indult, lassan cseppfolyóssá lesz gyógyfüves fürdőjében. Utódja megérkezése előtt senki sem akarja a tisztelendő anyát eltemetni. De valakinek meg kell hoznia a döntést.

Éjjel egy szemhunyásnyit sem aludtam. Gyógyfüveim nem adnak enyhet, sem a muskátli, sem a rozmaring nem hoz nyugalmat, a levendula sem tisztítja meg elmémet, az erős nadragulyafőzet talán valami érdemleges látomást idézne elő, de egyelőre elegem volt belőlük. Pihenésre van szükségem. A magas ablakból látom a hajnal első fényét: úgy nyílik ki, mint egy osztriga. Fleur mellettem alszik, babáját karjába szorítja, ujját önmaga nyugtatása érdekében szopja, de engem kimerültségem ellenére is messzire kerül az álom. Megérintem a lányomat. Gyakran megsimogatom, a magam vigasztalására legalább annyira, mint az övére, Fleur pedig álmában megmozdul, és fojtott sóhajjal összegömbölyödve hozzám simul. Aprósütemény- és melegkenyér-illata van. Orromat a nyakán pelyhedző gyermeki pihékbe fúrom, ami édesség és

öröm, de most valamiféle kín is, mintha jövendő veszteség szele legyintene meg.

Lányomat átölelve lehunyom a szememet. De oda a békém. Öt év nyugalma egy pillanat alatt semmivé foszlott, és ugyan mi miatt? Egy madár, egy emlék miatt, amit a szemem sarkából egy másodpercig láttam? A tisztelendő anya viszont meghalt. Na és? Öreg volt. Véget ért az élete. Semmi okom azt hinni, hogy ehhez *neki* van köze. De Giordano arra tanított, hogy *minden* élő összefügg, minden földi ugyanabból az alapvető agyagból van: férfi, nő, kő, víz, fa, madár. Eretnekség, tudom. De Giordano hitt benne. Azt mondta, egy nap majd rábukkan a bölcsek kövére, amellyel bizonyíthatja az elméletét, s amely receptet ad mindenhez, és a kilenc világ elixírje lesz. Minden összefügg: a világ a Nap körül forog, minden visszatér, és minden cselekedet – bármily kicsi legyen is – ezernyi következménnyel jár. E pillanatban is érzem, ahogy ezek – akár a beledobott kő nyomán a víz – gyűrűzve közelednek felém.

És a Feketerigó? Mi ketten is összekapcsolódunk; tudományra sincs szükségem, hogy ezt tudjam. Nos, hadd jöjjön! Ha el kell játszania a szerepét, hadd játssza mihamarabb és minél gyorsabban, mert tudja, hogy ha valaha hús-vér emberként viszontlátom, akkor megölöm.

7

1610. július 12.

A gyógyfüves kertben temettük el. Csendes szertartás volt; levendulát és rozmaringot ültettem fölé, hogy bomló testét megillatosítsam, és valamennyien elmondtunk egy rövid kis imát. Elénekeltük a *Kyrie eleison*t, de rosszul, mert némelyikünkön úrrá lett a bánat. Ez a túlcsorduló szomorúság meglep – több mint egy tucat nővér halt meg, mióta megérkeztem ide, némelyikük fiatalon, és egyiküket sem gyászolták ilyen elkeseredetten –, pedig jogos. Többet vesztettünk, mint csupán egyet közülünk. Még Henrik király két hónappal ezelőtti párizsi meggyilkolása is kevésbé hatott az életünkre.

Mivel így állt a helyzet, nem tűnik szépnek, hogy ilyen kevés ünnepélyességgel temettük el. Megérdemelt volna egy papot, illő szertartást. De nem várhattunk tovább; Rennes-ből nehezen jön meg a hír, és a bomlás, amely nyáron a leggyorsabb, betegséget terjeszt. A legtöbb nővérnek erről fogalma sincs, mert inkább hisznek az ima erejében, de az úton töltött élet engem megtanított az óvatosságra. Anyám mindig azt mondta, ha vannak is démonok, az igazi gyilkos a mocskos víz, a romlott hús és a bűzös levegő, és bölcsességének eddig is sok hasznát vettem.

Végül is rábeszéltem őket, hogy az én elgondolásomat

kövessék. Mindig így teszek, és ez az egyszerű temetés pontosan olyan volt, amilyennek a tisztelendő anya is örült volna: nem temettük kőfalba, hanem egy már penészfoltos vászon szemfedőbe csavartuk, majd a csupasz, fehér földbe tettük, amelyben a burgonyánk oly édesen terem.

A sírjára talán éppen burgonyát ültetek majd, amelynek húsa elvegyülhet az övével: minden ízület egy gumót, minden csont egy hajtást táplál, testének sója összekeveredik a sós földdel, és a gyökereket fakó életre serkenti. Pogány gondolat, furcsamód hiányzik belőle az ünnepélyesség a gyászos titkok e gyűjtőhelyén. De isteneim sosem voltak az övéik. A világ ura semmiképp sem lehet ez a szigorú, kőkemény arc, ez az értelmetlen önfeláldozás, ez az örömtelen élet, az örökösen a bűn körül forgó gondolatok… Inkább a burgonyát táplálom, mint a testellen mennyet vagy a reményvesztett poklot. De hír továbbra sem jön.

Hét nap. A világot rövidebb idő alatt teremtették. Világunk átmeneti állapotban marad, a nyár tiszta közönyében lebeg, akár egy üveg alatt őrzött rózsa. Pedig a külvilág nélkülünk is továbbhalad; növekedés, bomlás, élet és halál a maga körforgásában, apály és dagály követi egymást, mintha Isten tartaná magát a napirendjéhez. Az ablakon befúj a szél, a tenger illatát hozza, s az ablakot már az ősz színezi; a naptól szürkére fakulnak a levelek, fehéres sárgára ég a fű. A föld a Nap üllője: lapos és csillogó.

Nekem legalább itt van a földeken végzett munkám. Kezemben a fa*ételle* leszedi és halomba rakja a sár tetején meggyűlt kérget. Egyszerű munka, nem kell hozzá gondolkodni, és közben elnézhetem Fleurt és Perette-et, ahogy a közelemben játszanak, és hangosan tocsognak a meleg, barna vízben. A földeken végzett munka – amely teher a többieknek – az elmúlt napokban titkos gyönyörűségem: a nap süti a hátamat, és itt van

mellettem a lányom. Itt önmagam lehetek újra, vagy annyira önmagam, amennyit hajlandó vagyok magamból felidézni. Érzem a tenger illatát, a nyugatról fújó csípős szelet, hallom a madarakat. Nem vagyok az elpuhult nővérek közé való, akik a világtól való félelmükben a sötétben rejtőzködnek. És nem vagyok vallási megszállott sem, mint Alfonsine nővér, aki szenvedélyesen sanyargatja szegény testét. Nem. Nekem jólesik a munka, combom hosszú izmai megfeszülnek és megnyúlnak, s érzem, ahogy olajozott kötélként feszülnek meg a karizmaim. Csupasz a karom, a szoknyámat derékig felhúztam, apácafőkötőmet a sáros töltésoldalban hagytam.

Fleurön kívül a hajam az egyetlen fényűzésem. Amikor az apátságba érkeztem, levágtam, de sűrűn és vörösen, mint a rókafarok, csillogón nőtt vissza. Csak a hajam szép rajtam: túl magas, túl kemény vagyok, a bőrömet barnára égette az úton eltöltött évek során a nap. Ha Lazarillo látta volna a hajam, bizonyosan emlékezne rám. De egyik apácafityula olyan, mint a másik. Itt, a földeken, levethetem a fátylat. Itt senki sem látja fedetlen fejemet, sem csupasz, erős karomat. Itt önmagam lehetek, és bár tudom, hogy l'Ailée már nem lehetek többé, kis időre legalább Juliette lehetek.

Még hat évig jártam a társulattal, amelyet most *Théâtre des Cieux*-nek neveztek. Vitré után kiköltöztem LeMerle szekeréből. Még mindig szerettem – hogyisne szerettem volna –, de büszkeségem nem engedte, hogy maradjak. Addigra már volt saját szekerem, és amikor felkeresett – tudtam, hogy így lesz –, megvárakoztattam, mint egy vezeklőt. Csekély bosszú volt, de kissé megváltoztatta a kettőnk közti egyensúlyt, és ez kis időre elégedetté tett.

A part mentén utaztunk, piacokon és vásárokban léptünk fel,

ahol pénzhez lehetett jutni. Amikor nem volt igény a fellépéseinkre, gyógyfőzeteket meg szerelmi talizmánokat árultunk, vagy LeMerle kártyában és kockavetésben megkopasztotta az óvatlanokat. Jobbára mégiscsak felléptünk: balettrészleteket, maszkos vagy vidám jelmezes felvonulást tartottunk, de ahogy telt az idő, a ritkán előadott színdarabok egyre gyakoribbá váltak. A törpékkel begyakoroltam egy kötéltáncos jelenetet – nekem gyermekjáték, de a falusi közönség körében nagyon népszerű volt –, és táncostársaimnak betanítottam az egyszerű mozdulatokat. A jelenet egyre nehezebb lett, ahogy mind többet gyakoroltuk, de az én ötletem volt, hogy a magasban kifeszített kötélen adjuk elő, és ez volt sikerünk kezdete.

Eleinte egy kifeszített lepedő fölött táncoltunk, a lepedő négy sarkát a törpék fogták, ha egyikünk véletlenül leesne. De mind bátrabbak lettünk: elhagytuk a lepedőt, majd nem értük már be a kötéllel, hanem egyik kötélről a másikra táncoltunk, bukfenceztünk, aztán *repültünk* az egymásba kapcsolódó karikák segítségével. Így született meg l'Ailée.

Sosem féltem a magasban, sőt kifejezetten élveztem. Egy bizonyos magasságból mindenki – férfi, nő, gazember, király – egyformának tűnik, mintha a rang és a vagyon csupán véletlen szempont volna, és nem Isten által eleve elrendelt dolog. A kötélen emberfelettivé váltam; minden előadásunkra egyre többen voltak kíváncsiak. Ezüst és zöld jelmezt viseltem, köpenyemet színes tollakból varrtam, fejemen tollas fejdíszt viseltem, amely tovább növelte magasságomat. Nő létemre mindig is magas voltam – LeMerle-en kívül mindenkinél magasabb a *Théâtre des Cieux*-nél –, de táncosjelmezemben száznyolcvan centinél is följebb magasodtam, és amikor előléptem aranyozott kalitkámból, ahol az előadást kezdtem, a tömegben álldogáló gyerekek mutogattak és suttogtak, szüleik

pedig hangosan tűnődtek azon, miféle teremtmény képes felmászni a póznán, a repülésről már nem is beszélve.

A kötelet a fejük felett tíz méterrel feszítettük ki, lent macskakő, föld, fű volt. Kar- és lábtörést, sőt a halált kockáztattam, ha elvétettem valamit. De l'Ailée nem követett el hibát. Bokámhoz vékony, aranyozott láncot erősítettek, mintha a nélkül szárnyra kelnék és elrepülnék. Rico és Bazuel fogta a másik végét, és igyekeztek minél távolabb húzódni tőlem. Néha morogtam és a közönség felé vágtam, amitől a gyerekek sikoltozni kezdtek. Aztán a törpék elengedték a láncot, és szabad voltam.

Nem tűnt megerőltetőnek, pedig az volt: a legcsekélyebb mozdulatot is ezer órát kellett gyakorolni. De azokban a pillanatokban nem voltam többé önmagam. Olyan vékony selyemköteleken táncoltam, hogy lentről szinte látni sem lehetelt őket, és egymásba kapcsolódó karikákkal szálltam át egyikről a másikra úgy, ahogy erre még réges-rég Gabriel tanított a tigrises-bárányos, narancsszín szekér árnyékában. Néha énekeltem, vagy a torkomból vad kiáltások törtek fel. Az emberek babonás félelemmel bámultak, és azt suttogták, hogy más fajhoz tartozom, és valahol a tengereken túl élnek ilyen rókavörös hajú hárpiák, akik a végtelenbe nyúló kék föld felett repkednek föl-le. Mondanom sem kell, LeMerle semmit sem tett, hogy eloszlassa a tévedésüket. Ahogy én sem.

A hónapok és évek során jelenetünk egyre népszerűbb lett, és a végén már Párizstól a vidékig mindenütt bennünket szerettek volna látni. Boszorkányságot is emlegettek, és néha előfordult, hogy sietve kellett egy városból távoznunk. De ritka volt az ilyesmi; nőtt a hírnevünk, és LeMerle parancsára Párizs felé indultunk.

Két és fél év telt el, amióta elmenekültünk onnan. Elég idő, mondta a Feketerigó, hogy a kis *contretemps* feledésbe

merüljön. Egyébként sem állt szándékában ismét a társaságban felbukkanni; a király nősülni készült, és nem csak mi igyekeztünk az ünnepségekre. Az ország összes társulata hozzánk hasonlóan cselekedett: színészek, zsonglőrök, zenészek és táncosok. Pénzt lehet keresni, bizonygatta LeMerle, és egy kis képzelőerővel, egy kis kezdeményezőkészséggel akár egy vagyonhoz juthatunk.

De addigra már túlságosan is jól ismertem, hogy elhiggyem ezt az egyszerű magyarázatot. A szemében megint ott volt az a bizonyos pillantás – a veszélyes élvezeté, amikor égbekiáltó gazságot tervezett –, és első perctől elővigyázatos voltam.

– Hegyes bottal tigrisre vadászik – zsémbelt mindig Le Borgne. – Könnyű lesz megtalálni, de Isten legyen irgalmas hozzánk, ha a vackáig üldözi.

LeMerle természetesen tagadta, hogy ez lenne a szándéka.

– Megígérem, hárpiám, hogy nem teszek semmi elvetemültet – mondta, de hangjában olyan elfojtott nevetés bujkált, hogy egy szavát sem hittem. – Micsoda, csak nem félsz?

– Nem én.

– Nagyon helyes. Most nincs helye idegeskedésnek.

8

1610. július 13.

Ez volt l'Ailée pályájának csúcsa. Volt pénzünk, nagy hírnevünk, az emberek imádtak bennünket, és hazafelé tartottunk. Ahogy a király esküvőjének időpontja közeledett, Párizs a szüntelen mulatozás lázában égett: magasra csapott a jókedv, folyt az ivászat, a költekezés, és a levegőben a remény meg a pénz, s a háttérből a félelem szagát lehetett érezni. Egy esküvő, akárcsak a koronázás, a bizonytalanság melegágya. Új szövetségeket kötnek és szakítanak meg. Nézzük Franciaország színpadán a nagy játékosokat, és csak reménykedünk, hogy nem taposnak el bennünket. Elég egy futó szeszély: a király kisujja hadseregeket söpörhet el. Még egy püspök ügyesen mozgatott keze is végezhet valakivel. De a *Théâtre des Cieux*-nél nem gondoltunk ilyesmire. Olvashattunk volna a jelekből, ha akarunk, de megrészegültünk a sikertől; LeMerle tigrisre vadászott, én meg egy új és sokkal veszélyesebb jelenetsort gyakoroltam be. Szokásától eltérően még Le Borgne is vidám volt, és amikor Párizsba érve hírét vettük, hogy a király szívesen megnézne bennünket, lelkesedésünk nem ismert határt.

A következő napok összemosódtak. Több királyt is láttam már, de Henriket mindig is kedveltem. Talán azért, mert azon a napon olyan szívből jövően éljenzett, vagy talán mert olyan kedves volt az arca. Ez a Lajos, ez a kisfiú egészen más.

Bármelyik piacon meg lehet venni a portréját, feje körül napsugaras glória, térdeplő szentek körében áll, de sápadt arcával, ívelt ajkával félelmet ébreszt bennem. Mit tud egy ilyen kisfiú bármiről is? Hogyan uralkodhat Franciaország felett? De ezt akkor még a jövő rejtette; amikor l'Ailée a Palais-Royalban lépett fel, nagyobb biztonságban és boldogságban voltunk, mint a háborúk óta bármikor. E házasság, a Mediciekkel kötött szövetség is ezt bizonyította; annak jelét láttuk benne, hogy fordult a szerencsénk.

Fordult is, de rossz irányba. Fellépésünk estéjén borral, hússal és édes süteményekkel ünnepeltünk. Rico meg Bazuel később a Palais-Royal mellett egy vadállatokat felvonultató műsort nézett meg, LeMerle pedig egyedül lement a folyóhoz. Éjjel azután hallottam, hogy visszatér, és amikor elmentem a szekere mellett, vért láttam a lépcsőn. Megijedtem.

Bekopogtam, és amikor nem válaszolt, beléptem. LeMerle a földön ült, háttal nekem, és összegyűrt ingét az oldalához szorította. Kétségbeesett kiáltással szaladtam oda hozzá: egész teste csupa vér volt. Mint nagy megkönnyebbülésemre kiderült, több volt a vér, mint a komoly sérülés. Egy rövid, éles penge – az enyémhez hasonló – lecsúszott a bordáiról, és nyomában egy nem túl mély, csúnya, úgy húszcentis vágás maradt. Először azt hittem, hogy megtámadták és kirabolták – Párizsban éjjel nem csupán szerencsére van szüksége az embernek, hogy megóvja magát az ilyesmitől –, de az erszényét nem vették el, és egyébként is csak egy nagyon ügyetlen útonálló vágta volna így meg. Mivel LeMerle nem volt hajlandó elárulni, hogy mi történt vele, csak arra következtethettem, hogy ezt a sérülést ő maga okozta, és véletlen balszerencseként könyveltem el.

De a balszerencsék sorának itt még nem szakadt vége. Másnap éjjel, míg aludtunk, felgyújtották az egyik szekerünket, és csak a véletlennek köszönhettük, hogy a többi megmenekült.

Úgy esett, hogy Cateau felkelt vizelni, és észrevette a füstöt. Két ló megdöglött, elveszítettük jelmezeink javát és természetesen magát a szekeret, valamint sajnálatos módon társulatunk egy tagját, a kis Ricót is, aki holtrészeg volt, és nem ébredt fel a kiáltozásunkra. Barátja, Bazuel megpróbálta kimenteni, bár első pillanattól fogva láttuk, hogy nem jár majd sikerrel. Bazuelt lebírta a füst, mielőtt Rico közelébe jutott volna.

A füstben odalett a hangja. Amikor jobban lett, csak suttogva tudott megszólalni. De azt hiszem, a legrosszabb, hogy megtörte a bánat. Úgy ivott, mint egy kefekötő, az élő fába is belekötött, és olyan rosszul adta elő a jelenetét, hogy végül kénytelenek voltunk teljesen kihagyni. Amikor hetekkel később úgy döntött, hogy nem tart velünk tovább, nem lepődtünk meg. Ahogy Le Borgne megjegyezte, személyében különben sem egy kötéltáncost veszítettünk el. A törpéket könnyű helyettesíteni.

Titokban és komor hangulatban hagytuk el Párizst. Az ünneplésnek még közel sem volt vége, de LeMerle sürgetett bennünket, hogy induljunk. Rico halála jobban megviselte, mint gondoltam: keveset evett, alig aludt, ingerülten rámordult mindenkire, aki szólni mert hozzá. Most először láttam őszintén dühösnek. Hamar rájöttem, hogy nem Rico váltotta ki a dühét, még csak nem is a vagyontárgyainkban esett kár, hanem a megalázottsága, a győzelem ízének megkeseredése. Vesztett a játékban, és a Feketerigó veszíteni mindennél jobban utált.

A gyújtogatás éjszakáján senki sem vett észre semmit, de LeMerle-nek megvolt a maga gyanúja, bár nem beszélt róla. Veszélyes némaságba burkolódzott, és még az sem vidította fel, hogy hírét vette: régi ellenségét, Evreux püspökét pár nappal korábban útonállók támadták meg.

Párizs után dél felé indultunk. Bazuel Anjouban búcsúzott el tőlünk, de a következő hónapokban ketten is csatlakoztak

hozzánk: Bécquot, a féllábú hegedűs és tízéves fia, Philbert. A fiú istenadta tehetségnek bizonyult a kötéltáncban, de túlságosan meggondolatlan volt: az év vége felé leesett, csúnyán megsérült, és hónapokig nem vettük hasznát. LeMerle mégis egész télen ott tartotta, és bár a fiú többé nem volt alkalmas a repülésre, etette és hasznos munkát keresett neki. Bécquot hálás volt, engem viszont meglepett LeMerle nagylelkűsége, hiszen nehéz idők jártak ránk, és kevés volt a pénzünk. Le Borgne csak a vállát vonogatta, es motyogott valamit a tigrisekről. Az egészből mégsem lett semmi: a fiú még kilenc hónapig maradt velünk, aztán LeMerle egy csapat ferences szerzetesre bízta, akik Párizsba tartottak, és akik LeMerle állítása szerint majd törődnek vele.

Továbbmentünk. Anjouban, majd lejjebb, Gascogne-ban piacokon és vásárokban léptünk fel, néha segítettünk a betakarításban vagy a szüretben, ahogy régen is, és a telet egy helyen töltöttük. A második télen Demiselle-t elvitte a láz, így csak két táncosunk maradt: Hermine harmincévesen már öreg volt a magasban kifeszített kötélhez, és fájó érzés volt látni a kínlódását. Ghislaine minden tőle telhetőt megtett, de az ugrásokat sosem sajátította el tökéletesen. L'Ailée ismét egyedül repült.

LeMerle-t azonban ez sem tántorította el; ismét darabokat kezdett írni. Bohózatai mindig is népszerűek voltak, de a színdarabjai egyre szatirikusabb hangvételűek lettek, ahogy átutaztunk Franciaországon. Kedvenc témája éppen az egyház volt, és többször sietve kellett összecsomagolnunk, amikor valamelyik egyházi személy megsértődött. A közönség többnyire élvezte. A gonosz püspökök, züllött szerzetesek és ájtatos képmutatók mindig sok embert vonzottak, és ha ehhez még törpék és egy Szárnyas Asszony is társult, az előadás sok pénzt fialt.

A papi szerepeket mindig LeMerle játszotta; sikerült valahonnan számos egyházi öltözékre és egy súlyos ezüstkeresztre szert tennie, amely bizonyára sokat érhetett, bár egyszer sem próbálta meg eladni, még akkor sem, amikor nagyon rossz idők jártak ránk. Faggatózásomra azt felelte, hogy egy régi barátjától kapta Párizsban. De amikor erről beszélt, kemény volt a pillantása, és a mosolya vicsorgó. Nem erőltettem, mert LeMerle a legkülönösebb dolgokban nagyon is szentimentális tudott lenni, és ha valamit el akart titkolni, a legkíméletlenebb kérdezősködéssel sem lehetett szóra bírni. Azért eltűnődtem ezen a kereszten, kivált amikor éhes voltam, és alig volt mit ennem. Kis idő múlva aztán megfeledkeztem róla.

Továbbsodródtunk: télen délre mentünk, nyáron északra, mindig a piacok és a vásárok nyomában. Az ellenségesebb vidékeken nevet változtattunk, de többnyire még mindig a *Théâtre des Cieux* voltunk, és l'Ailée táncolt a kötélen, az emberek pedig éljenezték és virágot dobáltak. Mégis megéreztem, hogy lassan végéhez közeledik a pályám; az egyik nyáron szörnyű fájdalmakat okozott egy ínszalagszakadás, de végtére is ott voltak LeMerle darabjai. Kockázatosabbak voltak, mint a kötéltánc, de jó pénzt kerestünk velük, főként a hugenották lakta vidékeken.

Még ötször utaztunk délre; megismertük az utakat, a jó helyeket, a veszélyes helyeket. Szabadon választottam szeretőt ott és akkor, ahol és amikor a kedvem tartotta. Ha akartam, még együtt aludtam LeMerle-lel, de felnőttem kicsit, és vak imádatom szelídebb szeretetté változott. Már ismertem. Ismertem dühkitöréseit, diadalait, örömeit. Ismertem, mint embert, és elfogadtam olyannak, amilyen.

Azt is tudtam, hogy sok benne a gyűlöletes és megbízhatatlan vonás. Tudomásom szerint kétszer is gyilkolt: egyszer egy

részeget, aki túl hevesen próbálta visszaszerezni elcsent erszényét, máskor egy parasztot, aki Rouen közelében kővel dobált bennünket; mind a kétszer lopva, a sötétség leple alatt követte el a tettet, amelyet csak jóval távozásunk után fedeztek fel.

Egyszer megkérdeztem, hogyan hozza ezt összhangba a lelkiismeretével.

– Lelkiismeret? – vonta fel a szemöldökét. – Mármint Istenre, az utolsó ítéletre és hasonlókra gondolsz?

Vállat vontam. Tudta, hogy nem egészen erre céloztam, de sosem hagyta ki a lehetőséget, hogy eretnek nézeteim miatt ugrasson.

– Kedves Juliette – mosolyodott el. – Ha Isten valóban odafent van, ami a te Kopernikuszod szerint bizony nagyon, de *nagyon* messze van, akkor nem bízom a nézőpontjában. Számára én csak egy porszem vagyok. Idelent, onnan, ahol én állok, minden másként fest.

Nem értettem, és ezt meg is mondtam neki.

– Úgy értem, más szeretnék lenni, mint zseton egy korlátlan tétekben játszott játékban.

– De akkor is, megölni valakit…

– Az emberek folyton öldösik egymást. Én legalább őszinte vagyok. Nem Isten nevében teszem.

Ismertem jó és rossz oldalát – legalábbis azt hittem –, mégis szerettem, mert hittem, hogy bűnei ellenére jellemének lényege a jóság, hogy hű önmagához – egy tolvaj fekete rigó, aki gúnyos dalt dalol… De éppen ebben rejlett a tehetsége: azt mutatta mindenkinek, amit az illető látni szeretett volna, tükörképeket, amelyek csalókák voltak, mint tó mélyén az árnyak. Ostoba önmagamat láttam benne, ennyi az egész. Huszonkét éves voltam, és feleannyira sem felnőtt, mint hittem.

Egészen Epinalig.

9

1610. július 14.

Moselle menti, kellemes kisváros Lorraine-ben. Először jártunk erre, mert mostanában jobbára a part mentén haladtunk. A város mellett egy kis faluba, Bruyére-be értünk. Nyugalmas hely volt: fél tucat gazdaság, egy templom, gyümölcsösök fagyöngytől félig megfojtott alma- és körtefákkal. Ha éreztem is valami szokatlant, ma már nem tudom felidézni; talán az út mellől egy asszony élesebb pillantását, a keresztútnál egy gyermek titkon mutogató ujját. Mint minden új helyen, itt is kártyát vetettem, de csak egy ártalmatlan Bolondot, a botok hatosát és a kelyhek kettesét húztam. Ha ebben volt is figyelmeztetés, nem vettem észre.

Augusztus volt; a napégette nyár rothadástól nyirkos és édes kora őszbe fordult. Az egy hónappal korábbi jégeső elverte az árpát, és a földek felett korcsmaszagú bűz terjengett. A viharok után következő hirtelen forróság gyötrelmes volt, az embereket elvakította a tűző nap, és amikor elhaladtak mellettünk, ostobán pislogtak a szekereinkre. Mégis sikerült megegyeznünk egy gazdával, hogy a földjén táborozhassunk, és azon az estén a tábortüzünk fényénél, tücskök és békák zenéjére rövid bohózatot adtunk elő.

A közönség azonban gyér volt. Még a törpék sem varázsoltak mosolyt a tűzfényben vértelennek tűnő, komor arcokra, és az

előadás után is kevesen maradtak. A környéken az egyetlen rendszeres szórakozás az akasztás és a máglyahalál volt, ahogy a korcsmában folyó beszélgetésből kivettük: pár napja egy emsét akasztottak fel, mert megette a kismalacait, a közeli kolostorban két apáca felgyújtotta magát Csodálatos Szent Krisztinát utánozva, és a pellengérre is mindig jutott egy szerencsétlen, így a kemény mulatsághoz szokott bruyére-ieket nem lelkesítette fel a vándorkomédiások társulatának érkezése.

LeMerle erre csak bölcsen megvonta a vállát. Vannak jó napok meg rosszak, mondta, és ezek a kis falvak nem szoktak hozzá a kultúrához. Epinalban majd jobb lesz.

A Szűz ünnepének reggelén értünk oda, és a várost vidám, karneváli hangulatban találtuk. Erre is számítottunk; a körmenet és a mise után a lakosság elözönli majd a korcsmákat és az utcát, ahol már folyik a mulatság. Ide nem hozhattuk LeMerle valamelyik szatíráját – Epinalnak jámbor volt a híre –, de egy kötéltáncosnak meg egy csomó zsonglőrnek jó bevétel ígérkezett. A templom bejáratánál már megpillantottam egy fuvolást meg egy tamburinost, valamint egy álarcos Bolondot a botjával meg a csengettyűivel, és a helyhez cseppet sem illően egy Pestis-doktort, akinek fehérre meszelt arcán fekete, hosszú orrú maszk volt, és fekete köpenyének szárnya csapkodott a szélben. Ettől a disszonáns látványtól eltekintve minden normálisnak tűnt. Talán egy másik társulat is van a városban, gondoltam, akikkel osztoznunk kell majd a bevételen. Többet nem is gondoltam rájuk. És mégis: rá kellett volna ismernem a jelekre. A fekete Doktorra hollóruhájában. Az izgalom – majdhogynem félelem – hangjaira, amelyek menet közben a fülünkbe jutottak. Egy nő tekintetére, aki mellett elmentünk, és akire a szekeremből kimosolyogtam. A feltartott ujjak jelére, újra meg újra…

LeMerle azonnal megszimatolta a bajt. Ebből is tudhattam

volna: a szeme nyugtalanul villant, ahogy a tömeget pásztázta, széles mosolyának is óvatosságra kellett volna intenie. Ilyen alkalmakkor a törpéket küldtük a mulatózok közé, hogy édességet osszanak, és meghívják őket az előadásra, de ezen a napon LeMerle intett a törpéknek, hogy maradjanak a közelünkben: Le Borgne – mint egy üstökös – időnként tűzcsóvát köpött a szekerem végében, Cateau pedig vékony hangján kiabálta:

– Komédiások! Jöjjetek el megnézni a komédiásokat! A Szárnyas Asszonyt!

Ma azonban már tudom, hogy a tömeg figyelme másfelé kalandozott. A Szűzanya körmenete akkor kezdődött, és máris sokan összeverődtek a templom előtt. Az utcán kétoldalt felsorakoztak az emberek, kezükben szentképet, virágot, szentelt gyertyát vagy zászlót szorongattak. A tömegben elvegyültek az árusok: süteményt és főtt húst, sört és gyümölcsöt kínáltak. A levegő sűrű volt a gyertyafüsttől és az izzadságszagtól, a sülő hús, a por és a tömjén, a bőr, a hagyma, a szenny és a lovak bűzétől. Szinte elviselhetetlen volt a zaj. Elöl nyomorékok és gyerekek álltak, de máris túl nagy volt a tömeg, amely a szekereinknek szorult, és a kíváncsi tekintetek a festett táblákat meg az élénk színű zászlókat vizslatlak, mások pedig azt ordították, hogy útban vagyunk.

Szédülni kezdtem: az árusok kiabálása, a tűző nap, a bűz sok volt. és megpróbáltam egy kihaltabb utcába fordulni, de már későn. A hívek tömegének szorításában szekereink szinte abban a pillanatban értek a templomlépcsőhöz, amikor a körmenet elindult. Miután se előre, se hátra nem mehettem, kíváncsian néztem, ahogy a templom sötétjéből a Szent Szüzet vivő emelvény előbukkan a fényre.

Talán ötvenen lehettek alatta. Másik ötven ember oldalt menetelt, és válluk az emelvényt tartó oszlopoknak szorult. Az

emelvény nehéz volt, és imbolygott, amikor feltűnt a bejáratban; a Szüzet hordozó csuklyás emberek egyszerre sóhajtottak fel minden megtett lépésnél, mintha a teher meghaladná az erejüket. A Szent Szűz egy halom kék és fehér virág között állt az emelvényen, hímzett ruhája csillogott a napsütésben, kezét olajjal és mézzel kenték meg. Előtte tömjénezőt lengető pap haladt, aki mögött tizenkét, gyertyát tartó barát jött, és az *hautbois* jajongó hangja mellett az *Avé*t énekelték.

De nem maradt időm, hogy a zenét hallgassam. Amint megjelent a menet, felnyögött a tömeg, és hirtelen hevesen odább taszítottak bennünket, amikor vagy ezer torokból egyszerre harsant a *„Miséricorde!”,* és fojtogató lett az olaj, az emberi hús és a mocsok bűze, amely elvegyült az ezüsttömjénezőből áradó füsttel, a szegfűszeg és a szent por illatával.

– Bocsásd meg bűneinket!

Szekerem tengelyére kapaszkodtam lel, és a fejek fölött a tömeget fürkésztem. Nyugtalanság vett erőt rajtam, mert bár láttam már vallási tébolyt, ez különösen fékezhetetlennek tűnt, a túlbuzgóság éles hangját még élesebbé fente valami, ami szinte a csontig hatolt. Majdnem öntudatlanul tettem védelmező kezemet kissé domborodó hasamra, és megfordult a fejemben, nem jött-e el az ideje, hogy itt hagyjuk az életet, amelyet eddig éltünk, mielőtt teljesen megkeseredik. Huszonharmadik évembe léptem. Nem voltam már fiatal.

A fekete Doktor meglengette köpenyét, így maga meg a tömeg között – mintha zárvány venné körül – egy kis hely, jártányi tér maradt, és észrevettem azt is, hogy hangosabban kiáltoznak ott, ahol elhalad, és néhányan térdre hullanak a nyomában.

– *Miséricorde!* Bocsásd meg bűneinket! – Túl közel voltunk a menethez, hogy visszavonulásban reménykedjünk, így nagyon

óvatosan irányítottam a lovamat: hagytam, hadd táncoljon finoman azon a helyen, ahol a mindenfelől nekünk nyomuló emberek felborulással fenyegettek bennünket. A Szent Szűz lassan vonult el mellettünk, és úgy imbolygott a tömeg feje fölött, akár egy megrakott tutaj. Láttam, hogy az emelvényt cipelő emberek többsége mezítláb van, mint a vezeklők, noha ez a Szent Szűz napján nem volt szokás. A barátok is csuklyát viseltek, akárcsak az emelvényt vivők, de láttam, hogy az egyik kicsit hátratolja a csuklyáját, és kivörösödött arca italtól vagy kimerültségtől fénylik.

Álltuk a sarat. Az emelvény, amikor elhaladt mellettünk, megingott, és a tengelyen állva szemtől szembe kerültem a Szűzzel: elég közel voltam hozzá, hogy lássam az aranykoronája csavarulataiban és réseiben évek során meggyűlt, csillogó port, a rózsaszín arcáról pattogzó festéket. Egyik kék szeme gödrében pók tanyázott, és miközben figyeltem, lassan mászni kezdett az arcán. Csak én vettem észre. Senki más nem látta. Aztán elhaladt mellettünk.

Mögötte egyre fokozódott a vallási révület. Az emberek térdre rogytak az előrenyomuló tömegben, és másokat is magukkal rántottak. Mások foglalták el a helyüket, fejük fölött összezárult a tömeg, kiáltozásukat senki sem hallotta.

– *Miséricorde!* Bocsásd meg bűneinket!

Balra tőlem egy asszony hátradőlt, szeme kifordult; az embersokaság egy pillanatig megtartotta, mint egy szent szobrát – könnyedén lebegett a kinyújtott kezeken –, majd lecsúszott, és eltűnt a továbbhaladó lábak alatt.

– Hé! – kiáltottam. – Valaki a földre esett!

Értetlen holdvilágarcok fordultak felém az előreigyekvő tömegből, de mintha senki sem hallotta volna, amit kiáltottam. Megpattintottam a fejük felett az ostoromat, a lovam pedig erőlködött, és szemét forgatva, izgatottan ficánkolt, hogy ne

taszítsák félre.

– Egy asszonya földre esett! Húzódjatok hátrébb, az isten szerelmére! *Hátrébb!*

De túlságosan messzire kényszerített bennünket a tömeg. A sérült asszony már rég elmaradt, és az előreigyekvők a hirtelen és érthetetlenül támadt helyre bámultak, amelyet megtisztítottam. Váratlanul elhalkult a zaj is, a kiáltások mormolásba fúltak, amelyből egyszer csak egy pillanatra hallhatóvá vált az *Avé,* és azt hittem, hogy a felfelé fordított arcokon valamiféle reményt, megkönnyebbülést látok. Ekkor következett be a szerencsétlenség.

Ha a tömegből bárki más lett volna, fel sem tűnik senkinek. Később tudtam meg, hogy négy embert tapostak agyon a körmenetben, fejüket a zarándokok és mulatozók buzgó lábbal a macskakőbe tiporták. De a körmenet szent volt, tömör falként haladt előre a tömjénnel és vallási tébollyal megmérgezett sokaságban. Nem láttam, amikor a férfi elesett. De hallottam a kiáltást, előbb egy hangot, aztán egy kórust, amint gyors válaszként meghaladta hangerőben mindazt, amit korábban tapasztaltunk. Felugrottam a tengelyre, hogy lássam, mi történt, de még akkor sem fogtam fel a jelentőségét.

A körmenet végén egy botladozó barát esett össze. A hőségtől, gondoltam futólag, vagy a tömjénfüsttől. Kis csoportosulás támadt körülötte; fehér bőre megvillant, amikor szerzetesruháját megoldották. A körülállók felhördültek, felnyögtek, majd mintha hullám kelt volna, pár lépést hátráltak.

Másodperceken belül a hullámzás, mint eltérő irányú felszín alatti áramlás, megfordította az emberek árját, akik most ahelyett, hogy a körmenet után nyomakodtak volna, minden erejükkel az ellenkező irányba törekedtek, és a megújuló ellenirányú mozgásban dülöngéltek a szekerek, a tömegből pedig többen a szekerekre is felmásztak, annyira hajtotta őket a

vágy, hogy elmeneküljenek onnét. A körmenet nem volt többé szent; miközben a történteket figyeltem, a sor megremegett, és több helyen is felbomlott, a Szent Szűz oldalra dőlt, és elvesztette a koronáját, amikor hordozói megszöktek.

És akkor meghallottam a kiáltást, a bánat vagy a rémület éles jajveszékelését, amely fölé egyetlen hang emelkedett, mint a harsona szava:

– *La peste! La peste!*

Próbáltam kivenni, mit kiabálnak, igyekeztem megkülönböztetni az ismeretlen dialektusban kiejtett szavakat. Bármit kiabáltak is, futótűzként terjedt a tömegben. Verekedés tört ki a menekülni próbálók között, volt, aki felkapaszkodott az utcát szegélyező házak falára, de akadt olyan is, aki kétségbeesett igyekezetében a hídról a folyóba vetette magát. Felálltam, hogy lássam, mi történik, de közben elszakadtam a többi szekértől. Kicsit előrébb LeMerle a kancája véknyát csapkodta, hogy gyorsabb haladásra ösztökélje. De a tömeg minden oldalról körülvette, a szekér oldalának feszülve himbálták, a levegőbe emelték. A sokaságból arcok meredtek rám. Elkaptam egyikük pillantását, és megdöbbentett a belőle sütő gyűlölet. Fiatal lány volt, kivörösödött, kerek képét eltorzította a rettegés és az iszonyat.

– Boszorkány! – üvöltötte felém. – Méregkeverő!

Bármi történt is, egyre jobban elharapódzott. A kiáltás úgy pattogott előttem, mint a tó vizén kacsázó kő; egyre sebesebben terjedt, és csak azt leste, hol csaphat le. A felkorbácsolt gyűlölet áradássá dagadt, és most ellenem fordulva azzal fenyegetett, hogy magasba emeli a szekeremet.

A lovammal küszködtem, amely többnyire nyugodt pára volt, de a lány olyan erősen sózott rá a tomporára, hogy az állat félig felágaskodott, és megpatkolt patáival a levegőben kapált. A lány felsikoltott, én visszarántottam a gyeplőt, nehogy a ló eltapossa

az előttem állókat. Minden erőmre és figyelmemre szükségem volt, de az állat ennek ellenére megriadt, ezért varázsigét kellett súgnom a fülébe, hogy megnyugodjon, és mire végeztem, a lány már eltűnt a tömegben, és a rettenetes gyűlölethullám is továbbgördült.

Előttem azonban LeMerle került bajba. Láttam, hogy kiabál valamit, de a sokaság elnyelte a hangját, én pedig túl messzire sodródtam, hogy megértsem, mit akar. Lova, egy ideges kanca, iszonyatosan megrémült, de a *boszorkány!* és a *méregkeverő!* kiáltások túlharsogták a nyihogását. LeMerle megpróbálta megfékezni a lovát, de nem bírt vele: egyedül volt, a tömeg elvágta tőlünk, és most a tömeg feje fölött pattogtatta ostorát, hogy meghátrálásra kényszerítse őket. A szekér tengelye nem bírta tovább a megterhelést, elroppant, mire az ostorral mit sem törődve kezek sokasága kapaszkodott a kötelekbe. LeMerle-nek nem volt hova menekülnie, elkapták. Valaki földet vágott az arcába, amitől kibillent az egyensúlyából, és a kezek megpróbálták lerángatni a bakról. Valaki igyekezett közbelépni – halk *rendet! rendet!* kiáltást hallottam (talán egy hivatalos személy lehetett), amikor a két tábor összecsapott.

Mindeközben torkom szakadtából ordítottam, és azon voltam, hogy eltereljem LeMerle-ről a figyelmet. Amikor láttam, hogy elkapták, az előttem álló emberekkel mit sem törődve ösztökélni kezdtem a lovamat. LeMerle látta, hogy megpróbálok odajutni hozzá, elvigyorodott, de mielőtt elérhettem volna, a tömeg összezárult körülötte. Lerántották, és miközben elvonszolták, ütések záporoztak rá. Eltűnt a szemem elől.

Gyalog is követtem volna, bár máris messze járt, csakhogy Le Borgne, aki a szekéren rejtőzködött, míg áthajtottam a sokaságon, a karomba csimpaszkodott.

– Ne légy ostoba, Juliette – súgta reszelős hangján a fülembe.

– Hát nem látod, mi folyik itt? Nem figyeltél oda?

Vadul rámeredtem.

– De LeMerle…

– LeMerle tud magára vigyázni. – Keze keményebben kulcsolódott a karomra; kis termete ellenére fájdalmasan erős volt a szorítása. – Hallgasd csak!

A fülemet hegyeztem. Még hallottam azt a korábbi kiállást, amely ritmikusan, lábak százainak dobogásától kísérve dagadt, mintha egy népszerű színésznőt követelnének.

– *La peste! La peste!*

Csak ekkor értettem meg a hirtelen rémületet, az összecsuklott barátot, a boszorkányság vádját. Le Borgne látta az arckifejezésemet, és bólintott. Egymásra néztünk, és egy pillanatig egyikünk sem szólt. A szekéren túl erősödött a kiabálás.

– *La peste!*

A pestis.

10

1610. július 16.

Végre oszolni kezdett a sokadalom, de én még mindig rémült lovam csillapításával voltam elfoglalva. Bouffon megfékezte az övét, és közvetlenül az enyém mellé terelte, Hermine pedig, aki megpróbált áthajtani a hídon, most tehetetlenül nézte a szétforgácsolódott kerék maradványait. A többieknek nyomuk sem volt. Talán foglyul ejtették őket is, akárcsak LeMerle-t. Talán elmenekültek.

Alig vettem tudomást Le Borgne figyelmeztetéséről. Leugrottam az útra, és a menet után futottam. A szobor hordozóinak fele eltűnt, a többiek igyekeztek a teret uraló nagy márvány szökőkútnak támasztva egyensúlyba hozni az emelvényt, miközben néhányan a Szűzanya szobrát tartották, nehogy leessen. Az úton több test is hevert: hívek, akiket összetapostak vagy az épületek falának szorítottak. LeMerle szekere az oldalára borult, utasának se élve, se halva nem volt nyoma.

– *Mon père* – fordultam a paphoz, nyugalmat erőltetve magamra. – Láttad, mi történt? A barátom abban a szekérben utazott.

A pap szótlanul nézett rám. Arca sárga volt az út porától.

– Kérlek, szólalj meg! – könyörögtem emeltebb hangon. – Nem okozott senkinek bajt. Csak magát próbálta védeni!

Egy fekete ruhás asszony, aki a szoborvivők közé tartozott, rosszallóan pillantott rám.

– Majd megkapja, ami jár neki, ne aggódj.

– Mit mondsz?

– Ő meg a hozzá hasonlók. – Erős helybeli akcentussal kiejtett szavait alig lehetett érteni. – Láttuk, hogy megmérgeztétek a kutakat. Láttuk a jeleket.

Mögüle, az egyik mellékutcából előlépett a Pestisdoktor, fekete köpenye a falnak csapódott. Az asszony is észrevette, és láttam, ahogy titkon a jelet mutatja.

– Én csak a barátomat szeretném megkeresni. Hova vitték?

Az asszony fanyarul felkacagott.

– Mégis mit gondolsz? A törvényszékre. Onnan nem repül el. És ti sem, pestishozók!

– Hogy érted ezt? – Bizonyára fenyegetően nézhettem rá, mert az asszony hátrahőkölt, és remegő kézzel mutatta felém a jelet.

– *Miséricorde!* Isten óvjon tőletek!

Gyorsan egy lépést tettem felé.

– Lássuk, megóv-e.

De a Pestisdoktor keze a vállamra nehezedett, és hallottam a hosszú orrú maszktól eltompult hangját a fülemben:

– Maradj csendben, lányom. Hallgass ram.

Megpróbáltam kiszabadulni, de váratlanul erősebben szorította a vállamat.

– Itt nem vagy biztonságban – sziszegte a doktor. – Rémy bíró a múlt hónapban négy boszorkányt égetett meg ezena téren. Még láthatod a köveken a zsírfoltokat.

A száraz hang ismerősnek tűnt.

– Nem ismerlek én téged?

– Pszt! – Elfordult tőlem, fehérre festett ajka alig mozdult.

– Biztos vagyok benne, hogy ismerlek. – A szájban volt

valami, ami ismerősnek tetszett: vékony volt és eltorzult, mint egy régi sebhely. És a ruhája szaga, az a poros, alkímiai szag… – Ugye?

A Pestisdoktor maszkja mögül dühös sziszegés hallatszott.

– Az isten szerelmére, lányom! – Újból az az ismerős hang, egy olyan ember pattogó, pontos intonációja, aki sok nyelven beszél. Ismét felém fordult, és megpillantottam a maszk résében öreg és szomorú szemét, amely ketrecbe zárt majoméra hasonlított. – Keresnek valakit, akit hibáztathatnak – suttogta rekedten a doktor. – Menj innen. Még éjszakára se maradj.

Természetesen igaza volt. Lett légyen rossz termés, éhínség, rossz időjárás vagy pestis, minden balszerencséért eddig is a komédiásokat, az utazókat és a cigányokat tekintették bűnbaknak. Először Flandriában szembesültem vele, amikor tizennégy éves voltam, aztán három évvel később Párizsban. Le Borgne is tudta – Rico későn értette meg. Franciaországban utazva elszórtan a nyomunkban volt a pestis, de addigra a legrosszabbon már túl voltunk. A legutóbbi járvány önmagát emésztette fel, és a betegeken meg az öregeken kívül alig halt meg valaki, csakhogy Epinalban a katasztrófák sorában ez csak egy volt a sok közül: meddő marhák, tönkrement termés, rohadt gyümölcs, veszett kutyák, rendellenes időjárás és most ez. Valaki biztosan felelős érte! Mit számít, hogy semmi értelme; a pestis elterjedéséhez egy hétre van szükség, mi meg jó, ha egy órája érkeztünk. És nem a vízzel terjed, még ha megmérgeztük volna is a kutakat.

De jól tudtam, hogy senki sem hallgatna az észérvekre. Ezek az emberek hittek a boszorkányságban meg a méregkeverésben. E kettőt megtalálták a Bibliában. Minek keresgéltek volna tovább?

Visszamentem a szekeremhez, de Le Borgne már elment. Bouffon meg Hermine is, és holmijukból magukkal vittek mindent, amit csak bírtak. Nem kárhoztattam őket – a doktor tanácsa hasznos volt –, de nem hagyhattam, hogy LeMerle egyedül nézzen szembe a feldühödött tömeggel. Lojalitásból vagy ostoba rajongásból tettem, nem tudom, mindenesetre otthagytam a szekeret, a lovamat a szökőkúthoz vezettem, majd követtem az embereket a törvényszék épületébe.

Amikor beértem, már zsúfolásig megtelt. Az emberek kiszorultak, a lépcsőn taposták egymást, hogy lássanak, halljanak. Az őr egy emelvényre kapaszkodott fel, és próbálta a zsivajt túlkiabálni. Fegyveres katonák vették körül, és köztük sápadtan, de magabiztosan, mint mindig, ott állt LeMerle.

Megkönnyebbültem, hogy áll. Arca sebes volt, kezét elöl megkötözték, de valamelyik helybeli hivatalos személy közbeléphetett, mielőtt nagyobb baja esett volna. Ez jó jel volt: valaki mégis úrrá lett a helyzeten, valaki talán hallgatott a józan érvekre. Legalábbis ebben reménykedtem.

– Jóemberek! – emelte magasba a pálcáját az őr, és csendre intette a népet. – Isten nevében, hadd beszéljek. – Alacsony, jól táplált férfiú volt, hatalmas bajusszal és gyászos pillantással. Semmiben sem különbözött a többi szőlősgazdától és kukoricatermesztőtől, akikkel azon a nyáron találkoztam, és még az összezsúfolódott emberek feje fölött, a terem másik végéből, a feltartott karok erdején keresztül is láttam, hogy remeg.

A zsivaj lecsendesült, de nem ült el teljesen. Néhányan bekiabáltak:

– Akasszák fel a méregkeverőt! Akasszák fel a boszorkányt!

Az őr idegesen tördelte a kezét.

– Epinali jóemberek, figyeljetek rám! – kiáltotta. – Nekem legalább annyira nem áll hatalmamban ítéletet mondani e felett

az ember felett, mint nektek!

– Még hogy ítélkezni felette! – csattant fel egy éles hang a terem végében. – Ki beszélt itt ítélkezésről? Elég egy kötél meg egy ág, amire felhúzhatjuk!

Helyeslő mormogás volt a válasz. Az őr csendre intette őket.

– Nem lehet csak úgy felakasztani valakit. Még azt sem tudjuk, vétkes-e. Csak a bíró…

Az éles hang félbeszakította.

– És a baljós előjelek?

– Igen, a baljós előjelek!

– És a pestis?

Az őr ismét csendet intett.

– Nem dönthetek! – Most már a hangja is úgy remegett, mint a teste. – Csak Rémy bíró dönthet!

Rémy bíró neve elérte azt, ami az őrnek nem sikerült: a kiabálásból elégedetlen suttogás lett. Körülöttem mindenki keresztet vetett. Láttam, hogy néhányan a jelet mutatják. LeMerle-re néztem – egy fejjel magasodtam a teremben álló férfiak fölé –, és láttam, hogy mosolyog. Ismertem ezt a tekintetet, számát sem tudom, hányszor láttam. A hazárdjátékos tekintete volt, aki felteszi az utolsó aranyát, a színészé, aki élete nagy előadására készül.

– Rémy bíró. – LeMerle hangja könnyedén bejárta a termet. – Hallottam már ezt a nevet. Hívő ember, gondolom.

– Kilenc megyében kétezer boszorkány! – rivallta az éles hang a terem végéből, mire a fejek abba az irányba fordultak.

LeMerle nem vesztette el a lélekjelenlétét.

– Akkor kár, hogy nincs most itt.

– Hamar megjön, egyet se félj!

– Minél hamarabb, annál jobb. – A városiak kezdtek odafigyelni, és akaratuk ellenére is felébredt a kíváncsiságuk. Most, hogy sikerült felkeltenie a figyelmüket, LeMerle-t olyan

jelenségnek látták, akiről muszáj tudomást venniük. – Nehéz időket élünk – folytatta. – Helyesen teszitek, ha gyanakvóak vagytok. Hol van Rémy bíró?

– Mintha nem tudnád! – recsegte az előbbi hang, de már nem olyan hevesen, és többen is tiltakozni kezdtek.

– Maradj csendben! Hadd beszéljen!

– Mi baj lehet abból, ha meghallgatjuk?

Az őr elmagyarázta, hogy a bíró hivatalos ügyben van távol, és bármelyik nap visszatérhet. Amikor a kellemellenkedő ismét közbeszólt, a fejek már dühösen fordultak felé, de senki sem tudta, pontosan hol áll.

LeMerle elmosolyodott.

– Epinal derék polgárai! – szólalt meg, és fel sem emelte a hangját. – Örömmel válaszolok vádjaitokra. Megbocsátom, hogy durván bántatok velem – e szavaknál megérintette feldagadt arcát –, hisz a mi Urunk nem azt mondta-e, hogy fordítsuk oda a másik orcánkat is?

– A Sátán is tud behízelgően beszélni, ha akar! – kiabált be a heccelődő, és bár az emelvényhez közelebbről hangzott a közbeszólása, a sok arc közt sikerült névtelenségét megőriznie. – De lássuk, hogy a szent szavak nem húznak-e hólyagot a nyelvedre!

– Állok elébe – hangzott azonnal LeMerle válasza, és az eddig vádaskodó kórus most bátorítani kezdte. – Bár méltatlan vagyok rá, hadd emlékeztesselek benneteket, hogy e bíróságnak is fejet kell hajtania, és nem Rémy bíró előtt, hanem egy nála magasabb, mennyei bíró előtt. Mielőtt elkezdjük, imádkozzunk hát együtt az Ő útmutatásáért, és ezekben a gonosz időkben az Ő oltalmáért. – Azzal elővette inge alól az ezüstkeresztet, és összekötött kézzel a magasba emelte.

Elrejtettem mosolyomat. Csodálatra méltó volt. A fejek gépiesen meghajoltak, a fakó ajkak engedelmesen motyogták a

Miatyánkot. A közhangulat kezdett LeMerle felé hajlani, s amikor a már ismerős hang megszólalt, haragos válaszok özönét váltotta ki. A zajban ismét nem derült lény a közbeszóló kilétére. A terem végében ökölharc támadt több ellenfél között, akik mind a másikat tartották felelősnek. Az őr tehetetlenül hangoskodott, és LeMerle volt kénytelen rendet teremteni.

– Nagyobb tiszteletet a bíróságnak! – dörrent a hangja. – Hát nem így tevékenykedik-e a Gonosz, aki viszályt szít, hogy a becsületes emberek egymás ellen forduljanak, és gúnyt űzzenek az igazságszolgáltatásból? – A vétkesek megszégyenülten elhallgattak. – Nem ez történt-e pár perce a piactéren is? Hát nem vagytok különbek az állatoknál?

A beállt csendben még a heccelődő sem mert megszólalni.

– Bennetek rejtőzik a Gonosz – folytatta szándékosan lehalkítva hangját LeMerle. – Látom bennetek. *Benned* – mutatott egy nagydarab, vörös képű férfira. – Téged a Kéjvággyal érintett meg. Látom, ahogy féregként tekergőzik a szemed mögött. És benned – mondta egy elöl álló asszonynak, aki éles vonású arcával a leghevesebb vádlói közt volt, mielőtt maga felé fordította az embereket – kapzsiságot látok meg elégedetlenséget. És benned meg *benned* – emelte most már fel a hangját, és minden szónál rámutatott valakire – fukarságot látok. Dühöt. Mohóságot. Büszkeséget. *Te* hazudtál a feleségednek, *te* megcsaltad a férjedet. *Te* megütötted a szomszédodat. *Te* kételkedtél a megváltás bizonyosságában.

Megfogta őket: láttam a szemükben. De még így is elég egyetlen rossz lépés, hogy könyörtelenül eltapossák. LeMerle is tudta: a szeme ragyogott, annyira élvezte a helyzetet.

– És *te!* – Most a terem közepére mutatott, ahol megkötözött kezével hirtelen szétlebbentette valaki körül az embereket. – Igen, te ott, a félhomályban! Te, Ananiás, te hamis tanú! Látlak, mindenkinél jobban!

Tíz szívdobbanásnyi ideig síri csend volt, miközben az üres helyre meredtünk. Ekkor megpillantottuk a heccelődőt, akinek addig sikerült elkerülnie a felfedeztetést: groteszk figura volt, aki a félhomályban guggolt. Nagy volt a feje, a karja, akár a majomé, ép fél szeme dühösen villogott. A hozzá legközelebb állók visszahőköltek, ő pedig kihasználta, hogy szabad előtte az út, és az ablakhoz szökkent, felhúzódzkodott a párkányra, és dühösen sziszegte:

– Ez egyszer túljártál az eszemen, az ördög vigyen el! – kiáltotta rekedt hangon. – De még nem végeztem veled, Colombin barát!

– Isten könyörüljön rajtunk! – A teremben csodálkozó és undorodó arcok fordultak felé, amikor végre megpillantották azt, aki megfogalmazta gyanújukat.

– Szörnyeteg!

– Ördögfajzat!

A félszemű tüzet köpött undorító szájából.

– Még nincs vége, Colombin! Lehet, hogy itt csatát nyertél, de egy másik helyen folytatódik a háború!

Azzal kiugrott az ablakon az udvarra, és addigi jelenlétéről csupán az olaj- és füstszag tanúskodott.

Az eltűnését követő döbbent csendben az őr leesett állal fordult foglya felé.

– Istenem, láttam! A tulajdon két szememmel, Isten engem úgy segéljen! Az ördögfajzatot!

LeMerle vállat vont.

– De ismert téged – erősködött az őr. – Úgy beszélt, mintha már találkoztatok volna!

– Nem is egyszer – felelte LeMerle.

Az őr rámeredt.

– Akkor hát elmondhatnád végre, ki vagy, uram – nyögte ki.

– Máris – mosolygott LeMerle. – Csak előbb hálás lennék, ha

valaki adna egy széket. Egy széket és egy pohár pálinkát. Fáradt vagyok, és hosszú utat tettem meg.

Utazó, mondta a hallgatóságának, és azért jött Epinal-ba, mert hallott hitbuzgó bírájukról. Tisztogatásainak híre – mondta LeMerle – egyik parttól a másikig terjed. Ő maga egy ciszterci kolostor magányát hagyta el, hogy felkeresse a jeles férfiút, és felajánlja szolgálatait. Látomásokról és jelekről, csodákról és istenkáromlásról beszélt, amelyekkel utazása során találkozott. Mesélt a boszorkányszombatokról, a zsidók és a bálványimádók rémtetteiről, a lemészárolt gyermekekről, a mérgezett kutakról, a megátkozott vetésről, a megrohadt terményről, a villámcsapástól sújtott templomokról, az anyaméhben elsorvadt magzatokról, a bölcsőben megfulladt csecsemőkről. Mindezt a saját szemével látta, mondta. Tagadná-e bárki is?

Senki sem merészelt ellentmondani neki. Ők is a saját szemükkel látták az ördögfajzatot. Saját szájából hallották valódi nevét. LeMerle néhány mondatban mesét szőtt nekik Colombin barátról, akit Isten megérintett, és akit az a vágy hajt, hogy ahol csak éri őket, elűzze a Sátán gyermekeit. Egyedül és szegénységben jár egyik faluról a másikra, és mindenütt feltárja a Gonosz mesterkedéseit. Egyetlen jutalma a Sátán megfutamítása. Ezek után nem is olyan meglepő, hogy átmeneti útitársakkal, vándorszínészekkel utazik, és ezért cigánynak nézik. Amikor az őrdögfajzat látta, hogy Epinal polgárainak sorait megbontották, úgy vélte, becsapja őket, de kudarcot vallott – az Úrnak legyen hála! –, és saját rosszakarata okozta a vesztét.

Természetesen ráismertem Le Borgne-ra. A törpe egyebek mellett kiválóan el tudta változtatni a hangját, és ezzel számtalan alkalommal ért el nagy hatást. Bizonyára még

előttem osont be a törvényszékre – fajtájához hasonlóan észrevétlen tudott lenni, ha akart –, és titkos szövetségest biztosított LeMerle-nek a tömegben. Bűvészek és karneváli szemfényvesztők gyakran élnek hasonló trükkel, s mi magunk is alkalmaztuk előadásaink során. Le Borgne nagyszerű színész volt; nagy kár, hogy rövid lába miatt nem játszhatott másban, mint bohózatokban és akrobatikus jelenetekben. Megfogadtam, hogy a jövőben kedvesebb leszek hozzá. Mogorva természete ellenére hű volt a szíve, és ez esetben bátorságával és gyors gondolkodásával valószínűleg megmentette LeMerle életét.

Közben nagyon is úgy festett, hogy LeMerle-t legyűrik azok, akik mindenáron meg akarták érinteni. Most azonban nem a vérét akarták ontani, hanem elkeseredetten esedeztek a bocsánatáért. Mindenfelől kezek nyúltak felé, ruháját fogdosták, bőrét simogatták; láttam, hogy egy férfi kezet ráz vele, és a teremben hirtelen mindenki kezet akart rázni azzal, aki megérintette a szent embert. LeMerle persze minden pillanatot élvezett.

– Isten áldjon, kedves testvérem. Isten áldjon, nővérem. – Hallottam, ahogy hangterjedelme észrevétlenül a szószékiről a piactérire vált. Vakmerő fény táncolt a szemében. Isten legyen irgalmas hozzájuk, bizonyára ájtatosságnak nézték. És akkor, talán merő rosszindulatból, vagy mert a Feketerigó sosem bírt ellenállni a fogadásnak, egy lépéssel tovább is ment.

– Jól jártatok, hogy Epinalba jöttem – kezdte ravaszul. – Itt sűrű a levegő a gonosz lelkektől, az ég ólmos a bűntől. Ha rátok tört a pestis, magatoktól kérdezzétek az okát. Bizonyára tudjátok, hogy a tisztaszívűek biztonságban vannak a Gonosz megnyilatkozásaitól.

Kínos motyogás volt a válasz.

– Tegyétek fel magatoknak a kérdést, hogy *én* miért utazhatok félelem nélkül – folytatta. – Kérdezzétek magatoktól,

hogy egy egyszerű barát hogyan képes ennyi éven át ellenállni a pokol támadásainak. – Hangja, amely messzire elhallatszott, meggyőzően lágy és behízelgő volt. – Évekkel ezelőtt egy szent ember, a tanítóm, varázsitalt kotyvasztott a démonok mindenfajta támadása ellen: a gonosz látomások, parázna lidércek és gonosz szellemek, betegségek és a lélek, a szellem mérgezése ellen. Huszonnégy különféle gyógynövényből, sóból és szenteltvízből szűrte le, majd tizenkét püspök szentelte meg, és végtelenül kis mennyiségben kell felhasználni… – Elhallgatott, miközben szavai hatását figyelte. – Az elmúlt tíz évben ez az elixír mentett meg minden bajtól – folytatta. – És nem tudok még egy helyet, ahol nagyobb szükség volna rá, mint Epinalban.

Tudhattam volna, hogy itt nem áll meg. Miért csinálja ezt? – kérdeztem magamban. Vajon a bosszúvágy, a hiszékenység megvetése, színlelt szentségének puszta dicsősége hajtotta? Vagy megcsillant előtte a remény, hogy haszonra tehet szert? Vagy csak nyerni akart? Rosszallóan ráncoltam a homlokomat a terem végében, de őt már elragadta a hév, és lehetetlen volt megállítani. Látta azonban figyelmeztető pillantásomat, és elvigyorodott.

Egy baj van csak, mondta a tömegnek. Bár szívesen odaadná ingyen is a bájitalt, mindössze egyflaskányi van nála. Többet is készíthetne, de ritka és nehezen fellelhető gyógynövényekre van szüksége hozzá, és különben is a tizenkét püspök áldását lehetetlen ilyen hamar beszerezni. Bármennyire fájlalja, emiatt kénytelen mindenkitől egy csekély összeget kérni. És talán, ha a jó polgárok mind hoznának egy üveg vizet vagy bort, akkor csepegtetővel felhígíthatná az italt…

Sokan kérlek belőle. Naplemente utánig sorban álltak üvegeikkel és fioláikkal, LeMerle pedig ünnepélyes udvariassággal üdvözölt mindenkit, miközben üvegpálcával

kimérte a tiszta folyadék cseppjeit. Aranyban és terményben fizettek érte. Egy kövér kacsával, egy üveg borral, egy marék pénzzel. Volt, aki azonnal felhajtotta az italt, mert annyira félt a pestistől. Sokan visszajöttek, hogy kérjenek még, mert azonnali és csodás javulást észleltek egészségi állapotukban, bár LeMerle alaposan megvárakoztatta őket, amíg a polgárok nem kaptak mind az italból, és csak akkor kért tőlük újra pénzt.

Nem bírtam tovább nézni a tetszelgését. Megkerestem a többieket, és segítettem tábort ütni. Elfogott a harag, amikor láttam, hogy szekerünket napközben kifosztották, és szétszaggatott, sáros holminkat szétszórták a piactéren, de azzal nyugtattam magam, hogy rosszabbul is járhattunk volna. Amúgy sem volt sok értékem, és a legsúlyosabb veszteség a gyógyfüves, orvosságos kosaram eltűnése volt, ami igazán fontos volt nekem. A tarokk-kártyám, amit Giordano készített, és az a néhány könyv, amit nekem adott, amikor Flandriában elváltunk egymástól, sértetlenül került elő egy sikátorból, ahova a fosztogatók – nem ismerve értéküket – elhajították. És ugyan mit számít néhány elszakított jelmez ahhoz a gazdagsághoz képest, amit aznap délután LeMerle gyűjtött össze? Tízszer annyi ruhát vehet abból, ami a markát ütötte. Talán ezúttal, gondoltam ábrándosan, vehetek egy kis földet, és építhetek rá egy kis házat…

Hasam domborulata ugyan nagyon kicsi volt még ahhoz, hogy gondolataim ilyen irányba kalandozzanak, de tudtam, hogy hat hónap múlva l'Ailée már örökre földhözkötött lesz, és valami azt súgta, hogy most kell megalkudnom LeMerle-lel, amíg módomban áll. Csodáltam, sőt még mindig szerettem, de nem bíztam benne. Nem ismerte a titkomat, és ha tudja, mit rejtegetek előle, bizonyosan nem habozott volna kihasználni.

Mégis nehezemre esett arra gondolni, hogy elhagyom. Sokszor megfordult már a fejemben, egyszer-kétszer össze is

csomagoltam, de mostanáig mindig volt valami, ami megfontolásra késztetett. Talán a kaland lehetősége. Az örökös kalandé. Szerettem azt az időszakot, amit LeMerle-lel töltöttem, szerettem l'Ailée bőrében lenni, szerettem a színdarabjainkat, a szatíráinkat és a képzeletünk szárnyalását. De most minden korábbinál erősebben élt bennem az érzés, hogy ennek hamarosan vége. A bennem növekvő gyermeknek mintha máris önálló akarata lett volna, és tudtam, hogy ez nem neki való élet. LeMerle soha nem szűnt meg a tigriseit hajszolni, és tudtam, hogy egy nap a vakmerősége beleránt bennünket egy utolsó játszmába, amely úgy robban majd fel alattunk, mint Giordano puskapora. Epinalban ez most majdnem bekövetkezett, és csak a szerencsén múlt, hogy nem így lett. Vajon meddig kegyeli még szerencse?

Későre járt, amikor LeMerle végül összecsomagolt, és távozni készült. Visszautasította, hogy a fogadóban töltse az éjszakát, mondván, hogy egyszerűbb szállással is beéri. A városon kívül, egy tisztáson vertünk tábort, és kimerülten lefekvéshez készülődtünk. Még utoljára megérintettem enyhén domborodó hasamat, amikor összegömbölyödtem lószőrrel töltött derékaljamon. *Holnap,* ígértem meg magamnak némán.

Holnap elhagyom.

Senki sem hallotta meg, amikor elment. Talán ronggyal tompította lovai patkójának dobogását, talán ronggyal csavarta be a gyeplőt meg a kerekeket is. Talán a hajnali ködben enyészett el menekülésének zaja. Talán túlságosan fáradt voltam, túlságosan el voltam foglalva magammal és meg nem született gyermekemmel, hogy érdekeljen, megy-e vagy marad. Addig az éjszakáig mindig volt köztünk egy kapocs, amely erősebb volt a valaha iránta érzett rajongásnál vagy az

éjszakáknál, amelyeken szerettük egymást. Azt hittem, ismerem. Ismertem a szeszélyeit, a játékait, vaktában elkövetett kegyetlenségeit. Semmi sem volt már, ami meglephetett vagy megbotránkoztathatott volna.

Amikor rájöttem, mekkorát tévedtem, már késő volt. A madár elrepült, csalásunkra fény derült, Le Borgne átvágott torokkal feküdt a szekere alatt, az új inkvizíció katonái pedig íjakkal, kardokkal, láncokkal és kötéllel vártak ránk a hamis pirkadatban. Terveinkben csak egyet nem vettünk figyelembe, egyetlen apróságot, amitől nyereményünk semmivé vált.

Rémy bíró az éjszaka folyamán hazatért.

11

1610. július 17.

Nem sokra emlékszem arról a napról. Az emlékezés túlságosan megviselne, de néha egy-egy kép felvillan bennem, mint a laterna magica képei. Az őrök keze, ahogy kiráncigáltak bennünket ágyunkból. Le Borgne látványa, akinek arca egyetlen nyílt seb volt. Az, ahogy testünkről levágott ruhánk a lábunkhoz hullik. És mindenekelőtt a hangokra emlékszem: a lovakra, a lószerszám csörgésére, a zűrzavar hangjaira, a felharsanó parancsokra, amikor értetlenül, ostobán felriadtunk álmunkból.

Sokáig tartott, míg megértettem, mi történt. Ha éberebb vagyok, a sötétség leple alatt és az általános felfordulásban megszökhettem volna. Kivált Bouffon küzdött, mint egy oroszlán, és néhány őr kis időre magunkra is hagyott bennünket, hogy segítsenek lefogni, de még kábult voltam, és arra számítottam, hogy LeMerle bármelyik pillanatban felbukkan a megmentésünkre szőtt tervvel. Egy pillanattal később már elszalasztottam az alkalmat.

Sorsunkra hagyott bennünket. Csak a saját bőrét mentette, mert megérezte a veszélyt, és tudta, hogy ha mind együtt menekülünk, könnyebben elkaphatják. Le Borgne-t, aki felfedhette volna a csalást, kockázatos lett volna életben hagyni. A kis embert a fogata alatt találták: torkát elvágták, arcát szándékosan a felismerhetetlenségig megcsonkították.

Bennünket – asszonyokat, cigányokat, törpéket, könnyen pótolható embereket – úgy hajított oda üldözői elé, mint egy marék aranyat. Végül is nem történt más, gondoltam magamban, mint az, hogy LeMerle eladott minket. Ismét.

De mire felfogtam árulását, már késő volt. Béklyódba kötött csuklónknál fogva egymáshoz láncoltak, és kétfelől lovas őrök kísértek bennünket. Hermine hangosan sírt, haja arcába lógott. Magasra tartott fejjel mentem mögötte. Bouffon nyomorultul bicegett hátul. A mellettem haladó őr – gonosz tekintetű, csücsörített szájú, kövér disznó – trágár megjegyzést tett rám, és kinyújtotta a kezét, hogy megsimogassa az arcomat. Megvető pillantást vetettem rá. A szemem száraz volt és forró, mint a kenyérsütéshez használt kő.

– Csak egyszer érints meg, akár a kisujjad árnyékával – mondtam halkan –, és gondoskodom róla, hogy leszáradjon a hímtagod. Tudom, mit kell tenni… elég egy *icipici* varázsige…

A férfi a fogát vicsorította.

– Megkapod a magadét, szuka – motyogta. – Kivárom.

– Nem kétlem, te disznó. De ne feledd a varázsigét.

Tudom, ostobaság volt fenyegetőznöm. De feszített a düh. Mondanom kellett valamit, különben felrobbanok.

Makacsul és ostobán forgott agyamban a gondolat, mint egy malomkereket hajtó öszvér, és minden körrel egyre jobban kínozta a lelkemet. Hogy tehette ezt velem? Éppen *velem?* Talán ha Hermine-nel teszi. Bouffonnal és Bécquot-val. A törpékkel. De velem? Engem miért nem vitt magával?

És ez a felismerés – hogy elmentem volna vele, ha hív – egyszer s mindenkorra megalapozta a gyűlöletemet. Különbnek hittem magam; azt hittem, felette állok a többiek gyengéinek és kisszerű csalásainak. De LeMerle tükröt tartott a lelkem elé. És most már én is képes voltam a csalásra. A gyávaságra. A gyilkosságra. Miközben gyűlöletemet dédelgettem, és a véréről

álmodtam, mindezt tisztán láttam a szívem mélyén. Ez ringatott álomba. Ez burkolt be menet közben.

A fogda cellái megteltek, ezért a törvényszék alatti pincébe zártak bennünket. Döngölt földpadlójával, salétromos falával nagyon hideg volt. Tudtam, hogy egy kis kénnel és faszénnel összekeverve ez a fehér por felrobbanna, és kijutnánk innen, de ebben az állapotában hasznavehetetlen volt. Nem volt ablak, nem volt más menekülési út, mint a bezárt ajtó. Leültem a nyirkos földre, és átgondoltam a helyzetemet.

Bűnösök voltunk. Ezt senki sem vitatta. Rémy bíró válogathatott a vádak között; Isten a megmondhatója, hogy LeMerle széles választékkal szolgált. Lopás, méregkeverés, idegen tollakkal ékeskedés, eretnekség, csavargás, boszorkányság, gyilkosság – a törvény szerint bármelyikért külön-külön is halál járt. Mások – akiket a hit vezérelt – az imádságban kerestek volna vigaszt, de én nem tudtam, hogyan kell imádkozni. A mifélénknek nincs Istene, mondta mindig Le Borgne, mert mi nem az Ő képére vagyunk formálva. Szent bolondok vagyunk, félig készek, akiket törötten vettek ki a kemencéből. Hogyan is imádkozhatnánk? És még ha tudnánk is, mit mondanánk Neki?

Hátamat a kőfalnak támasztottam, talpamat a simára döngölt földnek, és így maradtam, míg be nem köszöntött a hajnal. Két kezemmel a hasamban levő új életet ringattam, és hallgattam a fal túlsó oldaláról áthallatszó zokogást.

Hirtelen valami felriasztott kábultságomból. A sötétség már nem volt áthatolhatatlan, és kétségtelenül az elhúzott retesz zaját, a pincelépcsőn hangtalan óvatossággal közeledő lépteket hallottam. Talpra kecmeregtem, és a falhoz lapultam.

– Ki van ott? – suttogtam.

Most már egy férfi halk lélegzetvételét is hallottam, ahogy felém közeledett. Köpeny súrlódott a falhoz. Felemeltem az

öklömet a sötétben, és bár testem remegett, kezem szilárd volt. Vártam, hogy közel érjen.

– Juliette?

Megdermedtem.

– Ki az? Honnan tudod a nevemet?

– Juliette, kérlek. Nincs időnk.

Szelíden leengedtem a kezemet. Tudtam, ki az: a Pestisdoktor, aki megpróbált figyelmeztetni, akinek hangja olyan feltűnően ismerős volt. És a szagot, azt a száraz, alkimista szagot is ismertem. A sötétben kitágult a szemem.

– *Giordano?*

Türelmetlen sziszegés volt a válasz.

– Mondtam már, hogy nincs időnk, lányom. Fogd ezt. – Valami puhát dobott be a cellámba. Egy ruhát. Valami köntös volt, dohos, de eltakarta meztelenségemet. A fejemben kérdések zümmögtek, miközben magamra öltöttem. – Helyes. És most kövess, de nagyon gyorsan. Nincs sok időd.

A lépcső tetején levő csapóajtó nyitva volt. A Pestisdoktor mászott ki elsőnek, majd kisegített. A folyosón sötéthez szokott szememnek vakító volt a fény, pedig csak egyetlen fáklya égett. Kábultan fordultam öreg barátom felé, de nem láttam mást, mint a hosszú orrú álarcot és a fekete köpenyt.

– Giordano? – kérdeztem újra, és kinyújtottam a kezemet, hogy megérintsem a papírmasé álarcot.

A Pestisdoktor megcsóválta a fejét.

– Muszáj mindig kérdezősködnöd? Hashajtót tettem az őr levesébe. Tíz percenként futkos az árnyékszékre. És most itt hagyta a kulcsát. – A törvényszék ajtaja felé lökdösött.

– De mi lesz a barátaimmal? – kérdeztem.

– Nincs időnk. Ha egyedül menekülsz, mindkettőnknek van esélyünk. Hajlandó vagy indulni?

Tétováztam. Abban a pillanatban mintha LeMerle hangját

hallottam volna a fekete álarc mögül, meg a saját undorító, ostoba, suttogó válaszomat. *Vigyél magaddal. Hagyd itt a többieket. De engem vigyél magaddal.*

Még egyszer nem, gondoltam vadul. Ha LeMerle hívott volna, talán elmegyek vele. De a *ha* kurta, bizonytalan szó, amelyre nem lehet a jövőt építeni. Éreztem, ahogy meg nem született gyermekem megmoccan bennem, és tudtam, ha most engedek gyávaságomnak, LeMerle mindig megkeseríti majd gyermekemben lelt örömömet.

– A barátaim nélkül nem megyek – jelentettem ki.

Az öregember rám nézett.

– Makacs vagy – sziszegte, miközben a zárral bajlódott. – Önfejű némber, mindig is az voltál. Talán igazuk van, és tényleg boszorkány vagy. A vörös hajkorona alatt biztos egy démon lakik. A vesztünket okozod.

Szabadságillata volt a hajnalnak. Lopva szívtuk be, miközben a szélrózsa minden irányába menekültünk. A többiekkel maradtam volna, de Giordano olyan dühösen tiltakozott, hogy engedelmeskedtem. Epinal utcáin menekültünk, az árnyékba olvadtunk, elhagyott sikátorokban, térdig szennyvízben kerestük a kivezető utat. Félálomban voltam, érzékeim határtalanul kiéleződtek, ami menekülésünknek a lázas valószerűtlenség érzetét kölcsönözte. Emlékképek: arcok egy fogadóban, a vörös lámpavilágnál hangtalan dalt tátogó szájak, felhő mögül kukucskáló hold, alatta feketéllő erdőszél; cipő, egy zsák ennivaló, bokor alá rejtett kabát, a közelben kikötött öszvér.

– Vidd nyugodtan, az enyém. Senki sem fogja jelenteni, hogy ellopták. – Még álarcot viselt, de felismertem a hangjáról. Szinte fuldokoltam a rám törő szeretethullámtól.

– Giordano. Ennyi év után. Azt hittem, meghaltál.

Száraz hang tört elő a torkából, ami nevetés is lehetett.

– Nem halok meg olyan könnyen. Indulsz már végre?

– Még nem – feleltem. Remegtem. Félig a félelemtől, félig az izgalomtól. – Nagyon sokáig kerestelek benneteket, Giordano. Mi történt a társulattal? Janette-tel és Gabriellel és…

– Nincs idő! Egész éjjel beszélgethetnénk, és még akkor is volnának kérdéseid.

– Akkor csak egy kérdést – ragadtam meg a karját. – Csak egyet, és már itt sem vagyok.

Nehézkesen bólintott. Álarcában nagy, szomorú dögkeselyűre emlékeztetett.

– Tudom – mondta végül. – Isabelle.

Abban a pillanatban tudtam, hogy anyám nincs többé. Ennyi éven át érintetlenül megőriztem, mint a szívem fölött viselt medaliont: büszke alakját, mosolyát, dalait és varázsigéit. De értelmetlenül halt meg pestisben még Flandriában, és most csak töredékek és álmok maradtak.

– Ott voltál? – kérdeztem megtört hangon.

– Mit gondolsz? – kérdezett vissza Giordano.

Ne gyakran, hanem örökké szeress. Mintha reszelős lélegzetvételéből kihallottam volna anyám halkan elsuttogott szavait. Tudtam már, miért követett, miért kockáztatta értem az életét, és most miért nem képes az arcomba nézni, és miért nem mutatja a magáét, amelyet a Pestisdoktor álarcával takar el.

– Vedd le – kérleltem. – Szeretnélek látni, mielőtt elmegyek.

Öregnek látszott a holdfényben, szeme annyira mélyen ült arcában, hogy egy másik álarcnak látszott. A gödrökből nedvesség szivárgott, és a mély barázdákban szája két sarka felé csorgott. Megpróbáltam átölelni, de rögtön elhúzódott. Mindig is viszolygott a testi érintéstől.

– Isten veled, Juliette. Menekülj, amilyen gyorsan csak tudsz. – Hangja a régi Giordano határozott, fanyar és okos hangja volt. – A magad és az ő biztonságuk érdekében ne keresd a többieket.

Ha kell, add el az öszvért. Éjjel utazz.

Azért mégis megöleltem, bár merev volt a karomban, és nem ölelt vissza. Csókot nyomtam ráncos homlokára. Ruhájából fűszerek és kén, alkimista kísérletei ismerős szaga áradt, és engem letaglózott a szomorúság. Ahogy magamhoz szorítottam, éreztem, hogy remegés fut át rajta, mintha felzokogna, de mélyebbről, szinte a csontjaiból támadt. Majdnem haragosan húzódott el.

– Minden pillanat, amit elvesztegetsz, elpazarolt lehetőség – mondta, és kicsit reszketett a hangja. – Menj hát, Juliette. – Nevemet száraz simogatásnak éreztem a szájából.

– Mihez kezdesz? – tiltakoztam. – Veled mi lesz?

Futó mosollyal felelt, és úgy csóválta a fejét, mint régen, amikor valami égbekiáltó ostobaságot mondtam.

– Már így is veszélybe sodortam érted a lelkemet, lányom – jelentette ki. – Ha elfelejtetted volna, emlékeztetlek, hogy sábátkor sosem kelek útra.

Föltett az öszvér hátára, és rácsapott az állat tomporára. Az öszvér megugrott az erdei ösvényen, patái gyorsan és vígan dobogtak a száraz földön. Még emlékszem holdfény világította arcára, elsuttogott búcsúszavaira, miközben az öszvér végigkocogott az ösvényen, orromban a föld és a hamu illatára, *salom*jának hangjára, amely mintha lelkiismeretem szavaként űzött volna fanyarul, akár Isten hangja a hegyen.

Soha többé nem láttam. Epinal után átutaztam Lorraine-en Párizs felé, majd vissza a tengerpartra, miközben hasam egyre gömbölyödött. Amikor Giordano elemózsiája elfogyott, ennivalót gyűjtögettem, és tanácsa szerint eladtam az öszvért. A nyeregtáskában megtaláltam, amit öreg mentorom a szekeremből mentett ki: egy kis pénzt, néhány könyvet, a jelmezeim között szétszórt ékszereimet, bár a hamisat nehéz volt a valóditól megkülönböztetni. Befestettem a hajamat, hogy

ne ismerjenek rám. Figyelmesen hallgattam a Lorraine-ből érkező híreket. De nem jött semmi, se nevekről, se égetésekről. Egyik énem mégis vár még öt év elteltével is, mintha azóta megállt volna az idő, csupán két felvonás közötti szünetben volnánk, és a megoldatlan konfliktusnak egy nap elkerülhetetlen vérfürdőbe kellene torkollnia.

Álmaimban újra meg újra látom az arcát. Mély tekintetét. Passiónk tovább folytatódik az üres színpadon, amely mégsem néptelen: csak arra várunk, hogy a színészek továbbjátsszak szerepüket, szájam pedig olyan szavakra nyílik, amelyekről már azt hittem, rég elfeledtem őket.

Még egy tánc, mondja, amikor keskeny ágyamon forgolódom. *Mindig te voltál a kedvencem.*

Verítékben fürödve ébredek, és ezúttal biztos vagyok abban, hogy Fleur meghalt. Tucatszor győződöm meg róla, hogy nem így van, de még akkor sem merek elfordulni, hanem oldalamon fekve hallgatom halk lélegzetvételét. A hálótermet nyugtalan motyogás tölti meg. Állkapcsom satuként záródik félelmemre. Ha szétfeszíteném, sikolyom soha nem halna el.

12

1610. július 18.

Alfonsine pillantotta meg őket először. Már csaknem tizenkét óra volt, és az apályra kellett várniuk. Szigetünk nem igazi sziget: apálykor kibukkan a széles kocsiút, amelyet macskakővel raktak ki gondosan, hogy biztonságosan át lehessen jutni az ingoványon. Legalábbis biztonságosnak látszik, ám a nyugalmas felszín alatt elég erős az áramlat, hogy kimozdítsa a köveket, amelyeket négylábnyi habarcsba ágyaztak. Kétoldalt folyós homok szegélyezi az utat. Amikor megindul a dagály, rettenetes sebességgel söpör végig a síkon, átbukik az úton, és magával ragad mindent, ami az útjába kerül. És mégis lassú, töretlen méltósággal vonultak a homokzátonyon, menetük visszatükröződött a gázló vizében, a távoli alakokat eltorzította az útról felszálló forró levegőoszlop.

Alfonsine azonnal sejtette, kik lehetnek. A hintó az egyenetlen, kövezett úton döcögött, a lovak próbálták megvetni patájukat a zöld, mohos köveken. A hintó előtt libériás csatlósok haladtak, mögötte gyalogosan egy férfi.

A délelőttöt egyedül töltöttem a sziget távoli végében. Korán, elcsigázottan ébredtem, és kosárral a kézben hosszú sétára vittem Fleurt, hogy apró homoki szegfűt szedjünk, amely – ha leforrázzuk, és a levét leszűrjük – békés álmot ad. Eszembe jutott egy hely, ahol ezerszám nő háborítatlanul, de ideges

voltam az ilyesféle munkához, és csak egy maroknyit szedtem. A virágok különben csak ürügyül szolgáltak, hogy pár órára kiszabaduljak a kolostorból.

Úgy esett, hogy megfeledkeztünk az idő múlásáról. A dűnék mögött van egy kis partszakasz, ahol Fleur szeret játszani. Széles, fehér hegek éktelenítik a dűnét, amelyen mászva és ugrálva kikoptattuk a füvet. Arrafelé tiszta és sekély a tenger, s tele van kis, színes kavicsokkal.

– Úszhatok ma? Úszhatok?

– Miért is ne?

Úgy úszik, mint a kutya, pancsol, kiabál, és nagyon élvezi. Mouche, a babája a dűne széléről figyelt bennünket, ahogy ledobtam a ruhámat, és bementem Fleur után. Aztán mindkettőnket szárazra töröltem az apácaruhám szoknyájával, és az út mellett egy fáról apró, kemény almákat szedtem, mert észrevettem, hogy magasan jár a nap, és lemaradtunk az ebédről. Aztán Fleur kérlelésére hatalmas gödröt ástunk, amelybe hínárt dobáltunk. Később Fleur Mouche-sal a karjában aludt egy félórát az árnyékban, én meg a dűne melletti ösvényről figyeltem és hallgattam az árapály susogását.

Száraz nyarunk lesz, gondoltam. Eső nélkül az aratás is rossz, kevés a betakarítanivaló. A korai szeder szürke pillévé égett a töveken. A szőlő is csenevész volt, a szemek kemények, mint a szárított borsó. Sajnáltam azokat, akiknek – mint Lazarillo komédiásainak – ilyen nyáron kell az úton járniuk.

Az út. Láttam lelki szemem előtt a napfény aranyában fürödve, múltam szilánkjaival felszórva. Valóban olyan rossz út volt? Valóban olyan sokat szenvedtem, míg úton voltam? Tudtam, hogy ezekre a kérdésekre igenlő a válasz. Hideget és éhséget, árulást és üldöztetést kellett elszenvednünk. Próbáltam a rosszat is felidézni, de úgy ragyogott előttem az út, mint a folyós homokban az ösvény, és eszembe jutott valami, amit

LeMerle mondott, amikor még barátok voltunk.

– Természetes affinitásunk van, neked és nekem. Mint a levegőnek és a tűznek, az égés a természetünk. Nem változtathatod meg az éltető elemed, amibe beleszülettél. Ezért nem hagyjuk el soha az utat. l'Ailée-m, ahogy a tűz sem választhatja azt, hogy ne égjen, és a madár sem hagyja el az eget.

Én mégis elhagytam. Elhagytam az eget, és éveken át még a szememet sem emeltem rá. De nem felejtettem el. Az út mindig ott maradt, és türelmesen várta visszatérésemet. És mennyire vágytam rá! Mit adhatnék, hogy szabad legyek, ismét női nevem legyen, nőként élhessek? Ha minden este máshonnan nézhetném a csillagokat, saját tábortüzemen sütött húst ehetnék, ha táncolhatnék, ha… esetleg repülhetnék. Nem kellett válaszolnom a ki nem mondott kérdésre. A puszta gondolatra öröm sugárzott szét bennem, és egy pillanatig majdnem a régi Juliette voltam, aki Párizs felé gyalogolt.

De ez nevetséges. Hogy elhagyjam az életemet, a kényelmes kolostort, a barátokat, akik menedéket nyújtottak? Az apátság nem egészen az az otthon, amelyre vágytam, de adja a leglényegesebbet: télen ennivalót, menedéket, tétlen kezemnek munkát. És miért hagynám el? Néhány álomért? Egy pakli kártyáért?

A félig homokos ösvény lehúzta nehéz cipőmet. Dühösen belerúgtam. Egyszerű a magyarázat, mondtam magamban. Egyszerű és bután kézenfekvő: a forróság, az álmatlan éjszakák, LeMerle-lel kapcsolatos álmaim – férfira van szükségem, ennyi az egész. L'Ailée-nek mindennap más férfi feküdt az ágyában, és kedvére választhatott gyöngédet vagy durvát, sötét hajút vagy szőkét, álmait pedig a férfiak teste illatosította. Juliette is érzéki teremtés volt: Giordano megszidta, amiért meztelenül úszik a folyóvízben, vagy a harmatos fűben hempereg, és titokban

órákat olvassa a latin költőket, az ismeretlen mondatszerkezettel küszködik, hogy olykor megpillanthasson egy feszes római hátsót… Mindketten tudták volna, hogy űzzék el ezt a nyavalyát. De én, Auguste nővér egy férfi, ráadásul egy idős férfi nevével, ugyan mim van nekem? Fleur óta nincs férfi az életemben. Kereshettem volna nőkben is a vigaszt, ahogy Germaine és Clémente teszi, de ezek a gyönyörök sosem vonzottak.

Germaine, akit a férje, amikor egy másik lány karjában találta, tizenötször vágott meg konyhakéssel – élete minden évére jutott egy vágás –, gyűlöl minden férfit. Láttam, ahogy figyel. Tudom, hogy gyönyörűnek talál. Nem úgy, mint a madonnaarcú és mocskos gondolkodású Clémente-ot, de ahhoz eléggé, hogy kedvét lelje bennem. Néha figyel, amikor a kertben dolgozom, de sosem szól egy szót sem. Világos haját rövidebbre vágja, mint egy fiú, és azt hiszem, a formátlan, barna köntös alatt karcsú és kecses az alakja. Germaine-ből jó táncosnő vált volna. De az arcán kívül más is eltorzult benne. A vagdalkozás után hat évvel sápadt és keskeny szájával, savószínű szemével öregebbnek látszik nálam. Azt mondja, azért lépett be a rendbe, hogy ne kelljen többé férfira néznie. De olyan, mint a savanyú alma és a szárított borsóhoz hasonló szőlőszem: szeretne virulni, de eső híján elfonnyad.

A bájos, bosszúálló Clémente ezt látja is, és azzal kínozza, hogy flörtöl velem, amikor a munkámat végzem. A kápolnában néha csábító szavakat sugdos, felkínálkozik, miközben mögötte Germaine tehetetlenül, egykedvű szenvedéssel, eltorzult arcára közönyt erőltetve hallgatja.

Germaine-ben nincs sem hit, sem vallás iránti érdeklődés. Egyszer említettem neki a női Istenemet – azt hittem, ez majd vonzza, hisz annyira gyűlöli a férfiakat –, de ez is közömbösen hagyta, akárcsak a többi.

– Ha valaha volt is ilyen – mondta szárazon –, a férfiak biztosan átformálták. Mi másért akarnának bezárni minket, és elültetni bennünk a szégyent? Mi másért félnének annyira?

Azt válaszoltam, hogy a férfiaknak nincs okuk félni tőlünk, mire ismét élesen felkacagott.

– Még hogy nincs? – emelte a kezét az arcához. – Akkor ez mit jelent?

Talán igaza van. Én mégsem gyűlölöm a férfiakat. Csak egyet, és még ő is… Éjjel megint róla álmodtam. Olyan közel volt, hogy éreztem verítéke szagát, bőrét, amely olyan sima volt, mint az enyém. Gyűlölöm, álmomban mégis gyöngéd volt. Bár az arca árnyékban maradt, bárhol ráismertem volna, még a karján levő megperzselt virág nélkül is, amelyet ezüstre festett a holdfény.

Madárdalra ébredtem. Egy pillanatig megint ott voltam, még Epinal és Vitré előtt, amikor a szekerünk előtt fekete rigók énekeltek, a szeretőm engem nézett, s gunyoros tekintetében ott volt az egész nyár…

De csak egy pillanatig. Ravasz démon kúszott a szívembe, míg aludtam. Kísértet. Egyetlen porcikám sem kívánja többé, hajtogatom magamban.

Egyetlen porcikám sem.

Jóval elmúlt dél, amikor végül visszatértünk az apátságba. Levettem az apácafátylamat, de a hajam még így is csatakos volt az izzadságtól, ruhám a testemhez tapadt. Fleur mellettem baktatott, Mourhe a kezéből a földre lógott. Egy lelket sem láttunk. Ebben a melegben ezen nem is lehetett csodálkozni, hisz parancsoló tekintély híján a nővérek ilyenkor szundikáltak, és a legszükségesebb kötelességeik elvégzését – már amit még egyáltalán elvégeztek – nóna utánra, a hűvösebb estére hagyták.

De amikor megláttam az apátság bejáratánál a friss lótrágyát és a porban a keréknyomokat, hirtelen eltöltött a bizonyosság, hogy amire tizenhárom napja várunk, végre bekövetkezett.

– A színészek jöttek vissza? – kérdezte Fleur reménykedőn.

– Nem, édesem. Alig hiszem.

– Kár!

Elmosolyodtam csalódott arckifejezésén, és megcsókoltam.

– Játssz itt egy kicsit – mondtam. – Nekem be kell mennem.

Néztem, ahogy kacsalépésben végigszalad az ösvényen, majd az apátság felé fordultam; úgy éreztem, mintha nagy terhet vettek volna le a vállamról. Nagy sokára vége szakadt ennek a nyugtalan, bizonytalan időszaknak. Új apátnőnk van, aki ebben a céltalanságban és félelemben irányít bennünket. Higgadt és erős, bár már túl van élete delén. Mosolya komoly és nyugodt, de nem hiányzik belőle egy csipetnyi humor sem, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy ennyi elégedetlen nőt a békesség felé vezessen. Kedves, becsületes teremtés, jó asszony a szárazföldről, aki nem fél a kemény munkától, barna keze csupa bőrkeményedés, de ügyes és gyöngéd. Szereti a zenét és a kertészkedést. Józan és elég járatos a világ dolgaiban. Segítségünkre lesz abban, hogy megálljunk a saját lábunkon, ugyanakkor nem túl becsvágyó, tudásától nem túl megkeseredett, hanem olyan asszony, aki egyszerű örömmel, egyszerű bölcsességgel néz szembe a világgal.

Amikor elcsodálkozva visszatekintek önnön együgyűségemre, belátom, hogy az apátnőről festett valószerűtlen képemnek nagyon sok köze volt az anyámról, Isabelle-ről őrzött emlékeimhez. Tudom, hogy a bennem élő arca megváltozott egy kicsit azóta, hogy utoljára láttam. Csak a szerető lélek tudja olyan édesnek és erősnek felidézni, amilyennek én; szépsége kikristályosodik az elmémben, és szebb, mint Clémente vagy a Szent Szűz, bár nem emlékszem

már sem a szeme színére, sem erős, barna arca körvonalaira. Anyám fejét ültettem az új apátnő nyakára, mielőtt még megpillantottam volna, és a megkönnyebbülés, amelyet éreztem, a gyermekére hasonlított, akit túl sokáig magára hagytak, hogy egy erejét meghaladó feladattal megbirkózzon, és aki végre azt látja, hogy hazatér az édesanyja. Szaladni kezdtem a csendes épület felé, hajam repkedett, szoknyámat a térdem fölé húztam.

A zárda sötét és hűvös volt. Kiáltottam, amikor beléptem, de nem jött válasz. A kapuőr bódéjában nem volt senki, az apátság kihaltnak tűnt. Végigfutottam a hálótermek közti napsütötte, széles folyosón, de senkit sem láttam. Elsiettem az ebédlő, a konyhák, az üres gyűlésterem mellett, és a templom felé indultam. Már rég vége a sextának, gondoltam. Az új apátnő talán tanácskozást hívott össze.

A kápolnához közeledve hangokat és kántálást hallottam. Óvatosan nyitottam be. A nővérek mind jelen voltak; láttam Perette-et, a sovány kezét álla alatt összefonó Alfonsine-t, a holdvilágképű, kövér Antoine-t gyönge, izgatott pillantású szemével, a közönyös Germaine-t Clémente-tal az oldalán. Csend lett, amikor beléptem, és a sötétben, a sűrű tömjénfüstben, a számtalan gyertya fényében pislogni kezdtem.

Alfonsine eszmélt fel először

– Auguste nővér – kiáltott fel. – Istennek legyen hála, Auguste nővér. Új… – Hangja feltehetően az izgalomtól csuklott el. Pillantásom már túlsiklott rajta, és lelkesen kereste a várakozásomnak megfelelő bölcs, ragyogó hölgyet. Az oltár mellett azonban csak egy tizenegy-tizenkét éves körüli kislányt láttam, akinek csinos, fehér apácafátyol keretezte apró, fakó arca közömbösen fordult felém, és aki erőtlen áldásra emelte a kezét.

– Auguste nővér. – A hang is gyönge és hűvös volt, mint a

tulajdonosa, és hirtelen elszégyelltem magam fiús megjelenésem, szerteszét álló fürtjeim, kipirult arcom miatt.

– Mère Isabelle. – Alfonsine hangja fontoskodón megremegett. – Mère Isabelle, a főtisztelendő anya.

Egy másodpercig olyan nagy volt a meglepetésem, hogy majdnem felkacagtam. Lehetetlen, hogy erre a gyermekre célozzon! Már a gondolat is abszurd volt: ez az anyám nevét viselő gyermek valami novícia lehet csak, az új apátnő pártfogolna, aki bizonyára mosolyog most a tévedésemen. De ekkor találkozott a tekintetünk. A szeme nagyon világos volt, de nem csillogott, mintha a látása befelé fordult volna. Amikor halovány, ifjú arcába néztem, nem láttam se humort, se élvezetet, se örömet.

– De hisz olyan fiatal! – Rosszat mondtam, ezt abban a pillanatban éreztem, és meg is bántam, de meglepetésemben kiszaladt a számon. Láttam, hogy a lány megdermed, és félig nyílt ajka közül kivillantak tökéletes, fehér fogai. – Bocsáss meg, *ma mère.* – Már nem vonhattam vissza a szavaimat. Letérdeltem, hogy megcsókoljam kinyújtott, sápadt kezét. – Meggondolatlanul szóltam.

Már akkor tudtam, amikor az ajkam hűvös kezét érintette, hogy nem fogadta el a bocsánatkérésemet. Egy pillanatra az ő szemével láttam magamat: a verítékező, kivörösödött arcú szigetlakót, akiből árad a nyár tiltott illata.

– A fátylad… – Hidegsége ragadós volt. Megborzongtam.

– Öö… elvesztettem – dadogtam. – A földeken voltam. Meleg volt…

De figyelme már elkalandozott. Sápadt tekintete lassan, kíváncsiság nélkül siklott végig a várakozásteljesen felé forduló arcokon. Alfonsine rajongással csüngött rajta. Jeges csend telepedett ránk.

– Angélique Saint-Hervé Désirée Arnault voltam – mondta

erőtlen, kifejezéstelen hangján, amely mégis a csontjaimig hatolt. – Talán fiatalnak véltek arra a szerepre, amelyre Isten kiválasztott. De én Isten szócsöve vagyok itt, és Ő majd ad annyi erőt, amennyire szükségem van.

Majdnem megsajnáltam: milyen fiatal és védtelen, s mennyire igyekszik megőrizni a méltóságát! Megpróbáltam elképzelni, milyen lehetett az élete az udvar nyomasztó légkörében, a sok intrika és romlottság közepette. Vékonydongájú kis teremtés volt; a lakomák és az édességek, a zsírral kenegetett gyöngytyúkkal, a süteményekkel, a *pièces montées*-val, a pávaszívvel, libamájpástétommal és aszpikos pacsirtanyelvvel megrakott tálak csak növelhették a kicsapongásokkal szembeni undorát. Egy beteges gyerek, akiről mindenki úgy véli, hogy nem éri meg a felnőttkort, és akit a szertartásosság, a sötét fatalizmus és a türelmetlenség vonz az egyházhoz. Próbáltam elképzelni, milyen érzés lehet, hogy tizenkét évesen egy kolostor falai közé zárjak, ahol a vallási tanítóitól hallott nyilatkozatokat ismételgeti gépiesen, és örökre kivonul a világból, mielőtt még megtudhatná, mit kínál.

– Nagy volt itt a fegyelmezetlenség – szólalt meg újra, és nazális hangja élesebbé vált, ahogy igyekezett jobban kiereszteni. – Láttam a feljegyzéseket. Láttam, hogy elődöm miféle hanyagságokat tűrt el. – Futó pillantást vetett rám. – Szándékom, hogy a mai naptól mindezen változtatok.

Halk suttogás támadt a nővérek között, amikor szavai eljutottak hozzájuk. Antoine-ra pillantottam, aki értetlenül ellátottá a száját.

– Először is hadd említsem meg az öltözék kérdését – folytatta a lány. – Szemével megint élesen felém vágott. – Egyeseknél megfigyeltem bizonyos… nemtörődömséget, amit apácarendünk tagjaihoz méltatlannak tartok. Tudom, hogy az előző apátnő eltűrte a *quichenotte* viselését. Ennek a szokásnak

mától vége.

Jobbomon az öreg Rosamonde zavartan fordult felém. Az ablakból a fény fehér főkötőjére hullott.

– Ki ez a gyermek? – Vékonyka hangja zsémbes volt. – Mit beszél? Hol van Marie anya?

Hevesen ráztam a fejemet, és csendre intettem. Egy pillanatig mintha folytatni akarta volna, de aztán összezsugorodott az arca, és bepárásodott a szeme. Hallottam, hogy magában motyog, miközben az új apátnő folytatta:

– Még ilyen rövid idő alatt is kénytelen voltam észrevenni bizonyos szertartásrendbeli szabálytalanságokat. – Nazális hangja olyan volt, mintha egy egyházi szöveggyűjteményből olvasna fel. – Itt van mindjárt a mise kérdése. Nehéz elhinnem, hogy éveken át *egyáltalán nem miséztek* ebben a zárdában.

Feszengve hallgattunk.

– Imádkoztunk – szolalt meg Antoine.

– Az imádság nem elég, *ma fille* – oktatta ki a gyermek. – Isten felkent papja nélkül az imádságot nem lehet szentesíteni.

Éreztem, ahogy minden kimondott szavával egyre nő bennem a nevetés, és feszíti a hasamat. Kínos érzésemet elsöpörte a helyzet nevetségessége. Hogy ez a beteges gyerek prédikáljon nekünk, aki úgy ráncolja a homlokát, és úgy csücsöríti a száját, mint egy öreg illemcsősz, és aki a leányainak nevez bennünket, ez valóban csak egy fenomenális tréfa lehet, hasonló ahhoz, amikor az inas ura ruhájában parádézik bolondok napján. Krisztus is hasonlóan szánalmasan festhetett a templomban, ahol bűnbánatot prédikált, amikor a mezőn kellett volna szaladgálnia, vagy meztelenül a tengerben kellett volna úsznia.

A gyermek anya ismét megszólalt.

– Ennélfogva mostantól mindennap celebrálunk misét. Lesz ismét napi nyolc istentisztelet. Böjtölés pénteken és a szent

ünnepeken. Nem engedem, hogy az apátságomról azt mondják, az élvezetek vagy a kicsapongás tanyája.

Végre rálelt a hangjára. A vékony cérnahang követelődzővé vált, és hirtelen ráébredtem, hogy a színtelen önteltség alatt lelkes odaadás, sőt szenvedély rejtőzik. Amit félénkségnek hittem, olyasfajta előkelő megvetés volt, amilyennel utoljára az udvarnál találkoztam. *Az apátságom.* Bosszúság fogott el. Játékszerének hiszi a zárdát, bennünket pedig a babáinak?

Amikor közbeszóltam, élesebb volt a hangom, mint szerettem volna.

– Csak a szárazföldön van pap – jelentettem ki. – Hogyan tarthatnánk mindennap misét? És ki fizeti, ha mégis rászánjuk magunkat?

Rám nézett, és rögtön azt kívántam bárcsak ne szólaltam volna meg. Ha eddig nem tettem az ellenségemmé, gondoltam, ez a szemrehányó kirohanás biztos ellenem fordította. Az arca csupa rosszallás volt.

– Velem van a saját gyóntatóatyám – felelte. – Jó anyám gyóntatója, aki könyörgött, hogy velem jöhessen, és segíthesse munkámat. – Meg mertem volna esküdni rá, hogy közben kissé elpirult, a fejét kissé elfordította, és színtelen hangját némi szenvedély fűtötte. – Hadd mutassam be Colombin de Saint-Amand atyát – mondta, és egy kis mozdulattal a férfira mutatott, aki csak ekkor vált ki egy oszlop árnyékából. – Barátomat, tanítómat és spirituális vezetőmet. Remélem, hamarosan ugyanolyan drága lesz a szíveteknek, amilyen az enyémnek.

Ott álltam földbe gyökerezett lábbal, és kristálytisztán láttam LeMerle arcát meg kezét a rózsaablakon behulló tarka fényben. Fekete haja hosszabb volt, mint ahogy emlékeztem rá, de a tarkóján szalaggal fogta össze, egyébként pontosan olyan volt, amilyennek a szívem megőrizte: a fény felé fordított arca, egyenes, barna szemöldöke, sötét szeme. Jól állt neki a fekete:

papi feketéjében tudatosan törekedett a drámai hatásra; nem viselt ékszert, csak egy ezüstkereszt csillogott a nyakában. Tekintetét rám szegezte, és vakmerő kis mosoly játszott az ajkán.

Második rész

LeMerle

……

1

1610. július 18.

Micsoda belépő, nem? Te is tudod, hogy színpadra születtem, vagy mások szavával a vérpadra, bár egyik alig különbözik a másiktól. Virágok és csapóajtó, az egyik végén függöny, középen gyors, féktelen tánc. Még ebben is rejlik némi költőiség. Ám még nem állok készen, hogy azokat a deszkákat tapossam. Amikor eljön az ideje, te leszel az első, aki megtudja.

Láthatóan nem örülsz nekem. Ennyi év elteltével! Egyetlen, páratlan l'Ailée-m. Hogy repültél pályád csúcsán! Utolsó percig legyőzhetetlen voltál, sosem estél le, sosem hibáztál. Már-már azt képzeltem, hogy valódi a ruhád alatt ügyesen összecsukott szárnyad, amely az ég szélére repít. Imádni való hárpiám. Hogy itt lássalak viszont, szegett szárnnyal! De meg kell mondanom, semmit sem változtál. Amint megláttam rókavörös hajadat – amit természetesen le kell majd vágnod –, rögtön rád ismertem. És te is megismertél, ugye, édesem? Ó, igen, láttam, hogy elsápadsz és rám meredsz. Jó, hogy hálás – sőt mondhatnám, *rabul ejtett* – közönségem van, amely előtt tehetségem maximumát nyújthatom. Ez lesz életem nagy előadása.

Nagyon csendes vagy, de ez ellen nem lehet mit tenni. A diszkréció is fontos erény, kivált a te esetedben. De a szemed! Csodálatos! Fekete flitterrel kivarrt bársony. Szólj hozzám, hárpiám. Beszélj a tekinteteddel.

Tudom, mi emészt. Az az ügy, az a kis *fracas,* de hol is történt? Epinalban? Szégyelld magad, hogy ilyen sok idő után is felhánytorgatod. Ne is tagadd: bíróság elé állítottál, bűnösnek találtál, ítéletet hoztál és fel is akasztottál egy szempillantás alatt. Nem akarsz engem is meghallgatni? Rendben, rendben. Egyébként biztosra vettem, hogy megmenekülsz. Az én l'Ailéemet egyetlen vár sem tarthatja a falai között. Szárnyával az eget is felszakítja. Nyelve villanásával feltöri a börtönrácsokat.

Tudom, tudom. Azt hiszed, nekem olyan könnyű volt? Üldöztek, egyedül voltam. Kínzás és halál várt volna rám, ha elkapnak. Nem gondolod, hogy magammal szerettelek volna vinni? A te érdekedben tettem, Juliette. Tudtam, hogy nélkülem nagyobb az esélyed. Vissza akartam jönni. Esküszöm. Valamikor.

Le Borgne-ról van szó? Ő bánt? Követett, amikor indulni készültem. Könyörgött, hogy vigyem magammal. Benneteket ajánlott fel fizetségképpen. Szépen, hangtalanul elnyisszantjuk a torkotokat, csak vigyem magammal. Amikor nemet mondtam, előrántotta a kését.

Fegyvertelen voltam, a nap fáradalmai kimerítettek, a csőcselék kezei közt elszenvedett sérüléseim rettenetesen fájtak. A szívemet vette célba, de láttam, hogy felém sújt, így csak a vállamat érte, és megbénította a késforgató karomat. Birkóztam vele, ő pedig addig csavarta a karomat, míg majdnem elájultam a fájdalomtól. Hogy megszabaduljak tőle, bal kezemmel kirántottam a kést, a torka felé vágtam, és elmenekültem.

Biztosan mérgezett volt a penge. Fél órával később olyan gyengeség vett erőt rajtam, úgy szédültem, hogy nem tudtam továbbhajtani. Csak egyet tehettem: elrejtőztem. Bemásztam egy árokba, mint egy döglődő állat, és vártam, hogy történjék, aminek történnie kell.

Talán ez mentett meg. Négy mérföldre Epinaltól találtak rá a

szekére, amit útonállók fosztottak ki; sok időt elpazaroltak arra, hogy előkerítsék és kifaggassák a tolvajokat. Az elfertőződött sebtől legyengülve rejtőzködtem, és út menti növényeken meg gyümölcsökön éltem, amelyek hasznára még te tanítottál meg, amikor együtt utaztunk. Amikor kicsit erőre kaptam, a közeli erdő felé indultam. Tüzet gyújtottam, és elkészítettem a gyógyfőzetet, amire megtanítottál: üröm a lázra, gyűszűvirág a fájdalomra. A tanításaid mentették meg az életemet, drága boszorkám. Remélem, méltányolod a helyzet iróniáját.

Nem? Milyen kár! A pillantásoddal ölni lehetne. Rendben. Talán hazudtam Le Borgne-ot illetően, de csak egészen kicsit. Mindkettőnknél volt kés. Ügyetlen voltam, és ő szúrt meg előbb. Hitegettelek-e valaha is azzal, hogy szent vagyok? Egy férfi képtelen megváltoztatni az éltető elemét, amelybe beleszületett. Volt idő, amikor ezt megértetted volna, tűzmadaram. Reméljük – mindkettőnk érdekében –, hogy még most is így van.

Hogy lelepneznél? Ugyan már, kedvesem. Azt hiszed, sikerülne? Bár szórakoztató lenne végignézni a próbálkozásodat, de mielőtt belefogsz, tedd fel magadnak ezt a kérdést. Kinek van a legtöbb vesztenivalója? És ki a meggyőzőbb kettőnk közül? Ismerd el, hogy egykor téged is meggyőztelek. Az irataim rendben vannak. Korábbi tulajdonosuk, egy pap, aki – mily boldog véletlen! – Lorraine-ben utazgatott, hirtelen megbetegedett (ha jól emlékszem, a gyomrával volt baja), amikor alkonyatkor betévedt egy erdőbe. Könyörületesen gyors halála volt. Én magam zártam le a szemét.

Jaj, Juliette, hát még mindig ilyen gyanakvó vagy? Hadd mondjam el, hogy nagyon kedvelem a mi kis Angélique-ünket. Azt hiszed, túl fiatal rendfőnöknőnek. Hidd el, az egyház nem osztja a véleményedet, és olyan boldogan ölelte őt – és a

hozományát – a keblére, hogy az már az illetlenség határát súrolta. És mint mindig, most is az egyház járt jobban. Tovább dagasztotta amúgy is jól megtömött kincsesládáit, gyarapította kiterjedt birtokait, cserébe egy apró engedményért, egy félig homokba merült isten háta mögötti zárdáért, amelynek kilengéseit csupán volt apátnője páratlan burgonyatermesztési tehetsége miatt tűrték el.

De megfeledkezem a kötelességemről. Hölgyeim – vagy inkább azt kellene mondanom, hogy nővéreim, vagy lányaim, az atyai hangvétel jegyében? Talán mégsem. *Gyermekeim.* Így sokkal jobb. Csillog a szemük a füstös levegőben, mintha hatvanöt macska előtt beszélnék. Az új nyájam. Furcsa, de nincs nőszaguk. Azt hittem, ismerem a nők szagát, ezt a rejtett aromákkal teli hal- és virágillat-keveréket, de itt semmit sem érzek, csak a tömjén bűzét. Istenem, hát nem verítékeznek? De várj csak, változtatok én ezen, egyet se félj.

– Gyermekeim. Bánatban és örömben jöttem el hozzátok. Bánatban eltávozott testvérünk… – várjunk csak, mi is volt a neve? –, Marie miatt, de a várakozás örömétől eltelve, mert ma nagyszerű munka veszi itt kezdetét.

Egyszerű, de hatásos. Hatalmas a szemük. Miért is hasonlítottam őket macskákhoz? Inkább denevérek, az arcuk aszott, a szemek felismerhetetlenül óriásira tágultak, mégsem látnak semmit, fekete szárnyuk meggörnyedt vállukra simul, kezüket összekulcsolják lapos mellükön, talán azért, mert félnek, hogy akaratlanul is megpillantok egy tiltott domborulatot.

– A nagy reformról beszélek, amelyről leányom, Isabelle már említést tett. Olyan nagyszabású reformról, amely miatt nemsokára egész Franciaország alázatos és áhítatos tisztelettel fordítja tekintetét a Sainte Marie-de-la-mer-apátság felé.

Ideje, hogy betűzzek egy idézetet. Talán Senecát? *Rögös út*

vezet a nagyság magaslataira? Nem. Azt hiszem, ez a társaság még nem érett meg Senecára. Legyen inkább a Mózes V. könyve. *És iszonyattá, példabeszéddé és gúnnyá leszel minden népnél, a melyek közé elűz téged az Úr.* A Bibliában természetesen az a csodálatos, hogy mindennek az igazolására van idézet, még a bujálkodásra, a vérfertőzésre és a gyermekgyilkosságra is.

– Letértetek az igaz útról, gyermekeim. A gonoszság csapdájába estetek, és elfelejtettétek a szent szövetséget, amit Uratokkal, a ti Istenetekkel kötöttetek.

Ezt a hangot tragédiák deklamálására teremtették; tíz éve a darabom, a *Les Amours de l'Hermite.* már jóval megelőzte a korát. A szemük még nagyobbra tágul, és a félelem mögött kezdek valami mást – izgalmat – is észrevenni. A szavakat izgatónak tartják.

– Mint Szodoma népe, ti is elfordítottátok tőle orcátokat. A magatok gyönyörűségével törődtetek, miközben az őrizetetekre bízott szent láng kialudt. Olyan gondolatokat forgattatok a fejetekben, amelyekről azt hittétek, titokban maradnak, és rejtett bűneitekben leltétek kedveteket. De az Úr látott benneteket.

Szünet. Halk moraj hulláma fut végig a gyülekezeten, ahogy egyenként felsorolják titkos gondolataikat.

– *Én* láttalak benneteket.

A félhomályban elsápadnak az arcok. Hangom magasabbra csap, zengése teltebb, amíg már csaknem beszakítja az üvegtáblákat.

– Még most is látlak benneteket, pedig szégyenetekben talán eltakarjátok arcotokat. Megszámlálhatatlan a hívság bennetek. Bűneitek lángja világítja meg ezt a helyet.

Ügyes fordulat. El ne felejtsem, amikor a következő tragédiámat írom. Néhány arc igen ígéretes. Máris látom: egy kövér asszony, akinek párás a szeme, s a szája is fénylőn remeg,

mindjárt elsírja magát. Jaj, te szipirtyó, láttam, hogy összerezzensz, amikor a gyermek a böjtöt emlegette.

És az a megkeseredett, eltorzult arcú ott. *Neked* mi a bűnöd? Nagyon közel állsz csinos szomszédnődhöz. A kezetek csaknem összeér a félhomályban. Akaratlanul is rávillan a tekinteted, miközben beszélek, ahogy egy fösvény is mindig az összeharácsolt pénzét lesi.

És te – igen, te –, az oszlop mögött. A szemed az égre emeled, mint egy félénk kanca. Rángások és görcsök nyomorítják a szádat. Némán könyörögsz nekem, ujjaid lapos melledbe csimpaszkodnak. Minden szavam a félelem és a gyönyörűség lángját lobbantja fel benned. Ismerem az álmaidat: az önostorozás orgiái, a lelkifurdalás révületei.

És te? Kipirultan, nem csupán vallási hévtől csillogó szemmel állsz előttem. Első tanítványom, aki felém emeled arcodat, és kinyújtod kezedet. Csak egy érintésért könyörögsz, egyetlen pillantásért, és megígéred, hogy cserébe a rabszolgám leszel. De nem adom be olyan gyorsan a derekamat, kedvesem. Még egy pillanatnyi várakozás, egy rosszalló pillantás, amely sötétbe borítja a termet. Aztán megcsillantom az üdvözülést, ellágyítom a hangomat, a nagy monológba a megbocsátás édes íze vegyül.

– De az Úr kegyelme, akárcsak a haragja, végtelen. Az eltévelyedett bárány erényesebb testvéreinél kimondhatatlanul értékesebb, amikor visszatér a nyájba. – Nevetséges: tapasztalataim szerint az eltévelyedett báránynak sokkal nagyobb az esélye, hogy igyekezetéért cserébe vasárnapra megsüssék. – Mert amint Jeremiás könyvében mondatik „Térjetek meg, szófogadatlan fiak… mert én férjetekké lettem néktek… és beviszlek titeket Sionba.” – Egy pillanatra hagyom, hogy tekintetem találkozzék a tanítvány tekintetével. Felgyorsul a lélegzete. Mindjárt elájul.

Elmondtam, amit akartam. Elcsépelt közhelyeket szórok szét, mint a mannát, és hagyom, hadd induljanak erjedésnek. Megmutattam, milyen erős tudok lenni, és milyen szelíd; egy apró megingás, a szem elé kapott kéz, halk hivatkozás a fáradtságomra, a hosszú gyaloglás gyötrelmeire jól illusztrálja alapvető emberi esendőségemet. A lelkes nővér – Alfonsine, ha nem tévedek – azonnal felajánlja karját, hogy támogasson, és imádattal néz az arcomba. De finoman elhúzódom tőle. Csak semmi bizalmaskodás, kérem. Legalábbis egyelőre.

2

1610. július 18.

LeMerle! Rögtön ráismertem a stílusára, a színpad, a szószék és a piaci stand mámorító egyvelegére! Az álruha is illett hozzá, és időnként ékesszóló ragyogással talált meg a tekintete, mintha alig várná, hogy megoszthassa velem diadalát. Fel is merült bennem, vajon miért nem leplezett le.

Azután rájöttem. Én leszek a közönsége, csodáló bírálója. Értelmetlen volna ilyen nagvszabású előadást tartani, ha nincs, akivel megoszthatja a titkát, aki igazán méltányolja merész szélhámosságát… Ezúttal azonban nem voltam hajlandó belemenni a játékba. Nem vonhattam ki magam a sómezőn végzett délutáni munka alól, de úgy gondoltam, hogy amint észrevétlen el tudok szabadulni, fogom Fleurt, és elmenekülök. A konyháról majd viszek élelmet, és bár nem szívesen loptam az apácáktól, az apátság megtakarított pénzét tartalmazó kincsesláda könnyen hozzáférhető volt a zöldségverem végében levő kis raktárban. A zár rég elromlott, és sosem javították meg. Öreg tisztelendő anyánk egyszerű lélek volt, hitt abban, hogy a bizalom a legjobb védekezés a lopás ellen, és míg a zárdában éltem, soha senki nem vett el egyetlen garast sem. Ugyan mihez kezdtünk volna a pénzzel? Mindenünk megvolt, ami csak kellett.

LeMerle távozása után elfojtott izgalom uralkodott rajtunk

(kétségkívül ez is volt a szándéka), amikor a dolgunkra mentünk. Távozás közben komikus pillantást vetett rám, mintha provokálna, hogy menjek oda hozzá, de nem vettem tudomást róla, és örömmel tapasztaltam, hogy ő sem erőlteti. Az új apátnő elsietett, hogy felfedezze kis birodalmát, Clémente a lovakat látta el, Alfonsine az új gyóntatóatya bekvártélyozásával foglalatoskodott a kapuőr vityillójában, Antoine a konyhába ment, hogy elkészítse a vacsorát, én pedig a lányom keresésére indultam.

A csűrben találtam rá, ahol az egyik konyhai macskával játszott. Pár szóval figyelmeztettem: a nap folyamán ne jöjjön elő, várjon meg a hálóteremben, és senkivel se álljon szóba, míg vissza nem térek.

– De miért? – Egy spárga végére fenyőtobozt kötött, azt lóbálta a kismacska előtt, hogy ugráltassa.

– Majd később megmondom. Ne felejtsd el!

– Azért a kismacskával beszélgethetek, nem?

– Ha kedved tartja.

– És Perette-tel? Vele beszélhetek?

Ajkamra tettem az ujjamat.

– Pszt! Ez bújócska. Mit gondolsz, képes vagy nagyon csendben, nagyon észrevétlen maradni, amíg este érted jövök?

Homlokát ráncolta, de tekintete még a macskán nyugodott.

– És a vacsorám?

– Később hozom.

– És a kismacska?

– Majd meglátjuk.

Úgy döntöttek, LeMerle velünk lesz a bibliaolvasáson, de az ebédlőben már nem velünk költi el a vacsorát. Ez nem lepett meg: új önmegtartóztatási fogadalmunk bizonyára nem volt az ínyére. Az sem kerülte el a figyelmemet, hogy szállása a kapu

mellett van, vagyis ideális helyen ahhoz, hogy megfigyelje a jövés-menést, és ez igencsak nyugtalanított: gondos tervezésre és megfontolásra mutatott. Bármi vezérelte is, az új gyóntatóatya maradni szándékozott.

E pillanatban nem érintenek a tervei, gondoltam. A vacsorától való távolmaradása lehetővé teszi, hogy előkészítsem a menekülésünket. Hasfájásra hivatkozva összeszedem a holmimat, átkutatom a konyhát és a kamrát, összegyűjtöm az útravalót, és az értékeimmel teli batyut elrejtem valahol a zárda falain kívül. Fleurrel a szokott időben lefekszünk, majd amikor már mindenki alszik, nesztelenül elosonunk, összeszedjük a batyunkat, és a reggeli apállyal átkelünk a szárazföldre. Amint nem ér már el a keze, gondoskodom LeMerle-ről is. Egy levéllel, a hatóságoknak küldött figyelmeztetéssel leleplezem. Végül csak vérpadra jut, és akkor talán a lelkem is nyugalmat lel.

Amikor azonban a vacsora előtt fél órával visszamentem a hálóterembe, Fleur nem volt ott, nem várt. Nem találtam a kertben, a kerengőben és a tyúkólnál sem. Bosszús voltam, de nem aggódtam: Fleur eleven kislány volt, aki gyakran elbújt vacsoraidőben. Végigkutattam a titkos búvóhelyeit, de nem jártam sikerrel.

Végül bementem a konyhába. Eszembe jutott, hogy Fleur talán megéhezett, és Antoine nővér, a szakácsnő szereti a gyerekeket, sokszor ad nekik süteményt a konyháról vagy almát a lehullt gyümölcsből. Most azonban szórakozottnak tűnt, szeme szokatlanul piros volt, és orcája megereszkedett. Fleur nevének hallatán kétségbeesetten feljajdult, mintha eszébe jutott volna valami, amire elfoglaltságai közepette nem maradt ideje, és kövér kezét tördelte.

– Jaj, az a szegény kicsike! Szólni akartam, de… – Elakadt a szava, mintha egyszerre túl sok kívánkozna a nyelvére. –

Mennyi változás! Bejött a konyhámba, Auguste nővér… éppen libahájjal és erdei gombával húst sütöttem le, hogy legyen télre, és olyan rettenetes, rosszalló pillantással meredt rám…

– Kicsoda? Fleur?

– Nein, nem! – rázta a lejét Antoine. – Isabelle anya. Az a szörnyű kislány.

Türelmetlenül legyintettem.

– Majd később elmondod. A lányomat keresem.

– Éppen azt próbálom meg elmondani. Azt mondta, illetlenség, hogy itt van. Elvon téged a kötelességeidtől. Elküldte.

Hitetlenkedve bámultam rá.

– De *hova?*

Alázatosan fürkészte az arcomat.

– Nem tehetek róla.

A hangjában úgy hallottam, hogy igenis ő tehet róla.

– Megmondtad nekik? – ragadtam meg a ruhája ujját. – Elárultad nekik, Antoine, hogy Fleur az én kislányom?

– Nem tehettem mást – nyafogta a kövér apáca. – Előbb vagy utóbb rájöttek volna. Valaki biztos elárulta volna.

Dühömben belecsíptem a karjába a ruhán keresztül, mire majdnem felsikoltott.

– Hagyd abba! *Ajajaj!* Hagyd abba, Auguste, ez fáj! Nem az én hibám, hogy elküldték. Nem lett volna szabad itt tartanod!

– Nézz rám, Antoine. – A karját dörgölte, és kerülte a tekintetemet. – Hova küldték? A faluban valakihez? – Tehetetlenül rázta a fejét, és uralkodnom kellett magamon, nehogy megüssem. – Kérlek, Antoine. Csak aggódom, ennyi az egész. Nem mondom el senkinek, ha elárulod.

– *„Ma sœur*”-nek kell szólítanod – jelentette ki nehezteléstől felfújt képpel. – A harag bűn, te is tudod. A hajad miatt van. Le kellene vágnod. – Szokatlan vakmerőséggel nézett rám. – Most,

hogy megreformálnak bennünket, amúgy is ez vár rád.

– Kérlek, Antoine. Odaadom az utolsó üveg levendulaszirupomat.

Felcsillant a szeme.

– És a cukrozott rózsaszirmot?

– Ha kéred. Hol van Fleur?

Antoine lehalkította a hangját.

– Kihallgattam Isabelle anyát, amikor az új gyóntatóatyával beszélgetett. Valami halász feleségéhez adták, a szárazföldön. És fizetnek érte – tette hozzá, mintha én volnék a felelős a költségért. De oda se figyeltem.

– A szárazföldön! Hol?

Antoine megvonta a vállát.

– Csak ennyit hallottam.

Letaglózva álltam, ahogy lassan kezdtem felfogni a helyzetet. Késő. Mielőtt még felemelhettem volna ellene a szavamat, a Feketerigó túljárt az eszemen. Biztosan tudta, nem kockáztatom, hogy elveszítsem a lányomat. Nélküle maradásra kényszerülök.

Egy pillanatig megfordult a fejemben, hogy mégis megpróbálom. Nem telt még el sok idő, meleg volt a nyom, bar az apályt lekéstem, és meg kellene várnom a másnapi átkelést. A szigeten mindenki ismerte Fleurt, valaki biztosan látta, hova vitték. De a szívem mélyén tudtam, hogy nincs értelme. LeMerle bizonyára erre számít.

Összeszorult a gyomrom. Elképzeltem Fleur zavarodottságát, boldogtalanságát, miközben engem szólongat, és azt hiszi, magára hagytam. Egyetlen varázsige vagy csillagáldás nélkül vitték el, ami megvédené! Ki más óvhatná meg a bajtól? Rajtam kívül ki más ismeri a szokásait, ki értené meg, hogy téli estéken gyertyának kell égnie az ágya mellett, ki más tudja, hogy az

almáról le kell vágni a megbarnult foltot, mielőtt negyedekre vágom?

– El sem búcsúzhattam tőle – mondtam szinte magamban, de Antoine újból fellobbanó sértődöttséggel meredt rám.

– Nem tehetek róla – hajtogatta. – Egyikünk sem tarthatta meg a kisbabáját. Veled miért tennének kivételt?

Nem válaszoltam. Már tudtam, ki tehet róla. De mit akarhat? Mi lehet a birtokomban, amire még fáj a foga?

Amikor visszamentem a fülkémbe, már nem volt ott Fleur ágya. Úgy láttam, az én holmimhoz nem nyúltak, titkos könyv- és papírgyűjteményein a falból kiemelhető kő rejtekében érintetlennek tűnt. Megtaláltam Fleur babáját, Mouche-t, amely az ágyam mellé esett, és lecsúszott takaróm elrejtette szem elől. Perette készítette rongyból és maradékokból, amikor Fleur még pici volt, és ez volt a lányom kedvenc játéka. Mouche karját és lábát már ezerszer varrtam vissza, a haja sokszínű gyapjúszálak kusza tömege volt, kerek arca fényes gombszemével és rózsás orcájával megtévesztésig olyan, minta Perette-é. És mint teremtője, a baba is néma volt: szája helyén nem volt semmi.

Egy darabig a babával a kezemben álltam; Fleur eltűnése úgy letaglózott, hogy gondolkodni sem tudtam. Első nekibuzdulásra az új gyóntatóatyához akartam rohanni, hogy – ha kell, akár késsel is – rákényszerítsem, hogy elárulja, hova rejtette a lányomat. De ismertem LeMerle-t. Ez volt a nyitócsele egy olyan játszmában, amelynek tétjét még nem ismertem. Ha most felkeresem, a kezére játszom. Ha várok, esetleg még színvallásra kényszeríthetem.

Egész éjjel csak forgolódtam forró ágyamban. A fülkém az ajtótól legtávolabb esik, és bár a legmesszebb kell mennem, ha éjjel szólít a szükség, legalább megvan az előnye, hogy csak egy szomszédom van. És ablakom is van, amely keletre néz, és mint

utolsó fülkének, nagyobb a helyem is. Nyomott volt az éjszaka, viharral terhes, és amikor hajnalban kinéztem, láttam a vörösesfekete felhőket megvilágító hatalmas, néma villámokat, ahogy az eget hasítják. De nem esett. Eltűnődtem, vajon Fleur is látja-e, vagy kimerülten alszik idegenek közt, ujjával a szájában.

– Pszt, Fleurette – Lányom híján a babához, Mouche-hoz beszéltem, és gyapjúhaját simogattam, mintha Fleur feje volna. – Itt vagyok. Nincs semmi baj.

Végighúztam ujjamat Motiche homlokán, a csillagjegyet rajzoltam, és elmondtam anyám varázsigéjét. *Stella bella, bonastella.* Bár latinnak hangzó, titkos nyelven volt, a régi rigmus némiképp megnyugtatott, és bár nem csitította szívem égő fájdalmát, a félelmem kicsit eloszlott. LeMerle-nek tudnia kell, hogy semmit sem szed ki belőlem, ha Fleurnek baja esik. Mouche-sal a karomban vártam tehát, körülöttem aludtak az apácák, miközben egymás után villámok cserkészték a szigetet.

3

1610. július 19.

Ma nemigen jutott idő reformokra. Az új apátnő a magánkápolnájában időzött LeMerle-lel, és hagyta, hogy magunkban töprengjünk. Az ünnepi hangulat alábbhagyott, és nyugtalan űr maradt a helyén. Suttogva beszéltünk, mintha beteg volna a közelben. Kötelességeinket, ha pontatlanul is, de teljesítettük, kivéve Marguerite-et és Alfonsine-t. Még Antoine is zavartan tett-vett a konyhájában, szokott bolondos kedvét elrontotta a kicsapongással kapcsolatos vád. Számos világi munkás gyűlt össze, a kápolnát vizsgálgatták, és a nyugati oldalon állványt építettek, bizonyára azért, hogy a megsérült tetőt megnézhessék.

Reggel ismét LeMerle-hez űzött volna az első gondolalom, hogy a lányom felől tudakozódjam. Többször is nekiindultam, de mindig időben visszafogtam magam. Kétségkívül ez volt LeMerle célja.

A délelőttöt inkább a sós ingoványon dolgoztam végig, de könnyedségem odalett, és éreztem, hogy elkeseredetten kapálok, és a kis, fehér halmokat sáros iszappá túrom szét.

Fleur hiánya olyan fájdalom, amely mélyen a gyomromban fészkel, onnan ássa magát egyre beljebb, mint a fekély. Mindent megérint, mint az árnyék, amely a ragyogó fénnyel elárasztott tájon lappang. Erősebb nálam, de tudom, hogy hallgatásom az

egyetlen fegyverem. Hadd fedje fel előbb ő magát. Hadd jöjjön ő hozzám.

Amikor visszatértem a kolostorba, az apátnő és LeMerle már visszavonult lakrészébe – az apátnő a cellába, amelyet elődje ráhagyott, LeMerle a zárda falain belüli kapusházba –, és az apácák körében szokatlan izgalom dúlt. Az apátnő és LeMerle távollétében suttogva elmélkedtek a tervezett reformok mibenlététől, akadt, aki halk tiltakozásának adott hangot, és sok légből kapott és átgondolatlan pletyka is szárnyra kelt.

Ezek többsége LeMerle személye körül forgott, és nem lepett meg, hogy sokan kedvezően vélekednek róla. Bár nem is egy nővér elítélte a kis csitrit, aki megszokott életmódunk felforgatásával fenyegetőzött, kevesen akadtak, akiket ne nyűgözött volna le az új gyóntatóatya. Alfonsine-t természetesen magával ragadta: az újonnan megtértek lelkesedésével magasztalta az ál-Colombin atya kiváló tulajdonságait.

– Tudtam, Auguste nővér. Amint megpillantottam a szemét! Milyen sötét, milyen *mélyre hatoló!* Mintha belém látna. A lelkem mélyére. – Félig lehunyt szemmel, elnyílt szájjal megborzongott. – Azt hiszem, valóban szent ember az atya, Auguste nővér. Sugárzik róla a szentség. Érzem!

Alfonsine nem először esett áldozatul a bálványimádásnak – egyszer a helybeli rendfőnők látogatása után két hétig nyomta az ágyat –, és őszintén reméltem, hogy a LeMerle iránti lázas csodálat idővel lecsöndesedik. De most még felragyogott az arca a gyóntatóatya nevének hallatán, és miközben a padlót súrolta, úgy kántálta a nevét – *Colombin de Saint-Amand –,* mint egy litániát.

Marguerite-re is nagy hatással volt. Alfonsine-hoz hasonlóan kitört rajta a takarítási láz: minden lehetséges felületet újra meg újra letörölt és csillogóra fényesített, a hirtelen zajokra

összerándult, LeMerle közelében dadogott, és úgy irult-pirult, mintha tizenhat éves lenne, nem pedig az a negyvenéves, kiszáradt vénség, aki sosem ismert férfit. Clémente látta, milyen állapotban van, és kíméletlenül ugratta, de mi féket tettünk a nyelvünkre. A hatás, amelyet az új gyóntatóatya Marguerite-re gyakorolt, egyáltalán nem volt mulatságos; olyan sötét vidékre vezetett, ahova egyikünk sem akart bemerészkedni.

Marguerite és Alfonsine – akik mindig is elkeseredett vetélytársak voltak – a közös rajongás révén ideiglenes szövetséget kötött. Együtt jelentkeztek, hogy kitakarítják LeMerle házát, amely szörnyű állapotban volt, hiszen a Domonkos-rendi barátok óta elhagyatottan állt. Délelőtt összegyűjtötték a bútort, amelyről úgy vélték, megnyeri majd az új gyóntatóatya tetszését, és a házacskába cipelték. Az est leszállta előtt a ház makulátlanul tisztán ragyogott, a földes padlót friss szalma borította, és a három helyiségben vázákban állt a virág. Colombin atya illendő alázattal adott hangot hálájának, s attól fogva a két nővér odaadó rabszolgája lett.

Az esti étkezés alkalmával híg krumplilevest kaptunk, amelyet némán költöttünk el, bár az újonnan érkezettek nem voltak jelen. Később, amikor vecsernye után lefekvéshez készülődtem, szinte bizonyosra vettem, hogy Antoine-t látom, amint nagy, letakart tállal átmegy az udvaron a kapusbódéhoz. Miközben figyeltem, felnézett az ablakra – arca elmosódott folt volt a sötétségben, száját ijedten eltátotta –, majd hirtelen sarkon fordult, arcába rántotta a fátylát, és bemenekült a homályba.

Ma este megint kártyát vetettem; a kártyapaklit nesztelenül előhúztam a rejtekhelyéről. A Remete. A kelyhek kettese. A Bolond. A Csillag, amelynek kerek, festett képe olyan, mint a Fleuré tágra nyílt szemével és göndör hajkoronájával. És a Torony, ahogy a cikcakkos villámokkal hasított, vörösesfekete

égen kirajzolódik.

Ma éjjel? Alig hiszem. De remélem, hamarosan. Nemsokára. És ha kövenként, a saját kezemmel kell romba döntenem, akkor is megteszem, az biztos! Megteszem. Meg bizony.

4

1610. július 19.

Borzasztó, nem? Jövendölés, de a boszorkánysághoz olyan közel áll, hogy megperzseli a húst. A *Malleus Malleficarum* „nyilvánvaló utálatosságnak” nevezi, ugyanakkor állítja, hogy nem működik. Juliette aprólékos gonddal megfestett kártyái mégis megmagyarázhatatlanul ellenállhatatlanok. Itt van például a Torony. Megszólalásig hasonlít az itteni, facsúcsban végződő, szögletes toronyra. A Hold asszonya, aki hiába fordítja el arcát, mégis ismerős. A csuklyás Remete, akinek fekete köpenyéből csak a szeme világít, és egyik kezében lámpást, a másikban botot tart.

Nem csaphatsz be, Juliette. Tudtam, hogy van rejtekhelyed. Egy gyerek is megtalálta volna a hálóterem végében, a meglazult kő mögött. Sosem voltál képmutató. Nem foglak vádolni, egyelőre még nem. Még szükségem lehet rád. Egy férfinak – még egy olyannak is, mint én vagyok – szüksége van szövetségesre.

Az első napon csak figyeltem. A kapu melletti kis házamban a közelség révén mindent szemmel tarthatok anélkül, hogy sérteném az egyházi érzékenységet. Még egy szentnek is vannak vágyai, mondom Isabelle-nek. Vágyak híján mi lenne a szentségből vagy az áldozatból? Nem költözöm be a zárdába. Különben is sokra tartom a magányt.

A házikó végében van egy ajtó, amely egy csupasz falszakaszra nyílik. A Domonkos-rendi barátokat szemlátomást jobban foglalkoztatta a grandiózus építészet, mint a biztonság, a kapuőr kunyhójának lenyűgöző homlokzata ezért alig rejt többet, mint leomlott kövek kis vakondtúrását az apátság és az ingovány között. Ha úgy hozza a sors, remek menekülési útvonal. De nem hozza úgy. Annyi időt szánok erre az ügyre, amennyit kell, és akkor távozom, amikor nekem tetszik.

Mint már említettem, ma csak távolról figyeltem. Juliette megpróbálja eltitkolni előlem, de látom rajta a fájdalmat: abban, ahogy megfeszül a válla meg a csípője, amikor igyekszik gondtalannak, ellazultnak tűnni. Amikor együtt utaztunk, soha nem hagyta félbe az előadást, még akkor sem, ha sérülés érte. A legjobb társulatoknál is bekövetkező elkerülhetetlen balesetek – ficamok, ínszalagszakadások, ujjtörések – sem akadályozták soha. Mindig mosolygott, még ha majd megőrült is a fájdalomtól. Lázadás volt ez, de sejtelmem sincs, mi ellen. Talán ellenem, ki tudja. Most is ezt szűröm le elfordított tekintetéből, mozdulatai hamis alázatából. Fájdalom marcangolja, amelyet a büszkeség eltitkoltat vele. Szereti a gyermekét. Bármit megtenne, hogy megvédje.

Furcsa, hogy sosem feltételeztem az én l'Ailée-mről, hogy gyermeke lesz: túlságosan vad volt ahhoz, hogy az efféle zsarnokságot elfogadja. Csinos kis jószág, külsejét tekintve az anyjára üt, és kislányos esetlensége mögött báj ígérete lapul. De természetében is az anyjára hajaz: megharapott, amikor a lovamra emeltem, és apró gyerekfogainak nyomát a bőrömön hagyta. Az apja? Valami idegen, akivel l'Ailée az úton találkozott, valami véletlenül megismert paraszt, házaló, színész vagy pap.

Sőt talán én magam. Remélem – a kislány érdekében –, hogy nem így van, mert az én vérvonalam erkölcstelen, és a fekete

rigóból rossz szülő válik. Ennek ellenére örülök, hogy a gyermek jó kezekben van. Oldalba rúgott, amikor leadtam, és meg is harapott volna, ha Guizau nem fogja le.

– Ne tedd – intettem.

– A mamámat akarom!

– Arra is sor kerül.

– Mikor?

Sóhajtottam.

– Nem kellene ennyit kérdezősködnöd. Légy jó kislány, és menj szépen Monsieur Guizau-val, aki vesz majd neked cukrozott süteményt.

A gyermek dühösen bámult fel rám. Könnyek csorogtak az arcán, de nem a félelem, hanem a harag könnyei.

– Varjúláb, varjúláb! – kiáltotta, és kövérkés ujjaival a villás jelet mutatta. – Megátkozlak, halj meg!

Más sem hiányzik, gondoltam, miközben ellovagoltam. Hogy egy ötéves gyerek hozza rám a rontást! Egyébként sem értem, minek bárkinek is egy gyerek, amikor a törpékkel annyival egyszerűbb bánni, és sokkal szórakoztatóbbak. De azért bátor kis jószág, bárki legyen is az apja; azt hiszem, értem, miért olyan kedves az én Juliette-em szívének.

Miért ez a hirtelen belém nyilalló csalódás? Juliette szeretete – bár gyarlóság – sokat könnyít a helyzetemen. Azt hiszi a szárnyatlanom, hogy rászedhet, és mint egy szalonka, a fészkéből csalja tőrbe az ellenséget. Ostobaságot színlel, kerül, és csak akkor mutatkozik, ha sokan vannak, vagy inkább a sós mocsárban dolgozik egyedül, mert tudja, hogy az ember nem járta, tágas lapályon nem közelíthetem meg észrevétlenül. Huszonnégy óra. Arra számítottam, hogy ennyi időn belül felkeres. Makacssága olyan jellemvonás, amely egyszerre dühít és mulattat. Talán perverz vagyok, de valóban élvezem az ellenállását, és úgy érzem, csalódott lennék, ha ennél

kevesebbet mutat.

Egyébként is vannak már szövetségeseim. Piété nővér, aki nem mer a szemembe nézni; Alfonsine nővér, a tüdővészes apáca, aki úgy követ, mint egy kutya; Germaine nővér, aki utál; Bénédicte nővér, a pletykafészek. Bármelyik megteszi kezdetnek. Vagy a kövér apáca, Antoine nővér, aki ijedős birkaként szaglászik a konyhaajtó körül. Jól megnéztem magamnak, és azt hiszem, van benne valami. Az új rendtartás szerint most a kertben dolgozik, és láttam, ahogy arcán megpattannak a kis erek a szokatlan erőfeszítéstől. Más lett helyette a cellárius: a csillogó, megbántott tekintetű, vézna, rángatódzó nővér. Az *ő* uralma alatt nem lesz több pástétom és sütemény. Nem lesz több magányos látogatás a piacra, vagy a régi bor tiltott kortyolgatása. Antoine nővérnek kövér és vörös a karja, keskeny cipőjében nagy testéhez képest szokatlanul kecses a lába. Dús keblében van valami anyai: nagylelkűség, amelyet a konyhában, a kolbászok és a sültek között szabadjára engedett. Mi lesz most vele? Orcája egyetlen nap alatt sokat vesztett a kerekségéből, bőre beteges és sajtszínű fényt kapott. Még nem beszélt velem, de nagyon szeretne. Látom a szemén.

Tegnap este, amikor áthozta a vacsorámat, ártatlanul megkérdeztem, ők mit ettek. Krumplilevest, felelte, de nem nézett rám. A *mon père-nek* azonban valami kiadósabbat hoztam. Finom galambpástétomot, ha a monseigneur-nek nincs ellenére, és egy pohár vörösbort. Őszibarackot a kertünkből; milyen kár, hogy az aszály miatt olyan sovány a termés. Szeme néma könyörgéssel villant rám. Te szipirtyó! Ne hidd, hogy nem gyanakszom rád. Még hogy krumplileves. Megnedvesedett az ajkad, amikor a barackot és a bort emlegetted. Ez az Antoine a szenvedélyek rabja, és hova ragadják, ha nem elégíti ki őket?

Már az egynapos böjt is rontott derűs és bolond természetén. Zavartnak, de durcásnak látszik; kétségbeesett rosszkedve

kicsinyes gyűlöletbe fordul. Majdnem megérett arra, hogy leszüreteljem. Még egy nap, mondogatom magamban. Még egy nap, mire felfogja, mit veszített. Élesebb szerszámmal szerettem volna megkezdeni a munkámat, de talán ez is jó lesz.

Valahol csak el kell kezdenem.

5

1610. július 20.

Ismét rendszeressé váltak a napi istentiszteletek. Ma a régi harang megkongatásával kettőkor ébresztettek bennünket vigíliára, és egy másodpercig erősen élt bennem a meggyőződés, hogy valami rettenetes szerencsétlenség történt: hajótörés, szélvihar, hirtelen haláleset. Aztán megpillantottam a párnán a gazdátlan Mouche-t, és az emlékezés fájdalmát nem bírtam elviselni. A matracba haraptam, nehogy meghalljanak, és a szalmába zokogtam kevéske, dühös könnyeimet, amelyek úgy szántották végig az arcomat, mint a leszórt, begyulladással fenyegető puskapor.

Perette ebben a pillanatban nyitott rám; olyan csendesen kúszott oda az ágyamhoz, hogy egy darabig észre sem vettem. Ha nem ez a szelídítetlen lány lett volna, biztos úgy ütöm meg, mint egy csapdába esett állat. De Perette kis arca olyan egyszerű és szomorú volt a fáklya fényénél, hogy képtelen voltam összpontosítani a haragomat.

Tudom, hogy az elmúlt pár napban elhanyagoltam a barátnőmet. Sokkal sürgetőbb dolgok kötöttek le, amelyeket ez az elvadult teremtés nem értene. De néha elgondolkodom azon, nem becsülöm-e alá Perette-et. Madárcsicsergésre emlékeztető hangja érthetetlen nyelven szól hozzám, de csillogó, aranyszegélyű szeméből intelligencia és erős, feltétlen

ragaszkodás süt. Mosollyal próbálkozott, és beszédesen mutatott a szemére.

Kézfejemmel megtöröltem a szememet.

– Minden rendben, Perette. Menj a vigíliára. – De Perette már mellém kuporodott a matracra, csupasz lábát, mert cipőt továbbra sem tűrt meg a lábán, maga alá húzta. Apró keze az enyémet kereste. Egy pillanatig szomorú kiskutyára emlékeztetett, aki alázatos, szerető némaságban ajánlja fel vigaszát, és elszégyelltem magam e gondolat megvető voltától.

Kényszeredetten viszonoztam a mosolyát.

– Ne aggódj, Perette. Csak fáradt vagyok, ennyi az egész.

Igaz is volt: órákig tartott, míg végre álom jött a szememre. Perette fölemelte a fejét, és az ágyam melletti üres helyre mutatott, ahol korábban Fleur ágya állt. Amikor nem feleltem, finoman a karomba csípett, és ismét odabökött.

– Tudom. – Nem akartam róla beszélni. De olyan bánatos és nyugtalan arcot vágott, hogy nem volt szívem elutasítani. – De ígérem, nem tart sokáig.

A kis vadóc rám nézett. Fejét félrehajtotta, és így még inkább madárra emlékeztetett. Aztán két kezét az arcára szorította, és arckifejezésével olyan pontosan utánozta az új apátnőét, hogy az más körülmények között mulatságos lett volna.

Halványan elmosolyodtam.

– Úgy van. Isabelle anya küldte el. De nyugodj meg, visszahozzuk. Hamarosan.

Nem tudtam, magamban beszélek-e, vagy Perette érti, amit mondok. Beszéd közben is láttam, hogy elkalandozik a figyelme, és a nyakában lógó medállal játszik. Csodálatos Szent Krisztina arcmása volt narancs, vörös, kék és fehér zománcból. A szent sértetlenül lebegett a tűzben, és Perette az arca elé emelte a medált, közben boldogan dudorászott neki. Még akkor is ez foglalta le, amikor a kápolnába értünk, és elfoglaltuk

helyünket a tömegben.

A vigília a vártnál hosszabb volt. Az új apátnő a kevés fényhez ragaszkodott, és időnként elhaladt előttünk a fáklyával, nehogy bárki elaludjon. Kétszer is élesen ráförmedt egy-egy lusta nővérre – az egyik, azt hiszem, Antoine volt, a másik Piété –, mert az ének lágy és csaknem megnyugtató volt, és az éjszakai levegő, amelyet tizennyolc órás napsütés forrósított fel, még nem hűlt le annyira, hogy kellemetlen legyen. Majdnem két óra telt el, mire hajnali zsolozsmára harangoztak, és rádöbbentem, hogy a két istentisztelet közti szokott pihenés elmaradt. Gyapjúharisnyám ellenére is reszkettem, bár láttam, hogy a lazán illeszkedő cserepek között már beszűrődik a hajnal fénye. A harang kétszer kondult meg, hogy dicsőítő istentiszteletre hívjon, és morajlás futott végig a nővéreken, amikor LeMerle belépett.

Egy szempillantás alatt mindenki felébredt. Éreztem körben az apró, alig észrevehető mozdulatokat, ahogy a nővérek felé fordították napraforgóarcukat. Azt hiszem, csak én nem néztem fel. Tekintetemet imára kulcsolt kezemre szegeztem, de hallottam, ahogy közeledik: ismerős léptei lágyan koppantak a márványpadlón. Éreztem, hogy fekete papi ruhájában mozdulatlanul megáll az olvasópolcnál, és egyik kezét a nyakában viselt ezüst kereszt re teszi.

– Gyermekeim. *Iam lucis orto sidere.* Felkelt a Hajnalcsillag. Emeljétek fel hangotokat, és üdvözöljétek.

Még mindig lehajtott fejjel énekeltem a zsoltárt, a szavak furcsán visszaverődtek koponyám faláról. *Iam lucis orto sidere…* De a Hajnalcsillag Lucifer volt, mielőtt elbukott; minden angyal közül a legfényesebb, gondoltam, és ekkor éneklés közben akaratlanul is felpillantottam LeMerle-re.

Későn fordítottam el a tekintetemet. *Iam lucis orto sidere…* Egyenesen rám nézett, és mosolygott, mintha elárultam volna a

gondolatomat. Azt kívántam, bárcsak ne néztem volna fel.

Befejeztük a zsoltárt. Megkezdődött a prédikáció. Homályosan eljutott valami a fülemig a böjtöléstől és a bűnbánatról, de egyedül voltam nyomorúságom burkában; semmi sem érhetett el hozzám. Szavak zümmögtek mellekként a fülemben – *töredelem, hiúság, cicoma, alázat, bűnbánat –,* de semmit sem jelentettek nekem. Csak Fleurre tudtam gondolni, aki egyedül van, még Mouche sem vigasztalja, és még az orrát sem törölhettem meg, a hajába sem köthettem szalagot, mielőtt elvitték.

Cö, cö, hess innen! Ujjammal a jelet mutattam. El a balszerencsét hozó gondolatokkal, bármit tervez is LeMerle, bizonyosan nem akar az idők végezetéig a zárdában maradni. Amint távozik, megkeresem a lányomat. Addig meg látszólag belemegyek a játékba, bevetek minden varázsigét, amit csak tudok, hogy elűzzem Fleur feje fölül a bajt, és ha LeMerle miatt bánni történne a lányommal, megölöm LeMerle-t. Tudja, hogy megtenném, és épségben megőrzi. Egyelőre legalábbis.

Gondolataimból egy közeli mozdulat zökkentett ki. Felnéztem. A kápolna végében álltam, és eleinte azt hittem, áldozni járulunk az oltárhoz egyenként, alázatosan lehajtott fejjel. Egy apáca térdelt az oltár előtt, fátylát a kezében tartotta. Nővérek sora várakozott ugyancsak fátyollal a kezében a térdeplő mögött, én meg csatlakoztam hozzájuk, mivel ezt várták el tőlem. Ahogy egyre közelebb értem, elmentem azok mellett, akik visszatértek a szószéktől. Bárányként remegtek, úgy lépkedtek, mint az alvajárók, nem néztek a többiek szemébe, az arcukat összegyűrte a határozatlanság. Aztán megpillantottam az ollót LeMerle kezében, és mindent megértettem. Megkezdődött a reform.

Alfonsine foglalta el helyét az oltár előtt, és a megadás izgalmával adta át magát az ollónak. Aztán Antoine következett.

Még sosem láttam fátyol nélkül, és sűrű, fekete hajának szépsége megdöbbentő felfedezés volt. Aztán csattant az olló, és ismét Antoine-t láttam: sápadt volt, mint egy partra vetett medúza, tehetetlenül mozgott a szája, miközben LeMerle az áldást mondta:

– Ezennel lemondok minden földi hívságról az Atya, a Fiú. és a Szentlélek nevében.

Szegény Antoine. Ugyan miféle hívságokat ismert szomorú, félelmekkel teli életében az asztal és a cellárium élvezetein kívül? Tovatűnt a szépség egyetlen futó pillanatra felvillanó képe. Ijedtnek látszott, haja egyenetlen csomókban meredezett a koponyáján, szeme forgott, egyik kezével a másikat gyúrta, mintha a kenyérdagasztás megnyugtató mozdulatára vágyna.

Azután Clémente következett; lenszőke haján megcsillant a fény, amikor lehajtotta a fejét. Furcsa, hogy éppen a mogorva Germaine kiáltott fel, amikor az olló elvégezte munkáját. Clémente csak LeMerle felé emelte az arcát, és fiatalabbnak látszott, mint a hajvágás előtt: szajha kisfiús arccal.

De nem a haj volt az egyetlen hívság, amiről le kellett mondanunk. Láttam az öreg Rosamonde félig kopasz feje búbját, ahogy vonakodva adja oda a nyakában viselt aranykeresztet. Mozgott az ajka, de szavait nem hallottam. Pár perccel később csatlakozott hozzám, gyönge szeme a kápolnát pásztázta, mintha keresne valakit, aki nem jött el. Aztán Perette következett, akinek már rövid volt a haja; durcásan rakta ki zsebeiből a kincseit. Szarkakincsek voltak: kis darab szalag, fényesre csiszolt kavics, egy rongydarabka – apró, ártalmatlan hívságok, amelyeket csak egy gyerek tart becsben. Legnehezebben a zománcmedáltól vált meg, és majdnem sikerült a tenyerébe rejtenie, amikor Marguerite nővér felhívta rá a figyelmet, és a többivel együtt azt is elvették tőle. Perette vadul rávicsorította apró fogait, mire Marguerite jámboran

elfordította a tekintetét. Szemem sarkából LeMerle-re néztem, és láttam, hogy alig bírja megállni nevetés nélkül.

Aztán én következtem. Szenvtelenül a földet bámultam, míg fürtjeim a padlóra hulltak: egyik ragyogó fürt a másik után esett a növekvő trófeahalomra. Arra számítottam, hogy érzek majd valamit – haragot tán, vagy szégyent –, de semmit sem éreztem, csak a tarkómat égető kezét, ahogy félrevonta a hajamat, és olyan ügyesen, pontosan nyírta, hogy elterelte a figyelmet a meghittebb mozdulatokról – a fülcimpámhoz nyomott vágva torkom tervénél hosszabban időző ujjáról –, amelyeket titokban tett anélkül, hogy a többiek észrevették volna.

Két hangfekvésben szólt hozzám: az egyik a hivatalos volt, amelyen a *Benedictus*t skandálta, a másik a gyors, halk suttogás, amikor alig mozgott a szája.

– Dominus vobiscum. *Kerülsz engem, Juliette.* Agnus Dei, *ami nem okos dolog,* qui tollis peccata mundi, *beszélnünk kell,* miserere nobis. *Segíthetek neked.*

Utálkozó pillantást vetettem rá.

– O felix cnlpa, *gyönyörű vagy, amikor dühöngsz.* Quae talem ac tanctum, *találkozzunk a gyóntatószékben,* meruit habere Redemptorem, *holnap, vecsernye után.*

Azzal vége lett. Visszamentem a helyemre; szédültem, furcsa érzések kavarogtak bennem, hevesen vert a szívem, és érintésének emléke még a bőrömön verdesett, mint egy égő éjjeli lepke.

Végül mind a hatvanöten frissen megnyírva és illedelmesen ültünk a helyünkön. Még mindig piros volt az arcom, és a szívdobogásom sem csillapult, de amennyire tudtam, eltitkoltam, és lesütöttem a szememet. Rosamonde és néhány idősebb apáca kénytelen volt régi *quichenotte*-ját ropogós fátyolra cserélni, amelyet az új apátnő jobban szeretett; a félhomályban egy csapat sirályra hasonlítottak. Elvették az

összes olcsó csecsebecsét, gyűrűt, nyakláncot, még az ártalmatlan szalagokat vagy paszományokat is, amelyeket az öreg tisztelendő anya megtűrt. A hiúság, mondta LeMerle komor hangon, arany ékszer a disznó orrában, mi pedig engedtünk a csábításának. A Bernát-rendi kereszt elegendő ékesség a ruhánkon, tette hozzá, miközben ezüstkeresztje a meg-megcsillanó fényben apró, gonosz szemre hasonlított.

A közös áldás és a bűnbánat után, amelynek szavait a többiekkel együtt mormoltam el, új apátnőnk is felállt, és beszélni kezdett.

– Ez az első változás azoknak a sorában, amelyeket szándékomban áll megvalósítani – mondta. – Ma böjttel és imádsággal készülünk fel a feladatra, amely holnap vár ránk. – Kis szünetet tartott, talán hogy érezze a rászegeződő pillantások súlyát. – Eltemetjük elődömet ott, ahol a legméltóbb helye van: saját kriptánkban.

– De mi… – szaladt ki a számon a tiltakozás, mielőtt meggondolhattam volna.

– Auguste nővér? – Helytelenítő pillantást vetett rám. – Mondtál valamit?

– Bocsáss meg, *ma mère.* Nem lett volna szabad szólnom. De a tisztelendő anya… egyszerű lélek volt, aki nem szerette a… templomi szertartás… nagyzolását. Azt tettük, amit a legjobbnak véltünk, amikor eltemettük. Nem volna-e kedvesebb cselekedet békében hagyni?

Isabelle anya kis keze ökölbe szorult.

– Azt akarod mondani, hogy *kedvesebb* annak a nőnek a testét valami eldugott földben hagyni? – kiáltott rám. – Hisz az valami konyhakert vagy ilyesmi! Hogy jutott ilyesmi az eszedbe?

A konfrontációval semmit sem nyertem volna.

– Azt tettük, amit helyesnek véltünk – feleltem alázatosan. –

Most már belátom, hogy hiba volt.

Isabelle anya még egy kis ideig gyanakvóan méregetett, aztán elfordult.

– Nem szabad elfelejtenem, hogy az országnak ebben a távoli zugában még élnek a régi szokások és hiedelmek. Az efféle félreértés nem *feltétlenül* bűnös szándékú.

Szép szavak. De hangja gyanakvó maradt, és tudtam, hogy nem bocsátott meg. A zárda biztonsága tovább állott minden perccel, amelyet a falai közt töltöttem. Kétszer is magamra vontam az új apátnő bíráló figyelmét. Elvették a lányomat. És most LeMerle a könnyelmű, ügyes ujjai között tartott, és talán azt is tudja, hogy még egy vád – az eretnekség gyanúja vagy bármi másnak a futó felemlegetése, amit már el is felejtettem –, és magamra zúdítom az egyházi vizsgálatot. Hamarosan elérkezik az ideje. Nemsokára el kell mennem. De Fleur nélkül nem mehetek.

Így azután vártam. Kis időre átmentünk a melegedőhelyiségbe. Aztán a príma és a harmadik hora canonica következett; véget nem érő ének, imádság és zsoltárok, s közben LeMerle le nem vette rólam gúnyos szemét. Majd bibliaolvasás. Az ezt követő órában kiosztották a feladatokat, és katonai pontossággal meghatározták, hogy mely órákban kell imádkoznunk, mely napokon fogunk böjtölni, milyen szabályok érvényesek az illemre, az öltözködésre és a viselkedésre. Megkezdődött a Nagy Reform.

Elmondták, hogy rendbe hozzák a kápolnát. A tetőn elsősorban világi munkások dolgoznak majd, de a templombelső rendbehozatala a mi feladatunk lesz. Szélnek eresztik a világiakat, akik eddig az alantasabb munkákat végezték. Nem ildomos, hogy szolgák dolgozzanak helyettünk, miközben mi a napot lopjuk. Nekünk az apátság újjáépítése a legfőbb feladatunk, és mindenkinek új kötelezettségeket kell

vállalnia, míg el nem készül.

Kétségbeesetten vettem tudomásul, hogy csak az esti ima előtt marad szabad időnk, amelyet imádsággal és elmélkedéssel kell töltenünk, és mostantól nem járhatunk be a városba, és nem mehetünk el a kikötőbe sem. Nem tarthatok több latinórát a novíciáknak, közölte velem az új apátnő. Isabelle anya úgy vélte, nem helyes, ha a novíciák latint tanulnak: elég, ha a Szentírásnak engedelmeskednek, minden más veszélyes és szükségtelen. Már meg sem lepett, hogy többé nem Antoine uralkodik a konyhában vagy a pincében, és mostantó1 a füveskertemet idegenek gondozzák, de ezt is közönyösen fogadtam, mert tudtam, hogy az apátságban töltött időm a végéhez közeledik.

Aztán következett a bűnbánat. Marie anya idejében a gyónás pár perc volt, de most egy óráig is eltartott, és a hangvételét Alfonsine határozta meg.

– Szentségtörő gondolataim támadtak az új tisztelendő anyával kapcsolatban – motyogta, és LeMerle-re sandított. – Tiszteletlenül beszéltem a templomban, amikor Auguste nővér belépett. – Jellemző, gondoltam, hogy a késésemre irányítja a figyelmet.

– Miféle gondolataid támadtak, leányom? – kérdezte csillogó szemmel LeMerle.

Alfonsine feszengeni kezdett LeMerle előtt.

– Az váltotta ki őket, amit Auguste nővér mondott. Hogy a tisztelendő anya túl fiatal. Még szinte gyermek. Nem fogja tudni, mit kell tenni.

– Auguste nővér meglehetősen szabadon formál véleményt – jegyezte meg LeMerle.

Lesütöttem a szemem, és nem néztem fel.

– Nem lett volna szabad hallgatnom rá – folytatta Alfonsine.

LeMerle nem szólt semmit, de tudtam, hogy mosolyog.

A többiek aztán követték Alfonsine példáját, és kezdeti tétovázásuk hamarosan lelkesedésbe csapott át. Igen, meggyóntuk bűneinket, és a bűn szégyenletes dolog, de most először részesültünk egyenként ilyen osztatlan figyelemben. Meg kellett tennünk, mint amikor az embernek muszáj megvakarnia a csaláncsípést, és ragadós is volt.

– Vigília alatt elaludtam – mondta Piété nővér, a savószínű apáca, aki szinte sosem szólt senkihez. – És csúnya szót mondtam, amikor véletlenül a nyelvembe haraptam.

Clémente nővér:

– Mosakodás közben megnéztem magam. Megnéztem magam, és bűnös gondolatom támadt.

– Húspástétomot 1-loptam a téli pincéből – dadogta vörös képpel Antoine. – Hagymás, disznóhúsos pástétomot, 1-leveles tésztában. Titokban ettem meg a kapusház falánál, és m-megfájdult tőle a h-hasam.

Germaine következett, és úgy tűnt, találomra sorolja fel a bűnöket: *torkosság, bujaság, kapzsiság.* Őt mindenesetre nem kápráztatta el LeMerle, és óvatos, közömbös arckifejezéséből megvetést olvastam ki. Utána Bénédicte nővér következett, aki könnyfacsaró történetet mesélt arról, hogyan vonta ki magát a kötelességek alól, és Pierre nővér, aki narancsot lopott. Minden gyónás után felzúgott a tömeg, mintha a beszélőt ösztökélné. Tomasine nővér zokogott, amikor bevallotta kéjvágyó gondolatait, és több nővér együttérzésből vele sírt; Alfonsine LeMerle-t mustrálta, a tisztelendő anya pedig morcosan és egyre unottabban hallgatott bennünket. Nyilván többet várt tőlünk. És mi engedelmesen meg is adtuk neki.

Ahogy telt az óra, a gyónások egyre rafináltabbak, egyre részletesebbek lettek. Az alkalom tiszteletére minden kis morzsát előszedtek: múltbeli vétkek elkoptatott maradékát, elcsent tésztahéjat, erotikus álmokat. Azok, akik az elején

gyóntak, úgy érezték, hogy előadásukat homályba borították, és sértetten néztek össze. A moraj halk kiabálássá erősödött.

Most Marguerite-re kerüli a sor. Amikor elment Alfonsine mellett, összenézett vele, és abban a pillanatban tudtam, hogy baj lesz. Tenyerem rejtekében a gonosz elleni jelet mutattam. Olyan sűrű volt körülöltem a várakozásteljes izgalom, hogy alig kaptam levegőt. Marguerite félve nézett LeMerle-re, és úgy rángatózott, mint egy kelepcébe esett nyúl.

– Nos? – csattant lel türelmetlenül Isabelle anya.

Marguerite kinyitotta a száját, majd szó nélkül újra becsukta. Alfonsine alig titkolt ellenségességgel méregette. Végül Marguerite akadozva és tekintetét LeMerle arcára függesztve beszélni kezdett.

– Démonokról álmodom – mondta halkan. – Benépesítik az álmaimat. Amikor az ágyamban fekszem, beszélnek hozzám. Tüzes kezükkel megérintenek. Auguste nővér gyógyfőzetet ad, hogy aludni tudjak, de a démonok egyre csak jönnek!

– Gyógyfőzetet? – Éreztem, hogy Isabelle éles tekintete elfordított arcom felé vág.

– Altatót, semmi mást – szólaltam meg, mire az összes apáca rám nézett. – Levendulát és macskagyökeret, hogy megnyugtassák az idegeit. Ennyi az egész. – Későn hallottam meg a hangomból kicsendülő idegességet.

Isabelle anya Marguerite homlokára tette a kezét, és barátságtalanul elmosolyodott.

– Többe nem lesz szükséged Auguste nővér bájitalaira. Most már itt vagyunk. Colombin atya és én gondoskodunk majd rólad. Bűnbánattal és alázattal űzzük el az összes gonoszt, ami megkeseríti az életedet.

Végül hozzám fordult.

– Nos, Auguste nővér, láthatóan minden más tárgyhoz hozzá tudtál szólni. Neked nincs mit megváltanod?

Láttam a rám leselkedő veszélyt, de fogalmam sem volt róla, hogyan kerüljem el.

– Nekem… nekem nincs mit mondanom, *ma mère.*

– Hogyan? Nincs mit mondanod? Nincs egyetlen vétked, egyetlen gyarlóságod, nincs egy kíméletlen tetted, egy rossz gondolatod? Még egy álmod sem?

Gondolom, ki kellett volna találnom valamit, ahogy a többiek tették. De LeMerle rám szegezte a tekintetét, és éreztem, hogy a lázadástól kipirul az arcom.

– Én… bocsáss meg, *ma mère,* de nem emlékszem. Én… nem szoktam hozzá a nyilvános gyónáshoz.

Mère Isabelle meghökkentően felnőttes undokságról tanúskodó mosollyal nézett rám.

– Értem – jelentette ki. – Auguste nővérnek joga van a magányhoz. A nyilvános gyónás méltóságán aluli. Bűnei csak Istenre tartoznak. Auguste nővér négyszemközt beszél a Mindenhatóval.

Alfonsine gúnyosan felvihogott. Clémente és Germaine összemosolygott. Marguerite jámboran az égre emelte a tekintetét. Önelégülten vigyorgott még Antoine is, aki paprikapiros lett a gyónása alatt. Abban a pillanatban tudtam, hogy a kápolnában minden apáca ugyanazt a bűnös gyönyörűséget érzi, amikor közülük egyet megaláznak. És Isabelle anya mögött LeMerle angyalian mosolygott, mintha az egészhez semmi köze sem volna.

6

1610. július 21.

Vezeklésül hallgatnom kell. Két nap kötelező némaság, a többi apácának pedig meghagyták, hogy azonnal jelentsenek minden parancsszegést. De ezt nem tekintettem büntetésnek. Élveztem a pihenést. Ha nem csal a gyanúm ugyanis, Fleur és én hamarosan elmegyünk innen. *Találkozzunk a gyóntatószékben, holnap, vecsernye után,* mondta LeMerle. *Segíthetek neked.*

Visszaadja nekem Fleurt. Mi mást érthetett e szavakon? Mi másért kockáztatná a találkozást? A gondolattól a szívem a torkomban dobogott, és megfeledkeztem minden óvatosságomról. Pokolba a taktikázással! Vissza akarom kapni a lányomat. Semmilyen vezeklés, még a legsúlyosabb sem ér fel azzal a fájdalommal, amelyet a hiánya okoz. Bármit akar tőlem LeMerle, megkapja.

Alfonsine, a pletykafészek, aki hozzám hasonló büntetést kapott, sokkal nyugtalanabb volt. Arcára kiült a mélységes bűnbánat kifejezése, amelyet – legnagyobb bánatára – senki sem vett észre. Az elmúlt napokban csúnyább lett a köhögése, és tegnap nem volt hajlandó enni. Ráismertem a jelekre, és reménykedtem, hogy ez az új buzgóság nem váltja ki szokott rohamát. Marguerite felel egy hónapig azért, hogy felébresszen bennünket, méghozzá azért, hogy kigyógyítsák éjszakai megpróbáltatásaiból, ezért ő kongatja meg a harangot vigíliára.

A harangtoronyban, egy kötélen felhúzott faágyban aludt, és óránként fel kellett ébrednie, hogy jelezze az időt. Kételkedtem benne, hogy ez a módszer eredményes, de Marguerite-et boldoggá tette a büntetése, noha rosszabbodott a rángatódzása, és a bal oldalán olyan merevség jelentkezett, hogy most járás közben sántít.

Még sosem szabtak ki ennyi büntetést. Úgy tűnik, mintha az apácák fele állandóan vezekelne. Antoine böjtölt – ami elég vezeklés volt neki és át kellett költöznie a forró sütőházba, Germaine pedig büntetésből az új latrinát ásta.

A fegyelmezés különös módon megosztotta a közösséget erényesekre és vezeklőkre. Észrevettem, hogy Tomasine nővér megvetően méreget, amikor elmentem mellette a templomfolyosón, és Clémente mindent elkövetett, hogy beszédre bírjon, de nem járt sikerrel.

A mai nap gyötrelmes lassúsággal telt. Istentiszteletek között két órát dolgoztam az ebédlőben: fehérre meszeltem a kopott falakat, és a rárakódott zsírtól síkos padlót súroltam. Aztán segítettem a kápolna javításában: némán adogattam fel a habarcsosvödröket a tetőn dolgozó, jó kedélyű, meztelen felsőtestű munkásoknak. Aztán imádkozás következett a burgonyaföldeken; LeMerle tömjént égetve és nagy ünnepélyességgel énekelte a temetési liturgiát, amelyet szegény tisztelendő anya tőlünk nem kapott meg, Germaine, Tomasine, Berthe és én pedig a friss sír felnyitásának kellemetlen feladatával bajlódtunk.

Még dél sem volt, de máris perzselt a nap, és valósággal forrt a levegő, miközben ásókkal és lapátokkal a sírhantot bontottuk. Hamarosan izzadni kezdtünk. A talaj itt száraz és homokos, a felszín közelében fehéres, de mélyebben vörös. Enyhén nyirkos föld tapadt a szemfedőre és a ruhánkra, amikor lesöpörtük a

homokot a holttestről. Egyszerű feladat volt, ha valakinek van gyomra az ilyesmihez; a földnek nem volt ideje még összetömörödni, és elég könnyen le tudtunk ásni a vászon lepedőbe varrt testig. A lepedő megfeketedett ott, ahol a tetem hozzáért, így a fehér anyagon tisztán kivehető volt a fej, a bordák, a könyök és a lábak lenyomata. Tomasine nővér, amikor ezt meglátta, megingott, de én elég holttestet láttam már, hogy ne viseljen meg, és magam nyúltam érte; óvatosan és a lehető legnagyobb tisztelettel emeltem fel. Marie anya nehezebb volt, mint életében, és igyekeztem méltóságteljesen kiemelni a sírból; a vállánál ragadtam meg, de furcsán törékenynek tűnt, mintha egy darab parttá sodort uszadék volna, amelyei félig betemetett a homok. A lepel csúnyán feketéllett a test alatt is – a gerinc és a bordák lenyomata tisztán látszott –, és amikor meg nem szentelt nyughelyéről feljebb rántottam, barna bogarak seregét fedeztem fel, amelyek forró ólomként gurultak szét a homokban, amint napfény érte őket. A lények láttán Berthe hangosan felkiáltott, és majdnem elejtette a holttest lábát. Erre még több bogár futott végig a ruhaujján, és hullott be a sírgödörbe. Láttam, hogy Alfonsine elszörnyedt kíváncsisággal nézi, mi történik. Csak Germaine-t nem rendítették meg a látottak: torz arcán közönyös kifejezéssel, erős vállát megfeszítve segített kiemelni a testet a sírból. Föld és hamu könnyű, száraz illatát éreztük eleinte, ami nem volt túlságosan kellemetlen, aztán hasára fordítottuk a tisztelendő anyát, és megcsapott bennünket a rothadás bűze, a romlott disznóhús és a széklet iszonyatos légárama.

Visszatartottam a lélegzetemet, és próbáltam leküzdeni az öklendezést, de minden igyekezetem hiábavaló volt. Szememből patakzott a könny, és lestem verítékben fürdött. Germaine a szája elé kapta fátyla sarkát, de ez nem volt elég, és láttam az arcán a gyötrelmet, amikor vállmagasságba emelte a

holttestet.

Homályosan emlékszem, hogy a távolból Isabelle anya figyelt bennünket; egyszerű, fehér zsebkendőt szorított az orrához. Nem tudom, mosolygott-e, de a szeme szokatlanul csillogott, és az arca a hőségen kívül valami mástól is kipirult.

Ha nem tévedek, az elégedettségtől.

A kripta végében, az osszáriumban temettük el a tisztelendő anyát, a Domonkos-rendi barátok után maradt számos, keskeny fali sírkamra egyikében. Olyanok, mintha kőből készült kenyérsütő kemencék volnának; mindegyiket kőlap takarja, némelyikre számokat, neveket, latin feliratokat véstek. Feltűnt, hogy egyet-egyet feltörtek, de nem vizsgáltam meg őket aprólékosabban. Por és homok borított mindent, és hideg, nyirkos szag terjengett. Tudtam, hogy Marie anya nem szívesen feküdt volna itt, de ez már nem rám tartozott.

A rövid szertartás után a nővérek felmentek a kápolnába, én pedig ott maradtam, hogy lezárjam a sírboltot. Munkámat a döngölt földre tett gyertya lényénél végeztem, oldalamon egy vödör habarcs meg egy vakolókanál. Fölöttem az apácák zsoltárt énekeltek. Kicsit szédültem: az álmatlan éjszakák, a déli hőség, a bűz, a kripta hirtelen hidege és az egész napi koplalás sötét kábulatba taszított. A vakolókanálért nyúltam, de kihullott a kezemből, és úgy éreztem, mindjárt elájulok. Arcommal a falhoz simultam, salétrom és likacsos kő illata csapta meg az orromat, és egy pillanatra visszacsöppentem Epinalba. Megborzongtam a félelemtől.

Abban a percben a kriptából jövő váratlan fuvallat kioltotta a lángot, és sötétben maradtam. Iszonyatos pánik tört rám. Ki kellett menekülnöm! Éreztem, ahogy a sötétség a hátamnak feszül, a halott apáca rám vigyorog a cellájából, és a többiek, a Domonkos-rendi barátok poraikban alattomban utánam nyúlnak

csontujjaikkal… Ki kellett jutnom onnét!

Remegve egy lépést tettem a sötétben, és felborítottam a habarcsosvödröt. Az osszálium elnyeléssel fenyegető, ásító mélység lett: kinyújtott kezemmel nem éreztem a falat. Őrült vágy hatalmasodott el rajtam, hogy nevessek, sikoltsak. Ki kellett szabadulnom! Szörnyű csörömpölés közepette elvágódtam, és bevertem a fejemet egy kő sarkába; félájultan hevertem a földön, lehunyt szemem előtt sötét rózsák szirmai bomlottak szét. A litániának hirtelen végeszakadt.

Alfonsine ért le hozzám elsőnek. Addigra elmúlt a rám nem jellemző pánik; még mindig kábultan ültem fel, és kezemet fájó halántékomra szorítottam. Gyertyája fényénél láttam csak, milyen kicsi a kripta: alig nagyobb egy szekrénynél, alacsony, boltíves mennyezete és a sok, keskeny sírkamra szétfoszlatta a tágas tér illúzióját.

– Auguste nővér! – Éles volt a hangja. – Jól vagy, Auguste nővér? – Igyekezetében még arról is megfeledkezett, hogy némaságra kárhoztattak bennünket.

Bizonyára kevésbé szedtem össze magam, mint gondoltam, mert a név először semmit sem jelentett. Még az arcát sem ismertem fel, a gyertya lángjának fényfoltja mögött mintha egy idegent pillantottam volna meg.

– Ki vagy? – kérdeztem.

– Nem ismersz meg!? – Hangja fülsértően éles volt. – Ne mozdulj, Auguste nővér! Hamarosan itt a segítség.

– Semmi baj, Alfonsine. – Neve olyan gyorsan jutott az eszembe, ahogy kiszaladt belőle, és vele tért vissza az évek során felhalmozódott óvatosság is. – Biztosan egy törött kőlap szélében botlottam meg. Kialudt a gyertya. Egy pillanatra elkábultam.

De már késő volt magyarázkodni. Az elmúlt napok felfordulása, az osszárium sötétsége, az exhumálás, a szertartás

és most ez az új izgalom: Alfonsine mindig is fogékonyabb volt a többieknél az ilyesmire. Marguerite nővér egyébként is elvonta róla a figyelmet a démoni látomásaival…

– *Érezted?* – sziszegte.

– Mit?

– *Pszt!* – halkította le teátrálisan a hangját. – Olyan volt, mint egy hideg fuvallat.

– Semmit sem éreztem. – Nehézkesen feltápászkodtam. – Várj. Nyújtsd ide a karod.

Megrándult az érintésemtől.

– Sokáig voltál idelent. Mi történt?

– Semmi, hisz mondtam már. Elszédültem.

– Nem éreztél… valami *jelenlétet?*

– Nem. – Több nővér is lekukucskált a kriptába; arcuk elmosódott a bizonytalan fényben. Alfonsine keze hideg volt. Szemét egy pontra függesztette a hátam mögött. Ráismertem a jelekre. – Nézd, Alfonsine… – mondtam.

– Éreztem! – Remegni kezdett. – Átsuhant rajtam. És hideg volt. Hideg!

– Rendben. – Csak azért értettem egyet vele, hogy indulásra kényszerítsem. – Talán volt ott valami. Nem számít. És most menjünk!

Lehűtöttem az izgalmát. Haragosan villant rám a szeme, engem pedig hirtelen elfogott a nevetési vágy. Szegény Alfonsine! Micsoda kegyetlenség megfosztani ettől a pillanattól! A tisztelendő anya halála óta elevenebb, mint az elmúlt öt évben valaha is. A *színház* élteti: a hajtépés, a vezeklés, a nyilvános gyónások. De minden előadásért drága árat fizet. Többet köhög, mint korábban, a szeme lázasan csillog, és majdnem olyan rosszul alszik, mint én. Hallottam a szomszéd fülkéből: az ima vagy átkozódás ritmusára suttogott, néha sírdogált vagy hangosan felkiáltott, de többnyire csak

ugyanaz a halk mormolás, akár egy litánia, amelyet annyit szajkóznak, hogy a szavak elvesztik eredeti jelentésűket.

Mon père… mon père…

Szinte fel kellett vonszolnom az osszárium lépcsőjén. Hirtelen megdermedt.

– Szentséges Szűzanya! A hallgatás! A vezeklés! – Elkeseredetten próbáltam belefojtani a szót. De már késő volt. Apácák sereglettek körénk; nem tudták, megszólíthatnak-e bennünket vagy sem. LeMerle nem jött közelebb. Ez az előadás az ő malmára hajtotta a vizet, és ezt ő is tudta. Isabelle anya mellette állt, és kissé szétnyílt szájjal figyelt bennünket. Ez már inkább a kedvére van, gondoltam dühösen. Pontosan ebben reménykedett.

– *Ma mère?* – ordított fel Alfonsine, és térdre esett a kereszthajó kövén. – Sajnálom, *ma mère!* Büntess meg, szabj ki rám *száz* büntetést, csak kérlek, bocsáss meg!

– Mi történt? – förmedt rá Isabelle. – Mit mondott Auguste nővér, amivel a hallgatási fogadalmad megszegésére rávett?

– Isten szent anyja! – Alfonsine időt próbált nyerni. Hallottam a hangján, hogy a tudatára ébred: közönsége van. – A kriptában éreztem, *ma mère!*Mindketten éreztük! Éreztem a jeges leheletét! – Bőre szintén jeges volt, mintha az élmény dermesztette volna meg. Együttérzésből szinte én is kihűltem.

– De *mit* éreztél?

– Semmit. – Más sem hiányzott, mint szükségtelenül magamra vonni a figyelmet, de ezt nem hagyhattam szó nélkül. – Az altemplomból egy fuvallat, semmi több. Betegek az idegei. Mindig…

– Csendet! – parancsolt rám Isabelle, majd ismét Alfonsine-hoz fordult. – *Mit* éreztél? – suttogta.

– A démont, *ma mère!* Olyan volt a jelenléte, mint a hideg szél. – Alfonsine rám nézett, és azt hiszem, elégedettséget

láttam az arcán. – Hideg szél.

Isabelle hozzám fordult, én pedig vállat vontam.

– Csak egy fuvallat az altemplomból – ismételtem meg. – Elfújta a gyertyámat.

– Tudom jól, mit éreztem! – kezdett újból remegni Alfonsine. – És te is érezted, Auguste! Te magad mondtad! – Görcsösen megrándult az arca, és kétszer felköhögött. – Belém fújt. A démon egyenesen belém szállt, és… – Most már fuldoklott, kezével a torkát markolászta. – Még itt van! – hallottam a kiáltását. – *Még mindig bennem van!* – Aztán rángatódzva a padlóra zuhant.

– Fogjátok le! – kiáltotta Isabelle anya. Némileg elvesztette az önuralmát.

De Alfonsine-t lehetetlen volt lefogni. Harapott, köpködött, rikoltozott, szemérmetlenül rúgkapált, és valahányszor közeledni próbáltam hozzá, még hevesebben tombolt. Hárman kellettünk – Germaine, Marguerite és egy Clothilde nővér nevű, süket apáca –, hogy lefogjuk, szétfeszítsük a száját, nehogy lenyelje a nyelvét, és még akkor is addig sikoltozott, amíg Colombin atya oda nem lépett hozzá, és meg nem áldotta, mert akkor megdermedt, és mozdulatlanul hozzásimult. Isabelle hozzám fordult.

– Mit értett azon, hogy „még mindig bennem van”?

– Nem tudom – válaszoltam.

– Mi történt a kriptában?

– Kialudt a gyertyám. Megbotlottam, és elestem.

– És Alfonsine nővérrel mi történt?

– Nem tudom.

– Azt mondja, hogy tudod.

– Nem tehetek róla – védekeztem. – Mindenfélét kitalál. Szereti felkelteni a figyelmet. Kérdezz meg bárkit.

De Isabelle nem érte be ennyivel.

– Megpróbált tudtomra adni valamit – erősködött. – De te elhallgattattad. Tudni akarom, mit…

– Az isten szerelmére, nem várhat ez? – Majdnem megfeledkeztem LeMerle-ről, aki ügyesen egy beeső fénysugárban helyezkedett el, és a karjában tartotta a partra vetett halként tátogó Alfonsine nővért. – Előbb át kell vinnünk ezt a szegény párát a betegszobába. Gondolom, beleegyezel, hogy feloldjam a rákényszerített hallgatás alól? – Isabelle anya habozott, és a pillantása még mindig rajtam nyugodott. – Vagy szívesebben vitatod meg az ügyet a neked megfelelő időpontban?

Isabelle halványan elpirult.

– Ki kell vizsgálni, és a végére kell járni.

– Természetesen. Amikor Alfonsine nővér olyan állapotban lesz, hogy beszélni is tud.

– És Auguste nővér?

– Talán majd holnap.

– De *mon père*…

– Holnap a bibliaolvasás idejére már többet fogunk tudni. Bizonyára te is egyetértesz velem, hogy nem lenne ildomos meggondolatlanul cselekedni. Hosszú hallgatás.

– Legyen hát. Akkor holnap. Bibliaolvasáskor.

LeMerle-re néztem; tekintete ismét rajtam pihent, szeme csillogott, és nyugtalanító volt a pillantása. Még az is átfutott a fejemen, hogy talán tudta, mi történik majd a kriptában, hogy talán ő maga rendezte így, hogy még jobban a markába kaparintson… Akkor bármire képesnek tartottam. Rejtélyes volt. És túlságosan jól ismert.

Nos, akár így tervezte, akár sem, ez figyelmeztetés volt. Megértette velem, hogy tehetetlen vagyok nélküle, a biztonságom annyit ér, mint egy foszlott kötél. Akár tetszik, akár sem, szükségem van a segítségére. És azt már régről

tudtam, hogy a Feketerigó olcsón nem tesz szívességet.

7

1610. július 21.

– Áldj meg, atyám, mert vétkeztem.
Végre. Elérkezett a gyónás ideje. Milyen jó érzés a markomban tartani az én vadócomat, a ragadozó madaramat! A rácson át is érzem a tekintetét, és egy nyugtalanító pillanatig én érzem magam kalitkába zártnak. Szokatlan érzés! Hallom szaporább lélegzetvételét, és érzem, micsoda erőfeszítésébe kerül a szertartásos szavakat ilyen nyugodtan kiejteni. A fejünk feletti ablakból a fény halványan beszűrődik a gyóntatófülkébe, és tarka, rózsaszín-fekete kockákat fest az arcára.

– Csak nem az én l'Ailée-m az, aki felcserélte a szárnyát a mennyei angyalszárnyra?

Elszoktam az efféle bizalmaskodásoktól, a gyóntatószék fesztelen kitárulkozásától. Türelmetlenség lesz tőle úrrá rajtam, és elmém gyommal felvert ösvényekre téved, amelyeket jobb elfelejteni. Talán ő is sejti, a hallgatása gyóntatóatyáé, és nem vezeklőé. Érzem, ahogy meggondolatlan szavakat húz ki belőlem, amelyeket eszemben sincs kimondani.

– Gondolom, még most is a terhemre rovod fel azt az ügyet. – Csend. – Azt az epinali ügyet.

Juliette elhúzódott a rácstól, és az üres, végtelen sötétség válaszol helyette. Magamon érzem égő tekintetét: harminc másodpercig perzsel, aztán a vadóc összeomlik, ahogy

számítottam rá.

– A lányomat akarom.

Helyes. A játékban ez tehát a gyöngesége; szerencséje, hogy nem pénzben játszunk.

– Kénytelen vagyok egy ideig itt maradni – közlöm vele. – Nem kockáztathatom meg, hogy elmenj.

– De miért? – Vad kétségbeesést érzek a hangjában; nagyon élvezem. A haragjával megbirkózom. Ki tudom használni. Finoman tovább tüzelem.

– Bíznod kell bennem. Nem árultalak még el, ugye?

Csend. Tudom, hogy Epinalra gondol.

– Fleurt akarom – ismétli makacsul.

– Hát így hívják? Mindennap meglátogathatod. Szeretnéd? – Aztán ravaszul hozzáteszem: – Biztos hiányzik neki az anyja. Szegény kis jószág.

Összerándul, és én nyerem a játszmát.

– Mit akarsz, LeMerle?

– A hallgatásodat. A hűségedet.

A hang túl nyers, hogy nevetés legyen.

– Megőrültél? El kell mennem innen. Arról már gondoskodtál.

– Lehetetlen. Nem ronthatod el a dolgokat.

– Mit rontanék el? – Túl gyors voltál, LeMerle. Ne kapkodj. – Itt nincs nagy vagyon. Miben játszol?

Jaj, Juliette! Bárcsak elmondhatnám neked! Biztosan méltányolnád. Te vagy az egyetlen, aki értékelné.

– Később, kis madaram. Később. Gyere át ma este, ima után a házamba. Ki tudsz jutni a hálóteremből úgy, hogy ne vegyenek észre?

– Igen.

– Helyes. Akkor hát viszlát este, Juliette.

– És Fleurrel mi lesz?

– Viszlát.

Éjfél után keresett fel. Az asztalomnál ültem Arisztotelész *Politikájának* másolata mellett, amikor halk kattanással nyílt az ajtó. Egyetlen gyertyám fénye megcsillant fehér hálóingén és rövidre vágott haja rézvörösén.

– Juliette.

Levette az apácaruhát és a fátylat. A hálóteremben hagyta, kétségkívül azért, hogy ne keltsen gyanút. Kurta hajával olyan volt, mint egy gyönyörű fiú. Amikor legközelebb a klasszikusokat táncoljuk, ráosztom Ganümédész vagy Hüakinthosz szerepét. Nem szólt, nem is mosolygott, a nyitott ajtóból a hideg huzat észrevétlen suhant át a bokája között.

– Gyere be. – Letettem a könyvet, és odahúztam egy széket, ő azonban úgy tett, mintha nem venné észre.

– Azt hittem, valami tanulságosabb művet olvasol – jegyezte meg. – Esetleg Machiavellit vagy talán Rabelais-t. Nem a *tégy, amit akarsz* most a jelmondatod?

– Túltesz a *legyen meg a te akaratodon* – vigyorodtam el. – Egyébként is, mióta vagy abban a helyzetben, hogy erkölcsről prédikálj? Legalább annyira csaló vagy, mint én.

– Nem tagadom – felelte. – De bármit tettem is, mindig hű maradtam önmagamhoz. És sosem árultam el a barátaimat.

Nagy erőfeszítésembe került, hogy ne vágjak vissza. Elevenemre tapintott: ennek mindig is értette a módját.

– Kérlek, Juliette, muszáj, hogy ellenségek legyünk? Tessék – mutattam az asztalom melletti könyvespolcon álló, metszett kristályüvegre. – Igyál egy pohár madeirát.

Megrázta a fejét.

– Akkor hát egyél egy falatot. Gyümölcsöt és mézes piskótát.

Csend. Tudtam, hogy végigböjtölte a napot, mégis képtelen voltam megingatni. Az arca, akár egy álarc: tökéletes. Csak a szeme égett. Kinyújtottam a kezemet, és megérintettem az arcát.

Mindig is szerettem játszani a tűzzel. Gyerekkoromban is a veszélyes játékokat szerettem: hurkot vetettem a nyakamba, úgy sétáltam a kifeszített kötélen, tüzet gyújtottam a darázsfészek alá, kést dobáltam, és a zugokban úsztam. Le Borgne úgy nevezte: tigrisekre vadászom, és megrótt érte. De ha az üldözött vad nem veszélyes, akkor mi öröm marad a vadászatban?

– Semmit sem változtál – jegyeztem meg mosolyogva. – Egy rossz mozdulat, és kikaparod a szemem. Ne tagadd.

– Szokj hozzá, LeMerle.

Sima volt a bőre, levágott hajából halvány levendulaillat áradt. Kezem lecsúszott meztelen vállára.

– Hát *erről* van szó? – vágta oda megvetően. – Csak ennyit akartál?

Dühösen húztam vissza a kezemet.

– Változatlanul gyanakvó vagy, Juliette. Nem fogod fel, mi forog itt kockán? Nem akármilyen játékról van szó! Olyan merész, és nagyravágyó tervet eszeltem ki, amilyet még… – Felsóhajtott, és eltakarta ásítását. Sértetten hallgattam el. – Látom, unalmasnak találod a magyarázatomat.

– Szó sincs róla. – Hangjával az enyémet parodizálta. – Csak későre jár. És vissza akarom kapni a lányomat.

– A régi Juliette megértette volna.

– A régi Juliette meghalt Epinalban.

Ez fájt, bár számítottam rá.

– Semmit sem tudsz, arról, ami Epinalban történt. Amennyit az esetről tudsz, attól még ártatlan is lehetek.

– Ha te mondod.

– Mit hittél, hogy szent vagyok? – Hangom élesen harsant, képtelen voltam uralkodni rajta. – Tudtam, hogy sikerül kijutnod, ha pedig mégsem, kieszeltem volna valamit. Valami tervet. – Udvariasan, elfordított tekintettel várt, lábfejét a táncosok jellegzetes mozdulatával pihentette. – A fenébe is, túl

közel voltak. Egyszer már túljártam az eszükön, és most megint a nyomomban lihegtek. Éreztem, hogy fogytán a szerencsém. Féltem! És ezt a törpe is tudta. Le Borgne volt, aki a nyomomra vezette a vérebeket. Juliette. Csak ő lehetett! Egyébként az az átkozott gazember hajlandó volt az életeteket kínálni cserébe a magáéért, és csúnyán megsebzett egy méregbe mártott késsel. Azt hitted, elhagytalak? Ha tehettem volna, visszamegyek érted. Menekülésed után még napokig betegen és sebesülten feküdtem egy árokban. Kicsit talán nehezteltél rám. Kicsit haragudtál. De ne mondd, hogy szükséged volt rám. Soha nem volt.

Meggyőzően adhattam elő; magamat mindenesetre kis híján meggyőztem. De a hangja semmit sem árult el, amikor megszólalt:

– Fleurt akarom.

Ismét visszafojtottam a dühömet. Fémes íze volt, mint a hamis pénznek.

– Kérlek, Juliette, mondtam már, holnap találkozhatsz Fleurrel. Nem hozhatod vissza, egyelőre legalábbis nem, de el tudom intézni. És cserébe csak fegyverszünetet kérek. Meg egy szívességet. Egy pici szívességet.

Közelebb jött, és a vállamra tette a kezét. Hálóruhájából ismét megcsapott a levendula illata.

– Nem ezt.

– Hát akkor mit?

– Egy tréfát. Egy vaskos tréfát. Tetszeni fog.

Tétovázott.

– Miért? – kérdezte végül. – Mit művelsz itt? Ugyan mink van, ami érdekelhetne?

Nevettem.

– Egy perce még nem érdekelt.

– Nem is. A lányomat akarom.

– Akkor meg minek kérdezed?

Vállat vont.

– Nem is tudom.

Nem teszel bolonddá, Juliette. Fontosak neked ezek a szerencsétlenek, akik a sötétben kushadnak. Most ők jelentik neked a családot, ahogy annak idején a *Théâtre des Cieux* társulata. Mit mondjak, szegényes pótlék, de mindenkinek a magáét.

– Ha úgy tetszik, nevezd játéknak – mondtam. – Mindig is el akartam játszani a papot. És most fogd ezt. – Átnyújtottam a festékpirulákat. – Vigyázz, nehogy megfesse a kezedet.

Gyanakvóan nézett rám.

– Mit csináljak velük?

Megmondtam.

– És akkor láthatom Fleurt?

– Akár már reggel. – Hirtelen alig vártam, hogy elmenjen. Fáradt voltam, és megfájdult a fejem.

– Biztos, hogy ártalmatlan? Nem okoz senkinek sem bajt?

– Hát persze hogy nem. – Vagyis nem egészen.

A kezében tartott pirulákat nézte.

– És csak ennyi? Ez az apróság?

Bólintottam.

– Hallani akarom a szádból, LeMerle.

Tudtam, hogy hinni akar nekem. A vérében van, ahogy az enyémben a csalás. Istent okolhatjuk csak, hogy ilyennek teremtett bennünket. A lehető legszelídebben szólaltam meg, miközben átkaroltam a vállát. Most nem rezzent össze.

– Bízz bennem, Juliette – mormoltam.

A holnapi viszontlátásra.

8

1610. július 22.

Visszasiettem a kolostorba. Nem volt áthatolhatatlan a sötétség, kis holdkaréj világította meg a tiszta eget, és a csillagok úgy ragyogtak, hogy árnyékot vetettek a kapusház mögötti útra. A távolban, a tenger halvány csíkja felett sötét felhők tornyosultak. Talán eső lesz. Amikor beléptem a hálóterembe, füleltem, nem hallok-e ébredő lélegzetvételt, de csend volt.

Öt év alatt megismertem szomszédaim lélegzetvételét. Ismerem a durva takaró alatt fesztelenül szétvetett tagjaikat, éjszakai szokásaikat, ahogy álmukban suttognak és sóhajtoznak. Elhaladtam Tomasine nővér mellett, aki mindjárt az első ágyon aludt az ajtónál; magas, fütyülő hangon horkolt. Utána Bénédicte nővér következett, aki mindig széttárt karral, hason feküdt, majd Piété, aki álmában ugyanolyan kimért volt, mint ébren, majd Germaine, Clémente és Marguerite. Ahhoz, hogy Marguerite-et fel ne ébresszem, táncosmúltam minden hajlékonyságára szükségem volt, de még így is megrezzent, amikor elmentem mellette, és egyik keze vakon, könyörgőn markolt a levegőbe. Aztán Alfonsine üres hálóhelye következett, szemben vele Antoine, aki illedelmesen fonta össze a kezét a mellén. Lélegzetvétele túl könnyű és keresetlen volt. Talán ébren van? De nem úgy tűnt. De túl mozdulatlan és csendes volt, tagjait méltóságteljesebben és kecsesebben

rendezte el, semmint álmában tette volna.

Nem volt mit tennem: ha ébren van, akkor is csak remélhetem, hogy nem gyanakszik. Besiklottam az ágyamba, a lepedő surrogása hangosnak tűnt az álom lélegzetvételei mellett. Amikor a fal felé fordultam, hogy álomba szenderüljek, hallottam, ahogy Antoine hangosan felhorkan, és félelmem némileg elmúlt, bár még ez is hamisan hangzott, túl kimódoltnak, időzítésében túl tökéletesnek. Eltökélten hunytam le a szemem. Nem számít, gondoltam. Semmi sem számít, csak Fleur. Sem Antoine, sem Alfonsine, még LeMerle sem, aki most egyedül van könyvekkel zsúfolt szobájában. Mégsem a lányom, hanem LeMerle követett álmaimba. Nem érdekelnek a kisded játékai, gondoltam, ahogy az álom leple rám hullott. Mégis róla álmodtam: egy megáradt folyó túlsó partján állt, és kinyújtotta felém a karját. Valamit kiabált, de nem értettem a szavait.

Könnyes szemmel ébredtem. Vigíliára szólt a harang, és Marguerite nővér fáklyával a kezében állt az ágyam végében. Elmotyogtam a szokott *dicsértessék*et, és sietve felkeltem. Kezem a matrac és az ágy között a festékpirulákat tapogatta, amelyeket LeMerle-től kaptam, és egy darab rongyba csomagoltam, hogy az ujjaimon ne maradjanak árulkodó nyomok. Tudtam, könnyű lesz az utasítások szerint megszabadulnom tőlük. És ha megtettem, amire kért, láthatom a lányomat.

Mégis tétováztam. Felemeltem a kis csomagot, és megszagoltam. Gyantás, édeskés illata volt; az anyagon át is éreztem a gumiarábikum és egy vörös festék illatát, amelyet Giordano sárkányvérnek nevezett. És valami mást is: fűszeres illat volt, mint a gyömbéré vagy az ánizsé. Ártalmatlan, bizonygatta LeMerle.

LeMerle nem vett részt a vigílián, sem a hajnali

istendicsőítésen, sem a prímán. A bibliaolvasáson jelent meg először, de azt mondta, valamilyen ügyet kell intéznie Barbâtre-ban, és – látszólag találomra – kiválasztott két nővért, akik elkísérik. Én voltam az egyik. A másik Antoine.

Míg Colombin atya a gyülekezethez beszélt, és Antoine ellátta a tyúkokat meg a kacsákat a baromfiudvarban, addig én kivezettem LeMerle lovát, amellyel Barbâtre-ba készült. Antoine és én természetesen gyalogolunk majd, de az új gyóntatóatya, ahogy magasztos helyzetéhez illik, lóháton közlekedik! Megsimogattam az állat tarka tomporát, és feltettem rá a nyerget, míg Antoine az istálló végében tartott szénatárolóból megetette a többi állatot: egy öszvért, két pónit és vagy hat tehenet. Egy jó óra telt el, mire LeMerle csatlakozott hozzánk, és amikor visszatért, láttam, hogy a lovagláshoz kellemesebb viseletet, bricseszt és csizmát vett a papi öltözék helyett. Fejére széles karimájú kalapot tett, hogy szemét védje a naptól, és így annyira hasonlított a régi idők Feketerigójára, hogy egész belesajdult a szívem.

Vásárnap volt, és amint induláskor elmagyarázta, szerette volna, ha helyette élelmet vásárolunk, és elintézünk egyet s mást. Antoine szeme felcsillant, amikor LeMerle megemlítette a piacot, én azonban lesütöttem a szememet. Kíváncsi voltam, vajon milyen szívességet tett – vagy tesz majd – Antoine ezért a kirándulásért cserébe. Vagy talán valóban véletlenül esett rá a választás? Talán csak elszórakoztatta LeMerle-t, hogy a kövér apáca izzadtan és keservesen kocog mellette a porban, a lova mellett? Mindegy, gondoltam. Hamarosan látom Fleurt.

Lassabban haladtunk, mint repeső szívem kívánta, de Antoine még így is nagyon szenvedett a hőségtől. Én jobban hozzászoktam a gyalogláshoz, és bár hátamon nagy kosár burgonyát cipeltem, amelyet a piacon akartunk eladni, nem éreztem fáradtságot. Forrón tűzött a nap, és magasan járt már,

mire Barbâtre-ba értünk. A kikötőt és a mögötte lévő teret megtöltötték a piacozók. Az árusok a sziget minden pontjáról, sőt olykor a szárazföldről sereglettek ide, ha az átvezető út járható volt – ma az volt –; a kikötőben most állt be az apály, és a városkában nyüzsögtek az emberek.

Amint a főutcára értünk, a lovat egy vízzel teli vályú mellé kötöttük; Antoine kosárral a kezében elsietett, hogy elintézze, amivel megbízták, én pedig követtem LeMerle-t, aki belevetette magát a tömegbe.

Már egy ideje folyt a vásár. Sült hús és sütemény illata terjengett a levegőben, szalma, hal, bőráru és friss trágya csípős szaga keveredett egymással. Taliga zárta el félig az utat, amelyről két férfi ketrecbe zárt csirkéket emelt le. Halászok homároskosarakat és hallal teli ládákat hordtak le a hajóikról. Egy csomó asszony a hálóikat javította: leszedegették róluk a hínárt, és összecsomózták, ahol elszakadtak. A gyerekek a templomkerítésen lovagoltak, és a járókelőket bámulták. A levegő sűrű volt a bűztől, és zizegett a legyektől. A zaj elviselhetetlen volt. Öt év szinte teljes elzártság után elszoktam már a lökdösődő emberektől, a kiabálástól, a szagoktól. Túl sok ember vett körül, túl sok volt a kikiáltó, a vándorárus, a pletykálkodó, a gúnyiratíró. Egy féllábú férfi, aki paradicsommal, hagymával és fényes padlizsánnal megrakott asztal mögött állt, rám kacsintott, és trágár megjegyzést tett, amikor elmentem mellette. A sorban állók befogták orrukat a mészáros bódéjánál, ahol minden lila volt a legyektől és fekete a száraz, vértől. Egy lábatlan koldus, akinek csak fél karja volt, rongyos takarón ült, vele szemben egy furulyás játszott, egy kopott ruhás kislány kis, barna kecske hátáról zacskókban gyógyfüves sót árult. Öregasszonyok ültek körben, szorosan egymás mellett, és hihetetlen ügyességgel csipkét vertek; ősz fejük szinte a csipkéhez ért, ahogy aszott ujjaik egyre csak

táncoltak és csavarintottak. Micsoda zsebmetsző válna belőlük! A tömegben egészen összezavarodtam; megálltam egy árusnál, aki nyomtatványokat árult, többek között Henrik gyilkosának, François Ravaillacnak a kivégzéséről készített illusztrációkat, és egy goromba, kövér asszonyság megpróbált elnyomakodni mellettem. Az egyik sütemény leesett, és vörös gyümölcs fröccsent szét a kövezeten. A kövér asszony nekem esett, dühösen szidalmazott, én pedig égő arccal siettem tovább.

Ekkor pillantottam meg Fleurt. Nem is értem, hogy nem vettem észre hamarabb. Tőlem alig tízlábnyira állt, fejét kissé elfordította, fürtjeit mocskos sapka fedte, és derekára a méreténél nagyobb köténytt kötöttek. Gyermeki undor tükröződött a vonásain, kezét és karját vastagon borította a halas kordén felgyűlt mocsok. Fleur a kordé mögött állt. Ösztönösen a nevét akartam kiáltani, oda akartam rohanni hozzá, és a karomba akartam kapni, de az óvatosság megálljt parancsolt. I.eMerle-re néztem, aki ismét felbukkant mellettem, és most az arcomat fürkészte.

– Mi ez? – csúszott ki a számon.

Vállat vont.

– Látni akartad, nem?

Nyűtt ruhájú, szürke asszony állt Fleur mellett. Rajta is kötény volt, és könyökvédőt viselt, hogy a bűzös árutól védje a karját. Míg őket figyeltem, egy asszony megmutatta a halat, amelyet kiválasztott, és a szürke asszony odaadta Fleurnek, hogy belezze ki. Fleur elfintorodott, amikor a rövid pengét a hal hasába mélyesztette. Elképedtem, milyen ügyesen végzi a szokatlan munkát. Kezén kötés volt, amelyet vastagon borított a halmaradék. Korábban biztos nem volt ilyen ügyes, gondoltam.

– Az isten szerelmére, még csak ötéves! Ugyan mi célból kényszerítik erre a munkára?

LeMerle a fejét csóválta.

– Gondolkozz. Meg kell dolgoznia az eltartásáért. Nagy a család. Egy halásznak nem könnyű eggyel több éhes szájat etetni.

Egy halásznak! Hát Antoine-nak mégis igaza volt. Szemügyre vettem az asszonyt, próbáltam rájönni, hogy láttam-e már. Talán Noirs Moustiers-be valósi, gondoltam; olyannak látszik. Ugyanakkor származhat Pornicből vagy akár Fromentine-ből, de még Le Devinről vagy valamelyik kisebb szigetről is.

LeMerle látta, hogy az asszonyt figyelem.

– Ne törd a fejedet – jegyezte meg szárazon. – Rendesen gondoskodnak róla.

– Hol?

– Bízz bennem.

Nem válaszoltam. Szemem már beitta lányom átalakulásának minden apró részletét, és minden apróság tűrdöfésként ért. Arca sápadt volt, pirossága odalett. Egyenes haját csúf sapka takarta. Nem azt a ruhát viselte, amelyet az apátságban, hanem valami más gyerektől levetett holmit, egy szúrós, barna gyapjúruhát. És az arckifejezése: mint egy anyátlan árváé.

LeMerle-hez fordultam.

– Mit kívánsz?

– Megmondtam: a hallgatásodat. A hűségedet.

– Megkapod. Esküszöm. – A hangom élesen magasba csapott, nem tudtam uralkodni rajta. – Éjjel már megígértem.

– Éjjel nem gondoltad komolyan. Most már igen.

– Beszélni akarok vele. Vissza akarom vinni!

– Sajnos nem engedhetem meg. Egyelőre nem. Amíg meg nem bizonyosodom, hogy nem tűnsz el a gyerekkel. – Bizonyára látta, milyen gyilkos tekintettel nézek rá, mert elmosolyodott. – És ha esetleg megfordulna a fejedben, közlöm veled, hogy pontos utasításokat hagytam, amennyiben engem

valamilyen baleset érne. Nagyon *pontos* utasításokat.

Nagy erőfeszítésembe került közömbös pillantással viszonoznom a tekintetét.

– Akkor legalább hadd váltsak szót vele! Csak egy pillanatra! Kérlek, Guy!

Nehezebben sikerült, mint gondoltam. LeMerle megmondta, ha bármi rosszat forralok, vagy olyasmit teszek, ami gyanúra ad okot, többé nem láthatom Fleurt. De muszáj volt megkockáztatnom. Lassan, türelmetlenségemet megfékezve nyomakodtam előre a tömegben a halas kordéhoz. Kétfelől egy-egy asszony állt mellettem: az egyik ötven vörös márnát kért, a másik receptet cserélt a halaskofával. Mögöttem újabb vásárlók lökdösődtek. Fleur felnézett rám, és egy másodpercig azt hittem, nem ismer meg. Aztán felragyogott az arca.

– Pszt! – suttogtam. – Ne szólj semmit.

Fleur értetlenül bámult rám, de szerencsére bólintott.

– Figyelj rám – folytattam ugyanolyan halk hangon. – Nincs sok időm.

Mintha csak a kijelentésemet akarta volna megerősíteni, a halász felesége gyanakvó pillantást vetett rám, mielőtt kiszolgálta volna az asszonyt, aki a márnát kérte. Magamban némán hálát adtam ennek az asszonynak, aki ilyen szokatlan mennyiségű halat kér.

– Elhoztad Mouche-t? – kérdezte elszontyolodott hangon Fleur. – Azért jöttél, hogy hazavigyél?

– Még nem. – Kis arca szürke volt a bánattól, és alig bírtam leküzdeni a vágyat, hogy a karomba kapjam. – Ide hallgass, Fleur. Hol tartanak? Egy falusi házban? Egy szekéren? Egy tanyán?

Fleur a halász, feleségére pillantott.

– Egy kis házban. Sok a gyerek meg a kutya.

– Átkeltetek a szigetről kivezető úton?

– *Bocsánat.* – Egy nagydarab asszony nyomakodott el mellettünk, és kinyújtotta a karját egy csomag halért. Félreléptem a sorban álló vásárlók közé: valaki bosszúsan felkiáltott.

– Siessen, nővér! Nekünk a családunkat kell etetnünk!

– Fleur. Figyelj rám. A szárazföldön vagy? Át kellett menni az úton?

A nagydarab asszonyság mögött Fleur bólintott. Aztán őrjítően megrázta a fejét. Valaki kettőnk közé furakodott, és megint elvesztettem a lányomat szem elől.

– Fleur! – Már-már sírtam csalódottságomban. A nagydarab asszony mellém nyomult, a tömeg hátulról szorított, egy halra váró vevő harsányan szidta azokat, akik a sorban pletykálkodással töltik az időt. – Édesem! Átmentetek a kövesúton?

Egy másodpercig azt hittem, megmondja. Zavartan próbált megfogalmazni vagy felidézni valamit, valami nyomravezetőt adni, amiből kideríthettem volna, hol tartják fogva. Talán a „kövesutat” nem értette? Talán csónakon vitték át a szárazföldre?

Aztán a márnás asszony felém fordult, és tudtam, oda a remény, hogy kiderítsem az igazságot. Rám nézett, és elmosolyodott, kövér, vörös karján felém mutatta a kosár halat.

– Mit gondolsz, jó lesz ma vacsorára?

Antoine volt.

A hazavezető út nagyon keserves volt. Hátamon cipeltem a halat, ahogy odafelé a burgonyát, és a ráhalmozott hínár ellenére, amellyel hidegen akartuk tartani, a napon egyre büdösebb lett. A kosár súlyos volt, halas víz csöpögött a kosár fonatain keresztül a vállamra meg a hajamra, és sós vízzel áztatta a ruhámat. Antoine-nak jókedve volt, és megállás nélkül

beszélt arról, hogy mit csinált a piacon, milyen pletykákat hallott, miket látott, milyen híreket cserélt. A szárazföldről egy vándorárus a Csodálatos Krisztina tiszteletére rendezett csoportos áldozatról mesélt, Angers-ban egy nőt felakasztottak, mert férfinak adta ki magát, és azt beszélték, hogy Le Devinen egy férfi olyan halat fogott ki, amelynek mindkét végén feje volt, ami biztos jele a várható szerencsétlenségnek. Fleurt nem említette, és ha másért nem is, ezért hálás voltam. Tudtam azonban, hogy látta. Csak remélni tudtam, hogy tartja a száját.

A parti úton mentünk vissza a kolostorba. Hosszabb út volt, de LeMerle ragaszkodott hozzá; végtére is ő lovon ült, és az a további mérföld nem számított neki. A boldogabb időkben egyik kedvenc sétahelyem volt ez: az ösvény elhaladt a bekötőút, majd a dűnék mellett, de most, a nehéz kosárral a hátamon, a puha homokban csúszkálva nem sok örömöm leltem benne. LeMerle azonban láthatóan nagyon élvezte a tenger látványát, és sok kérdést tett fel az árapályról, meg hogy mikor lehet átkelni a szárazföldről; én elengedtem a kérdéseit a fülem mellett, de Antoine boldogan válaszolgatott.

A délután derekán értünk be a zárdába. Addigra már teljesen kimerültem, az erős napsütéstől félig elvakultam, és kavargott a gyomrom a hal bűzétől. Megkönnyebbülten lettem le a kosarat a konyhában, de fejem továbbra is zúgott a melegtől, és a torkom is kiszáradt. A külső udvaron átvágtam a kúthoz. Már éppen le akartam engedni az edényt, hogy vizet húzzak, amikor kiáltást hallottam. Megfordultam, és Alfonsine-t pillantottam meg.

Előző napi rohamából láthatóan felépült: ahogy felém futott, a szeme csillogott, az arca kipirult az izgalomtól.

– Az isten szerelmére, hozzá ne nyúlj a vízhez! – lihegte. – Hát nem tudod, mi történt?

Ostobán pislogtam rá. Egészen megfeledkeztem LeMerle piruláiról és az utasításról, hogy miként használjam fel őket.

Lányom arca fénylett mindenen, amire a tekintetem esett, mint amikor túl hosszan nézünk a napba, mielőtt lehunynánk a szemünket.

– A kút, Isten mentsen meg bennünket, a kút! – kiáltotta türelmetlenül Alfonsine. – Tomasine nővér lement, hogy vizet hozzon a főzéshez, és a víz *vérré változott!* Isabelle anya mindannyiunknak megtiltotta, hogy igyunk belőle!

– Vérré? – ismételtem meg a szót.

– Ez jel – mondta Alfonsine. – Büntetés, amiért szegény Marié nővért a burgonyaföldön temettük el.

Fáradtságom ellenére is nagy igyekezetembe került, hogy elfojtsam mosolyomat.

– Talán egy kis vas-oxid van a homokban – jegyeztem meg. – Vagy egy réteg vörös agyagon szivárog át a víz.

Alfonsine megvetően rázta a fejét.

– Tudhattam volna, hogy ilyesmit válaszolsz – felelte. – Abból, ahogy mindennek az okát keresed, azt gondolhatnánk, hogy nem hiszel az ördögben.

Alfonsine biztos volt abban, hogy démoni hatásra változott át vérré a víz. Isabelle anya is osztotta a véleményét, olyannyira, hogy megparancsolta Colombin atyának, ha szükséges, áldja meg a kutat és az egész apátságot. Alfonsine bevallotta, hogy ő is tisztátalannak érzi magát, és kijelentette, hogy nem nyugszik, amíg Colombin atya apróra meg nem vizsgálja, és meg nem nyugtatja, hogy a démon nyomtalanul eltűnt belőle. A bejelentést követően Marguerite nővérnek a bal lábában rángás támadt, az új gyóntatóatya pedig megígérte, hogy megvizsgálja. Ha ez így folytatódik, gondoltam, ez a hely hamarosan inkább hasonlít majd bolondokházára, mint apátságra.

– És a víz? – kérdeztem. – Mihez kezdünk nélküle?

Felragyogott az arca.

– Csoda! Dél felé egy ember jött, és huszonöt hordó sört

hozott a székerén. Az új apátnőnek küldték ajándékba. Míg új kutat ásnak, senki sem fog szomjazni.

Aznap este kenyeret, sört és halat vacsoráztunk. Jó volt az étel, de alig volt étvágyam. Valami nem volt rendjén: az asztalok elrendezése, a gyülekezetre telepedő csend, az étel látványa a tányérunkon nyugtalanságot ébresztett bennem. Amikor a Palais Royalban Henrik király előtt táncoltunk, és végigvezettek bennünket a Tükörtermen, hasonló érzés fogott el, mintha minden ellenirányú volna, furfangosan egy fordított igazságot tükrözne, bár a különbség talán csak az én gondolataimban létezett.

Isabelle anya mondott asztali áldást, és utána nem beszélgettünk, de még hang sem hallatszott, csak olykor Rosamonde fogatlan ínyének hangos cuppogása, Marguerite bal lábának ideges kocogása és néha egy evőeszköz csörrenése. Intettem Antoine nővérnek, hogy egye meg, ami a tányéromon maradt, ő pedig boldog fürgeséggel látott hozzá, apró, gyönge szeme mohón csillogott. Evés közben többször rám nézett, és eltűnődtem, vajon nem tekinti-e fizetségnek az ételt, amiért nem szólt Fleurről. A sör javát is meghagytam neki, és jobbára nem ettem mást, csak kenyeret. A gyomrom felfordult a hal szagától, hiába főzték meg a márnát.

Talán ez, talán a Fleur miatti aggodalom tette, hogy lelassultam: már vagy tíz perce vagy még régebben ültem az asztalnál, amikor rádöbbentem nyugtalanságom okára. Perette nem ült a szokott helyén, a novíciák között. LeMerle is távol maradt, bár rá igazán nem számítottam. De furdalt a kíváncsiság, hogy Perette hol lehet. Utoljára a tegnapi temetésen láttam, de azóta sehol nem találkoztunk, se a kerengőben, se a sütőházban végzett munkám közben, se később, a kápolnában, a sextán vagy a bibliaolvasáson, se itt, a vacsoraasztal mellett. Sehol sem láttam a barátnőmet.

Hűtlenségem miatt égett az arcom a szégyentől. Fleur eltűnése óta alig vettem tudomást Perette-ről, sőt észre sem vettem. Lehet, hogy beteg; már-már azt kívántam, bár így lenne. Az legalább megmagyarázná a távollétét. De a szívem azt súgta, nem így van. Sejtelmem sem volt, miféle terve lehet LeMerle-nek Perette-tel: túl fiatal és túlságosan gyermek még, hogy hasznát vegye, de a meggyőződésemen ez mit sem változtatott. Perette LeMerle-lel volt.

9

1610. július 23.

Ez a kezdet. Ha úgy tetszik, az ötfelvonásos tragikomédia első felvonása. A főbb szerepek már körvonalazódtak: nemes hős, gyönyörű hősnő, vígjátéki feloldás és az ókoriak stílusában a szüzek kórusa mind a maga helyén – az intrikust leszámítva, aki kétségkívül a kellő időben színre lép majd.

A vér a kútban igen költői fordulat volt. Most aztán mindenki baljós jelek és csodák – északnak repülő madarak, két sárgájú tojások, szokatlan illatok, váratlan huzat – után kajtat, és ez mind az én malmomra hajtja a vizet. A dolog iróniája: úgyszólván a kisujjamat sem kell mozdítanom, hogy menjen minden a maga útján; a sokáig bezártságban élő nővérek, akiknek unalmát semmi sem űzte el, egy kis noszogatással azt látják, amit láttatni akarok velük.

Antoine nővér mérhetetlen segítséget jelent. Könnyen lefizethető – egy almával, egy süteménnyel vagy akár csak egy kedves szóval –, és cserébe ellát az apátsági pletykákkal. Az én utasításomra fogott hat fekete macskát, és szélnek eresztette őket az apátságban, ahol iszonyú felfordulást okoztak a tehenészetben, és nem kevesebb mint negyvenkét nővérnek okoztak balszerencsét, akik véletlenül keresztezték az útjukat. Antoine találta azt az éktelen nagy, ördögszarv alakú burgonyát is, amelyet vacsoránál Isabelle anyának feltálaltak, és Antoine

ijesztette meg Marguerite nővért az élelmet tároló ládába rejtett békákkal úgy, hogy az rángási rohamot kapott. Antoine kis titkát a gyermekéről és annak idő előtti haláláról – Clémente nővértől tudom, aki lenézi a kövér apácát, és a kegyeimbe akar férkőzni. Természetesen nem tud, de hízelgéssel őt is könnyen el lehet bolondítani, és az igazat megvallva több kedvem lelem benne, mint Alfonsine-ban, aki olyan lapos, mint a kápolnabeli deszkák, vagy Marguerite-ben, aki száraz, mint a gyújtós, és rángások meg vonaglások szaggatják a testét.

Anne nővér nem működik együtt ilyen lelkesen, ami nagy kár, hisz kapóra jön egy olyan cinkos, aki nem beszél, és ha jól értelmezem a jeleket, a vadóc kislány jóval okosabb, mint amilyennek mutatja magát. Mindenesetre olyan könnyen betanítható, mint egy jó kutya vagy akár egy majom, és természetesen Juliette is szereti, ami külön adomány arra az esetre, ha a lánya valahogy kicsúszna a markomból.

Á, Juliette. Az én Szárnyas kedvesem nem szórakozik a kis tréfáimon, bár titkon elkeseríti a felfordulás, amelyet okoznak. Ez igencsak rávall: egy élet varázsigéi és átkai sem ásták alá veleszületett gyakorlatiasságát. Tudtam, hogy nem csapom be a trükkökkel és a sületlenségekkel, bár most már legalább annyira felelős a zűrzavarért, mint én, és bizonyosan nem árul el. Kísértést érzek, nagyon is erős kísértést, hogy a bizalmamba avassam. De már túl sok kockázatot vállaltam. Egyébként is sajnálatosan hajlik a hűségre, és ha tudná, mit tervezek, valószínűleg megpróbálna megállítani. Nem, kedvesem: ezen az úton a legkevésbé a lelkiismeretre van szükségem.

Ma kilovagoltam Barbâtre-ba, és a délután javát a szigetről kivezető, kövezett úton töltöttem azzal, hogy az árapályt figyeltem. Ez az időtöltés mindig megnyugtat, és kellemesen elvonja a figyelmemet az apátság ügyeiről meg a jó nővérek szaporodó követeléseiről. Hogy bírják ezt az életet? Hogy

bírnak úgy élni, mint a csirkék, akik mindig ugyanabban a szűk hátsó udvarban kapirgálnak? Ami engem illet, sosem bírtam elviselni a zárt helyeket. Levegőre, égre, minden irányba futó utakra van szükségem. Mellesleg leveleket is kellett küldenem, és ezt jobb Isabelle tudta nélkül tennem; egy hét lóháton, és visszatéréskor a fizetség. Az árapály tizenegy óra alatt fordul – kevés szigetlakó vette a fáradságot, hogy ezt megfigyelje, bár igen hasznos tudnivaló –, így alkalmanként mindössze három órára kerül szárazra az út. Egyesek azt írják, hogy a Hold vonzza magához a vizet, ahogy némely eretnek azt suttogja, hogy a Nap vonzza a Földet; az viszont kétségtelen, hogy teliholdkor magasabb a tengerszint, újholdkor viszont alig valamicskét emelkedik. Gyerekkoromban gyakran megbüntettek ilyen irányú érdeklődésemért – *haszontalan kíváncsiságnak* bélyegezték, feltehetően azért, hogy megkülönböztessék jámbor tanítóim buzgó apátiájától –, de kíváncsi természetemből sosem tudtak kigyógyítani. Nevezzenek eltévelyedettnek, de az *Isten ilyennek teremtette* sosem tűnt kielégítő válasznak a szememben.

10

1610. július 24.

Tegnap és ma lázas tevékenység uralkodott az apátságban. A kápolnában tartott istentiszteleteket hivatalosan felfüggesztették, amíg LeMerle a különleges szertartásokat végzi, bár a vigíliára és a zsolozsmára szokás szerint sor került. Germaine nővérrel együtt az új kutat ássuk, következésképpen a legszükségesebb kötelességek kivételével felmentettek bennünket minden más munka alól. Perette azóta sem került elő, de senki sem említi az eltűnését, és valami visszatart attól, hogy túl sok kérdést tegyek fel, LeMerle előtt pedig magától értetődően nem hozom szóba. Ami a többieket illeti, másról sem beszélnek, mint ördögökről és átkokról. A másolóhelyiségben minden könyvet elolvastak, minden dajkamesét felidéztek. Piété emlékszik egy férfira a falujában, akit évekkel ezelőtt vérzéssel átkoztak meg, és meg is halt. Marguerite a Jelenések könyvében említett vértengerről beszél, és esküdözik, hogy közel a végítélet napja. Alfonsine egy koldusra emlékszik, aki talán varázsigével olvasott rá, amikor nem adott neki pénzt, és fél, hogy megátkozták. Tomasine vörös fonalra felfűzött berkenyéből készített talizmánt ajánl. Még mulatságos is lenne, ha nem ennyire ijesztő, és bár új apátnőnk és gyóntatóatyja nem ismerte el hivatalosan a szigeti szentünket, délre már ötven gyertya égett Marie-de-la-mer szobra alatt, a lába előtt pedig kis

halom áldozati tárgy feküdt, főként virágok, gyógyfüvek meg gyümölcsök, és a levegő kéklett a tömjéntől.

Isabelle anya tombolt a dühtől.

– Nem vehetitek a magatok kezébe az ügyek irányítását! – fakadt ki, amikor Bénédicte nővér tiltakozott, hogy csak segíteni akarunk. – Ilyen ügyben szabályellenes a szent közbenjárását kérni, már ha *valóban* szent. Ami pedig ezeket illeti – mutatott az áldozati ajándékokra –, ezek egyenértékűek a pogánysággal, és eltávolíttatom őket!

LeMerle eközben hol itt, hol ott bukkan fel. Egész délelőtt az ő hangját hallottam az udvaron: kiabált, hetvenkedett, buzdított, a munkásokat utasítgatta – hármat küldött fel a kápolna tetejére, hogy vizsgáljak meg a kárt, és becsüljék fel a javítás költségeit –, egy fuvarossal élelmet szállíttat: a piacról hozat több zsák lisztet és gabonát, zöld és fehér káposztát, valamint jércéket szaporításhoz. Az ellátásért és a konyháért most Marguerite nővér felel, és feltűnő kárörömmel ügyeli Antoine irigykedését. Észrevettem, hogy vágyakozva nézi LeMerle-t, és meg-megáll, hogy kikérje a véleményét, miképp a legjobb a gabonát tárolni, hogyan kell a gyógyfüveket szárítani, és hogy a halevés böjtnek számít-e.

Aztán ördögűzés következett a kútnál, imákkal és ráolvasásokkal, mielőtt vesszőfonattal és habarccsal lezártuk a fedelét. Onnan ismét a kápolnába ment, tetőfedésről, kürtőkről és ívtámaszokról tárgyalt. Aztán Isabelle-lel, aki úgy követi mindenhova, mint egy morcos kis szellem, visszatért a kapusházba.

Ebben a borzalmas hőségben lassan és keservesen haladt a kútásás, és a délelőtt közepére a ruhámon már vastagon állt a sárga agyag, amely a felszíni homok alatt jókora réteget képez. Az agyag megakadályozza, hogy az alulról átszivárgó víz elpárologjon. Ha átfúrják, a lyukon átjön a víz, amely eleinte

kicsit sós, de ahogy a kút megtelik, egyre tisztább és édesebb lesz. Tudom, hogy ez is tengervíz, amelynek a sótartalmát kiszűri az a finom homok, amelyen a sziget áll. Félúton járhatunk; az agyagot gondosan félretesszük Bénédicte nővérnek, a zárda fazekasának, aki tálakat és csészéket készít belőle; ezekből eszünk az ebédlőben.

Dél lett, aztán az is elmúlt. Mint a többi kétkezi munkás, Germaine-nel sört és húst ettünk, bár Isabelle anya új rendtartása szerint a főétkezés sexta utánra esik, és az ebéd igen szerény – falásnyi fekete kenyérből és sóból áll –, de még így is kimerült voltam, a sós víz feláztatta a tenyeremet, és csípte a szememet. A talpamról fájdalmasan lejött a bőr, és szúrták a kövek, ahogy vakon caplattam a sötétedő lyukban. A víz már mélyült, a sárga agyag alatt fekete, csillámköves iszap volt. Germaine nővér felhúzta az iszapot a napsütésre, ahol majd a konyhakertben használjuk fel, mert ez a rettenetesen büdös sár alig sós, és tápanyagokban olyan gazdag, mint az ártéri talaj.

Amikor leszállt a hűvös este, és halványulni kezdett a fény, Germaine nővér segítségével kimásztam a kútból. Őt is összefröcskölte a sár, de rám több rétegben száradt a mocsok, még a hajam is kemény volt a sártól, pedig rongyot kötöttem rá, az arcom meg csíkos volt, mint egy vademberé.

– Jó lent a víz – mondtam. – Megkóstoltam.

Germaine bólintott. Sosem volt bőbeszédű, de az új apátnő érkezése óta még hallgatagabb lett. Észrevettem, milyen furcsa így, Clémente nélkül látni. Talán összevesztek, gondoltam, mert a régi időkben elválaszthatatlanok voltak. Keserűséggel töltött el a gondolat, hogy még csak három hét telt el a tisztelendő anya halála óta, és máris úgy gondolok korábbi életemre, mint *a régi időkre.*

– Meg kell támasztanunk az oldalát – mondtam Germaine-nek. – Ereszt az agyag, és megfesti a vizet. Az egyetlen, amivel

a szivárgást meg lehet akadályozni, a fa, aztán kő- és habarcsréteg.

Savanyú képet vágott, ami Le Borgne-ra emlékeztetett.

– Micsoda hozzáértés! – gúnyolódott. – De ha azt képzeled, így majd a kegyeibe fogad, nagy csalódásban lesz részed. Többel érhetsz el a templomban egy rohammal, vagy ha nyilvános gyónáskor beárulsz valakit, vagy még jobb, ha bejelentesz egy óriási burgonyát vagy tizenhárom szarkát a mezőn.

Meglepetten pillantottam fel.

– Mindenki erre vágyik, nem? – folytatta Germaine. – Erre a sok locsogásra, az ördögökről meg átokról szóló ostobaságokra. Ezt akarja hallani, így aztán ezt is nyújtják neki.

– Kinek?

– Hát a kislánynak. – Germaine szavai kísértetiesen hasonlítottak az Antoine-éira, amelyeket akkor mondott, amikor Fleurt elvitték. – Annak a szörnyű kislánynak. – Egy pillanatig csendben volt, keskeny ajkán különös mosoly játszott. – A boldogság olyan törékeny, nem, Auguste nővér? Az egyik nap még megvan, a másikon nyoma vész, és még csak rá sem jövünk, hogyan történt.

Germaine-től szokatlanul hosszít, furcsa szónoklat volt, és nem tudtam, mit válaszoljak; azt sem tudtam, akarok-e egyáltalán válaszolni rá. Valószínűleg olvasott az arckifejezésemből, mert felnevetett – éles, csaholó nevetés volt –, sarkon fordult, és otthagyott a kút mellett a bársonyos alkonyatban. Hirtelen azt kívántam, bárcsak visszahívhatnám, de semmi sem jutott eszembe, amivel ezt elérhettem volna.

A vacsora ünnepélyes csendben zajlott le. Marguerite, aki Antoine helyére került a konyhában, nem értett elődjéhez hasonlóan a főzéshez, és az eredmény szegényes, túlsózott leves, felvizezett sör és még több kemény, fekete kenyér volt.

Bár alig vettem tudomást a cseppet sem étvágygerjesztő ételről, a többiek inkább visszahőköltek a hét közbeni hústalanságtól, bár nyíltan semmit sem mondtak. A régi időkben élénk eszmecsere lett volna erről a bibliaolvasáson, de most – bár a levegő sűrű volt az elégedetlenségtől – a csendet senki sem törte meg. Antoine nővér a jobbomon erőteljes, vad harapásokkal evett, fekete szemöldökét mérgesen vonta össze. Megváltozott: petyhüdt holdvilágképe elgyötört és morcos volt. A sütőházban hosszú és nehéz munkát végzett, a keze tele volt a kőkemencék körül szerzett égési sebekkel.

Egy sorral arrébb Rosamonde nővér boldog tudatlanságban ette a levesét, mit sem sejtve az apátnő rosszallásáról. Az öreg apáca elkeseredése a zárdában történt változások miatt rövid életű volt, és most békés értetlenségben élte a napjait; készségesen, de rendszertelenül végezte a kötelességét, az istentiszteletekre mindig egy novícia hívta, akit megbíztak, gondoskodjék róla, hogy Rosamonde ne kóboroljon e1 messzire. Rosamonde a múlt es a jelen közti átmeneti világban élt, vidáman összekeverte a neveket, az arcokat és az időpontokat. Gyakran beszélt rég megholtakról úgy, mintha még ma is élnének, más néven szólította a nővéreket, mások ruháját vette fel, olyan csűrbe ment élelemért, amelyet húsz éve lerombolt a vihar. De jól volt, és a nagyon időseknél tapasztaltam már hasonló állapotot.

Viselkedése mégis bosszantotta az apátnőt. Rosamonde hangosan evett az asztalnál, és cuppogott. Néha megtörte a hallgatást, vagy eltévesztette az ima szövegét. Gondatlanul öltözködött, és amíg a novíciát meg nem bízták az ellenőrzésével, gyakran ment templomba valamilyen szükséges ruhadarab nélkül.

Az idős asszonynak kivált az apácafátyol jelentett nagy terhet, hiszen hatvan éven át a *quichenotte*-ot viselte, és nem

értette, miért tiltották meg hirtelen a viselését. Az új apátnőt még ennél is jobban ingerelte, hogy Rosamonde nem tisztelte, és nyafogva követelte Marie anyát. Igaz viszont, hogy Angélique Saint-Hervé Désirée Arnault nem sok tapasztalatot szerezhetett a szenilitásról. Az élete – mármint az a rövidke, amit annak lehet nevezni – egy gyerekszobában zajlott, ahol néma játékok helyettesítették a hangos játszótársakat, és szolgák a családtagokat. Nem nyílt számára tiszta ablak a világra; nem látott mást, csak papok és orvosok egymást követő menetét. A szegényeket gondosan elrejtették a szeme elől. Isabelle anya világának az öregek, a betegek és a gyengék nem képezték részét.

Tomasine nővér mondott asztali áldást. Csendben ettünk, amit csak néha szakított meg Rosamonde szürcsölése. Isabelle anya egyszer felnézett, aztán dühös tekintetét ismét a tányérjára szegezte. Láttam, ahogy összeszorított szája láthatatlanná keskenyedik, miközben kicsi, finomkodó mozdulatokkal, mérgesen kanalazza a levesét.

Egy szokatlanul hangos cuppanás végighullámzott az ebédlőn, egészen a novíciák padjáig, és veszélyesen hasonlított a nevetésre. Az apátnő szólásra nyitotta a száját, de aztán becsukta.

Rosamonde utoljára evett együtt velünk.

Azon az éjszakán ismét elmentem LeMerle kunyhójába. Nem tudom biztosan, miért mentem, csak annyit tudok, hogy nem jött álom a szememre, és a szükség húzott, mintha horog akadt volna a szívembe. Hogy milyen szükség, meg nem mondhatom. Kopogtattam, de senki nem nyitott ajtót. Benéztem az ablakon, és a kihunyó tűz halvány fényénél egy – nem is egy, hanem két – alakot pillantottam meg.

A férfi LeMerle volt. Láttam a karján a fekete kendőt, amellyel a régi billogot takarta el. A lány fiatal volt, fiúsan

karcsú, arcát elfordította, rövidre vágott hajának színe, akár a nyersselyem a férfi keze, csókjai alatt.

Clémente.

Visszasettenkedtem a hálóterembe, és némán az ágyamhoz, siettem. Még így is fantomkacaj üldözött, ahogy szégyentől égve menekültem a fal melletti helyemre, és elhaladtam Clémente hálófülkéje mellett… De megdermedtem menet közben. Germaine felült Clémente ágyában, és mozdulatlanul fürkészte a sötétet. Egy kósza holdsugár félbevágta torz arcát, és láttam, ahogy megcsillan a szeme. Úgy tűnt, nem látott meg, én pedig egyetlen szó nélkül siettem tovább.

11

1610. július 25.

Perette úgy tért vissza ma reggel, mintha mi sem történt volna. Az új rend nyugtalanító jele volt, hogy senki sem tett említést a távollétéről, még bibliaolvasás alatt sem. Ha bárki más lett volna, talán szóvá teszik. De a vadóc lány nem volt a Sainte Marie-de-la-merben igazi nővér vagy akár novícia. Valami furcsaság érződött rajta, a tartózkodás olyan fala vette körül, amelyet eddig senkinek sem sikerült áttörnie. Még engem is annyira lefoglaltak a magam ügyei, hogy nem igazán figyeltem oda a barátnőm hiányára. Olyan volt, mintha Perette soha nem is lett volna közöttünk, közös emlékezetünkből való eltűnése olyan teljes volt, mint napi életünk színteréről való eltávolítása. Ma reggel azonban visszajött: illedelmesen foglalta el a helyét, akár egy szent márványszobra. Egy pillantást sem vetett senkire.

De volt valami a viselkedésében, ami nyugtalanított. Túl csendes volt, és arca olyan kifejezéstelen, amilyen csak az övé tudott lenni, aranyszélű szembogara nyugodt és fényes, mint oltárunk aranyozása. Szerettem volna beszélni vele, kideríteni, hol járt az elmúlt három napban, de Marguerite nővér már vigíliára harangozott, és nem volt idő a kérdezősködésre, még akkor sem, ha Perette hajlandó lett volna válaszolni.

LeMerle nem jelent meg, csak príma után. Sosem volt korán kelő, még a régi időkben sem; jobb szeretett nyolc-kilenc körül

feltápászkodni, miután éjfélig olvasott, és erre gyertyákat pocsékolt el – nem faggyú-, hanem viaszgyertyákat –, miközben nekünk száraz kenyérre is alig jutott. Minden úgy történt, ahogy ő akarta, s ezt mindenki úgy fogadta el, mintha járna LeMerlenek, mintha ő volna az úr, és mi a szolgái. A legrosszabb éppen az volt, hogy ezt még *szerettük* is: készségesen szolgáltuk, és jobbára neheztelés nélkül – hazudtunk, loptunk érte, felháborító viselkedését mentegettük.

– Ilyen fából faragták – mondta egyszer Le Borgne, amikor már nem tudtam magamba fojtani az elkeseredésemet. – Van, akiben megvan ez, másokban meg nincs. Ennyi az egész.

– Mi van meg benne?

A törpe féloldalasan elmosolyodott.

– A grácia, kedvesem, vagy amit manapság annak tekinthetünk. Az aranyozás, amit egyesek születésükkor kapnak. Az a különleges aranyozás, ami az ő fajtáját elválasztja az enyémtől.

Nem értettem, és ezt meg is mondtam neki.

– Jaj, dehogynem érted – felelte Le Borgne szokatlan türelemmel. – Tudod, hogy hajítófát sem ér, tudod, hogy fütyül rád, és egy nap biztosan elárul. De ettől még hinni akarsz benne. Olyan, mint a templomi szobrok: kívül csupa arany és csillogás, belül meg csak gipsz. Tudjuk, miből készültek, mégis úgy teszünk, mintha nem tudnánk, mert jobb egy hamis istenben hinni, mint semmilyenben.

– Mégis követed – vágtam közbe. – Nem?

Ép szemével rám nézett.

– Igen – válaszolta. – Mert bolond vagyok. Minden cirkuszban akad egy bolond.

Nos, LeMerle, gondoltam, amikor belépésekor minden szem vágyakozón felé fordult, ma reggel igazán válogathatsz a bolondok között. Az éjszakázás és a nélkülözés nem hagyott

nyomot rajta: papi díszében kipihentnek és egészségesnek látszott. Haját szépen hátrakötötte szalaggal. Hivatala hímzett skapuláréját fekete papi öltözékére vette, és mint mindig, most is viselte az ezüstkeresztet: halvány kezét rajta nyugtatta. Mintha csak véletlenül tenné, az egyetlen színes üvegablak fényfoltjába állt, amelyet a hajnal rózsás ujja épp csak hogy megérintett. Azonnal éreztem, hogy valami készülőben van.

Alfonsine kísérte, akiről rohama óta több szóbeszéd is lábra kelt, bár többségünk tisztában volt vele, Alfonsine elég jól van ahhoz, hogy a legvadabb pletykákat is meghazudtolja. Ennek ellenére az, hogy LeMerle oldalán bukkant fel, nem kis érdeklődést kellett, ő pedig mindent beleadott a szerepébe: meggyötört arckifejezést erőltetett magára, reszketeg léptekkel haladt, és gyakran köhögött a tenyerébe. Úgy viselkedett, mintha kriptabeli hisztérikus rohama nem megszégyenítette, hanem magasabbra emelte volna, és rajongással telt tekintetét egy percre sem vette le LeMerle-ről.

Többen is a remény, a félelem és a csodálat változó kifejezéseivel figyelték LeMerle-t. Láttam, hogy Antoine, Clémente, Marguerite és Piété is őt bámulja. De nem mindenki nézte csodálattal. Germaine arca ugyan makacs közönyről árulkodott, de a szeméből világosabb utalást olvastam ki. Ismertem ezt a pillantást, és LeMerle ostoba, gondoltam, hogy nem számol a fenyegetéssel. Ha Germaine-nek alkalma nyílik rá, ártani fog neki.

Csend lett, és LeMerle beszélni kezdett.

– Gyermekeim! Az elmúlt néhány nap megpróbáltatásokkal teli időszak volt. Kutunkat ki tudja, mi fertőzte meg, istentiszteleteinket megzavarták, a változás bizonytalansága szakadt ránk. – A tömegben egyetértő moraj támadt. Alfonsine nővér szemlátomást közel állt az ájuláshoz. – De a megpróbáltatásoknak immár végük – jelentette ki LeMerle, és a

pulpitustól az oltár felé indult. – Túljutottunk rajtuk, és általuk megerősödve lépünk tovább. Erőnk, reményünk, hitünk bizonyítékául… – itt hatásszünetet tartott, és éreztem a levegőben az izgatott várakozást – most a szentáldozás csodájában lesz részünk, amelyet itt oly sokáig nélkülöztetek. *Quam oblationem, tu Deus, in omnibus quaesumus, benedictam…*

E szavaknál Piété nővér, akire a sekrestyét bízták, lassan a kis szekrényhez lépett, ahol kevéske értékünket őriztük, és előhozta a szentáldozáshoz szükséges kelyhet és templomi edényeket. Ritkán használtuk őket. Ittlétem óta jómagam mindössze egyszer vettem magamhoz a szentséget; idős tisztelendő anyánkat lenyűgözte a Domonkos-rendi barátok után itt maradt kincsek pompája, és megparancsolta, hogy biztos helyen tartsák őket. Ritkán engedte, hogy bárki szeme elé kerüljenek. LeMerle szakított ezzel a szokással, akárcsak a többivel. A sekrestye végében van egy kemence, ahol a szentelt ostyát sütik, de tudomásom szerint húsz éve használták utoljára. Csak találgatni tudok, hol szerezte az ostyát: esetleg saját maga sütötte, vagy Isabelle anya süttette valamelyik nővérrel. Alfonsine nővér lehajtotta a fejét, úgy vitte oda LeMerle-nek a szentelt ostyát, mialatt LeMerle a csiszolt drágakövekkel kirakott, matt ezüstkehelybe öntötte a bort.

Isabelle anya volt az első az oltárnál. Letérdelt, hogy magához vegye a szentséget. LeMerle a homlokára tette a kezét, és elvett egy ostyát az ezüsttálcáról.

– *Hoc est mim corpus meum.*

E szavak hallatán elöntött a pulykaméreg, és titkon a balszerencse ellen védő jelet mutattam. Valami történni fog, efelől nem volt kétségem. A levegőben volt, mint a villámcsapás ígérete.

– *Hic est enim calyx sanguinis mei…*

És most következett a kehely, amely apátnőnk apró kezében óriásinak tűnt. Pereme megfeketedett, a csiszolatlan drágakövek tompán fénylettek mint a kavicsok. Hirtelen elfogott a vágy, hogy felugorjak, és figyelmeztessem a gyermeket, nehogy igyék, ne bízzék benne, ne fogadja el a hamis szentséget. De hisz ez őrület! Hiszen már így is kegyvesztett vagyok, vezekelnem kell! Nem tehettem mást, mint ismét a jelet mutattam, és képtelen voltam végignézni, ahogy nyílik az ajka, szájához viszi a kelyhet, és…

– *Amen.*

A kelyhet továbbadták. Isabelle helyét Marguerite foglalta el az oltár előtt; lába leküzdhetetlenül remegett az apácaruha alatt. Utána Clémente térdelt az oltár elé, majd Piété, Rosamonde és Antoine. Tévedtem volna? Becsaptak az ösztöneim?

– Anne nővér. – A szokatlan névre, a barátságtalan hangra Perette összerezzent mellettem. Az apátnő hangja éles és parancsoló volt. A kellemes érzést, amelyet a szentség magához vétele felfakaszthatott volna benne, úgy lepecsételték a lelkében, mint méhsejtben a mézet. Perette a mögötte álló nővérekkel mit sem törődve egy lépést hátrált. Hallottam, hogy a mit sem sejtő áldozat felhorkan, amikor Perette a meztelen lábára taposott.

– Kérlek, Anne nővér, gyere ide, és vedd magadhoz a szentséget – szólt rá LeMerle.

Perette könyörgő tekintetet vetett rám, és megrázta a fejét.

– Minden rendben, Perette. Menj csak az oltárhoz. – Suttogásomat elnyelte a tömeg. A vadóc lány mégsem mozdult, aranyszegélyű szeme továbbra is könyörgőn tapadt rám. – *Gyerünk!* – sziszegtem. – Bízz bennem!

Perette letérdelt LeMerle elé. Novíciaruhájában feltűnő jelenség volt; orrlyuka kitágult, mint egy kutyáé. Kicsit nyöszörgött, amikor LeMerle a nyelvére helyezte az ostyát,

majd kezébe adta a kelyhet. Perette ujjai összezárultak, és láttam, hogy mintegy vigaszt keresve rám pillant. Aztán ivott.

Egy pillanatig azt hittem, tévedtem. LeMerle *amen*je tisztán csengett a levegőben. Kinyújtotta a kezét, hogy felsegítse Perette-et. Aztán Perette köhögni kezdett.

Hirtelen eszembe jutott a barát az epinali körmenetben. A tömeg halk, kétségbeesett morajjal hátrahúzódott, és a barát, akinek kezéből kiesett a kehely, a földre rogyott.

Perette még egyet köhögött, előrehajolt, és a lába elé hányt. Döbbent csend támadt. A lány felpillantott, mintha megnyugtatásra vágyna, majd újabb hányási roham tört rá, és már későn kapta a szája elé a kezét. Rémisztő vörösség fröccsent ki a száján, amely bepettyezte fehér szoknyáját.

– *Vér!* – nyögött fel Alfonsine.

Perette két kezét a szájára szorította. Rémültnek látszott, mint aki kész világgá futni. Próbáltam odanyomakodni hozzá, de Alfonsine kiáltozva vágott elém:

– A szentség! Bemocskolta a szentséget! – Köhögve ő is kétrét görnyedt, és én ismét Epinalban éreztem magam, amikor azt néztem, ahogy a csőcselék hátrahőköl a földre esett barát körül, és hallottam, ahogy az emberár megfordul, és mindent elsöpör, ami az útjába kerül. Levegőt sem kaptam, amikor az előttem álló apácák tömege a kereszthajó falának szorított.

Aztán LeMerle előrelépett, és a nővérek nyugtalan hallgatásra kényszerültek. Alfonsine még köhögött, sovány arcán lázrózsák égtek. Aztán ő is előrehajolt, és öklendezni kezdett, majd a következő pillanatban rettenetes, sűrű vér fröccsent a lába elé, a márványpadlóra.

Ezzel meg is szűnt a remény az ésszerű diskurzusra. Hiába igyekeztem emlékeztetni a nővéreket, hogy Alfonsine nővér korábban is köpött vért, hogy mindez a betegsége természetéből adódik: a tömeg ugyanúgy hátrált, mint Epinalban, és kitört a

pánik.

– A dögvész! – kiáltotta Marguerite.

– Átok! – ordította Piété.

Küzdöttem ellene, de izgalmuk rám is átragadt. Anyám varázsigéje – *gonosz szellem, menj innen!* – valamicskét megnyugtatott, bár tudtam, hogy nem szellem, hanem egy ember hozott mindent mozgásba. Körülöttem arcok bukkantak fel, szemek fordultak ki. Marguerite a nyelvébe harapott, és vér csurrant ki a száján. Clémente csapkodás közben megütötte Antoine-t, és a kövér apáca átkozódva kapta vérző orrához a kezét. Láttam egyszer egy festményt, amelyet egy Bosch nevű ember festett, s amelyen az elátkozott lelkek hasonló rettegésben, vad eksztázisban karmolták egymást, és egymásba csimpaszkodtak. A kép címe *Pokol* volt.

Most azonban LeMerle felemelte a hangját, amely úgy dübörgött végig a templomban, akár Isten átka.

– Az isten szerelmére, tartsuk tiszteletben ezt a szent helyet! – Suttogások örvényeivel és halk nyöszörgésekkel teli csend lett. – Ha ez jel, és a Pokolbéli merészelt ránk törni… – itt ismét moraj támadt, amelyet egy intéssel lecsendesített – …mondom, ha a Gonosz templomunk legszentebb szívében mert ránk támadni, hogy Isten szentségét megszentségtelenítse, akkor örülök. – Szünetet tartott. – És örülnötök kell nektek is! Mert ha egy farkas fenyegeti a pásztor nyáját, akkor a pásztornak kötelessége *megszabadítani a nyájat a farkastól!* És ha a sarokba szorított farkas harapni próbál, akkor mit tesz a pásztor?

Tágra nyílt szemmel meredtünk rá.

– Sarkon fordul és elmenekül?

– *Nem.* – Halk tetszésnyilvánítás volt ez, mint egy hatalmas hullám hátán a szétfröccsenő vízcseppek.

– Sír és a haját tépi?

– *Nem!* – hangzott immár hangosabban, ahogy a nővérek

több mint a fele egyszerre kiáltott fel.

– Nem bizony! A pásztor megragadja, ami fegyvere van, a botját, a dárdáját, a vasvilláját, összecsődíti barátait és szomszédait, testvéreit és erős, jó fiait, s addig űzi a farkast, amíg meg nem öli. És ha az ördög otthonra lelt itt, akkor ideje, hogy mi is becserkésszük, és lába közé húzott farokkal visszakergessük a pokolba!

Megkönnyebbülten nyöszörögve és csodálattól eltelve hagyták, hogy magával ragadja őket. A feketerigó egy pillanatra átadta magát a rajongásuknak – hisz régen játszhatott ilyen zsúfolt ház előtt! –, majd amikor találkozott a tekintetünk, elmosolyodott.

– De nézzetek magatokra – folytatta lágyan. – Ha a Sátán ledöntötte védelmünk falait, tegyétek fel magatoknak a kérdést, vajon hogyan maradhattatok védtelenül. Milyen meg nem gyónt bűnökkel, titkos vétkekkel tápláltátok, milyen szégyentelen praktikákban talált enyhülést a tisztátalanság éveiben?

A tömeg ismét felzúdult, amint az új gondolat érintette meg őket. *Mondd el,* mormolták. *Vezérelj bennünket.*

– A Szentségtelen bárhol lakozhat. – LeMerle hangja suttogássá csendesült. – Templomunk megszentelt kegytárgyaiban. A levegőben. A kövekben. Nézzetek magatokra! – Hatvanöt szempár nézett óvatosan körbe. – Nézzetek egymásra.

LeMerle ezzel a felütéssel elfordult a szószéktől, és tudtam, hogy vége az előadásnak. A nyitás, a felépítés, a nagy finálé, majd a lényegre térés mind rávallott. Számtalanszor hallottam ezt a darabot, vagy ennek változatait.

Korábban a fülben motoszkáló, emlékeket idéző hangja most más tónusban, a parancsokat osztogató katona élénk, személytelen hangszínével szólalt meg.

– Most pedig távozzatok mind. Nem lesz több istentisztelet,

míg ezt a helyet meg nem tisztítjuk. Anne nővér… – fordult Perette-hez – …velem marad. Alfonsine nővér visszatér a betegszobába. A többiek teszik a dolgukat és imádkoznak. Dicsértessék az Úr neve!

Kénytelen voltam némi csodálattal adózni neki. Kezdettől fogva a markában tartotta őket, ügyesen vezette az apácákat egyik érzelmi véglettől a másikig, de mi volt ezzel a célja? Valami nagyszabású indítékra utalt, nem a szokott rablásaira és csalására, bár elképzelni sem tudtam, milyen hasznot remél egy ilyen tengerparti, eldugott kis apátságban. Mit tehetek? – kérdeztem magamban. Nála van a lányom. Mindenekelőtt ebben kell előrelépnem. A többi az egyház dolga.

12

1610. július 26.

Ezt a reggelt a munkának, az imának és az elmélkedésnek szenteltük. Bibliaolvasáskor nyilvános gyónást tartottunk, amelynek során kiderült, hogy áldozás után még öt apáca érezte a szennyezett vért a szájában. Isabelle anya ezt az érzékszervi fellángolást a nehéz húsoknak és a sok ivásnak tulajdonítja, és *úgy* rendelkezett, hogy semmi vöröset – vörös húst, paradicsomot, vörösbort, almát vagy bogyókat – nem szabad használni a konyhában és felszolgálni étkezésnél, ennélfogva tehát csak a legegyszerűbb étkeket fogyaszthatjuk. Most, hogy az új kút majdnem készen van, a sört is megvonták tőlünk, Marguerite nővér nagy kétségbeesésére, aki e tápláló italtól gyengélkedése ellenére szinte duzzad az egészségtől. Alfonsine nővér a betegszobában van Perette-tel. Virginie nővér felügyeli őket azzal az utasítással, hogy minden szokatlant jelentsen Isabelle anyának. Lehetetlennek tartom, hogy valamelyik nővérem igazán megszállottsággal gyanúsítsa őket. Pletykákban azonban bővelkedünk. Újabb sárkányfogak LeMerle veteményében.

A mai vacsora után, az ima, a gyónás és az esti munka előtt volt egy óránk önmagunkra. Én a gyógyfüves kertembe mentem – amely már nem az enyém –, és ujjammal végigsimítottam a formás rozmaring- meg zsályabokrokon, amelyek enyhén

illatoztak az alkonyban. Méhek zümmögtek a levendula bíbor virágai meg a kakukkfű apró, illatos bimbói fölött. Fehér pillangó szállt le egy pillanatra egy búzavirágra. Fleur hiánya hirtelen nagyon fenyegetőnek, nagyon véglegesnek tűnt, árva arcának emléke tiszta volt, akár egy baljóslatú kártyalap rajza. Éreztem a fájdalmat, amelyen eddig uralkodtam. Néhány lopott pillanat, egy pillantás a tömegben. Nem elég. És drágán megfizettem érte. Négy nap telt el. És LeMerle-nek még mindig semmi nyoma, újabb látogatásnak semmi jele. Megdermedtem, miközben arra gondoltam, hogy mivel megszerezte magának Clémente-ot, talán nem látogathatom meg többé Fleurt. Én már túl öreg, túl megszokott vagyok LeMerle-nek. Fiatalabbra fáj a foga. Én túl hideg, túl magabiztos, túl makacs vagyok. Nincs már esélyem.

Letérdeltem az ösvényen. A levendula és a rozmaring illata kábító volt és nosztalgikus. Egyre izgatottabban – és nem is először – tűnődtem azon, hogy mit tervezhet a Feketerigó. Bár olvashatnék a gondolataiban, akkor talán egy kicsit befolyásolhatnám. Vajon arany van az apátságban, amelyre rá akarja tenni mohó kezét? Hallott valahonnan egy titkos kincs létezéséről, és abban reménykedik, hogy előkerül kútásás közben? Persze valamennyien hallottunk a szerzetesek kincséről, amelyet kriptákba, ősi falak mögé rejtettek. De ez megint az én romantikus képzelgésem. Giordano helytelenítette az ilyet, a matematika költészetét jobban kedvelte a kalandokénál. *Csúnyán fogod végezni, lányom,* mondogatta száraz hangon. *Egy kalóz lelke lakik benned.* Aztán hunyorított, mintha én is jóváhagynám az összehasonlítást: *egy kalóz lelke és egy szamár esze. És most lássuk ezt a képletet…*

Tudom, mit mondana Giordano. Nincs arany az apátság falaiban, és akármit temettek is ebbe a laza talajba, az már örökre elveszett. Ilyesmik csak a mesében vannak. LeMerle

azonban jobban hasonlít rám, mint régi tanítómra; inkább kalóz, mint logikus elme. Tudom, mi mozgatja. A vágy. A rosszindulat. A siker. Igazi örömet lel a gonoszságban, a bosszúállásban, az oltárok ledöntésében, a sírok meggyalázásában. Tudom, mert még mindig hasonlítunk, ő meg én, mindketten ablak vagyunk a másik lelkére. Sokféle szenvedély rejlik különös vérében, de a kapzsiság csak a kisebbek közé tartozik. Nem, itt nem pénzről van szó.

Akkor hát hatalomról? Hogy ennyi nő van az uralma alatt, hogy használhatja és manipulálhatja őket? Ez inkább vall arra a Feketerigóra, akit ismerek, és megmagyarázza titkos légyottjait is Clémente-tal. De LeMerle választhatott volna szebbek közül is: ezen a téren sosem szűkölködött a sikerben, se vidéken, se a párizsi szalonokban. Eddig még soha nem értékelte ezeket a dolgokat, sosem tért le útjáról miattuk. Akkor miről lehet szó? – kérdeztem magamban. Mi hajthat így valakit?

Egyszer csak kiáltást hallottam a kert fala mögül, mire talpra szökkentem. „*Miséricorde!”* Oly éles volt a hang, hogy egy pillanatig nem ismertem föl. A kert falához szaladtam, és fölhúztam magam, hogy kinézzek.

A gyümölcsös és a gyógyfüves kert közvetlenül a kápolna nyugati oldalára nézett, hogy a növények és fák védve legyenek a téli hidegtől. Amikor kilestem a fal fölött, alig tizenöt méternyire a nyugati bejáratot láttam és szegény, öreg Rosamonde-ot, aki arcára szorított kézzel, torkaszakadtából jajveszékelt.

– *Ajajaj!*– visította. – *Férfiak!*

Erőlködve fölhúztam magam a fal tetejére, és lovagló ülésben elhelyezkedtem. Hat férfi állt a nyugati bejáratnál. Kötelekből és csigákból álló masinériát hagytak a nyitott kapuban, mellette pedig egy halom gerendát, mintha valami nehezet készülnének emelni.

– Semmi baj, *ma sœur* – kiáltottam bátorítóan. – Csak munkások. Azért jöttek, hogy megjavítsák a tetőt.

– Milyen tetőt? – Rosamonde megfordult, és zavartan nézett ram.

– Semmi baj – ismételtem, és átlendítettem a lábam a falon. – Munkások. Lyukas a tető, és azért vannak itt, hogy megjavítsák. – Barátságosan bólintottam, és könnyedén leugrottam a magas fűbe.

Rosamonde csak a fejét csóválta zavarában.

– Te ki vagy, kedveském?

– Auguste nővér – mondtam. – Nem ismersz meg?

– Nekem nincs nővérem – mondta Rosamonde. – Sose volt. Te a lányom vagy? – Rövidlátón pislogott rám. – Tudom, hogy ismerlek, kedveském – mondta –, de nem emlékszem tisztán…

Szelíden átkaroltam a vállát. Láttam, hogy nővérek kis csoportja figyel a templomajtóból.

– Ne is törődj vele – mondtam. – Menj be a gyűlésterembe, és…

De amint szembefordítottam a templommal, Rosamonde megint felsikoltott.

– Nézd! – kiáltotta. – Sainte Marie!

Vagy az öreg Rosamonde látása nem volt olyan gyenge, mint hittem, vagy tényleg járt már a kápolnában, amikor a munka megkezdődött, mert én semmi szokatlant nem láttam a nyugati bejáratnál gyülekező munkások csoportjában. Most azonban, hogy jobban megnéztem, láttam, hogy a kapunál hagyott eszköz nem tetőjavításra való. Nem emeltek állványokat a falak mellett, nem volt még egy létra sem. Az egyik ember éppen görgőket helyezett el. Két másik fölemelte a szobrot. Újabb kettő megtámasztotta hátulról, a munkavezető pedig irányította a műveletet, így közelgett megkötözve, akár egy nagy állat, fagörgőkön Marie-de-la-mer.

Néhány apáca máris csendben figyelte. Aldegonde is köztük volt, meg Marguerite. Rosamonde zavart aggodalommal nézett rám.

– Miért hozzák ki a szentet? – kérdezte. – *Hová* viszik?

Megráztam a fejem.

– Talán megfelelőbb helyre szállítják – mondtam meggyőződés nélkül. Hiszen mi lehetne megfelelőbb hely a kápolnánknál, a bejáratunknál, ahol az épület minden részéből látni, s mindenki megérintheti belépéskor?

Rosamonde amilyen gyorsan csak tudott, elindult a munkások csoportja felé.

– Nem vihetik le! – ordította rekedten. – Nem lophatják el tőlünk!

Utánasiettem.

– Óvatosan, *ma sœur,* még a végén megsérülsz.

De Rosamonde nem figyelt rám. Odabicegett a kapuhoz, ahol az emberek azon igyekeztek, nehogy megbotoljanak a márványlépcsőn.

– Mit művelnek? – kérdezte Rosamonde.

– Óvatosan, nővér – mondta az egyik ember. – Ne álljon az útba! – Elvigyorodott, és én láttam megfeketedett fogainak görbe vonalát.

– De ez a szent! A *szent!* – Rosamonde szeme kitágult a dühtől.

Valahogy elébe álltam. A nagy szent – ha szent volt – éveken át az apátsághoz tartozott. Kőarca figyelte, ahogy élünk és halunk. Számtalan imát mormoltak néma, közömbös tekintete előtt. Kerek hasa, erős válla, szelíd, semleges jelenlétének fekete tömbje vigaszt nyújtott, próbakő volt nekünk a változások és az évszakok közepette. Az, hogy most, ebben a válságos időszakban távolítják el, árvaságra ítélt bennünket akkor, amikor a legnagyobb szükségünk volt rá.

– Ki rendelte el ezt? – kérdeztem.

– Az új gyóntatópap, nővér. – A fickó alig pillantott rám. – Vigyázz, jön a szobor! – Éppen akkor löktem félre Rosamondeot a lépcsőről, amikor az oldalról a munkásoktól, alulról a görgőktől támogatott szobor lezúdult a lépcsőről az útra. Por szállt fel a repedezett földről. A rossz fogú ember kiegyenesítette a szentet, a segédje pedig, egy vörös hajú és derűs mosolyú fiatalember, egy kordét tolt oda, hogy föltehessék rá.

– De miért? – erősködtem. – Miért kell egyáltalán elvinni?

A vörös hajú vállat vont.

– Ez az utasítás – mondta. – Lehet, hogy kapnak egy újat. Ez itt olyan réginek látszik, mint az országút.

– És hová teszik?

– Bedobjuk a tengerbe – mondta a vörös hajú. – Ezt mondták.

Rosamonde belém kapaszkodott.

– Ezt nem tehetik! – kiáltotta. – A tisztelendő anya soha nem engedi meg! Hol van? Tisztelendő anya!

– *Ma fille,* itt vagyok. – A hang halk volt és magas, színtelen, akár a gazdája, Rosamonde mégis megdermedve bámult, szegény, zavart arcán a remény és a rettegés kifejezése váltakozott.

Isabelle anya összekulcsolt kézzel állt a templomkapuban, a talpáról ledöntött szobor a lába előtt.

– Ideje, hogy megszabaduljunk ettől az istenkáromlástól – mondta. – Már így is túl régen van itt, és a szigetlakók babonás népség. Sellőnek nevezik. Imádkoznak hozzá. *Farka* van, az isten szerelmére!

Nem bírtam magammal.

– De *ma mère…*

– Ez a tárgy… nem a Szent Szűz – mondta Isabelle. – És

nincs olyan nevű szent, hogy Marie-de-la-mer. Sosem volt. – Orrhangja kissé megemelkedett. – Hogyan bírjátok itt elviselni? Egy ilyen dolgot a kápolnánkban! Zarándokok jönnek, hogy megérintsék! Asszonyok… *terhes* asszonyok kaparják le róla a port, hogy szerencséjük legyen!

Kezdtem megérteni. Nem maga a szent a baj, hanem amire használják; a termékenység szobra Isten meddő házában.

Isabelle lélegzetet vett. Most úgy szólalt meg, mintha nem tudná leállítani magát.

– Abban a pillanatban tudtam, hogy betettem ide a lábam. A szentségtelen temetések. A titkos kicsapongások. A vér átka. – A szinte hisztérikus kitörést csak a tulajdon hidegsége hűtötte. Angélique Saint-Hervé Désirée Arnault a maga mintáját követte, ehhez ragaszkodott körömszakadtáig. – Most pedig – mondta – engem merészel megtámadni. Engem! Vérrel szennyez! A gyóntatóm megkeresi a forrást, és megtisztítja. De a gonoszság velünk marad. A gonoszság velünk marad.

Egy percig hallgatott, a gonoszságon tűnődött. Aztán egy pattogó *dicsértessék*kel megfordult, és elment.

Ezután nem sokkal megszólalt a vecsernyére hívó harang, és kevés idő maradt a vitára. Nem mintha hangot mertem volna adni a kételyeimnek, mert a félelem, hogy nem engednek Fleur közelébe, visszatartott az őszinte beszédtől. Nóna alatt azon kaptam magam, hogy felidézem Isabelle anyának a kápolna lépcsőjén kiejtett szavait, amelyek jelentésének mintha ő maga is alig lett volna tudatában.

A vér átka. A gonoszság velünk marad.

Az új kút már csaknem kész, vize oly édes és tiszta, amilyen csak lehet. LeMerle kiűzte az ördögöt magából a kápolnából, a szenteltvíztartóból, a sekrestyéből és minden megszentelt edényből, és kijelentette, hogy mentesek a szennyezéstől.

Megkönnyebbülésemre ugyanezt mondta Perette-ről és Alfonsine-ról is, bár pletykák még mindig keringenek. Alfonsine igen csalódottnak látszik, hogy lelkileg egészségesnek nyilvánították, és szemmel látható bánata arra készteti Marguerite-et, hogy megvetően színésznőkről és magamutogatókról beszéljen.

A gonoszság mégis *velünk marad.*

Megpróbáltam fegyelmezni magam, hogy ne kalandozzon a tekintetem, de időről időre azon kaptam magam, hogy azt az óriási űrt bámulom, amely eddig Marie-de-la-mert foglalta magában. Apró áldozat, mondtam magamban, ha a lányom visszatéréséhez hasonlítom, mert mi egy szobor egy élő gyermekhez, egy rémült gyermekhez képest?

Természetesen e mögött is LeMerle áll. El nem tudtam képzelni, mit akarhat a szoborral, de eltávolítása – egységünk és hitünk jelképének eltávolítása – egy lépéssel közelebb vitt bennünket a megadáshoz. Most ő lesz a jelképünk, ébredtem rá; az egyetlen szabadítónk. Az istentisztelet során női vértanúkról beszélt, Szent Perpetuáról, Szent Katalinról és Csodálatos Krisztináról, a halál misztériumáról meg a tűz tisztaságáról, és a markában tartott bennünket.

13

Abbaye de Sainte Marie la Mère,
Ile des Noirs Moustiers,
1610. július 26.

Monseigneur!
Legnagyobb örömömre szolgál, hogy tájékoztathatom Monseigneurt: minden, amit Ön oly bölcsen előre látott, a terv szerint halad. A felügyeletemre bízott személy a legdicséretesebb buzgóságot mutatja az általa bevezetett reformok terén, és az apátság régi dicsősége szinte már helyre is állt. A templom teteje még némi javításra szorul, és sajnálattal közlöm, hogy a déli kereszthajót súlyosan megrongálta az időjárás. Nagy reményeket táplálunk azonban abban az irányban, hogy mire beköszönt a tél, minden elkészül.

Az ápoltság eredeti nevét, amiképp Monseigneur nyilván észrevette, szintén helyreállítottuk, és a helyi név minden jelét és nyomát eltöröltük a fenti név érdekében. Az Ön unokahúgával együtt a legalázatosabban kérem továbbá, Monseigneur, hogy amennyiben bokros teendői lehetővé teszik, kegyeskedjék bennünket meglátogatni az eljövendő hónapokban, és tiszteljen meg méltóságos jelenlétével.

Maradok legalázatosabb szolgája

Blablabla.

Be kell vallanom, szép szófordulatot találtam. *Méltóságos jelenlétével.* Tetszik. Külön futárral küldöm el reggel. Vagy magam is belovagolhatnék Pornicba, és elküldhetném onnan – mindent megtennék, hogy kikerüljek e hely bűzéből néhány órára. El nem tudom képzelni, Juliette hogyan bírja ezt. Én csak azért bírom, mert muszáj; és mert tudom, hogy nem leszek itt sokáig. Ezeknek az elvonultaknak, ezeknek a fityulásoknak igen különleges bűzük van, és álszentségük szagától felfordul a gyomrom. Ebben a börtönben alig tudok lélegezni, alig tudok aludni; meg kell kérnem Juliette-et, hogy csináljon egy kis huzatot.

Édes Juliette. A szőke lány – mi is a neve? Clémente? – éppen elég nekem, és meghatóan buzgó az örömszerzésben, de nem valami értékes zsákmány. Először is túl nagy a szeme. A színéből, amely olyan, akár a makulátlan nyári ég, hiányzik a sötétségnek és a szenvedélynek az a disszonáns árnyalata. A tejfelszőke haja is reménytelen. A bőre túl fehér, a lába túl sima, az arcát nem éri se nap, se piszok. Nevezzenek hálátlannak, ha tetszik. Egy ilyen mézzuhatagtól sóvárognom kell a csökönyös, kőkemény tekintetű égimeszelő után. Talán azért találom olyan zamatosnak, mert gyűlöl engem.

Clémente-ban nincs tűz. Fakóságától csontig fagyok. Folyton romantikus meséket suttog a fülembe a szép Yolande álmairól, Trisztánról és Izoldáról, Abélard-ról és Héloïse-ról… Mindegy, semmi veszély a fecsegésében. A kis bolond szerelmes. Egyre hosszabb nyomorúságoknak vetem alá, de mintha élvezetét lelné minden egyes méltánytalanságban. Ami engem illet, én úgy növelem az örömömet, hogy vörös hajú hárpiákról álmodom.

Előle nincs menekvés. Egyik éjjel eljött hozzám – látomás volt, úgy hiszem. Csak egy másodpercig láttam, arcát az ablaküvegnek nyomta, szemében a tűz halvány ragyogása

tükröződött, úgyhogy egy pillanatig szinte lágynak látszott.

Clémente azokkal a kis bégető sikolyokkal mozgott alattam, amelyek nála a szenvedélyt jelentik. Szemét lehunyta, és a szőrzetét meg az ölét megvilágította a tűz. Hirtelen forróságot éreztem az ágyékomban, mintha az ablaknál álló és a karomban hullámzó nő váratlanul egy és ugyanaz volna, aztán az arc eltűnt az ablakból, és csupán Clémente maradt ott, aki úgy tátogott a karomban, akár a partra vetett hal. Örömömet – amelyben különben sem leltem nagy gyönyörűséget – elrontotta az egyre növekvő bizonyosság, hogy Juliette arca az ablakban nem káprázat volt. Látott bennünket együtt. Arckifejezése – a döbbenet, az undor és még valami, ami lehetett bosszúság, de akár harag is – kísértett. Egy pillanatig szereltem volna utánarohanni, bár ez minden gondosan felépített tervemet romba döntötte volna. Veszett gondolatok gyúltak bennem. Felálltam, és Clémente tiltakozása ellenére meztelenül az ablakhoz léptem. Vajon ott rejtőzött-e egy halovány alak a ház árnyékában? Nem tudom biztosan.

– Colombin, kérem. – Hátranéztem, és láttam, hogy Clémente a kandallónál guggol, haja még mindig megtévesztően bronzosan csillog a kihunyó parázs fényében. Hirtelen elöntött a düh, és két lépéssel ott termettem előtte.

– Nem adtam engedélyt rá, hogy a nevemen szólíts. – A hajánál fogva talpra rántottam, mire ő halkan felsikoltott. Akkor kétszer pofon vágtam, nem olyan erősen, mint szerettem volna, de azért eléggé ahhoz, hogy rózsák gyúljanak az arcán. – Kinek képzeled magad, valami párizsi kurtizánnak a szalonjában? Kinek képzelsz, *engem?*

Most már sírt, ordítva zokogott. Ez valamiért még jobban felbőszített, és odarángattam a kerevethez, miközben ő még mindig visított.

Nem bántottam igazán. Egy-két vörös ujjnyom a fehér

vállon, a fehér combon. Juliette sokkal kevesebbért megölne. De Clémente csak nézett a kerevetről, tekintetében szemrehányás, de ugyanakkor valami furcsa kielégülés is, mintha erre számított volna.

– Bocsásson meg, *mon père* – lehelte. Gyermeki kezébe fogta éretlen őszibaracknál alig nagyobb mellét, és vélt csábítással fölfelé nyomta a bimbót. Forgott a gyomrom a gondolatra, hogy ismét megérintsem. De talán már túl sokat kapott. Odaléptem hozzá, és közömbös ujjakkal végigsimítottam a homlokán.

– Jól van – mondtam. – Ezúttal elnézem.

14

1610. július 27.

Sainte Marie-de-la-mert a kőtörők szekerén vitték el a sziget legkeletibb pontjára, ahol a part egyenetlen az árapálytól. Ott a tengerbe dobták a maradványait. Én nem voltam jelen – csak LeMerle és az apátnő –, de később azt mondták, hogy nagy szél támadt a tengeren ott, ahol a szobor beleesett, a víz forrt, a napot pedig fekete felhők takarták el olyannyira, hogy éjszakai sötétség lett. Mivel ezt LeMerle mesélte, senki sem vonta kétségbe, bár LeMerle előadása alatt láttam Germaine gúnyos tekintetét.

Persze ő elveszített valakit. Arca mostanában keskenyebb, halvány bőrén szembetűnőek a forradások. Ugyanolyan keveset alszik, mint én; a hálóteremben hallom, ahogy az alvást színleli, de túl gyorsan veszi a levegőt, és mozdulatlansága túl fegyelmezett ahhoz, hogy pihentető legyen.

Éjjel, a vigília előtt hallottam, hogy mély, rekedt hangon Clémente-tal veszekszik, bár a szavait nem értettem. Clémente hallgatott – a sötétben úgy láttam, hátat fordított –, és a hajnali istendicsőítés meg a zsolozsma közti órákban hallottam, hogy Germaine hosszan, keservesen zokog, de nem merte megszólítani Clémente-ot.

Ami LeMerle-t illeti… A piaci út óta nem keresett, és egyre erősebb a meggyőződésem, hogy Clémente – akivel végül is

megosztotta ágyát – elrabolta a szívét is. Nem mintha *ez* zavarna engem. Már rég nem érdekel, hol hajtja álomra a fejét. De Clémente rosszindulatú; és nincs benne szeretet se Fleur iránt, se irántam. Nem szívesen gondolok a hatalomra, amelyet akkor gyakorolhat mindannyiunk fölött, ha LeMerle megadja magát a varázsának.

Éppen a mosodában dolgoztam, amikor LeMerle végre megkeresett. Tudtam, hogy ott van; felismertem léptei hangját a kockakövön, és a sarkantyú pendüléséből tudtam, hogy lovagláshoz öltözött. Nem fordultam meg azonnal, előbb elfordított fejjel beledobtam egy nyaláb ruhát az egyik forró vizes dézsába, és szólni se mertem. Az arcom égett, de ez lehetett akár a gőztől is, mert a mosodában párás forróság uralkodott. LeMerle szó nélkül nézett néhány percig, de én nem viszonoztam a pillantását, és nem is szólaltam meg, amíg ő sem. Aztán végre megszólalt azon a hangon és stílusban, amelyről tudta, hogy mindig felbőszít.

– Pompás hárpia – mondta. – Remélem, nem zavarom meg a mosásodat. A tisztaság, drágám, ha az istenesség nem is, előfeltétele a hivatásodnak.

A bottal sulykoltam a ruhát.

– Attól tartok, ma nincs időm játékra. Dolgoznom kell.

– Tényleg? Milyen kár. Pedig vásárnap van.

Megdermedtem.

– Hát nekem talán nincs is miért a piacra mennem – mondtam LeMerle-nek. – Legutóbb a halbűz meg a csőcselék szinte elviselhetetlen volt.

Ekkor ránéztem, és nem érdekelt, hogy látja a fájdalmat a szememben.

– Mit akarsz tőlem, Guy?

– Semmit, Ailée-m, csak az édes társaságodat. Mi másra vágynék?

– Nem tudom. De Clémente talán meg tudná mondani. – Kikottyantottam, nem tehetek róla. Láttam, hogy összerándul, aztán elmosolyodik.

– Clémente? Lássuk csak…

– Tudod te azt, LeMerle. Ő az a lány, aki éjszakánként titokban meglátogat. Tudtam, nem sok idő kell hozzá, hogy kényelmes ágyast találj magadnak.

Nem jött zavarba, vállat vont.

– Könnyed szórakozás, ennyi az egész. Nem is hinnéd, milyen unalmasnak találom a papi életet… és azt tudod, Juliette, hogy ez a lány máris kezd untatni?

Igen, ez ő. Elfojtottam egy kelletlen mosolyt. De ilyen helyen nehéz titkot tartani, és még Isabelle anya sem annyira buta, hogy félresöpörje a bujaság vádját.

– Tudod, hogy rá fognak jönni. Nem bízhatsz benne, hogy Clémente titkot tart. Valaki beszélni fog.

– Te nem – mondta.

Nem vette le rólam a tekintetét, és én kínosan éreztem magam a fürkészéstől. Töltöttem még vizet a dézsába, szemem csípte a lúgos szappan gőze. Töltöttem volna többet is – kellett a keményítő feloldódásához –, de LeMerle kivette a kannát a kezemből, és nagyon finoman a padlóra állította.

– Hagyj békén. – Élesen szóltam, hogy ne remegjen a hangom. – Tudod, a mosás nem készül el magától.

– Akkor fejezze be valaki más. Beszélni akarok veled.

Szembefordultam vele.

– Miről? – kérdeztem. – Mit akarhatsz tőlem, amit még nem kaptál meg?

LeMerle sértettnek látszott.

– Mindig arról kell beszélni, amit *én* akarok?

Fölkacagtam.

– Mindig így volt.

Ez bosszantotta, és én tudtam, hogy bosszankodni fog. Ajka elkeskenyedett, és csillogás költözött a szemébe; aztán felsóhajtott, és a fejét csóválta.

– Jaj, Juliette – mondta. – Miért vagy olyan barátságtalan? Ha tudnád, milyen nehéz volt nekem az elmúlt néhány hónap. Egyes-egyedül, senkiben se bízhattam…

– Meséld ezt Clémente-nak – mondtam mogorván.

– Inkább neked mesélném.

– Mondani akarsz nekem valamit? – A botért nyúltam, hogy a ruhát sulykoljam. – Akkor mondd meg, hol rejtegeted Fleurt.

Halkan elnevette magát.

– Azt már nem, édesem. Sajnálom.

– Meg fogod bánni – mondtam.

– Komolyan gondolom, Juliette. – A mosáshoz levettem a fátylam, és ő ujjaival végigsimított a tarkómon. – Bárcsak bízhatnék benned. Semmit sem szeretnék jobban, mint látni, hogy visszakapod Fleurt. Amint elvégeztem itt a dolgom…

– Mikor?

– Remélem, nemsokára. A zárt helyek nem használnak a lelkemnek.

Még egy kanna forró vizet töltöttem a dézsába, s ettől nagy, csípős gőzfelhő támadt. Aztán újra sulykoltam a ruhát, és azon tűnődtem, mire megy ki a játék.

– Fontos lehet neked – mondtam végül. – Ez a dolog.

– Fontos? – Mosoly bujkált a szája szélén.

– Gondolom, nem csak azért vagy itt, hogy rossz tréfákat űzz néhány apácával.

– Talán igazad van – mondta LeMerle.

Fogtam a facsipeszt, kihalásztam a ruhát a dézsából, és bedobtam a keményítős kádba.

– Tehát? – A csipesszel a kezemben megint felé fordultam. – Miért vagy itt? Miért csinálod ezt?

Néhány lépést tett felém, és nagy meglepődésemre könnyű csókokkal halmozta el forró homlokom.

– A lányod a piacon van – mondta szelíden. – Nem akarod látni?

– Nem csapsz be? – Remegett a kezem, amikor letettem acsipeszt.

– Nem csaplak be, Ailée-m. Ígérem.

Fleur a kikötőnél várt bennünket. Bár vásárnap volt, ma nem látszott nyoma sem a halas kordénak, sem a szürke asszonynak. Ezúttal egy férfi volt Fleurrel, ősz ember, aki lapos sapkájában és durván szőtt kabátjában gazdálkodónak tűnt, meg két fiúgyerek, akik a közelben ültek. Azon tűnődtem, mi történhetett a halászfeleséggel; nála lakott-e Fleur egyáltalán, vagy ez csak csel volt, hogy hamis nyomra vezessenek? Vajon ez az ősz ember őrzi a lányomat? Nem szólt semmit, amikor odaléptem hozzájuk, és a karomba vettem Fleurt. Homályos, kék szeme élettelen volt és közömbös; időnként harapott egy darab medvecukrot, amelynek leve barnára színezte kevés fogát. Ennél többet nem mozgott; lehetett akár süketnéma is.

Ahogy tartottam tőle, LeMerle nem hagyott magunkra a lányommal, hanem elfordított arccal ült a parton néhány méterrel odébb. Fleur kicsit feszengett a jelenlététől, de láttam, hogy már nem olyan sápadt, szürke ruháján tiszta, piros köténnyt visel, lábán pedig facipőt. Keserédes elégedettség volt ez; alig több mint egy hete tűnt el, és máris alkalmazkodni kezdett, az árva külső valami sokkal ijesztőbbé változott rajta. Már ilyen rövid idő alatt is másnak, nagyobbnak látszott; ilyen tempóval egy hónap alatt más gyermekének tűnik majd, egy idegen gyermekének, aki csak futólag emlékeztet a lányomra.

Nem mertem egyenesen rákérdezni, hol lakik. Csak tartottam a karomban, és a hajába fúrtam az arcom. Enyhe szénaillata

volt, amitől arra gondoltam, hogy egy tanyán őrzik, de aztán kenyérszagot is éreztem, úgyhogy lehet akár pékség is. Bátortalanul LeMerle-re pillantottam, aki a dagályt figyelte, és szemlátomást elmerült a gondolataiban.

– Nem mutatsz be az úrnak? – kérdeztem végül, és az ősz ember felé bólintottam.

Az öregember mintha nem hallotta volna. És LeMerle sem.

– Mindenképpen szeretnék köszönetet mondani neki – folytattam. – Már ha ő gondoskodik rólad.

LeMerle az őrhelyén csak a fejét csóválta, körül se nézett.

– Hmmm. Azt hiszem. Ma hazamehetek?

– Ma még nem, szívem. De hamarosan. Megígérem. – A balszerencsét elhárító jelet mutattam.

– Jó. – Fleur is mutatta dundi gyerekujjaival. – Janick megtanított köpni. Akarod látni, hogyan köpök?

– Ma nem, köszönöm. Ki az a Janick?

– Egy fiú. Kedves. Vannak nyulai. Elhoztad Mouche-t?

Megráztam a fejem.

– Nézd azt a szép csónakot, Fleur. Látsz csónakokat onnan, ahol vagy?

Fleur bólintott. LeMerle pedig odapillantott az őrhelyéről.

– *Szeretnél* csónakban ülni, Fleur?

Fleur bőszen rázta a fejét, puha fürtjei repkedtek.

Most már sürgősen élni akartam az esélyemmel.

– Csónakkal jöttél ma ide? Fleur! Vagy a töltésen?

– Hagyd ezt abba, Juliette – mondta LeMerle figyelmeztetően. – Különben gondoskodom róla, hogy ne jöjjön vissza.

Fleur metsző tekintetet vetett rá.

– Én vissza *akarok* menni – mondta. – Vissza akarok menni az apátságba, a cicához meg a tyúkokhoz.

– Visszajössz. – Megöleltem, és egy másodpercig a sírás

határán álltam. – Megígérem, Fleurette, visszajössz.

LeMerle váratlanul kedves volt velem a visszaúton. Mögötte ültem a lovon, és egy darabig a régi idők ismerős hangján beszélt l'Ailée-ről meg a *Ballet des Gueux-ről,* Párizsról, a Palais-Royalról, a *Grand Carnaval*ról, a *Théâtre des Cieux-ről,* a múlt diadalairól és megpróbáltatásairól. Én keveset mondtam, de szemlátomást nem érdekelte. A múlt vidám szellemei kísértek, hangja életre keltette őket. Egyszer-kétszer azon kaptam magam, hogy már-már nevetek, és szokatlan mosoly ült furcsán az ajkamon. Ha Fleur nem lett volna, nyilván nyerítve kacagok. De ez itt akkor is az ellenségem. Olyan, mint a patkányfogó a német mesében, aki megszabadította a várost a patkányoktól, és amikor a város lakói nem fizettek neki, táncolva a pokol torkához vezette a gyerekeiket, majd tilinkójával odacsalta őket, s a föld elnyelte sikolyukat, amikor lezuhantak. Nyilván ilyen táncot vezet most LeMerle, és micsoda vidám dallammal…

15

1610. július 27.

Az apátságban felfordulás fogadott bennünket. Isabelle anya a kapusháznál állt, rosszkedvűnek és türelmetlennek látszott. Incidens történt, mondta.

LeMerle aggódott.

– Miféle incidens?

– Jelenés. – Fájdalmasan nyelt egyet. –Átkozott jelenés! Marguerite nővér a templomban imádkozott. Az e-elődöm lelkéért. M-Marie anya lelkéért!

LeMerle némán figyelte, amíg ő eldadogta a történetet. Rövid, elharapott mondatokban beszélt, sok ismétléssel, mintha tisztázni akarná az ügyet a fejében.

Marguerite, aki még mindig nagy zavarban volt a reggeli események miatt, magányos imára indult a kápolnába. A kripta zárt ajtajához, ment, és letérdelt a kis zsámolyra, amelyet odahelyeztek. Aztán lehunyta a szemét. Néhány pillanattal később fémes hangra riadt. Amikor kinyitotta a szemét, a kripta bejáratában egy Bernát-rendi apácát látott barna öltözékben, vászon mellkendővel, kinek arcát keményített, fehér *quichenotte* rejtette.

Marguerite rémülten felállt, és emelt hangon követelte, hogy a különös apáca fedje fel kilétét. De a lábát elgyengítette a félelem, és a földre rogyott.

– Miért e rémület? – kérdezte LeMerle. – Akármelyik öreg nővér lehetett. Rosamonde nővér talán, vagy Marie-Madeleine nővér. Időnként mindegyikük viseli a *quichenotte*-ot különösen ebben a hőségben.

Isabelle anya ráförmedt.

– Most már senki sem viseli! Senki!

De más is volt. A különös apáca fehér főkötőjének szárnya, a mellkendő, de még a jelenés keze is vörös színben játszott. S ami még rosszabb – itt Isabelle anya hangja suttogássá halkult –, hogy a Bernát-rendi apácák mellkasára varrt kereszt leszakadt, az öltések halványan látszottak a véres gyolcson.

– Marie anya volt – mondta Isabelle határozottan. – Marie anya feltámadt halottaiból.

Közbe kellett szólnom.

– Az nem lehetséges – mondtam kereken. – Tudod, hogy Marguerite milyen. Mindig látomásai vannak. Tavaly azt hitte, démonok szállnak fel a sütőház kéményéből, pedig csak csókafészek volt az eresz alatt. Az emberek nem támadnak fel halottaikból.

Isabelle leintett.

– Jaj, dehogynem. – A halk hang kemény volt. – Bácsikám, a püspök, évekkel ezelőtt egy hasonló esettel foglalkozott Aquitaniában.

– Miféle esettel? – Nem tudtam elűzni hangomból a gúnyt. Ő rám nézett, kétségtelenül eltervezte, hogy később még megbüntet ezért.

– Boszorkánysággal – mondta.

Rábámultam.

– Nem értem – mondtam végül. – Marie anya volt a legkedvesebb, legszelídebb asszony, amíg élt. Hogyan lenne elképzelhető…

– Az Ördög, ha neki úgy tetszik, megnyerő külsőt is ölthet. –

Hangja hideg volt és ellentmondást nem tűrő. – A jelek… a vér átka, az álmok és most ez az átkozott jelenés… Hogyan kételkedhet akárki? Milyen más magyarázat lehet erre?

Ezt le kellett állítanom.

– A színes képzelettel megáldott ember láthat olyan dolgokat, amik nincsenek is – mondtam. – Ha bárki más látta volna ezt a… jelenést…

– De hiszen látták. – Az erőtlen hang diadalmasan csengett. – Mind láttuk. Mindannyian.

Állítása nem volt egészen igaz. Amikor Marguerite sikoltott, talán fél tucat apáca lehetett hallótávolságban, köztük Isabelle anya. Amikor berohantak a kápráztató napsütésből a sötét kápolnába, szemük még nem szokott hozzá a sötétséghez, ezért elég keveset láttak. Egy alak, egy fehér főkötő… A látomás megfordult a közeledtükre, és mintha eltűnt volna a kriptában. Akkorra már több apáca is odaért. Később mindegyik azt állította, hogy ugyanezt a jelenést látta – még a később érkezők is, akik csak a bekövetkező zűrzavarnak lehettek szemtanúi. Még olyan állítólagos tanúkat is találtam, akik egész délután a földeken dolgoztak. De Isabelle anya feszülettel és lámpással felszerelkezve, oldalán Marguerite-tel és Tomasine-nel belépett a kriptába, hogy emberi beavatkozás bizonyítékai után kutasson, miután kinyitotta az ajtót, amelyen halandó át nem juthatott. Kutatásuk hiábavaló volt. Nyomat sem leltek apácakísértetnek. Marie anya sírjánál azonban, amelyen sértetlen volt a pecsét és a friss habarcs, megtalálták ugyanannak az édes vérnek a nyomait, amely az apátság vizét szennyezte, s látszólag abból a kőcellából szivárgott, amelyben Marie anya koporsója nyugodott…

LeMerle aggódónak látszott, és ragaszkodott hozzá, hogy azonnal vizsgálják meg az incidens helyszínét. Én visszatértem a munkámhoz. Isabelle anya szemlátomást bosszankodott, hogy

elkísértem LeMerle-t Barbâtre-ba – bár kelletlenül elfogadta LeMerle-nek azt az érvét, hogy élelmet és orvosságot kellett vinnem egy ottani szegény családnak –, és a konyhába küldött, ahol zöldséget hámoztam a vacsorához. Bőséges időm jutott rá, hogy átgondoljam, ami történt.

Túl sok volt a véletlen egybeesés. A múlt héten, amikor Barbâtre-ba mentem, Perette eltűnt három napra. Ezen a héten Marguerite-nek látomásai támadtak, és megint csak a távollétemben. Mindkét alkalommal LeMerle-lel voltam. Vajon szántszándékkal tervezte így, hogy ne legyek útban? Bizonyosan megpróbáltam volna közbelépni mindkét esetben, ha itt vagyok. De mi lehet a célja ezekkel a dolgokkal? Játék, mondta, amikor átadta a tablettákat a kút vizének megfestéséhez. És egy főkötős apáca hamis jelenése ugyanígy lehet játék. Magam előtt látom Clémente-ot, ahogy elvállalja a szerepet. De mi célja lehet a rossz tréfák e kegyetlen sorozatának? LeMerle nyilván azt akarja a legkevésbé, hogy felhívja az apátságra vagy önmagára a figyelmet. De ő ravasz, csalafinta játékos. Ha így tervezte, nyilván van oka rá. De hogy mi az, föl nem foghatom. Bárcsak megtudhatnám valahogy, ki játszotta a kísértetet, és hogyan sikerült látszólag köddé válnia… Az a szenvedélyes érdeklődés azonban, amelyet ez a csíny kiváltott, nyilván elég ahhoz, hogy megzabolázza a legszószátyárabb nyelveket is. Ezt is eltervezte vajon? És hány csip-csup kedvezményt ígért még a későbbiekre? És ki lehet még a segédje? Alfonsine? Clémente? Antoine? Én magam?

16

1610. július 29.

Széthúzás üti fel a fejét körünkben, az apácarend darabokra tört, ahogy védőszentünk szobra. Clémente zárkózottnak látszik, semmittevésének büntetéseként latrinaárkot kell ásnia egy hétig. Azon tűnődőm, vajon munkájának bűze miatt viszolyog-e tőle LeMerle, vagy ez a kegyetlen hóbort csupán természetéhez tartozik. A feketerigó megtizedelheti a gyümölcsöt a fán, csipegethet innen-onnan találomra, dézsmálhat kedvére. Vajon Clémente szerelmes belé? Álmodozó szétszórtsága, a tekintete, amikor LeMerle nem vesz tudomást róla, arra utal, hogy igen. Mekkora bolond. Germaine társaságát már nem viseli el, bár Germaine önként segít neki a latrinánál elkeseredett igyekezetében, hogy közelebb legyen hozzá.

Ma reggel első dolgom volt, hogy végre beszéljek Perette-tel, de ő izgágán és szétszórtan viselkedett, s nem tudtam megértetni magam vele. Talán dühös; Perette-nél ezt mindig nehéz megállapítani. Szeretnék LeMerle-ről, Fleurről és a szennyezett kútról beszélni vele, de Fleur akkor van biztonságban, ha hallgatok. Hinnem kell ebben, különben megzavarodom. Úgyhogy becsapom a barátnőmet, és megpróbálok nem gondolni rá, hogy megvet. Hiányzik, de Fleur sokkal jobban. Talán csak egy embernek van hely az én kemény szívemben.

Rosamonde már nincs köztünk. Tegnapelőtt beköltöztették a

betegszobába, ahol a betegeket és a haldoklókat tartjuk. Virginie nővér, a fiatal novícia, akit megbíztak a gondozásával, végre fogadalmat tett, és átvette az ápolónői feladatokat. Egyszerű lány, ahogy a latinóráinkról emlékszem rá, kevés jókedvvel és még kevesebb képzelettel, szögletes vonásai már most kezdenek emlékeztetni arra a durva és hálátlan külsőre, amely oly sok szigeti nőt jellemez. Isabelle anya, gondolom, szólt neki rólam. Érzem éles tekintetéből és kitérő válaszaiból. Alig töltötte be a tizenhetet. Rosamonde egy másik világ az ő szemében. Fiatalsága az új apátnő mellé állítja, akit szolgaian utánoz.

Tegnap a betegszoba kertjének fala mögül láttam Rosamonde-ot. Kis padon ült, magába gubózott, mintha ezzel valahogy kisebb célpontot nyújtana a világ kegyetlenségeinek, és zavartabbnak látszott, mint valaha. Rám nézett, de nem ismert meg. A napirendjétől, az őt a világhoz kötő vékony fonaltól megfosztva céltalan szorongásban sodródik, egyetlen kapcsolata velünk az a nővér, aki az ételt adja neki, s akit a nyájas képű, mosolytalan gyermek őrzőjéül jelölt ki.

Annyira földühödtem a szánalmas látványtól, hogy a reggeli bibliaolvasásnál előálltam Rosamonde ügyével. LeMerle általában nincs jelen ilyenkor, és reméltem, hogy ki tudom vonni az apátnőt a befolyása alól.

– Rosamonde nővér nem beteg, *ma mère* – magyaráztam alázatos hangon. – Nem szép dolog távol tartani attól a kevés örömtől is, amit még élvezni tud. A munkájától, a barátnőitől…

Az apátnő tizenkét évének távoli kontinenséről nézett rám.

– Rosamonde nővér hetvenkét éves – mondta. Nyilvánvaló, hogy ez egy örökkévalóságnak tűnhetett neki. – Azt se tudja, milyen nap van. Senkit nem ismer meg. – Ajaj, gondoltam. És ez még semmi. Az öregasszony nem ismerte meg őt. – És gyenge – folytatta Isabelle. – Még a legegyszerűbb feladatokat se tudja elvégezni. Biztosan szebb dolog pihenni hagyni, mint

dolgoztatni ilyen állapotban. Auguste nővér – kérdezte ravaszul megcsillanó szemmel –, ugye, te nem irigyled tőle a jól megérdemelt pihenést?

– Én nem irigylek tőle semmit – mondtam sértetten. – De bezárva a betegszobába csak azért, mert öreg, és néha szürcsöli az ételt...

Túl sokat mondtam. Az apátnő fölszegte állát.

– Bezárva? – visszhangozta. – Azt akarod mondani, hogy a mi szegény Rosamonde nővérünk fogoly?

– Természetesen nem.

– Akkor hát... – Elhallgatott egy pillanatra. – Aki meg akarja látogatni gyengélkedő nővérünket, természetesen megteheti, feltéve, ha Virginie nővér elég erősnek találja ahhoz, hogy látogatókat fogadjon. Távolléte az étkezőasztalunktól pusztán azt jelenti, hogy táplálóbb és rendszeresebb étrendet kap, mint mi, többiek, korának és állapotának megfelelőbb időpontokban. – Ravaszul rám pillantott. – Auguste nővér, ugye, nem tagadnád meg öreg barátnőnktől a kevéske kiváltságát? Ha te leszel ilyen korú, biztosan te is örülsz majd ezeknek.

Ügyes a kis csibész. LeMerle jól megtanította. Akármit mondanék most már, az irigységnek tűnne. Megadva magam elmosolyodtam, bár a szívem háborgott.

– Mindannyian örülni fogunk, *ma mère* – mondtam, es örömmel láttam, hogy megfeszül az ajka.

Nos, ez véget vetett szabadítási kísérletemnek. Majdnem átléptem a vonalat; Isabelle anya görbén nézett rám az egész bibliaolvasás alatt, és alig menekültem meg egy újabb büntetéstől. Inkább elfogadtam a sütőházi munkát – a forró, piszkos, nemszeretem feladatot ebben a tikkasztó időben –, és ő elégedettnek látszott. Egyelőre legalábbis.

A sütőház kerek, zömök épület a kolostor távolabbi végében.

Ablakai üvegtelen rések, a legtöbb fény a terem közepén álló hatalmas kemencéből ered. Agyagkemencékben sütünk, ahogy a bencések sütöttek, lapos köveken, amelyeket vörösre hevít az alatta égő tűzifa. A kemencék füstje olyan széles kéményen távozik, hogy látni lehet az eget a végén, és amikor esik, a cseppek beleesnek a boltozatos kemencékbe, és sisteregve gőzzé válnak. Amikor odaértem, két fiatal novícia gyúrta éppen a tésztát, az egyik a zsizsiket szedte ki a kőbödönben tárolt lisztből, a másik élesztőt kevert egy tálban, hogy elkészítsék a keveréket. A kemencék felfűtve álltak, és a hőség olyan volt, akár egy vibráló fal. A fal mögött Antoine nővér állt, ruhája ujját felgyűrte vaskos, vörös alkarján, haját pedig a fejére tekert ronggyal fogta össze.

– *Ma sœur*. – Antoine most valahogy másképp festett, rendszerint kedves, üres tekintetébe valami keménység és céltudatosság költözött. Szinte veszedelmesnek látszott a vörös fényben, széles vállának izmai hullámzottak a zsírpárnák alatt, ahogy a tésztát dagasztotta.

Munkához láttam, gyúrtam a kenyeret a hatalmas teknőkben, és a vekniket a kemence polcaira tettem sülni. Ez bonyolult ügy; a köveknek tökéletesen egyformán kell melegedniük, mert a túl nagy hő megégeti a tésztát, miközben a belseje nyers marad, a túl alacsony hőmérsékleten pedig lapos, szomorú és kőkemény cipók sülnek. Egy darabig csendben dolgoztunk. A kemencében ropogott és nyikorgott a fa; valaki friss, még nedves fával rakta meg, ezért a füst csípős és büdös volt. Kétszer égettem meg a kezem a felhevült köveken, és suttogva káromkodtam. Antoine úgy tett, mintha nem venné észre, de biztos vagyok benne, hogy mosolygott.

Végeztünk az első sütet kenyérrel, és hozzáláttunk a másodiknak. Egy apátságnak naponta legalább hat sütet kenyér kell, amely egyenként huszonöt fehér vagy harminc fekete

kenyeret jelent. Meg a kétszersült télire, amikor kevesebb a tüzelő, valamint sütemény a különleges alkalmakra. A cipók illata a szememet csípő füst ellenére is kellemes volt, és korgott a gyomrom. Ráébredtem, hogy Fleur eltűnése óta alig ettem. Veríték csorgott a fejemen, és átáztatta a rongyot, amellyel a hajamat fogtam össze. Arcom úszott az izzadságban. Látásom egy pillanatra megkettőződött; kinyújtottam a kezem, hogy megtámaszkodjam, és hozzáértem a forró tepsihez. A fém már hűlt, de még forró volt annyira, hogy megégesse az ujjaim közti érzékeny bőrt, és a fájdalomtól élesen felkiáltottam. Antoine megint rám nézett. Ezúttal kétség sem férhetett hozzá: mosolygott.

– Először nehéz. – Olyan halkan mondta, hogy csak én halljam, más ne. A fiatal novíciák a nyitott ajtónál ültek, túl messze ahhoz, hogy megértsék szavait. – De majd hozzászoksz. – Szája nagyon piros volt, túl dús egy apácának, és szemében tükröződött a tűz. – Mindenhez hozzá lehet szokni.

Megégett kezemet ráztam, hogy lehűtsem, és nem szóltam.

– Kár lenne, ha valaki megtudná – folytatta Antoine. – Valószínűleg örökre itt ragadnál. Mint én.

– Miről beszélsz?

Antoine elvigyorodott, és én azon tűnődtem, hogyan gondolhattam róla valaha is, hogy ostoba. Gonosz értelem csillogott apró szemében, és ebben a pillanatban szinte féltem tőle.

– Hogy titokban látogatod Fleurt. Vagy azt hitted, nem vettem észre? – Most már keserűség is költözött a hangjába. – Mindenki azt hiszi, hogy Antoine nővér semmit sem vesz észre. A dagadt Antoine nővér nem gondol semmi másra, csak a hasára. Én is szültem gyereket, de nem tarthattam meg – mondta. – Miért tarthatnád meg te a tiédet? Miért lennél te más, mint mi? – Lehalkította a hangját, s a kemence apró, piros fénye

még mindig ott táncolt a szemében. – Ha Isabelle anya megtudja, akkor vége, akármit mondjon is Saint-Amand atya. Sose látod többé Fleurt.

Ránéztem. Mintha több ezer mérföldre lett volna attól a múlt havi kövér, puha nőtől, aki sírva fakadt, amikor belecsíptem a karjába. Mintha beleköltözött volna valamennyi a szent fekete kövéből.

– Ne áruld el, Antoine – suttogtam. – Adok neked…

– Melaszt? Cukorkát? – Élesen csendült a hangja, és a fiatal novíciák kíváncsian felénk pillantottak, hogy lássák, mi történik. Antoine rájuk ripakodott, mire ők azonnal lehajtották a fejüket. – Adósom vagy, Auguste – mondta halkan. – Ne felejtsd el. Tartozol nekem egy szívességgel.

Azzal megfordult, és megnézte a cipóit, mintha semmi sem történt volna köztünk, és azon a hosszú reggelen már nem láttam mást belőle, csak hátának közönyös ívét.

Talán meg kellett volna nyugodnom. Világos volt, hogy Antoine-nak nem áll szándékában felfedni titkomat. De riadalmat keltett bennem, hogy nem hagyja magát megvásárolni; és a kifejezés, amelyet használt – *tartozol nekem egy szívességgel* – még inkább: ez a Feketerigó szokásos fordulata.

Ma este kompléta után a kúthoz mentem egy kanna mosdóvízért. A nap már lenyugodott, és a sötétlila égen vörös csíkok húzódtak. Az udvar néptelen volt, mivel a legtöbb apáca már visszavonult a meleg hálóterembe, hogy lefeküdjék, és én meleg, sárga fényeket láttam a kolostor védtelen ablakaiban. A kút még mindig nem készült el, kőperem kellett még durva agyagtálára, köré pedig védőgyűrű. Ma szinte láthatatlan volt a sötétben, csak egy kezdetleges fakerítést emeltek hevenyészve a lyuk köré, nehogy valaki véletlenül beleessék. A vödörrel, kötéllel és csigával felszerelt keresztrúd úgy festett, mintha

vékony alak állna a bíbor földön. Tizenkét lépés. Hat. Négy. A vékony alak hirtelen elmozdult a kút falától. Apró, sápadt arcot pillantottam meg, amelyet az ég lilára festett, a szem pedig elkerekedett a csodálkozástól és – megesküdnék rá – a bűntudattól.

– Mit keresel itt? – A hangban gyanakvás bujkált. – A többiekkel kéne lenned. Miért követsz?

Valami volta kezében, mintha nedves rongyokból álló köteg lett volna. Ráesett a pillantásom, mire ő megpróbálta elrejteni a köteget a szoknyája ráncai közt. A sötétségben mintha pecséteket láttam volna az anyagon, sötét foltokat, amelyek a gyenge világításban feketének látszottak. Fölemeltem a kannát.

– Szükségem van egy kis vízre, *ma mère.* – Kifejezéstelen hangot használtam. – Nem láttalak. – Most már észrevettem a vizesvödröt a lábánál, s ami kilöttyent belőle, pocsolyában állt az udvar letaposott földjén. Mintha a vödörben is rongyok lettek volna. Isabelle követte a pillantásomat, és megragadta a rongyokat. A szoknyájához csapódtak, de ő még csak mégsem próbálta kicsavarni őket.

– Akkor vidd a vized – mondta kurtán, és ügyetlenül odébb rúgta a vödröt. Az felborult, és sötét foltot festett a még sötétebb földre.

Tettem volna, amit mond, de éreztem a belőle áradó feszültséget. Szeme hatalmas volt, furcsán ragyogott, és egy kóbor fénypászmában láttam, hogy arcán nedvesség csillog. Szagot is éreztem, kellemes, édeskés illatot, amelyet felismertem.

Vér volt.

– Valami baj van?

Egy másodpercre rám bámult, arca merev volt az erőfeszítéstől, hogy megőrizze méltóságát. Mellkasa összerándult. Szoknyája eleje sötét volt a csöpögő rongyok

vizétől.

Aztán zokogni kezdett, az összezavarodott gyerekek szánalmas könnyeit ontotta, s oly keservesen és oly sokáig sírt, hogy már azzal sem törődött, ha meghallják. Egy pillanatra elfelejtettem, kivel beszélek. Ez itt már nem Isabelle anya volt, aki korábban az Arnault-házban élt, most pedig Sainte Marie la Mère apátnőjének címét viselte. Amikor előreléptem, belém kapaszkodott, és egy másodpercre úgy tűnt, Fleurt is tarthatnám így a karomban, vagy Perette-et, amint kétségbeesik valamely igazi vagy képzelt bánat miatt, amelyet csak a gyerekek bírnak ki. Megsimogattam a haját.

– Jól van, kislány. Semmi baj. Ne félj.

Ruhám mellrészébe beszélt, de szavai fojtottak voltak. Éreztem, hogy a kezében szorosan tartott rongyokból víz csurog le a hátamon.

– Mi történt? Mi a baj? – A láz szúrós mocsárszaga áradt a lányból, mint a lápból eső után. Homloka olyan forró volt, hogy azon tűnődtem, nem beteg-e. Megkérdeztem tőle.

– Görcsök – mondta Isabelle erőlködve. – Hasgörcsök. És vér. *Vér!*

Az elmúlt néhány napban annyi szó esett már vérről, hogy egy pillanatig nem értettem. Aztán megvilágosodott előttem. A szavai – *a vér átka –,* a pecsétes rongyok, amelyeket megpróbált eldugni. A görcsök. Hát persze. Magamhoz húztam.

– Meg fogok halni? – Az erőtlen hang remegett. – Pokolra jutok?

Senki sem avatta be. Nekem szerencsém volt; az én anyámba nem szorult hamis tapintat. A vér se nem bűnös, se nem tisztátalan, mondta. Isten ajándéka. Janette még többet is mondott, amikor megtanított, hogyan hajtogassam és kössem a helyére a rongyot; *bölcs* vér ez, suttogta titokzatosan. Varázslatos vér. Gyors kézzel keverte a kártyákat, a tarokk új

játékát, amelyet Giordano hozott Itáliából. Szemét hályog borította, mégis neki volt a legáthatóbb tekintete azok közül, akiket ismertem. Látod ezt a kártyát? A Hold. Giordano azt mondja, a dagály a hold ciklusát követi, föl és le. És a nő dagálya is, száraz, amikor fogy a hold, és árad, amikor növekszik. A fájdalom elmúlik. Az ajándék elfogadásakor talán szenvedni kell egy kicsit, nagyon kicsit. De ez az a varázskő, amelyről a *Philosophe* beszél. Az élet forrása.

Persze ebből semmit sem mondhattam el Isabelle-nek. De tőlem telhetően magyaráztam neki, amíg zokogása csillapodott, és ernyedt teste megmerevedett az enyém mellett, majd végül elhúzódott tőlem.

– Anyádnak el kellett volna mondania – mondtam türelmesen. – Persze hogy így sokkolóan hat rád. De ez történik minden lánnyal, amikor nő lesz belőle. Nem szégyen.

Máris megkeményedve rám nézett. Arcát undor és düh torzította el.

– Nincs benne semmi rossz. – A gyermek kedvéért meg kellett értetnem vele. – Ez nem az Ördög, tudod. – Megpróbáltam rámosolyogni, de tekintete vádló volt, sötött belőle a gyűlölet. – Havonta csak egyszer van, néhány napig, így kell összehajtani a rongyot… – Ruhám egyik szárnyán mutattam meg, de Isabelle alig figyelt oda.

– Hazudsz! – Ellépett mellőlem, és olyan hevesen rúgta félre a vizeskannát, hogy átrepült a kerítésen, be a kútba. – *Hazudsz!*

Megpróbáltam tiltakozni, de Isabelle vadul ütött az öklével.

– Nem igaz! Nem! Nem!

Ekkor már tudtam, hogy megbocsáthatatlan bűnt követtem el. Úgy láttam, hogy védtelen. Megszántam. S ami még rosszabb, most tudtam egy titkot, amelyet elég szégyenteljesnek tart ahhoz, hogy beszennyeződött rongyait este, magányosan mossa ki…

Mindezt kiolvastam a tekintetéből, amikor még egyszer szembefordult velem.

– Hazudsz! Te mocskos boszorkány! Te vagy az! Te vagy az Ördög szajhája, és én be tudom bizonyítani!

Megpróbáltam lecsillapítani.

– Nem hallgatok rád! – Még ekkor is szántam: a fiatalsága, a törékenysége, a rettenetes magánya miatt… – *Nem* hallgatlak! Mindig gyűlöltél! Látom, milyen pimaszul figyelsz! Méricskélsz! – Mérgesen fölzokogott. – Hát nem csapsz be! Tudom, mit akarsz tenni, és nem hagyom… *nem* én!

Azzal otthagyott.

Harmadik rész

Isabelle

……

1

1610. augusztus 1.

Három nap telt el szakadatlan rémálomban. A kútnál lezajlott incidens óta Isabelle anya ritkán szól hozzám, és semmi utalást nem tesz arra, ami kettőnk között történt, de érzem gyanakvását és ellenszenvét. A szavakat, amelyeket akkor vágott hozzám, a vádaskodásokat és fenyegetéseket nem ismételte meg, sem négyszemközt, sem másképp. Inkább valami elnézésfélével kezel, ami korábban nem volt jellemző a viselkedésére.

De úgy tűnik, nincs jól: arcát dühös kis foltok tarkítják, szemhéja lilás és súlyos. LeMerle kétszer is meghívott a kapusházba. Kegyekre célozgat, amelyeket elnyerhetnék, de rettegek attól, hogy ezúttal mit kér érte, miben kell bűnrészességet vállalnom. Marguerite látomása azóta már több helyen felbukkant az apátságban, s valahányszor megjelenik, a róla szóló elbeszélés egyre több részlettel bővül; olyannyira, hogy a szellemapáca most már förtelmes arcvonásait, vörös szemét mutogatja, és a népszerű rémhistóriák minden kellékét felvonultatja.

Nem meglepő, hogy Alfonsine is látta, méghozzá sokkal közelebbről, mint a többiek, én pedig azon tűnődöm, vajon a szellemapáca mennyiben lehet kölcsönös rivalizálásuk szüleménye. Alfonsine, akin a napok múlásával egyre jobban kiütközik a sápadtság és az eksztázis, akár meg is esküszik rá,

hogy a baljós apácafőkötő alatt felismerte Marie anya kedves arcát, amelyet most gyűlölet és démoni vigyor torzít el. Nem kell hozzá sok idő, hogy Marguerite találjon valami még rémisztőbbet, amellyel learathatja Alfonsine babérjait; közben a szabad idejét sikálással és imával tölti, míg a riválisa böjtöl és imádkozik – és egyre gyakrabban köhög.

Mi lesz velünk? Másról sem beszélünk, mint vérről és jelenésekről. Megszűnt köztünk a normális emberi viszony. A vezeklés olyan méretet öltött, amilyenről eddig még csak nem is álmodtunk; Marie-Madeleine nővér két éjszakát virrasztott át a kápolnában, mert kételkedni mert valamelyik novícia meséjében. Étrendünk már kizárólag fekete kenyérből és levesből áll, mivel Isabelle anya kijelentette, hogy a bőségesebb táplálék felkelti az alantasabb vágyakat. Olyan vadul cseng a hangja, hogy a pajzán viccek, amelyekkel Marie anya idejében egy ilyen kinyilatkoztatást fogadtunk volna, a torkunkon akadnak.

Pletykákon és elsuttogott botrányokon élünk. Clémente-ról kiderült a bibliaolvasáson, hogy buzgó besúgó. Kevés dolog kerülheti el ártatlan, tágra nyitott szeme rosszindulatát. Ha Antoine nővér felfalja a kenyerét az asztali áldás előtt, Clémente észreveszi. Ha Tomasine becsukja a szemét vigília alatt, ha Piété bosszúságot mutat, mert megzavarták imádság közben, rájuk olvassa. Ha Germaine becsmérlően beszél a jelenésekről… – Ez utóbbi különösen súlyos. Clémente a bizalmasan kiejtett szavakat nagy öneléégültséggel ismétli el a nyilvánosság előtt. Isabelle anya megdicséri őt kötelességtudásáért. LeMerle úgy tesz, mintha mit sem venne észre.

Germaine hideg közömbösséggel fogadja büntetését. Most kőkeménynek tűnik, elcsúfított arca nyers és erőteljes, mint Marie-de-la-mer szobráé, a szenté, aki sohasem létezett. És

mégis, a metsző nyugati szél csapkodta apátságunkban könnyű a Tenger Istennőjében, a kivájt szemű, éberen figyelő, veszélyes istennőben hinni. Legalábbis könnyebb, mint Isten anyjában, a Szűzben, aki máig azt állítja, hogy mindnyájunk anyja.

Három nappal ezelőtt – veszteségünket pótlandó – a Szűzanya kecses márványszobra érkezett a szárazföldről szekéren. Ajándék kedvenc nagybátyjától, mondta Isabelle anya, akiért majd negyven misét mondunk hálából a nagylelkűségéért. Tiszta fehér ez az új Marie, sima és unalmas, mint a hámozott krumpli. A kápolna ajtajában ül, ahol a régi Marie helye is volt, ajka enyhe, semmitmondó mosolyra görbül, kinyújtott kezét ernyedt mozdulattal áldásra emeli.

A megérkezése utáni reggelen az új Marie-t elcsúfítva találták, arcára obszcén szavakat firkáltak fekete zsírceruzával. Germaine – aki a gaztett éjszakáján éppen bűnbánatot tartott a kápolnában – azt állította, hogy semmit sem látott a virrasztás alatt, de a szája e szavaknál mosolyra húzódott. Talán egy titokzatos, lepelbe burkolt apáca tette, mondta arcátlanul, vagy egy majom a Távol-Keletről, esetleg a megtestesült Szentlélek. Aztán elkezdett nevetni, először csak halkan. Zavartan és aggódva figyeltük. Orcáját vörös foltok színezték. Egy pillanatra odafordult Clémente-hoz, sebhelyes arca könyörgést tükrözött. Aztán mereven hátrazuhant, egyenesen a kőpadlóra, keze a levegőt markolászta.

Germaine-t ezután bevitték a betegszobára. *Cameras de sangre* – ettől szenved, jelentette ki Virginie nővér, és lármás magabiztossággal beszélt a lehetséges felgyógyulásról, ám négyszemközt a fejét ingatta, és azt suttogta, hogy a beteg valószínűleg nem éri meg a hónap végét. Rosamonde nővérért is aggódunk. Az elmúlt héten drámaian romlott az állapota; most már egész nap a betegszobán van, alig mozdul, és nem hajlandó enni. Persze nagyon öreg – majdnem olyan öreg, mint szegény

Marie anya –, de mielőtt a szentet elvitték, vidám teremtés volt, ha lélekben nem is, testben egészséges, és irigylésre méltó együgyűséggel élvezett minden apró örömöt, amely osztályrészéül jutott.

Furcsán felelősnek érzem magamat miatta, és szívesen megpróbálnék közbelépni az érdekében, de tudom, hogy semmit sem érnék el. A dolgok jelenlegi állása mellett Isabelle anya sokkal inkább együtt érez majd Rosamonde-dal, ha én látszólag nem veszek tudomást az állapotáról.

Persze ez is LeMerle csapdájának része. Minden egyes itt töltött nappal mélyebb lesz a gödör, amelybe beleástam magamat. LeMerle ezt tudja, és semmi kétség, ezt akarta. Megveti a nővérek iránt érzett lojalitásomat, de érzi, addig nem fogom elhagyni őket, amíg Fleur biztonságban van, ők pedig nem. Saját magam börtönőrévé váltam, és bár minden ösztönöm egyre sürgetőbben késztet menekülésre, félek, mi történhet, ha nem őrködöm éberen. Minden éjjel kártyát vetek, de a lapok nem mutatnak mást, mint amit már úgyis tudok: a Tornyot, amely lángokban áll, s a nő kitárt karral zuhan le a tetejéről; a csuklyás Remetét; a kardok kegyetlen hatosát. A szerencsétlenség úgy lebeg a fejünk felett, mint a lezuhanni készülő szikla, és semmit sem tehetek, hogy megakadályozzam a zuhanását.

2

1610. augusztus 1.

Végre itt a válasz a levelemre. Monseigneur, úgy látszik, nem sieti el a dolgokat, és nem látja okát, hogy köszönetet mondjon mindazért, amit teszek. Vegyem megtiszteltetésnek a lehetőséget, hogy a nemes Arnault-háznak áldozhatom az életemet. A nagylelkű ajándék, a márványszobor, amely a levél kíséretében érkezett, mégiscsak mutatja kimondatlan elismerését. Monseigneurt óriási megelégedéssel tölti el, amit unokahúga reformjairól hall. Hát el is töltheti – csinos kis képet festettem a fiatal apátnőről, ártatlansága és földöntúli szépsége sugárzásáról; az apácákról, akik imádattal veszik körül; a madarakról, amelyek csapatostul jönnek, hogy hallgassák szavait. Célozgattam csodákra, rózsasziromesőre; váratlan gyógyulásokra. Augustine nővér örülni fog, ha meghallja, hogy halálos betegségben szenvedett, ám visszanyerte egészségét. Rosamonde nővér is újra használja elsorvadt karját. Nem szabad túl elhamarkodottan csodás gyógyulásokról beszélni, de mindig meg kell őriznünk a reményt, és ha Isten is úgy akarja…

Bedobtam a csalétket. Nincs sok kétségem afelől, hogy be is kapja. Augusztus tizenötödikét javasoltam megfelelő dátumnak. Mivel ez a Szent Szűz ünnepnapja, rendjén valónak látszik, hogy ekkor ünnepeljük az apátság visszahódítását.

Közben éjjel-nappal dolgoznom kell, hogy minden időben

elkészüljön. Szerencsére vannak segítőim: az erős, lassú, és igénytelen Antoine; Alfonsine, a látnokom és rémhírterjesztőm; Marguerite, a katalizátorom. Ki ne felejtsem Piétét, aki a megbízásaimat teljesíti, a kis Anne nővért, Clémente-ot…

Nos, lehet, hogy *vele* elszámítottam magamat. Gyámoltalan külseje ellenére messze ő a legkövetelőzőbb a tanítványaim közül, és nehezen tudom megemészteni a hangulatváltozásait. Egyik nap dorombol, mint a macska, másnap szinte perverz módon hideg, látszólag örömét leli abban, hogy erőszakos cselekedetekre ragadtat, hogy aztán átadja magát a szerelem és megbánás végletes kitöréseinek. Úgy vélem, azt várja tőlem, hogy ezt vonzónak találjam. Sokan annak találnák, ez biztos. De már nem vagyok tizenhét éves, hogy lépre menjek egy csinos arcocskától vagy valami kislányos vihogástól. Mellesleg alig van időm, amit rá pazarolhatnék. Óráim legalább olyan hosszúak és kimerítők lettek, mint az apácák napjai. Éjszakáimat különböző titkos üzelmek osztják meg; napjaimat kitölti az áldásosztás, az ördögűzés, a nyilvános gyónások és a mindennapi istenkáromlások megrendezése.

Az Istentelen Apáca első megjelenését követően számos további eset történt, amelyek lehetnek démoni vagy nem démoni természetűek; keresztek tűntek el az apácák ruhájáról az éj leple alatt; obszcén feliratok jelentek meg a kápolna szobrain; vörös festék színezte a szenteltvíztartót és az oltár előtti köveket. Colombin atya azonban rendíthetetlen marad ezekkel az újabb gyalázatos esetekkel szemben, és mindennap órákat tölt imádsággal; egy kis alkalmi szunyókálás megment a halálos fáradtságtól, és Antoine nővér gondoskodik róla, hogy éhen ne haljak.

És te, Juliette-em? Milyen messze és mennyi ideig fogsz követni? A barbâtre-i piac beteljesítette célját. Ha nem akarunk gyanút kelteni, nem tehetünk újabb látogatást oda. Isabelle

valami féltékenységhez hasonló érzéssel figyel, és a kötelességtudástól felfokozott ébersége, akár az iránytű, szüntelenül felém mutat. Saint-Amand atya minden világi bölcsessége ellenére ártatlan, aki könnyen a női fortélyok csapdájába esik. Ő, aki saját nemével szemben sokkal keményebb, mint bármely férfi, ezt alapvető gyengeségként fogja fel, és úgy értékeli, mint az emberi természet bizonyítékát. Ha megtudná, hogy viszonyom van Clémente-tal, a pártomat fogná, azt feltételezvén, hogy a lány vitt kísértésbe. De a szemét Juliette-en tartja. Ösztönei súgják, hol rejtőzik az ellenség. Az én Szárnyas Asszonyom a sütőházban dolgozik – azt mondják, igen kemény munka, de mégiscsak könnyebb, mint a kutat ásni. Nem próbál a közelembe kerülni, bár biztosan nagyon szeretne híreket hallani a lányáról, de őrzi a közönyös, majdnem ostoba engedelmesség látszatát, amely annyira nem illik a róla alkotott képemhez. Csak egyszer hibázott és hívta fel magára a figyelmet: amikor az öreg apácát bevitték a betegszobára. Igen, hallottam erről. Ostoba botlás, és ugyan miért? Miféle lojalitással viseltethetnek a hozzá hasonlók az efféle emberek iránt? Mindig is túl lágy volt a szíve. Csak velem tesz kivételt.

Ma reggel két terhes órát töltöttem el Isabelle-lel gyónás és imádkozás közepette. Hálószobája mellett van egy kis dolgozószoba oltárral, gyertyákkal, az arcképével, amelyet Toussaint Dubreuil festett róla, és a Szent Szűz ezüstszobrocskájával, amelyet a sekrestye kincstárából hozott el. Voltak idők, amikor megkívántam volna azt a szobrocskát és a kincseket is, de a tolvajlások ideje már rég a múlté. Ehelyett súlyos, együtt érző arckifejezéssel hallgattam egy elkényeztetett kislány lamentálását, miközben a lelkem mélyén jót vigyorogtam.

Isabelle anyát gondok gyötrik. Ezt neveltetésének öntudatlan gőgjével közli velem, egy felnőtt büszkeségével, amely a

gyermek félelmeit leplezi. Mert bizony fél, mondja nekem. Félti a lelkét; félti az üdvözülését. Vannak álmai, ugye, megértem? Éjszakánként csak három-négy órát alszik – a tenger sohasem csendesedik le? –, és ha meglepi az álom, olyan lidércnyomások szövik át, amilyeneket korábban sohasem ismert.

– És miről álmodsz? – húztam össze a szemem, hogy elrejtsem kikívánkozó mosolyomat. Lehet, hogy még csak gyermek, de az érzékei résen vannak, az ösztönei hátborzongatók. Egy másik életben remek kártyást faraghattam volna belőle.

– Vérről. – A hangja halk. – Azt álmodtam, hogy vér ömlött a kripta köveiből, és befolyt a kápolnába. Aztán a bejáratnál álló fekete szoborról álmodtam, és vér bugyogott fel alóla. Aztán Auguste nővérről álmodtam – mondtam, hogy tévedhetetlenek az ösztönei – és a kútról. Azt álmodtam, hogy vér tör fel a kútból, amelyet Auguste nővér ás, és *teljesen elborít.*

Nagyszerű. Soha nem hittem volna, hogy kis tanítványomnak ekkora képzelőereje van. Észreveszem, hogy arcát a szája körül és az állán kis foltok éktelenítik, ami a betegség jele.

– Nem szabad ennyire túlhajszolnod magad, *ma fille* – mondtam gyengéden. – Ha önostorozása fizikai összeomláshoz vezet, egyáltalán nem tudjuk majd befejezni a munkánkat.

– Az álmok nem hazudnak – motyogta komoran. – Talán nem mocskolták be a kút vizét? És az oltáriszentséget?

Komoran bólintottam. Nehéz észben tartani, hogy tizenkét éves; elkínzott kis arcával és kivörösödött szemével ősöregnek, elcsigázottnak tűnik.

– Alfonsine nővér látott valamit a kriptában. – Ismét az a félig mogorva, félig parancsoló motyogás.

– Árnyékokat – mondtam neki élesen, hogy szítsam a lángot.

– Nem! – Válla önkéntelenül meggörnyedt; elfintorodva a hasához kapott.

– Mi történt? – Kezem megpihent a tarkóján, és ő elhúzódott.

– Semmi. *Semmi!* – ismételte meg, mintha ellentmondtam volna neki. – Görcs – mondja. Fájdalom, amely az utóbbi néhány napban gyötri. Majd elmúlik. Úgy tűnt, hogy többet is akar mondani, az aszott maszk egy pillanatra lehullott, és felfedte a gyermeket, aki lehetett volna. Aztán összeszedte magát, és egy percre világosan láttam benne a nagybátyját. Kellemes hasonlóság: arra emlékeztet, hogy nem egy átlagos gyermekkel van dolgom, hanem egy gonosz és degenerált pereputty képviselőjével.

– Most hagyj magamra – mondta gőgösen. – Egyedül kívánok imádkozni.

Elrejtve mosolyomat, bólintottam. Csak mondd az imáidat, kicsi nővér. Az Arnault-háznak előbb lesz rájuk szüksége, mint gondolnád.

3

1610. augusztus 3.

Éjszaka Germaine végzett magával. Reggel találtuk meg, a keresztrúdról függött bele a kútba. Súlya meggörbítette a támasztóbordát, amelyen lógott, de nem rántotta ki az agyagfalból. Még néhány centi, és a hulla sokkal biztosabban bemocskolta volna a kút vizét, mint LeMerle vörös festéke. Germaine ugyanolyan titokzatos maradt az öngyilkosságban, mint amilyen az életben volt. A közelben obszcén, alig kivehető üzeneteket találtunk a kápolna falán csakúgy, mint számos szobron; ugyanazzal a fekete zsírceruzával firkálták össze őket, mint amelyet az érj Marie elcsúfításánál használtak. Germaine levette a Bernát-rendi keresztet az apácaruhájáról, s gondosan kiszedegette az apró öltéseket is, mintha meg akart volna kímélni bennünket a szégyentől, hogy egy öngyilkos mellen keresztet lássunk.

Csak egy pillantást vetettem az arcára, amikor kihúzták függőleges sírjából, de nekem szinte változatlannak tűnt. Ajkán még halálában is ugyanaz, az elkínzott és cinikus érzés tükröződött, amely mindig a legrosszabbat várta és kapta abból, amit az élet nyújtani tud, s amely sokkal sebezhetőbb és sokkal könnyebben összetörhető szívet rejtett, mint bárki sejthette volna.

Príma előtt minden ceremónia nélkül temettük el az apátság

falain kívül, a keresztfánál. Magam ástam a sírját, és közben felidéztem közös munkánkat a kútnál, majd néhány csendes, bánatos szót intéztem Sainte-Marie-de-la-merhez. Tomasine át akarta szúrni a halott szívét karóval, hogy megmentse lelkét a bolyongástól, de én nem engedtem meg. Nyugodjon Germaine ahogyan tud, mondtam; apácák vagyunk, nem vademberek.

Tomasine komoran és érthetetlenül motyogott valamit.

– Mit mondtál?

– Semmit.

Mindenütt nyugtalanságot éreztem. Egész napra mellem szegődött, az apátságban, a kertben és a kápolnában; nem tágított mellőlem sem a sütőházban, sem a mezőkön. Csak rontott a helyzeten, hogy a hőség egyre elviselhetetlenebbé vált. Éjszaka a levegő nehéz és párás lett, és a nap most fakó korongnak tűnt a felhőtakaró mögött. Izzadtunk alatta; és mivel izzadtunk, bűzlöttünk. Senki nem beszélt hangosan Germaine öngyilkosságáról, de meg az Istentelen Apácáról sem, mégis ott volt a levegőben a lázadás moraja, a félelem, amely minden csendes órával egyre nőtt. Végül is két haláleset történt két hónap alatt – és mindkettő szokatlan körülmények között. Csak idő kérdése, hogy mikor következik be egy harmadik gyalázatos esemény.

Aztán még aznap este bekövetkezett. Virginie nővér hozta a szomorú hírt a betegszobából, hogy bibliaolvasás alatt meghalt Rosamonde nővér. Nos, az ő korában ez várható volt, mégis csapást jelentett. És elegendő muníciót ahhoz, hogy szárnyra kapjanak a rémhírek: Rosamonde sokkot kapott, amikor az Istentelen Apáca újból megjelent előtte, attól halt meg; ugyanaz, a gonosz szellem babonázta halálra, amelyik Marie anyát megölte; öngyilkosságot követett el; kolerában halt meg, és ezt mindenki megpróbálja eltussolni; egy túl erős érvágástól pusztult el, amelyre Isabelle anya adott felhatalmazást.

Hajlottam arra, hogy ez utóbbi magyarázatot fogadjam el. Virginie a kezdetektől rosszul kezelte az öregasszonyt, és mivel elválasztották őt a barátnőitől, és elzárták az apátság többi részétől, Rosamonde hamarosan végzetes hanyatlásnak indult. Halála mégis rosszkor jött. Nem létezett annyi érv, amennyivel meggyőzhettük volna a többi nővért, hogy nincsenek veszélyben. A halál nem ragályos, erősködtem, csak a betegség. Piété nővér saját kérésére beleegyeztem, hogy összeállítok neki egy orvosságos csomagot, amely megvédi az ártalmas testnedvektől, Alfonsine-nak és Marguerite-nek pedig, akik Virginie gondozása mellett egyre jobban lesoványodtak, erősítő italokat ígértem. A vacsora után több novícia is odajött hozzám tanácsért és oltalomért; azt mondtam, hogy kerüljék a túlzott böjtölést, kizárólag a kút vizét igyák, és reggel-este mosakodjanak meg szappannal.

– *Az* meg mit használhat? – kérdezte Tomasine nővér, amikor meghallotta.

Megmagyaráztam, hogy a rendszeres mosakodás néha megvéd a betegségektől. Szkeptikusnak tűnt.

– Nem látom be, hogyan – mondta. – Nem szappanos, hanem szenteltvíz kell a gonosz elűzéséhez.

Sóhajtottam. Néha nagyon nehéz az ilyesmit megmagyarázni úgy, hogy az embert ne nézzék eretneknek.

– Vannak ártalmas dolgok, amelyeket a víz szállít – magyaráztam óvatosan. – Vannak, amelyek a levegőn keresztüljutnak el az emberhez. Ha a víz vagy a levegő megfertőződik, betegséget terjeszthet. – Megmutattam neki az illatosított labdacsot, amelyet a rossz levegő és a repülő rovarok ellen készítettem, és ő gyanakodva forgatta a kezében.

– Úgy tűnik, sok mindent tudsz te ezekről a dolgokról mondta.

– Csak amennyit hallottam.

Ma este a vecsernyén LeMerle szólt hozzánk; fáradtnak tűnt az egész napos böjtölés és imádkozás után. A kimerült és megfélemlített nővérek egy kicsit felvidultak a hangja hallatán, de Saint-Amand atya nem mutatott hajlandóságot, hogy megemlítse a hosszú nap aggasztó eseményeit; inkább Szent Felícia megpróbáltatásairól beszélt erőltetett vidámsággal, de ezzel nem tévesztett meg senkit.

Aztán Isabelle anya intézett szózatot hozzánk. Már korábban észrevettem, hogy minél többet prédikál nekünk LeMerle a körültekintésről és az önmérsékletről, az apátnő annál izgatottabb lesz, mintha szándékosan dacolni akarna az új gyóntatóatyával. Mai beszéde hosszabb és zavarosabb volt, mint valaha, és noha a fényről szólt, amelyet Isten gyújt a sötétségben, nem nagyon világosodtunk meg tőle.

– Törekednünk kell arra, hogy megtaláljuk a fényt – mondta fáradtságtól kissé remegő hangon. – De ma, úgy látszik, bármennyire törekszünk, meg vagyunk fertőzve, egészen a szívünk mélyéig. Egészen a lelkünk mélyéig. Mi jót akarunk. De még a legjobb szándék is képes arra, hogy pokolra taszítsa a lelket. És a bűn mindenütt jelen van. Senki sincs biztonságban. Még a remete sem, aki ötven évig él magányosan egy sötét barlangban, meg ő sem lehet bűntelen. A bűn maga a dögvész, és ragályos. Voltak álmok – suttogta, és a mormolás mérgező füstként tört fel a gyülekezetből –, álmok és vér – és a mormogás visszhangzott, mintha a vágyainknak adna hangot, *vér, igen… –,* és a pokol gennyes váladéka most elönt minket, fertelmes gondolatokat, fertelmes sóvárgásokat kelt bennünk… – *Igen,* suttogta a tömeg hangja, *igen, igen, igennn!*

Mellette LeMerle mintha mosolygott volna – vagy csak a gyertyafény miatt látszott így? –, s arcát úgy ölelte körül a szentély lámpásának ragyogása, mintha lágy dicsfény övezné.

– Bujálkodások voltak! – kiáltotta Isabelle anya. – Istenkáromlások! Titkos gyűlölködések! Van, aki tagadja ezt?

Előtte Alfonsine nővér kitárta a karját, és elkezdett jajveszékelni. Clémente is előrenyújtotta a kezét, mintha könyörögne. Mögöttük vagy egy tucat apáca csatlakozott a kórushoz.

– Mindnyájan bűnösök vagyunk!

Bűnösök, igennn! Az érzelmek felszabadulásának eksztázisa.

– Mindnyájan be vagyunk mocskolva! *Bemocskolva, igen!*

A gyertyák, a füstölő, a félelem és izgatottság bűze. Az árnyaktól hemzsegő sötétség. Egy széllökés a falnak csapta az ajtót, és a gyertyák pislákolni kezdtek. A falon táncoló száz árnyék megduplázódott, megháromszorozódott, háromszáz lett, háromezer, egy egész hadsereg a pokolból. Valaki sikított. Isabelle anya monológja akkora hatással volt az idegekre, hogy a kiáltást egy tucat másik visszhangozta.

– Nézzétek! Itt jön! Itt jön! Már itt is van!

Mindenki megfordult, hogy lássa, ki kiáltott. A tömegtől kicsit távolabb ott állt égnek emelt karral Marguerite nővér. Ledobta a fátylát, és hátravetette a fejét, így láthatóvá vált remegéstől eltorzult arca. Bal lába észrevehetően rángatózott az apácaruha vastag redői alatt, és a reszketés végigfutott teste minden izmán és idegén.

– Marguerite nővér! – LeMerle tiszta, nyugodt hangon beszélt. – Marguerite nővér, valami baj van?

A vékony apáca látható erőfeszítéssel emelte rá a tekintetét. Ajka szétnyílt, de hang nem jött ki a torkán. Lába egyre jobban rángatózott.

– Ne nyúljatok hozzám! – kiáltotta, amikor Virginie nővér megmozdult, hogy a segítségére siessen.

LeMerle arcán aggodalom tükröződön.

– Marguerite nővér, jöjjön ide, kérem. Ha tud.

Világos volt, hogy Marguerite szeretne eleget tenni a kérésnek, de végtagjai nem engedelmeskednek. Láttam már hasonló esetet a gascogne-i Montaubanban, ahol egy csomó ember vitustáncba kezdett. De ez nem az a betegség volt. Marguerite lába úgy rángott és tancolt, mintha valami gonosz bábos húzogatná a zsinórokat. Arca eszeveszetten vonaglott.

– Csak tetteti – mondta Alfonsine.

Marguerite feje kicsavarodott, hogy szembenézhessen vele. Teste groteszk módon ugyanabban a természetellenes helyzetben maradt.

– Segíts – mondta.

Isabelle csendben figyelt. Most megszólalt.

– Tán lehet még kételkedni? – kérdezte halkan. – Megszállta az ördög!

LeMerle hallgatott, de látszott rajta, hogy rendkívül elégedett önmagával.

Körülöttük a nővérekből morajlás tört fel. A szó – amely eddig a pillanatig kimondatlan maradt – most megtöltötte a termet, mintha molylepkék hada árasztotta volna el a levegőt.

Csak Alfonsine arcán tükröződött kételkedés.

– Nevetséges – mondta. – Ez csak egy roham. Hiszen tudjátok, milyen.

Egyetértettem vele. Éppen elég izgalom dúlta fel az apátságot az elmúlt hetekben ahhoz, hogy egy ilyen érzékeny lélekből, mint Marguerite nővér, őrjöngést váltson ki. Mellesleg e napokban Augustine minden eddiginél több vért köhögött fel, és ezzel egyre nehezebb volt versenyezni.

Isabelle-nek azonban nem tetszett a magyarázat.

– Voltak esetek! – csattant fel. – Kik vagytok ti, hogy megkérdőjelezzétek? Mit tudtok ti erről?

Augustine a korholástól megszégyenítve köhögni kezdett. Hallottam, hogy erőlteti, miközben a torkát kaparássza. Ha egy

csepp esze van, elfogadja a köhögéscsillapítót, amelyet neki készítettem, és betekeri a torkát gyolccsal. Persze tudtam, hogy az efféle orvosságok nem gyógyítják meg csak lassítják az állapota romlását. A tüdőbaj nem az a betegség, amelyet szirupokkal ki lehet kúrálni.

Közben Marguerite szenvedése nem csillapodott. A remegés átterjedt a jobb lábára is, immár mindkét lábát elkapta a tánc. Szeme forgott a rémülettől, mert lába a teste többi részétől függetlenül mozgott, és ő ide-oda dőlt. A szó – *megszállott* – végiggördült a boltíveken, és az úton egyre nagyobb erőre kapott.

Isabelle odafordult LeMerle-hez.

– Nos?

– Túl korai lenne ítéletet alkotni – rázta LeMerle a fejét.

– Hogy tudsz ebben kételkedni?

A Feketerigó ránézett.

– Tudok benne kételkedni, gyermekem – mondta bosszúsan –, mert tőled eltérően én már sok mindent láttam, és tudom, hogy türelmetlenséggel és meggondolatlansággal mily könnyelmű következtetésekre lehet jutni.

Isabelle egy pillanatig dacosan fogva tartotta a férfi tekintetét, aztán lesütötte a szemét.

– Bocsáss meg, *mon père* – szűrte a fogai közt a szavakat. – Mit tegyek?

LeMerle egy pillanatig gondolkodott.

– Meg kell vizsgálni – határozott végül, látszólag vonakodva. – Azonnal.

4

1610. augusztus 4.

Csak én tudtam méltányolni, milyen ügyesen kezelte a Feketerigó a tegnap esti jelenetet. Azzal, hogy látszólag visszafogta magát, hogy a félelem és bizalmatlanság légkörével szemben – amelyet ő maga idézett elő – józan önmérsékletet tanúsított, elérte, hogy úgy tűnjék, nem ő, hanem ők hozzák a döntéseket. Marguerite nővért bevitték a betegszobára, és LeMerle meg Virginie nővér társaságában egész éjjel és másnap is ott maradt. A rémhírek szerint Marguerite rohama még több mint egy óráig tartott a félbeszakadt istentisztelet után. Virginie nővér javaslatára kétszer is eret vágtak rajta, amitől úgy elgyengült, hogy lehetetlenség volt megvizsgálni, és le kellett fektetni.

Alig tudtam fékezni türelmetlenségemet, mialatt ezeket a beszámolókat hallgattam. Tökéletesen tisztában vagyok vele, hogy Virginie nővér ostoba némber, akire soha nem lett volna szabad rábízni a betegszobát. A böjtöléstől és ideges kimerültségtől jócskán legyengült Marguerite-nek pillanatnyilag más sem hiányzik, mint hogy eret vágjanak rajta. Pihenésre, nyugalomra és jó, tápláló ételekre van szüksége: húsra, kenyérre és egy kis vörösborra – vagyis mindenre, amit Isabelle anya megtiltott. A démonokat a véres testnedvek vonzzák, állítja Virginie nővér, tehát megakadályozandó, hogy csapatostul

jöjjenek, rendkívül fontos megritkítani a vért. A vörös színt legszívesebben egyszer s mindenkorra betiltanák, kivéve az apácaruhánkra varrt keresztekét. Isabelle anya gyanakodva tekint minden nővérre, aki nem olyan betegesen sápadt, mint ő. A vörös az Ördög színe: veszélyes, szemérmetlen, hivalkodó. Most először örülök, hogy fátylat hordok, és remélem, Isabelle anya nem emlékszik a hajam színére.

Ebben a letaglózó hőségben a rosszkedv és a gyanakvás úgy terjed, mint a pestis. Ismerek olyan ráolvasásokat, amelyektől elered az eső, de nem merem használni őket: már így is érzem Tomasine nővér és mások rosszallását, s nem szeretném, ha még több nem kívánt figyelem terelődne rám. Ma este a kápolnában lekuporodtam az új Marie lábához, gyertyát gyújtottam Germaine-ért meg Rosamonde-ért, és megpróbáltam összeszedni a gondolataimat.

Cö, cö, hess innen! De a kardok hatosát nem olyan könnyű elűzni. Úgy függ a fejem fölött, mint az átok, és nem tudok eléggé a kedvére tenni, hogy elhagyjon, bepillantottam a padra, ahol – csak tegnap este – Marguetite-re rátört a rángás, és szívemben a rossz előjel érzete ölre ment a kíváncsisággal. Vajon LeMerle akarta így? Lehet, hogy titokzatos tervének ez is egy újabb állomása?

Megpróbálkoztam egy kis imádsággal – talán eretnekségnek is beillenék, de a régi szent megértette volna. Az új viszont csak állt ott fagyos csöndbe burkolózva, és semmi jelét nem adta, hogy szavaim eljutottak a füléig. Ez az új Marie csak a jó latint érti, a hozzám hasonlók imádsága egyáltalán nem érdekli. Újra eszembe jutott Le Borgne – és Germaine meg Rosamonde is, s kezdtem megérteni, mi vihet rá valakit, hogy rátámadjon erre a tiszta, új szentre; hogy ledöntse, hogy elcsúfítsa, hogy hozzánk hasonlóvá tegye.

Amint közelebbről megszemléltem, láttam, hogy nem

hófehér, ahogyan először képzeltem. Vékony, aranyozott szalag szegte a Szűz köpenyét, és a glóriája is aranytól fénylett. A legfinomabb márványból mintázták, amelynek erezete gyengéd rózsaszínbe hajlott, és ugyanabból a csodálatos anyagból készült talapzaton állt; aranybetűkkel vésték fel rá az ő és az apátság nevét. A betűk alá címerpajzsot faragtak, és alaposabb vizsgálat után felismertem benne az Arnault-ház címerét; azután egy sokkal kisebb címert is felfedeztem, amely szerényen meghúzódott a másik alatt. Rajzolata – egy fehér galamb és a Szűzanya lilioma aranyozott háttér előtt – hirtelen különösen ismerősnek tűnt…

Ajándék a nagybátyjától, mondta Isabelle; a kedvenc nagybátyjától, akiért hálából negyven misét kell mondanunk. De akkor honnan kellene ismernem ezt az ábrát? Akkor miért érezném, hogy egy felfedezés küszöbén állok, amely mindenre fényi vethet, ami az elmúlt hetekben történt? Még jobban nyugtalanítottak az érzéshez kapcsolódó elmosódott emlékek: az izzadság és viasz szaga, az erős fény és forróság, a szédülés érzése, a lárma, amely a Théâtre-Royalt jelentette, azt a csodás évet Párizsban…

Párizs! Az emlék egy kattanással a helyére került. Most már láttam is: egy magas férfit, aki a finomkodó önmegtartóztatástól betegesen lefogyott, akinek a szeme úgy fénylett, mintha a túl sok oltár nézegetésétől bearanyozódott volna. Csak egyszer beszélt a jelenlétemben, de dühtől izzó szavai megmaradtak bennem; a *Ballet des Gueux* estjén ejtette ki őket, amikor a kitörő taps közepette elhagyta a színháztermet.

A Feketerigó hangját el is lehet hallgattatni, mondta. *Lehet, hogy az efféle zsákmány kizárólag a hűbérest illeti meg, ám ha a dala sértő…*

Különös büszkeséggel megáldott férfi az én Feketerigóm, bár teljesen erkölcstelen; a gőg és a gazemberség furcsa házasságra

lépett benne. Oly sok mindent tekint játéknak, és oly kevés dolgot tart fontosnak az életében. De a bosszúhoz ért. Magam is ismerem ezt az ösvényt, és ha most úgy döntök, hogy nem követem, annak kizárólag egyetlen oka van: Fleur oly nagy helyet foglal el a szívemben, hogy a maradékot nem pazarolhatom ilyen ostobaságokra. LeMerle-nek nincs Fleurje, és amennyire tudom, szíve sincs. Kizárólag büszkesége van.

Csendesen visszatértem a hálóterembe, a fejem végre kitisztult. Most már értettem, miért jött LeMerle az apátságba. Értettem, miért vette magára Saint-Amand atya szerepét, miért parancsolta meg, hogy fessem be a kút vizét, miért bátorította az őrjöngéseket a kápolnában, és miért követett el mindent, hogy megakadályozza a szökésemet. De a miért ismerete még nem elég. Most arra kell rájönnöm, hogy *mit* szándékozik tenni. És mi lesz az én szerepem ebben a paródiában? És mi lesz a vége – tragédia vagy bohózat?

5

1610. augusztus 5.

Ügyes vagy, kicsi Ailée-m. Tudtam, csak idő kérdése, hogy összerakd a mozaikot. Akkor hát emlékszel a püspökre. Igen rossz ízlésre vall, hogy Monseigneurnek nem tetszett az én *Ballet Travesti*m. Hogy megparancsolta eltávolításomat Párizsból. Megalázó eltávolításomat.

A *Ballet des Gueux* felháborította őt flitteres hölgyeivel; a *Ballet Travesti* még inkább a püspöknek öltöztetett majommal és az alsószoknyában meg fűzőben parádézó udvaroncokkal. Az igazat megvallva, pontosan ez volt a célom. Miféle jogon mert engem cenzúrázni? Senkinek sem ártottunk. Néhányan dúltan távoztak, többnyire a prűdek és álszentek. De a taps! Úgy tűnt, soha nem akar véget érni. Ott álltunk öt hosszú percig, a mosolyunk már hervadt a lámpák alatt, és a festék lefolyt az arcunkon. A színpad deszkái csillogtak a feldobált pénzektől. Te pedig, kicsi Ailée-m, még túl fiatalon ahhoz, hogy kiérdemeld a szárnyadat, bűbájosan hajlongtál megbotránkoztató nadrágodban, kalappal a kezedben, és a szemed ragyogott, mint a csillagok. Csodálatos győzelmet arattunk. Emlékszel?

És aztán gyorsabban, mint felfoghattuk volna, jött a vég. Evreux nyílt levele De Béthune-höz. Az elkapott tekintetek, az elmormogott mentegetőzések azoktól, akiket a barátaimnak hittem. Az udvarias üzenetek – *Madame elutazott. Monsieur ma*

este házon kívül tartózkodik –, miközben a szerencsésebb látogatók alig leplezett megvetéssel jöttek-mentek a szemem láttára.

Azt várták tőlem, hogy beletörődöm a kegyvesztettségbe, és csendben, minden feltűnés nélkül távozom. De a Feketerigó hangját nem olyan könnyű elhallgattatni. Amikor a képmásomat elégették az Arsenal lépcsőjénél, új ruhatárat vásároltam. Alpári módon mutogattam magamat, parádéztam a városban. Nőies bizsukat hordtam, rögtön kettőt mindkét karomon. Madame de Scudéry szalonjának ajtaja most zárva maradt előttem, de sokan nem voltak ennyire finnyásak. A püspök dühödten figyelt, de hát mi mást tehetett volna?

Elég hamar megtudtam. Jól megveretett a lakájaival, amikor egyszer részegen hazafelé tartottam egy éjszakai tivornyáról. De Béthune jóindulata nélkül kiszolgáltatott voltam, még a törvény sem védett, hiszen ki mert volna akár gondolni is arra, hogy a pártomat fogja a méltóságos püspök úr ellenében? Fegyvertelen voltam, még egy díszkard sem lógott az oldalamon. Hatan támadtak rám. De kevésbé voltam részeg – vagy sokkal elszántabbnak bizonyultam –, mint ahogyan hitték. Arra kényszerítettek, hogy meneküljek, hogy patkányoktól hemzsegő sikátorokban bujkáljak, hogy nyitott csatornákban kuporogjak, hogy árnyéktól árnyékig lopózzak dobogó szívvel, szaggató fejjel, kiszáradt ajakkal.

Beillett volna egy olasz bohózatba: Guy LeMerle a püspök talpnyalói elől menekül, ezüstcsatos cipője csúszkál az utca mocskában, selyemkabátjára sár fröccsen. Azért úgy vélem, ez még mindig jobb, mint ha LeMerle törött bordákkal fekszik a csatornában. De elegem lett; elvesztettem a játszmát. És a Monseigneur számára nyílt volna még újabb alkalom. Aztán még újabb. Végül kitelt a becsületem, és ezt mindketten tudtuk.

De az út, ahol csak ringyók és törpék szolgáltatják a

társaságot, sokáig őrzi az emlékeket. És az út hosszú, vérfertőző meghittségben kereszteződik újra meg újra. Már korábban is találkoztunk, talán emlékszik, egy Montauban melletti faluban, aztán egy kolostorban, Agen falai alatt. Minden út Párizsba vezet, és ott is összehozott bennünket a sors, nem is egyszer. Egyik alkalommal megszabadítottam egy ezüstkereszttől – örülne, ha tudná, hogy még mindig viselem –, de ismét csak az ön kezében voltak az ászok, és a bosszú nem késlekedett. Szégyellheti magát, *mon père.* Elvesztettem egy színészemet, és az egyik szekeremet. De a Feketerigó tollai alig perzselődtek. És ettől kezdve a tétjeink sokkal magasabbak lettek.

Mindenkinek van gyenge pontja, püspök úr. Beletelt egy kis időbe, mire felfedeztem az önét. De sötét csillagom végül elvezetett becsvágya bölcsőjéhez. Mellesleg gratulálok. Milyen istenfélő család. Két fivére magas tisztséget tölt be az egyházban, egyik nővére egy apátság rendfőnöknője délen. Megszámlálhatatlan unokatestvére nyüzsög kolostorokban és katedrálisokban szerte Franciaországban. Vaknak kellene lennie, hogy ne vegye észre a nepotizmus jeleit, amely végigkíséri az egész Arnault-házat. De az a családfa, amely ilyen gazdag szüzekben, gyors kiszáradásra van ítélve. Legnagyobb bánata, *mon père,* bizonyára az, hogy sohasem nemzett fiút, aki továbbvihetné családja nevét. Ehelyett minden gyengéd érzelmét halott fivére lányára pazarolta: Angélique Saint-Hervé Désirée Arnault-ra, a továbbiakban Isabelle anyára, Sainte-Marie la Mère apátnőjére.

Hasonlít önre. Ugyanolyan gyanakvó az arca és ezüstösen csillogó a szeme. Benne él az ön megvetése a hétköznapi halandók iránt, mint ahogyan benne él az ön büszkesége is – jámbor viselkedésük alatt az Arnault-k akkora önhittséget rejtegetnek, hogy még egy klasszikus tragédiának is díszére válna. Isabelle a nevét leszámítva mindenben az ön lánya. Jól

nevelte. Olyan odaadással olvassa az ön leveleit, mint amilyet Héloïse érez Abélard iránt. Jámborsága már a gyermekszobától kezdve meghazudtolt minden várakozást. Nem eszik húst, nem iszik bort, leszámítva az áldozást, és minden pénteken böjtöl. Fényezi az ön dicsőségét, és az effajta fényezésből kitűnő előnyöket lehet kovácsolni – miért ne? Végül is az ember nem maradhat örökké püspök. Milyen jól mutatna egy bíboros kalapja a Monseigneur fején, vagy legrosszabb esetben egy érsek süvege. Ön ravaszul egészen az anyaszentegyház kapujáig egyengette a kislány útját: látomásokról, angyali hangokról és nem hivatalos, de közhírré tett csodálatos gyógyításokról terjesztett mendemondákat. Titokban arról álmodik, hogy valakit szentté avatnak a családban – fiúörökös nélkül az Arnault név más folytatást nem remélhet –, és ami Isabelle anyát illeti, nem is zárhatjuk ki teljesen ezt a lehetőséget. Bár néhai édesanyja túl fiatalnak tartotta ahhoz, hogy felöltse az apácafátylat, *ön* kézbe vette a kislányt; arra bátorította, hogy úgy ábrándozzon egy apátságról, ahogyan egy hétköznapi gyermek vágyakozik egy babaház után.

Bárcsak látta volna, amikor közöltem vele a hírt! Uramisten, majdnem megszerettem érte: a szeme félholddá szűkült a dühtől, és az ajka megvetően lebiggyedt.

– Apátnője *minek?* – visította. – De hiszen az a *semmi közepe!* A semmi legközepe!

Elkényeztette őt, Monseigneur. Fiatal kora ellenére elhitette vele, hogy magasabbra tekinthet. Talán Párizs után sóvárgott a kis huncut, tornyaival, fennhéjázásával és a szajháival, akik térdre esnek előtte. Ez igazán az ő stílusa lett volna.

Vagy tán azért viselkedett így, hogy bűnbánatra fogjam a haragjáért, megdorgáljam, majd gyengéden feloldozzam, amikor megbűnhődött a vétkéért. Mert él benne valami vágy, amelyet ön nyilván sohasem vett észre, van lényének egy olyan

része, amelyben a bűn és a szent érzések egymáshoz súrlódnak, hogy egyetlen, fényes pengévé olvadjanak össze. Egy nap ez elég éles lesz ahhoz, hogy vágni lehessen vele. Addig azonban legyen óvatos, Monseigneur d'Evreux.

Ma este felkeresett Juliette, ahogyan előre láttam. Kockázatot vállalt; gyaníthatta, hogy Clémente esetleg nálam van, de miután felfedezte a titkomat, oda kellett jönnie.

Ez is rávallott: azonnal meg akart ütközni velem. Én a helyében titokban tartottam volna a szándékomat, és nem engedem, hogy belelássanak a kártyáimba; az én Szárnyas Asszonyom azonban, mint mindig, a pillanat hevében előresiet, és a vágytól ösztökélve, hogy fejemre olvassa bűneimet, felfedi kezében az összes ászt. Ezzel hibát vét a játszmában – egy kezdő hibáját –, és bár ez esetben az én malmomra hajtja vele a vizet, kissé csalódottnak érzem magamat. Azt hittem, jobb tanára voltam.

– Hát *ezért* vagy itt – mondta, amikor kinyitottam az ajtót. – Evreux püspöke miatt.

– Minek a püspöke miatt? – Ártatlanságot mímeltem, de rosszul; csak hogy lássam a diadalt a szemében.

– Kérded te, aki valaha *olyan* jól tudtál hazudni – mondta, és benyomult mellettem a kunyhóba.

Szerényen megvontam a vállam.

– Talán kijöttem a gyakorlatból.

– Azt nem hiszem.

Letelepedett a szék karfájára, és lebarnult lábát lógázta. Elővillant poros talpa; arca ragyogott vélt diadalától.

– Tehát – mondta. – Mikorra várjuk? És mit fogsz tenni, ha megérkezik?

– *Várjuk?* – kérdeztem mosolyogva.

– Ha nem, akkor nem vagy már a régi.

Vállat vontam, elismerve ezzel érve igazát.

– El sem tudod képzelni, hogy szólni akartam – mondtam. – Végül is eddig nem sok bizalmat mutattál *irántam,* igaz?

– Vajon miért mutattam volna? – kérdezte. – Epinal után…

– Juliette, fárasztó vagy. Ezt már elmagyaráztam.

– Elmagyaráztad, de elnézést nem kértél.

Hangja nyersen csengett, de volt valami furcsa a viselkedésében, valami érthetetlen ellágyulás – mintha felfedezése megnyugvást hozott volna ahelyett, hogy megerősítené a gyanúját velem kapcsolatban.

– Mesélj nekem a püspökről – mondta halkabban. –Tudod, hogy én nem árullak el.

Mosolyogtam.

– Lojalitás? Meg vagyok hatva. Én…

– Aligha – vágott közbe. – Nálad van a lányom.

Újabb pofon. Ám egy hosszú játszma során egy jól kiszámított behódolás is érhet annyit, mint egy győzelem.

– Jól van – mondtam, és gyengéden magamhoz vontam. Nem húzódott el.

Láttam, eleget bevallottam ahhoz, hogy csillapítsam a félelmeit, és hízelegjek neki – no, csak egy cseppet –, bár meg volt győződve róla, hogy az arca semmit nem árul el, miközben csendben figyel rám. A nők oly gyakran hallják azt, amit hallani szeretnének, még az én Hárpiám is – akinek minden oka meg van rá, hogy a legrosszabbra számítson. És egy részigazság gyakran sokkal hatásosabb, mint egy teljes hazugság.

A nyilvánvalót természetesen kitalálta. Erre számítottam. Talán egy kicsit meg is tud érteni – az a fajta, aki a magára vállalt vallásosság ellenére nem bocsát meg, és jottányival sincs több oka rá, hogy a püspököt szeresse, mint nekem. Pillanatnyilag semmi mást nem akarok tőle, mint egy kis időt, mondtam; végül is egy jó kis botránynak, akárcsak a jó bornak,

időre van szüksége, hogy kiforrjon és megérjen. Château d'Evreux, nem egy finom évjárat, de van benne valami pimasz varázs, amelyet te, Juliette-em, vonzónak találhatsz. Hagyjuk a mustot még egy kicsit forrni. Azt akarom, hogy amikor a püspök megérkezik, öntse el a habok árja.

Meggyőző voltam. Juliette először kétkedéssel, aztán megelégedéssel, végül valami kelletlen együttérzéssel hallgatott. Amikor befejeztem, a szemembe nézett, és lassan bólintott.

– Gondoltam, hogy erről lehet szó. Díszelőadás, hogy megfizettesd vele, amit Párizsban tett? Visszavágó?

Sikerült sajnálkozó arcot vágnom.

– Nem szeretek veszíteni.

– És azt hiszed, *ez* jelenti a győzelmet? – kérdezte. – Van fogalmad arról, mennyit ártottál? Mennyit ártasz még most is?

– Én? – vontam vállat. – Én nem tettem mást, mint felállítottam a színpadot. A többit ti magatok csináltátok.

Elvékonyodott a szája. Tudta, hogy igazam van.

– És az előadás után? – követelte a választ. – Akkor mi lesz? Újra ellovagoltok mindketten az ellenkező irányba, és bennünket békében hagytok?

– Miért is ne? – mondtam. – Hacsak nem akarsz velem jönni.

Ezt elengedte a füle mellett, de nem is számítottam másra.

– Ugyan már, Juliette – mondtam, amikor megláttam, hogyan néz rám. – Igazán elhiheted, hogy szorult belém némi intelligencia. Mit gondolsz, meddig jutnék, ha tényleg *ártanék* a püspöknek? Hallottad, mit tettek Ravillackal? Egyébként arra nem gondolsz, hogy ha meg akarom ölni Evreux-t, már rég megtaláltam volna a módját?

Hagytam, hogy ezen elgondolkodjék egy kicsit.

– Meg akarom alázni – mondtam neki nyugodtan. – A Monseigneurnek óriási a becsvágya; önhittségében azt képzeli,

hogy naggyá teheti a családját. Szét akarom zúzni ezeket a vágyakat. Azt akarom, hogy az Arnault-k ott kússzanak a porban, ahol mi is, és hogy a püspök úr tudja: én taszítottam őket oda. Egy halott püspök csak karnyújtásnyira van a szentté avatástól; azt akarom, hogy ő hosszú, nagyon hosszú ideig éljen.

Elhallgattam, és Juliette percekig néma maradt. Aztán bólintott.

– Rettenetes kockázatot vállalsz – szólalt meg végül. – Kétlem, hogy a püspök ugyanígy megkímélne.

– Meghat az aggodalmad – mondtam –, de az olyan játszma, amelynek nincs tétje, nem igazi játszma.

– Muszáj mindig játszmában gondolkodnod? – kérdezte olyan őszintén, hogy legszívesebben megcsókoltam volna.

– Miért, Juliette? – mondtam kedvesen. – Mi másban lehet még?

6

1610. augusztus 6.

Éjjel végre megérkezett a várva várt eső, de tőlünk nyugatra. Le Devinre hullott, bennünket nem frissített fel. Tikkadtan kókadoztunk a hálóteremben, és figyeltük, hogyan kergeti a farkát a villám az öböl fölött. A rekkenő hőség szúnyogok milliárdjait hozta a lapályról; beözönlöttek az ablakokon, teljesen elborították védtelen bőrünket, és szakadatlanul szívták a vérünket. Egész éjjel rosszul – vagy egyáltalán nem – aludtunk, néhányan őrjöngve csapkodták a szúnyogokat, mások kimerülten, teljes apátiában feküdtek az ágyon. Én citromfűvel és levendulával próbáltam kiűzni őket a hálófülkémből, és a hőség ellenére sikerült egy keveset aludnom. Egyike voltam a szerencséseknek; reggel úgy ébredtem, hogy szinte nem volt rajtam szúnyogcsípés, Tomasine viszont szánalmas állapotban volt, és Antoine a meleg vérével vörös csípések reszkető halmának tűnt. Hogy még rosszabb legyen a helyzet, a kápolnát is elárasztották a repülő lények, és úgy látszott, fittyet hánynak a füstölőnek is, a gyertya füstjének is.

Túl voltunk a zsolozsmákon. Beköszöntött a reggel, és a szúnyogok visszavonultak a mocsárvidék erődítményébe. Príma idejére azonban tovább sűrűsödött a levegő, s a forrón és fehéren izzó ég még az eddiginél is rosszabbat ígért. Mindenki nyugtalan volt. Arcunk rángatózott, mindenünk viszketett, és

még én is, akinek sikerült elkerülnie ezt az istencsapást, szúró fájdalmat éreztem a bőrömön az együttérzéstől. Ekkor adta elő LeMerle reggeli belépőjét. Hűvösnek és komornak látszott, balján Marguerite nővér, jobbján Isabelle anya lépegetett.

Morajlás futott végig a kápolnán. Marguerite a rohama óta első alkalommal jelent meg istentiszteleten, mi pedig még mindig a hivatalos bejelentésre vártunk, hogy mi is okozta szenvedését. A vélemények megoszlottak. Némelyek szerint a vitustánc, mások szerint a bénulás kapta el, de a legtöbben meg voltak győződve róla, hogy megbabonázták, vagy az ördög szállta meg. Most valóban nyugodtnak *látszott* – rángatózása megszűnt, szeme szokatlanul sötét, pupillája tág volt. Biztosan a mák teszi, amelyet belecsempésztem az erősítő italába, mondtam magamnak. Reméltem, sokáig tart a hatása.

De mind a hatvanötünket aligha tudtam volna orvossággal ellátni. Alfonsine-t elöntötte a pír, és idegesnek látszott; Tomasine-t úgy elborították a csípések, hogy alig tudott nyugton maradni; Antoine megállás nélkül a lábát vakarta; és még az általában oly szelíd Clémente is feldúltnak tűnt. Talán Germaine halála jobban lesújtotta, mint ahogyan hittük, mert szeme súlyos, arcvonásai megviseltek voltak. Észrevettem, hogy egyfolytában LeMerle-t figyeli, aki ügyet sem vetett rá, sőt még arra is vigyázott, nehogy a tekintetük találkozzék. Talán tényleg *ráunt* a lányra; dühös lettem magamra, amiért megelégedéssel tölt el a gondolat.

– Gyermekeim – szólalt meg LeMerle. – Három napig türelmesen vártatok a Marguerite nővérünkkel kapcsolatos hírekre.

Bólogattunk, fészkelődtünk, egyik lábunkról a másikra álltunk. Épp elég hosszú volt ez a három nap. Három nap tele rémhírekkel és bizonytalansággal; három nap tele bájitalokkal és gyógyírekkel. A babona sohasem járt nagyon távol tőlünk,

még Marie anya idejében sem; most, hogy megfosztottak bennünket a szent megnyugtató jelenlététől, két kézzel kaptunk utána. Rendre volt szükségünk, rendre és tekintélyre, hogy megbirkózzunk ezzel a válsággal. Ösztönösen LeMerle felé fordultunk, tőle vártuk, hogy mindezt megadja nekünk. De Colombin atya zavarban volt.

– Alaposan megvizsgáltam Marguerite nővért – mondta. – És semmi rendellenest nem találtam nála… sem testben, sem lélekben.

Elégedetlen suttogás futott végig a tömegen. *Valaminek* lennie kell, ez hallatszott ki belőle. Colombin vezetett el bennünket idáig; ő táplált olyan morzsákkal, amelyek felkeltették az étvágyunkat a szavaira. A gonosz ott van az apátságban; ki vonhatja ezt kétségbe?

– Tudom – mondta LeMerle. – Megértem a kételyeiteket. Imádkoztam és böjtöltem. Számtalan könyvben próbáltam választ találni. Ha lakoznak is szellemek Marguerite nővérben, én nem tudom szóra bírni őket. Nem tudok más következtetésre jutni, mint hogy a gonosz erők, amelyek megszállták apátságunkat, túl hatalmasak ahhoz, hogy egyedül elbírjak velük. Kudarcot vallottam.

Nem! A morajlás úgy söpört végig a gyülekezeten, mint szél a búzatáblán. A Feketerigó tettetett alázattal lehajtotta a fejét, s közben nem tudta elfojtani mosolyát.

– Azt hittem, pusztán a hitem és a belém vetett bizalmatok elegendő lesz ahhoz, hogy elűzzem az Ördögöt – mondta. – De nem sikerült. Nincs más választásom, mint hogy tájékoztassam a megfelelő hatóságokat, és rájuk bízzam a helyzet megoldását… és magamat is. Dicsértessék. – Azzal lelépett a pulpitusról, és intett Isabelle-nek, hogy vegye át a helyét.

Egymásra néztünk, eszünkbe jutott, amikor Isabelle legutóbb szólt hozzánk, s a hitetlenség meg a tiltakozás halk moraja

hallatszott a tömegből. Tudtuk, hogy Isabelle-re nem számíthatunk, ő nem fog tudni rendet tartani. Kizárólag LeMerle-nek volt hatalma felettünk.

Magát Isabelle-t is váratlanul érte ez a fordulat.

– Hová mégy? – kérdezte reszkető hangon.

– Itt semmi hasznomat nem veszitek – mondta LeMerle. – Ha elérem a reggeli apályt, egy héten belül hozhatok segítséget.

Isabelle most közel állt ahhoz, hogy úrrá legyen rajta a pánik.

– Nem mehetsz el – mondta.

– El kell mennem. Mi mást tehetnék?

– *Mon père!* – Clémente is rémülten tekintett rá. Mellette Antoine néma könyörgéssel fordította LeMerle felé agyoncsipkedett arcát. A tömegen minden korábbinál hangosabb zúgás söpört végig. Már mindent elveszítettünk; Colombin atyát nem veszíthetjük el. Nélküle madárrajként csapna le ránk a káosz.

Ő megpróbált az egyre erősödő zajban magyarázatot adni döntésére. Ha nem lehet kinyomozni, hol rejtőzik a gonosz – ha a bűnöst nem találjuk… De a gondolat, hogy elmegy, és kiszolgáltatja őket a gonosznak, már elragadta a nővéreket; valami hátborzongató, macskanyávogáshoz hasonló hangon jajveszékeltek, ami a kápolna egyik oldaláról indult, és addig dagadt, amíg az egész gyülekezetet elborította.

Isabelle anya szinte magánkívül volt.

– Gonosz szellemek, mutassátok meg magatokat! – parancsolta éles hangon. – Lépjetek elő, és beszéljetek!

A hangok hulláma újra átcsapott felettünk, és Perette, aki mellettem állt, befogta a fülét. Hátam mögött a jelet mutattam, hogy elűzzem a rontást. Isabelle kiáltása túlságosan ráolvasásnak hangzott, nem volt ínyemre. Halkan elsuttogtam anyám jó szerencsét hozó varázsigéjét, de valójában nem hittem, hogy ilyen környezetben igazán hatásos lehet.

LeMerle eközben hűvös megelégedéssel figyelte az eseményeket. Tudtam, hogy az apácák már a hatalmában vannak; azt teszik, amit parancsol. Csak az volt a kérdés: ki lesz az első? Körbepillantottam. Láttam Clémente esdeklő arcát, Antoine ábrándos vonásait, Marguerite-et, akinek már rángott az ajka, ahogy a gyógyító ital kezdte elveszíteni a hatását, és Alfonsine-t…

Alfonsine. Először teljesen mozdulatlannak tűnt. Aztán apró rezzenések futottak át rajta, megrebbent, mint a molylepke szárnya. Úgy látszott, nincs tudatában, hogy mi történik körülötte; már egész testében remegett. Végül nagyon lassan elkezdett táncolni.

Először a lábfeje mozdult. Csöppnyi lépéseket tett, kezét rézsút a magasba emelve, mintha az egyensúlyát keresné, akár egy kötéltáncos, aki meztelen lábujjaival a biztos lépést tapogatja. Aztán a csípője következett: alig észrevehető, finom mozdulat. Majd az ujjak jöttek, a kígyózó kar, a hullámzó váll.

Nem én voltam az egyetlen, aki észrevette. Előttem Tomasine hirtelen mély lélegzetet vett. Valaki élesen felkiáltott:

– Nézzétek!

Csend hullott alá, de ez a csend veszélyes volt, mint a lezúdulni készülő szikla.

– Meg van babonázva – nyögte Bénédicte.

– Akárcsak Marguerite nővér!

– Megszállta az ördög!

Le kellett állítanom ezt az esztelenséget.

– Alfonsine, hagyd abba, ez nevetséges!

De Alfonsine-t nem lehetett leállítani. Teste valami fülünknek hallhatatlan ritmusra forgott és csavarodott, először balra, majd jobbra, aztán úgy forgott körbe-körbe konok elszántsággal, mint a pörgettyű, szoknyája fellebbent a bokája körül. És torkán furcsa hang kélt, amelyből szinte szó

képződött.

– *Mmmmm…*

– Itt vannak! – jajveszékelt Antoine.

– Szólnak hozzánk…

– *Mmmmm…*

Valaki mögöttem imádságba fogott. Úgy tűnt, hogy az *Üdvözlégy* szavait hallom furcsán eltorzítva, kivehetetlen magánhangzók összevisszaságává nyújtva.

– *Marie! Marie!*

Az első sor a szószék előtt már átvette az egyhangú dallamot. Láttam, hogy Clémente, Piété és Virginie szinte egyszerre dobja hátra a fejét, és kezd el ritmusra ringatózni.

– *Marie! Marie!*

Lassú ringás volt, súlyos, mint egy hatalmas hajó hullámzása. De ragályosnak bizonyult. Először a második sor csatlakozott az elsőhöz, aztán a harmadik. Hullámmá dagadt, feltartóztathatatlan hullámmá, amely minden sort – a kórusban, a padokon, a galérián – áramló mozgásba lendített. Magam is éreztem, hogy táncosnői reflexeim életre kelnek, és a félelmek, a hangok, a gondolatok belemerülnek a szédítően örvénylő forgatagba. Hátravetettem a fejem; egy pillanatra csillagok szikráztak fel a kápolna boltozatán, és a világ csalogatóan megbillent. Körülöttem mindenhol meleg testek vonaglottak. Hangom elveszett az erős mormolásban. Tökéletes és kimondatlan volt az összhang a táncnak ebben a lassú őrületében; az áramlat jobbra húzott bennünket, azután balra, és mind egy ütemre dobogtunk, s ezt az ütemet, úgy tűnt, valamennyiünk ösztönösen ismeri. Éreztem, hogy hív a tánc, sürget, hogy csatlakozzam, hogy vessem bele egész lényemet a mozgás és a hangok fekete tajtékjába.

Meg mindig hallottam, hogy Isabelle anya megpróbálja túlkiabálni a tömeget, de egyáltalán nem értettem, mit mond.

Szólóhangszer volt a káosz zenekarában, ahol a hangok összeolvadtak és felcsattantak, és az ő hangja élesen ellenpontozta a tömeg sötét, mindent elnyelő zúgását; felhangzott néhány tiltakozó kiáltás – köztük az enyém – az egyetértés üvöltő áramában, de mind bele is veszett, ahogy elborítottak bennünket a zűrzavar ritmusai, rekedt hangú harmóniái…

Ám elmém egy része tiszta maradt, hideg józansággal lebegett a többiek fölött, mint egy madár. Hallottam LeMerle hangját, de nem tudtam tisztán kivenni a szavait; ebben a közös őrületben úgy hangzott, mint refrén, mint emlékeztető, nehogy elvétsük a lépést, az ütemet ebben a *Ballet des Bernardines*-ben.

Ez lenne hát az ő díszelőadása? Előttem Tomasine megbotlott, és térdre esett. A tánc esetlenül irányt változtatott, hogy elkerülje, közben egy másik alak rábukott Tomasine meggörnyedt hátára. Ahogy együtt, nagy erővel elzuhantak, felismertem Perette-et, aki elterült a márványon; a többi apáca most körülötte kígyózott és pörgött teljes öntudatlanságban.

– Perette!

Előretolakodtam a barátnőmhöz. Esés közben beverte a fejét, homlokán zúzódás éktelenkedett. Felsegítettem, és együtt próbáltunk átfurakodni a tömegen a nyitott ajtóhoz. Megzavartuk a többieket, s ez – vagy a kimerültség – lehiggasztott néhány táncost, a hullám megingott, majd megtört. Észrevettem, hogy Isabelle figyel, de nem volt időm azon töprengeni, vajon mit jelez gyanakvó tekintete. Perette arca nyirkos volt és sápadt; erőltettem, hogy mélyen lélegezzen, fejét szorítsa a térde közé, és szagolgassa a kis gyógyfüves zacskót, amelyet mindig a zsebemben hordok.

– Az mi? – kérdezte Isabelle anya a hirtelen beállt csendben.

A zaj alábbhagyott. Láttam, hogy több apácának megtört a révülete, és most mind felém tekint.

– Ez? Csak egy kis levendula, ánizs, édes balzsam és…

– Mit csináltál vele?

Felemeltem a gyógynövényes zacskót.

– Nem látod? Ez egy illatszeres zacskó, bizonyára találkoztál már ilyennel.

Csend volt. Hatvan szempár szegeződött rám. Valaki – azt hiszem, Clémente – halkan, de nagyon világosan azt mondta:

– *Boszorkányság!*

Úgy tűnt, hogy egyetértő zúgást hallok, olyan hangot, amely nem a torokból ered, hanem sok rebbenő kéz apró mozdulatából, ahogy a kereszt jelét mutatják, a szisszenő zajból, ahogy a bőr a gyolcson súrlódik, ahogy a nyelv megnedvesíti a száraz ajkat, ahogy a lélegzet felgyorsul. *Igen,* suttogta a hang, és a szívem jéggé dermedt.

Igen.

7

1610. augusztus 6.

Egy szóval megállíthattam volna az őrületet. De a jelenet annyira lenyűgözött, távlataiban annyira klasszikus volt, hogy nem vitt rá a lélek. Az ómenek, a látomások, a baljós halál és most a drámai megvilágosodás a vérontás közepette… Fenséges volt, szinte biblikus; magam sem írhattam volna jobb forgatókönyvet.

Vajon tudatában volt-e Juliette annak a képnek, amelyet bemutatott: fejét magasra szegte, hátracsúszott fátyla alól kicsapott fürtjeinek sötét lángja, miközben szorosan a keblére ölelte a kis vadócot. Bizony, nagy kár, hogy az élőképek mára teljesen kimentek a divatból; annál is inkább, mert a jelenlévők közt alig volt olyan, aki a látványt értékelni tudta volna. De Isabelle-hez nagy reményeket fűzök. Lélektelen neveltetése ellenére tehetséges tanítvány, én sem tudtam volna megrázóbb előadást rendezni.

Természetesen én tanítottam meg mindenre, én nevelgettem, én csalogattam a jámbor engedelmességtől idáig. Látható, hogy elhivatott vagyok. Büszkeség fog el, ha arra a könnyen kezelhető kislányra gondolok, aki valaha volt. De azt mondják, mindig a jó gyerekektől kell óvakodni. Eljön a pillanat, amikor még a legkezesebb bárány is elér arra a pontra, amelyen túl a lélek térképészei már semmit sem tudnak felvázolni. Ez a pont

lehet a függetlenség kinyilatkoztatása. Az én igenlése.

Végletekben gondolkodik, akár a nagybátyja. Szent életről, a démonokkal vívott harcról álmodik. Mindezek ellenére szeszélyes gyermek, akit gyötörnek ifjúkora látomásos sóvárgásai és bizonytalanságai, családja rideg szokásrendje. Gyanítottam, hogy ma lesz a napja, amikor kinyilvánítja függetlenségét. Azt is mondhatnánk, hogy én rendeztem így: egy kis *divertissement* egy nagy dráma két felvonása közt. De még így is meglepett. Nem kis mértékben az önfejűségével, amellyel éppen azt az egyetlen nőt szemelte ki bűnbaknak, akit a legkevésbé akartam kitenni vádjainak.

Képtelenség feltételezni, hogy ez a lány ténylegesen gyanít valamit. Ösztönösen cselekszik, gyermeki dacból. Szükségét érzi, hogy bebizonyítsa nekem – nekem, aki mindig őrjítően nyugodt, majdhogynem szkeptikus maradtam egyre erősödő meggyőződésével szemben –: gyanakvásának alapja volt, és ezzel kiérdemelje a dicséretemet, sőt zavaromat. Mert most már több van benne alázatos tiszteletnél. Énjének kinyilatkoztatása fölemelte, kicsíráztatta lelkében magvait a lázadásnak, amelyet egyszerre kell szítanom és érővel féken tartanom. Félelemmel vegyes tisztelete nem változott irányomban, de már némi komorság, egy új gyanú színezi… Óvatosnak kell lennem. Figyelembe véve az eszét, ugyanolyan könnyen rám támadhat, mint rád is, kicsi Ailée-m, és ebben a tekintetben ti ketten jobban hasonlítotok egymásra, mint sejtenéd. Isabelle kés, amelyet okos ravaszsággal kell kezelnem. Bár elég torz a lelke ahhoz, hogy örömmel fogadja eddigi ármánykodásom finom megaláztatásait, neveltetésének gyökere erős benne, büszkesége konok.

Be kell látnod, Juliette, hogy ez megváltoztatja a köztünk lévő viszonyt. Nem szabad, hogy lássák: kivételezem veled. Mindkettőnk feje porba hullhat. Megfontoltnak kell lennem,

különben a terveim semmivé foszlanak. Azért be kell vallanom, hogy gyötör a fájdalom miattad. Talán ha már túl leszünk mindenen… Most azonban túlságosan nagy a kockázat. Nincs már fegyvered velem szemben, hiába akarnád használni. A szónak, amely dadogva körbesuttogja a kápolnát, minden nekem szánt vádaskodásodat el kell némítania. Tudod ezt te is; látom a szemeden. Ennek ellenére kínoz a gondolat, hogy behódoljak az Arnault lánynak, még ha ez segíti is a terveimet. A tekintélyemet kérdőjelezte meg. És mint tudod, a provokációnak ritkán tudok ellenállni…

– Egyelőre semmi ok, hogy rásüssük nővérünkre a boszorkányság bélyegét. – Hangom kiegyensúlyozottan és szigorúan csengett. – Tudatlanok vagytok, csak a félelmetek vezérel benneteket. Tükrében még egy levendulás zacskó is a sötét üzekedések eszközévé válik. Az irgalmas gesztus baljós értelmet nyer. Ez az ostobaság megengedhetetlen.

Egy nyugtalanító pillanatig éreztem az ellenállásukat. Clémente felkiáltott:

– De hiszen itt volt a gonosz! *Valaki* nyilván szabadjára engedte!

Több egyetértő hang csatlakozott hozzá.

– Igen, én éreztem!

– Én is!

– Hideg szél támadt…

– És a tánc…

– A tánc!

– Igen, *itt volt* a gonosz! Sok-sok gonosz!

Most rögtönöztem, a hangomat zablaként használtam, hogy visszafogjam ezt a vad és tüzesvérű kancát.

– Akkor szabadultak el, amikor kinyitottuk a kriptát! – Az izzadság belefolyt a szemembe; kitöröltem, és közben attól féltem, hogy észreveszik összeszorított öklöm kezdődő

remegését.

– *Vade retro, Satanas!*

A latinnak olyan tekintélye van, amellyel a hétköznapi nyelvek sajnos nem rendelkeznek. Kár, hogy a szükség az anyanyelvünk használatára kényszerít bennünket, de ezek a nővérek végtelenül tudatlanok. Nem értik az árnyalatokat. Ráadásul túlságosan összezavarodtak ahhoz, hogy észrevegyék a finom különbségeket.

– Figyelmezzetek a szavamra! – Túlkiabáltam a morajlást. – A rontás kútján ülünk. Az egyház reformja a pokol évszázados bástyáját fenyegeti, és a Sátán retteg az elvesztésétől. De viduljatok, nővéreim! A Gonosz nem árthat a tisztaszívűeknek. Munkájához a lélek romlottságát használja fel, de meg nem érintheti azt, akinek erős a hite!

– Colombin atya igazat szól. – Isabelle anya rám függesztette apró, színtelen szemét. Volt valami a kifejezésében, ami nem igazán tetszett: pillantása számítónak, szinte kihívónak tűnt. – Bölcsessége előtt megszégyenülnek nőies félelmeink. Ereje visszatart attól, hogy elbukjunk.

Furcsa szavak, és nem az ízlésem szerint valók. Szerettem volna tudni, hová akar kilyukadni.

– De a jámborságnak is megvannak a maga veszélyei. Az atya ártatlansága megakadályozza, hogy tisztán lásson, hogy világosan értsen. *Ő* nem érezte azt, amit mi éreztünk ma!

Tekintete a kápolna kapuja felé vándorolt, ahol a frissen lesúrolt új Marie állt könyörületes fásultságban.

– Rothadás ütötte fel itt a fejét – folytatta. – Oly mélyre ható rothadás, hogy eddig nem mertem nyíltan megfogalmazni a gyanúmat. De most… – Lehalkította a hangját, mint egy gyerek, aki éppen titkot árul el. Jobb tanára voltam, mint hittem, mert a hangja tisztán hallatszott, ez a színpadi suttogás eljutott egészen a tetőgerendákig. – Most már azonban felfedhetem.

Az apácák lélegzetvisszafojtva várták a kinyilatkoztatást.

– Minden Marie anyával kezdődik. Vajon az első jelenés nem a kriptából jött-e, ahol eltemettük őt? Vajon a jelenések, amelyeket láttatok, nem az ő arcvonásait viselték-e? És vajon a szellemek nem az ő nevében szóltak-e hozzánk?

A tömegből az egyetértés halk moraja hallatszott.

– Tehát? – kérdezte Isabelle.

Ez nem tetszett nekem.

– Tehát mi? – kérdeztem. – Csak nem azt akarod mondani, hogy Marie anya a Sátánnal szövetkezett? Hiszen ez abszurd. Miért…

Félbeszakított – *engem!–,* és apró lábával toppantott.

– Ki volt az, aki parancsot adott, hogy Marie anyát ne megszentelt földbe temessék? – kérdezte. – Ki volt az, aki újra meg újra dacolt a tekintélyemmel? Ki osztogat varázsitalokat és talizmánokat, mint egy falusi boszorkány?

Tehát erről van szó. Körülötte a nővérek egymásra pillantottak; többen a gonosz elűzésére szolgáló jelet mutatták.

– Lehet talán véletlen – folytatta Isabelle –, hogy Marguerite nővér éppen azelőtt vette be egyik varázsszerét, hogy erőt vett rajta a tánc láza? Vagy hogy Alfonsine nővér hozzá fordult segítségért, mielőtt vért köpött?

Elfehéredett a pillantásomtól, de nem hagyta abba.

– Van egy titkos rekesz az ágya mellett. Ott tartja a varázsszereit. Nézzétek meg magatok, ha nem hisztek nekem!

Lehajtottam a fejem. Tehát kinyilatkoztatta a függetlenségét, és én semmit sem tehettem, hogy megakadályozzam.

– Hát legyen – mondtam összeszorított foggal. – Kutatást rendezünk.

8

1610. augusztus 7.

LeMerle követte Isabelle-t a hálóterembe, s a háta mögött úgy verődtek csapatba a nővérek, mint a tyúkok. Mindig remekül tudta palástolni a mérgét, de most láttam a mozgásáról, hogy dühös. Nem nézett rám. Ehelyett újra meg újra Clémente-ra villantotta a szemét, aki arcát szerényen elfordítva Isabelle mellett lépkedett. Vonja csak le ő a következtetéseket, gondoltam; ami engem illet, nekem nem sok kételyem volt a besúgó személyével kapcsolatban. Talán észrevett, amikor tegnap este kijöttem a kapusházból; talán egyszerűen a természet adta rosszindulata működött. Akárhogyan is, megtévesztő jámborsággal követte Isabelle anyát, aki idegesen, de dacosan egyenesen a hálófülkém végében lévő laza kőhöz vezetett bennünket.

– Ott van – jelentette ki.

– Mutasd.

Isabelle a kőhöz nyúlt, és apró, bizonytalan ujjaival megpróbálta kiemelni. Ám az meg sem mozdult. Magamban végigsoroltam rejtekhelyem kincseit. A tarokk-kártya, a tinktúráim és orvosságaim, a naplóm. Ez önmagában elegendő ahhoz, hogy elítéljenek – hogy mindkettőnket elítéljenek. Az járt a fejemben, hogy vajon LeMerle tud-e ezekről a holmikról. Nyugodtnak tűnt, de egész teste megfeszült, és ugrásra készen

állt. Azon törtem a fejemet, hogy vajon megpróbál-e odarohanni a kőhöz – erre volt egy kevés esély –, vagy megkockáztat egy blöfföt. A blöff, gondoltam, inkább az ő stílusa.

– Mindannyiunkat átkutatnak? – kérdeztem tárgyilagosan. – Ha igen, akkor javasolhatom, hogy Clémente matracát is vizsgálják meg?

Clémente gyűlölködő pillantást vetett rám, és láttam, hogy a nővérek közül többen szoronganak. Teljes bizonyossággal tudtam, hogy legalább a fele közülük rejteget valamit.

De Isabelle tántoríthatatlan maradt.

– Azt majd én döntöm el, hogy kit kutatunk át – mondta. – Egyelőre... – Türelmetlenül ráncolta a szemöldökét, miközben a laza kővel küszködött.

– Hagyd, majd én – mondta LeMerle. – Úgy látom, némi nehézséged támadt.

A kő könnyen engedett LeMerle kártyajátékos ujjainak. Kihúzta, és letette az ágyra. Aztán benyúlt a résbe.

– Üres – mondta.

Isabelle és Clémente feléje fordult, mindkettejük arcán ugyanaz a hitetlenség tükröződött.

– Hadd lássam! – mondta Isabelle.

A Feketerigó széles, gunyoros mozdulattal lépett félre. Isabelle ellépett mellette, és kicsiny arca eltorzult, amikor megpillantotta az üres rejtekhelyet. Mögötte Clémente a fejet csóválta.

– De hiszen ott volt… – szólalt meg.

LeMerle ránézett.

– Tehát te terjeszted a rémhíreket.

Clémente-nak tágra nyílt a szeme.

– Rosszindulatú, alaptalan rémhíreket, hogy gyanút kelts, és szétzülleszd a közösséget.

– Nem – suttogta Clémente.

De addigra már LeMerle elindult, hogy átkutassa a hálófülkék sorát.

– Szeretném tudni, hogy vajon *te,* Clémente nővér, mit rejtegetsz? Mit fogok a matracod alatt találni?

– Kérem – könyörgött Clémente hófehér ajakkal.

De a nővérek már hozzáfogtak, hogy felemeljék az összegöngyölt takarókat. Clémente jajveszékelni kezdett. Isabelle anya összeszorított foggal figyelt.

Hirtelen diadalittas kiáltás hallatszott.

– Nézzétek!

Antoine volt az. Öklében ceruzát tartott. Fekete zsírceruzát, olyat, amilyet a szobrok elcsúfításához használtak. De akadt ott más is: egy halom vörös rongy, néhányon még látszottak a fekete öltések – a keresztek, amelyeket gonosz módon levágtak a ruhánkról, míg aludtunk.

Súlyos csend telepedett ránk, és minden nővér, akinek vezekelnie kellett a ruhák megrongálásáért, most Clémente-ra függesztette a tekintetét. Aztán mind egyszerre kezdtek kiabálni. Antoine, akinek mindig gyorsabb volt a keze, mint a hangja, akkora pofont kevert le Clémente-nak, hogy ő a hálófülke falának esett.

– Te gyáva szuka! – üvöltötte Piété, és belemarkolt Clémente fityulájába. – Azt hitted, mulatságos, mi?

Clémente küzdött, sikított, és ösztönösen LeMerle felé fordult segítségért. De Antoine már ráugrott, és lerántotta a földre. Korábban is volt köztük feszültség, idéztem fel; valami nevetséges ügy bibliaolvasáson.

Most Isabelle fordult LeMerle-hez kétségbeesetten.

– Fékezd meg őket – sivította túl a lármát. – Jaj, *mon père,* könyörgök, fékezd meg őket!

A Feketerigó hidegen tekintett rá.

– Te kezdted az egészet – mondta. – Te hajszoltad őket idáig.

Hát nem láttad, hogy én próbálom lecsillapítani őket?

– De azt mondtad, hogy nincsenek démonok…

LeMerle ráförmedt.

– *Természetesen* vannak démonok! De még nem jött el az idő, hogy mindent felfedjünk! Bárcsak *hallgattál* volna rám!

– Sajnálom! Kérlek, fékezd meg őket, *kérlek!*

De a dulakodás már véget ért. Clémente a földön kuporgott, szemét eltakarta, Antoine pedig fölötte állt kivörösödött arccal és vérző orral. Mindketten alaposan kifulladtak; körülöttük a nővérek, akik a kisujjukat se mozdították, hogy bármelyik félnek segítsenek, ziháltak az együttérzéstől. Megkockáztattam egy pillantást LeMerle felé, de arckifejezése teljesen titokzatos volt, semmit nem árult el a gondolataiból. Azt azért tudtam, hogy nem csak képzeltem a pillanatot, a megdöbbenését, amikor megpillantotta az üres rejtekhelyet. Valaki az ő tudta nélkül ürítette ki, ebben biztos voltam.

LeMerle parancsára Clémente-ot és Antoine-t is bevitték a betegszobára, engem pedig a nap hátralévő részére a sütőházba rendeltek, ahol a háromórányi kemény munka nem sok időt hagyott a gondolkodásra. Ezalatt megcsináltam a tésztát sütésre szánt adagokban, megformáltam a hosszú cipókat a tálcákon, és betettem őket a kemence mély, keskeny nyílásaiba, amelyek pontosan olyanok, mint a sötét cellák a kriptában, ahová a koporsókat örök nyugalomra helyezik.

Megpróbáltam nem gondolni a reggel eseményeire, de az agyam notóriusan visszatért hozzájuk. Alfonsine táncához, a ringó testekhez, a megszállottság őrült kezdeteihez. És a pillanathoz, amikor LeMerle tekintete találkozott az enyémmel, amikor még mindig közel állt a nevetéshez, de a nevetés mögött már ott bujkált a félelem; annak a férfinak a félelme, aki egy vad lovon ül, és tudja, hogy a ló le fogja dobni, de azért még

nevet a vadászat puszta gyönyörűségétől.

Egy darabig meg voltam győződve róla, hogy nem fogja felemelni értem a szavát. Valahogy kicsúszott a kezéből az irányítás, bár abban biztos voltam, hogy az őrültség része a terveinek. Könnyen hagyhatta volna, hogy engem hibáztassanak; ezzel elérhette volna, hogy követői a lába elé vessék magukat. De nem tette. Abszurd, hogy hálát érzek iránta. Gyűlölnöm kellene azért, amit velem tett, amit mindannyiunkkal tett. És mégis…

Már majdnem elkészültem a reggeli munkával. Egyedül voltam, háttal az ajtónak, és az utolsó kemencéből szedtem ki a hamut hosszú falapáttal. Léptei zajára megfordultam. Ösztönösen tudtam, ki az.

Kockázatot vállalt azzal, hogy felkeresett, de azért nem túl nagyot; a betegszoba éppen a sütőház mellett volt, és kitaláltam, hogy átmászott a falon. Még mindig rekkenő volt a déli hőség, ilyenkor majdnem minden nővér odabent tartózkodik.

– Senki nem látott – mondta Antoine nővér, mintegy válaszolva a gondolataimra. – Beszélnünk kell.

A változás, amelyet egy héttel azelőtt vettem észre rajta, most sokkal hangsúlyosabbnak tűnt. Arca megnyúlt, arccsontja kiugrott, szája vonala kemény és eltökélt volt. Soha nem volt karcsú nő, de a húsossága most inkább erőt, mint lágyságot mutatott; haját vastag, piros izomkötegek tartották.

– Nem volna szabad itt lenned – mondtam. – Ha Virginie nővér rájön, hogy itt vagy…

– Clémente beszélni fog – szakított félbe Antoine. – Egész reggel őt hallgattam a betegszobán. Mindent tud Fleurről. Mindent tud rólad.

– Antoine, fogalmam sincs, hogy miről beszélsz. Menj vissza a…

– Hajlandó vagy rám figyelni? – sziszegte. – A te oldaladon

állok. Mit gondolsz, ki vette ki azokat a holmikat a laza kő mögül?

Rámeredtem.

– Mi? – kérdezte Antoine. – Tán azt hiszed, olyan ostoba vagyok, hogy nem tudok a rejtekhelyedről? Szerencsétlen, kövér, buta Antoine nővér, aki még akkor sem venne észre egy cselszövést, ha a sötétben átbukna rajta? Többet látok én annál, mint amit te gondolsz, Auguste nővér.

– Hová dugtad a holmikat? A kártyáimat és…

Antoine kövér ujját rázta.

– Biztonságban vannak, *ma sœur,* jól elrejtve. De egyelőre még nem szándékozom visszaadni őket. Végül is tartozol nekem egy szívességgel.

Bólintottam. Nem számítottam rá, hogy netán elfeledkezik róla.

– Clémente beszélni fog, Auguste – mondta. – Lehet, hogy nem most. Ma még talán kegyvesztett, de Isabelle anya hisz benne. Előbb vagy utóbb, de meg fog vádolni bennünket. És ha rájön, hogy Colombin atya nem kel a védelmére, akkor a vesztét fogja okozni.

Egy pillanatra elhallgatott, hogy megbizonyosodjék, megértettem-e. Szédültem.

– Antoine – szólaltam meg. – Hogyan…

– Az nem fontos – szakított félbe nyersen. – A kislány hinni fog neki. Ismerem a kislányokat. Végül is egykor magam is az voltam. És tudom… – vörös arca itt fájdalmas mosolyba torzult – ...*és* tudom, hogy egy napon még a legdrágább és legengedelmesebb kislány is fellázad, és szembeszáll az apjával.

Hosszú csend következett.

– Mit kívánsz? – kérdeztem végül.

– Te ismered a gyógyfüveket. – Antoine hangja most lágy volt, rábeszélő. – Tudod, hogyan kell használni őket. Én… én

becsempészhetnék az italába egy adagot, míg a betegszobán van biztonságban. Senki nem tudná meg.

Teljes hitetlenséggel bámultam rá.

– Megakarod *mérgezni?*

– Senki nem tudná meg. Elmagyarázhatnád nekem, hogy mit tegyek.

Megérezte az undoromat, és erősen megragadta a karom.

– Mindkettőnk érdeke ezt kívánja, Auguste! Ha ellened szól, elveszíted Fleurt. Ha ellenem…

– Hogyan?

Hosszan hallgatott.

– Germaine – mondta végül. – Tudott Clémente-ról és Colombin atyáról. El akarta mondani.

Próbáltam megérteni. De nagy volt a hőség; fáradt voltam; Antoine szavai értelmetlen zajnak tűntek.

– Nem engedhettem, hogy megtegye – folytatta. – Nem engedhettem, hogy megvádolja az atyát. Erős vagyok – mindenesetre erősebb, mint ő volt. Gyorsan történt. – És Antoine halványan elmosolyodott.

Ez már túl sok volt ahhoz, hogy megeméssszem. Mégis volt benne valami értelem. Már mondtam: a Feketerigó ügyessége abban rejlett, hogy azt tudta láttatni magáról, amit az emberek a legjobban szerettek volna látni. Szegény Antoine. Tizennégy éves korában megfosztották a gyermekétől, így nem maradt más neki, mint az asztal örömei, és most talált egy újabb szelepet, amelyen keresztül levezetheti anyai ösztöneit.

Hirtelen egy gondolat villant belém, és rettegve fordultam hozzá.

– Antoine, *ő* mondta, hogy tedd ezt?

Nem tudom, miért rémisztett meg ez a lehetőség. LeMerle már korábban is ölt, ráadásul sokkal kevesebbért. De Antoine a fejét rázta.

– Semmit sem tud róla. Ő jó ember. Persze nem szent – tette hozzá, egy mozdulattal elhessegetve Clémente elcsábítását. – Férfi, férfitermészettel. De ha az a kislány ellene fordul…

Éles pillantást vetett rám.

– Érted már, hogy miért kell megtennünk, ugye, Auguste? Egy adag, amely nem okoz fájdalmat…

Ennek véget kellett vetnem.

– Antoine. Figyelj.

Úgy nézett rám, mint egy jó kutya, oldalra hajtott fejjel.

– Ez halálos bűn volna. Neked ez nem jelent semmit?

Be kell vallanom, hogy nekem édeskeveset jelentett, de róla mindig azt hittem, hogy igazi hívő.

– Fütyülök rá!

Arcát elöntötte a pír, hangja vészesen megemelkedett. Belém villant, hogy a puszta jelenléte is veszélyt jelenthet rám.

Intettem, hogy hallgasson el.

– Figyelj ide, Antoine. Még ha tudnám is, hogy milyen füveket kell használni, kit gyanúsítanának? Minden méregnek idő kell, hogy hasson, és még a bolond is felismeri a szimptómákat.

– De *nem* hagyhatjuk, hogy beszéljen – mondta Antoine konokul. – Ha nem vagy hajlandó segíteni, cselekednem kell.

– Mit akarsz ezzel mondani?

– Elrejtettem a kincseidet, Auguste – válaszolta. – Bármikor újra megtalálhatom őket. Most, hogy megvádoltak, állandóan figyelni fognak. Gondolod, hogy Colombin atya ismét a védelmedre kel? És ha vizsgálatot indítanak, szerinted mi történik Fleurrel?

Aquitániában a boszorkányt egész háztartása követi a máglyára. Disznók, birkák, macskák, csirkék… Láttam egyszer egy boszorkányégetésről készült metszetet Lotaringiában: a boszorkányt a máglyán és alatta ketreceket, amelyekben kisebb,

durván megrajzolt figurák kuporogtak könyörgésre tárt karral. Eltűnődtem, mi lehet a szokás a szigeteken.

Antoine a végtelen türelem kifejezésével figyelt.

– Nincs választásod – mondta.

Bólintottam, hiszen egyetértettem vele.

9

1610. augusztus 7.

Az apátnő tehát megint az enyém, ha csak ideiglenesen is. Miközben térden állva, lehajtott fejjel töredelmes bűnbánatát fogalmazta, könnyezett; ám ezek híg könnyek voltak, inkább a bosszankodáséi, mint az őszinte megbánáséi. Egyszer már dacolt velem; sosem felejtem el, hogy ismét megteheti.

– Erről a fiaskóról te tehetsz! – Hangom élesen szólt a cella kőfalai közt. Az ezüstfeszület csillogott a gyertyafényben. Apró, ezüst *encensoir* árasztott tömjént a homályos levegőbe. – Azzal, hogy nem kértél segítséget, isten tudja, hány ártatlan lelket veszélyeztettél!

Latin nyelvű mormolása szinte dacosnak hallatszott.

– *Mea culpa, mea culpa, mea maxima…*

– Ráment Germaine nővér élete! – folytattam könyörtelenül. – Könnyen lehet, hogy most meg Clémente nővér lelke megy rá!

Kicsit halkítottam a hangomon. A kegyetlenség kényes szerszám, jobb, ha nem ütésre, hanem nyúzásra használjuk.

– Ami pedig a te lelkedet illeti… – Ekkor ijedt pillantást vetett rám, és én tudtam, közel állok ahhoz, hogy megfogjam. – Csak te ismered bűnöd és lelki fertőd súlyosságát. Minden démonok legnagyobbika tett erőszakot rajtad. Lucifer, a Büszkeség démona.

Isabelle összerezzent, és úgy tűnt, szólni akar, de inkább lehajtotta a fejét, és kerülte a tekintetem.

– Nem igaz? – erősködtem, fagyos, de halk hangon. – Nem azt hitted, hogy minden bajunkat meg tudod oldani egyedül és segítség nélkül? Nem a győzelem diadalát képzelted el, nem azt, hogy a katolikus világ micsoda tisztelettel adózik majd a tizenkét éves leánynak, aki fél kézzel legyűri a pokol seregeit? – A füléhez hajoltam, és belesuttogtam. Forró könnyeinek illata pezsdítő volt. – Mit töltött a fejedbe a Gonosz, Angélique? – mormoltam. – Milyen csábításokkal vakította el a szemed? Hírnévben reménykedtél? Hatalomban? Vagy talán szentté avatásban?

– Azt hittem… – suttogta halkan, gyerekesen. – Azt hittem…

– *Mit* hittél? – Most már hízelgőén beszéltem, hasonlóan ahhoz a csábító, sátáni hanghoz, amelyet ezek az ostoba szüzek elképzelnek maguknak. – Mit hittél, Angélique? – Mintha nem vette volna észre, hogy visszatértem gyermekkori nevéhez. – Szent akartál lenni? Hogy ez itt zarándokhely legyen a világiaknak? Hogy koptassák a térdüket előtted áhítatban és rajongásban?

Összehúzta magát. Tudják, nagyon jól ismertem. Láttam ezt a becsvágyat benne, mielőtt még érezte volna, és pontosan egy ilyen pillanat kedvéért tápláltam.

– Én nem… – Most már a gyermekek forró, szívtépő könnyeit ontotta. – Én nem hittem… én nem tudtam…

Ekkor átöleltem, hagytam, hogy a vállamon sírjon. Nem szántam meg, higgyék el nekem, de ez volt a célszerű. A szükséges. Talán ez az utolsó alkalom, hogy ekkora hatalmam van fölötte. A holnap új önkifejezést, új lázadást hozhat. Már elképzeltem, hogy apró, színtelen szemében méricskélő, csaknem tudatos tekintetet látok… De most még én voltam a jó atya, a meleg, a megbocsátó, a dorgáló atya…

– Mit tegyek? – Könnyes szeméből egyelőre bizalom áradt. Azonnal lecsaptam.

10

1610. augusztus 8.

A hajnalkamagvakat összetörtem, szereztem hozzájuk egy kis olajat a konyhából, amelyhez Antoine-nak még mindig megvolt a kulcsa. Így olyan masszát nyertem, amelyet ételbe keverve nagyon nehéz felismerni. Tettem még hozzá egy kis édes mandulát, hogy a kesernyés ízt elnyomja, majd egy kenyérbe rejtve odaadtam Antoine-nak. Azt mondta, vacsoránál beadja az adagot Clémente-nak.

Úgy tűnt, cseppet sem kételkedik keverékem hatékonyságában, és nem tartott attól sem, hogy meghátrálok. Csak azért imádkoztam, hogy bizalma kitartson addig, amíg védőbástyáimat felállítom. A hajnalkamag használata veszélyes ugyan, de korántsem végzetes. Bíztam benne, hogy ezt ő is tudja, és tartja majd a száját. Legalábbis egy ideig.

Fondorlatom igen egyszerű volt. Az összetört magvak beadásuk után tizenkét órával gondoskodnak róla, hogy Clémente ne érezzen magában elég erőt a másnapi meghallgatáshoz. A tünetek igen hevesek, kezdve a hányástól egészen a különböző látomásokon át a teljes eszméletvesztésig, s mindez huszonnégy órán keresztül. Ekkor jött el a távozás ideje.

Aznap éjjel a hálóterem csak lassan csendesedett el. Perette a hálófülkém közelében őgyelgett, úgy véltem, engem figyel

várakozva, csak úgy ragyogott apró madárszeme, mígnem intettem neki, hogy feküdjön le. De ő megmakacsolta magát, piciny arcán idegesség, türelmetlenség látszódott. Ekkor észrevettem, hogy valamit jelezni kíván. De a pillanat nem volt alkalmas. Megismételtem elbocsátó kézmozdulatomat, majd elfordultam, és alvást színleltem. Ám jóval azután, hogy a lámpákat eloltották, még mindig hallottam az éber neszezést, sóhajokat, forgolódást, Marguerite rózsafüzérének koccanásait, úgyhogy kérdésessé vált, el merjek-e egyáltalán indulni. Fejem felett az ég kicsiny szöglete kékeslilában fürdött – augusztusban errefelé az ég sosem sötétül el igazán –, a távolban láttam a szétszórt, halovány csillagokat, és hallottam a mocsáron túlról a habok lágy morajlását. A közelben Alfonsine nyöszörgött, találgattam, vajon figyel-e. Nyögése lehet a szokásos, alvással járó nesz vagy csak tettetett alvás, ami meggondolatlan lépésre ösztönöz. A gondolat még egy jó órán át ágyban tartott, de győzött az elszántság. Végül is nem várhatok itt örökké, gondoltam, reggelre pedig minden esélyem elszáll a szökésre.

Visszafojtottam a lélegzetem, lassan felkeltem, és mezítláb átvágtam a hálón. Senki sem mozdult. Csendben lefutottam a lépcsőn, át az udvaron, mintha bármelyik pillanatban meghallhatnám a hátam mögül a kiáltást, de az udvar rideg volt és sötét, bár a hold kicsiny szilánkja éket vágott a téglafalban, a kivilágítatlan ablakok előtt.

LeMerle házának ablaka is sötét volt, de láttam a tűz halovány fényét a mennyezeten, ezért tudtam, hogy ébren van. Kopogtam; néhány másodperc múlva óvatosan ajtót nyitott, szeme elkerekedett. Ingben volt, nem a papi talárjában, és térdnadrágban. Kabátja, amelyet hanyagul egy székre dobott, és sáros csizmái arra engedtek következtetni, hogy az apátság körül portyázott, bár a jelek szerint semmi dolga nem volt arra.

– Mi az ördögöt keresel itt? – sziszegte, miközben berántott,

és bezárta mögöttem az ajtót. – Nem elég, hogy már így is a fejemmel játszom miattad?

– A dolgok már másként állnak, Guy. Ha maradok, megvádolnak.

Elmeséltem a találkozásomat Antoine-nal, beszámoltam gyilkos kéréséről. Elmondtam az egyezség lényegét, a hajnalkát, a huszonnégy órát.

– Most már érted – kérdeztem –, most már érted, miért kell Fleurrel együtt elmennem?

LeMerle homlokráncolva csóválta a fejét.

– De segítened kell! – Szinte visítottam. – Ne hidd, hogy tartom a számat, ha megvádolnak! Nem tartozom neked semmivel, LeMerle! Semmivel a világon!

Leült, csizmás lábát átvetette a szék karfáján. Mérge elpárolgott, inkább fáradtnak tűnik, gondoltam, valóban sebzettnek.

– Mi az? Nem bízol bennem? Gondolod, hagyom, hogy megvádoljanak?

– Egyszer már hagytad, nem emlékszel?

– Az már a múlté, Juliette. Szenvedtem miatta eleget, hidd el!

Korántsem annyit, mint kellett volna, gondoltam.

– Sajnálom, de nem engedhetlek el – jelentette ki végérvényesen.

– Nem árullak el.

Mély csend következett.

– *Esküszöm,* Guy.

Felállt, kezét a vállamra tette. Hirtelen megéreztem az illatát, a nyirkos és édeskés bőr sötét aromáját, amelyhez hiába volt meg a magasságom, mégis lealacsonyított.

– Kérlek – kérleltem halkan. – Már nincs szükséged rám.

Kezének érintése olyan volt, akár a kemence lángja,

megperzselte nyakamon a pihéket.

– De igen – válaszolta –, hidd el.

Tíz évvel ezelőtt bármit megadtam volna ezekért a szavakért. Megrémített a gondolat, hogy egy porcikám talán még ma is vágyik utána, és behunytam a szemem, hogy elkerüljem a pillantását. Ez csapda. Még most sem ismertem ki igazán? A bőre bársonyos volt, bársonyos, akár az álmaim.

– És mihez kellek? Hogy gyalog legyek a vezércseledben? – Hiába toltam el magamtól, testem mintha magához húzta volna, ott álltunk összefonódva, ujjait a tarkómra kulcsolta, szavainak tüze perzselte a bőröm.

– Nem – válaszolta halkan.

– Akkor miért?

Vállat vont, és egy szót sem szólt.

– *Miért,* LeMerle? – kiáltottam dühödt kétségbeesésemben. – Minek ez a bújócska? Mindkettőnk életét kockáztatod, csak hogy bosszút állhass. Mert egykor egy ember elűzött Párizsból? Egy *balett* miatt?

– Nem, Juliette, nem ezért.

– Hát akkor *miért ?*

– Úgysem értenéd meg.

– Talán mégis!

Lehet, hogy igézet volt, vagy valami őrület. Küzdöttem. Az öklét martam a körmeimmel, mígnem összeölelkeztünk, ajkunk összeolvadt, mintha tűz emésztené. Ragadozó némasággal hántottuk le egymásról a ruhát, láttam, hogy a teste még mindig olyan erős és kemény, mint azelőtt. Meglepett a felismerés, hogy milyen pontosan emlékszem minden egyes sebére, mintha csak az enyémek lennének. A hajdani billog a karján ezüstös kígyóbőrként ragyogott a holdfényben, és bár az egyik énem vonakodott, elkövettem egy visszavonhatatlan hibát, amelyet üvöltő elmém alig enged előtörni. Akkor nem csupán hús

voltam, hanem kén, lángcsóva, amely lobog, dühöng és szomjazik. Ettől óvott mindig Giordano; a bensőmben rejlő vadállattól, amelyet oly nagy gonddal és oly kevés sikerrel próbált féken tartani. Akkor úgy tűnt nekem, hogy Giordano bölcsessége az elemi erők természetét illetően meghajolt a világ sokkal erősebb alkímiája előtt: az alkímia előtt, amely egyetlen varázsütésre egyesíti a húst, elégeti a múltat, és a gyűlöletet szerelemmé kovácsolja.

Miután a tűz kialudt, csak feküdtünk egymás mellett, mint a szeretők. Dühöm elszállt, és új érzés járta át a tagjaimat, mintha az elmúlt öt év álom lett volna, semmi egyéb, egy kegyetlen árnyjáték a falon, amelyről kiderül, hogy nem más, mint egy fiúcska kezének játéka a napfényben.

– Mondd el, LeMerle – szólaltam meg végül –, szeretném megérteni.

Láttam, ahogy elmosolyodik a holdfényben.

– Ez nagyon hosszú história – figyelmeztetett. – Ha elmondom, itt maradsz?

– Mondd el – kérleltem.

Még mindig mosolyogva belekezdett.

11

1610. augusztus 8.

El kellett hát mondanom neki valamit, amire magától is rájött volna. De sajnos ő is csak nő; ha férfinak született volna, úgy vélem, egyenlők lehetnénk. De még mindig volt egy fegyverem, és eljött a megfelelő alkalom a csatára. Hajából égetett cukor, bőréből friss kenyér és levendula illata áradt. Ezúttal esküdöztem, hogy megtartom az ígéretem. Amikor a szám a szájára tapadt, el is hittem, amit mondok. Újra útra kelhetünk, ígértem; újra együtt szárnyalhatunk. L'Ailée újra repülni fog – valójában mindig is tudtam, hogy így lesz. Édes kis képzelgések, én kicsi Szárnyasom. Édes hazugságok.

Azt akarta, hogy meséljek, ezért történetemet szavakba öntöttem, hogy a kedvében járjak. Akaratom ellenére elringatott ravasz cirógatása. Talán egy kicsit jobban is a kelleténél. De az én Ailée-m igen romantikus lelkületű, mindig mindentől a legjobbat reméli, még ettől is. Még tőlem is.

– Tizenhét éves voltam. – Ki hinné? – Egy helyi leányzó és egy átutazóban lévő földesúr nem kívánatos, el sem ismert gyermeke. Egyértelmű volt, hogy az egyházhoz tartozom. Senkit sem érdekelt, hogy én megértem-e. Néhány mérföldre onnan, Montauban közelében születtem, és ötévesen már az apátsághoz kerültem, ott tanultam meg aztán latinul és görögül.

Az apát gyenge, de kedves ember volt, aki húsz évvel azelőtt hagyta ott a társadalmat, hogy a ciszterciekhez álljon. Jó kapcsolatokkal rendelkezett annak ellenére is, hogy visszavonult és megváltoztatta a nevét, ami arról árulkodott, hogy egykoron nagy befolyással bírt. Természetesen az apátság az ő irányítása alatt hatalmas volt és gazdag. Én vegyes környezetben nőttem fel, egyik oldalon a szerzetesek, a másikon az apácák álltak.

A történet kis híján igaz is. A másik főhős neve kitörlődött, de arca feldereng fátyla mögül, az apró szeplők az orra nyergén, az aranyperemű, sötétbarna szeme.

– Tizennégy éves volt. Én a kertben dolgoztam, túl fiatal még a tonzúrához. Kacér leányzó volt, át-átpillantott rám a fal mögül, miközben dolgoztam, csak úgy kacagott a szeme.

Mint már említettem, majdnem így is volt. De valójában, drága Ailée, a dolgok folyása kicsit sötétebb volt, rút áramlatok szőtték keresztbe-kasul, amelyeket nem egykönnyen értenél meg. Az olvasószobában belefúrtam magam az Énekek énekébe, próbáltam nem rá gondolni, miközben mestereim éberen figyelték, elragad-e a mámor.

Én Sáronnak rózsája vagyok, és a völgyek lilioma.

Később aztán elviselni sem tudtam azoknak a virágoknak a látványát, de még az illatukat sem. A nyári kert keserű emlékeket ébresztett.

– Egy darabig idilli helyzet volt.

Ezt akarta hallani, regét az ártatlanság elvesztéséről, a legyőzött szerelemről. Sokkal inkább trubadúr ő, az én kis Szárnyasom, mint kalóz, bármennyire éles is a karma. Megérted-e valaha, Juliette, festett tigrisek óvta gyermekkorod rejtekéből?

Nekem az idill sötét volt, a nyári virágok illatát a magány, a féltékenység és a fogság rontotta. Nem tanultam meg a leckét;

megbűnhődtem a bűnökért, amelyeket felfedeztek, mégis egyre növekvő harag és sóvárgás gyötört. Hallottam a víz dalát az apátság falán túlról, és találgattam, vajon merre visz a folyó.

– Nyár volt. – Most elhitetem veled, hogy szerelem volt. Miért is ne? Kis híján magamat is meggyőztem róla. Megrészegültem a holdfénytől, az érzésektől: hajának csigáitól, a misekönyvbe rejtett titkoktól, lába nyomától a fűben. Priccsemen fekve elképzeltem testének illatát, fejem fölött a csillagos ég kicsiny szeglete ragyogott…

Olyan, mint a berekesztett kert az én húgom, jegyesem! mint a befoglaltatott forrás, bepecsételt kútfő!

Titokban találkoztunk a fallal körülölelt kertben, lopott csókokat és bókokat váltva, mint a cselszövés művészetében jártas szeretők. Ártatlanok voltunk… Még én is a magam módján.

– Nem tarthatott sokáig. – És itt, kedves Ailée, a történet fordulatot vesz. – Ránk találtak, figyelmetlenek voltunk, kergék tiltott örömeink mámorától…

Felsikoltott a kis bolond. Szerintük erőszak volt.

– Megpróbáltam megmagyarázni. – Leengedtem hosszú haját; a fürtök a derekára hulltak, ruhája alatt éreztem apró mellét. Salamon oly szépen fogalmazta meg: *A te két emlőd olyan, mint két vadkecske, egy zergének kettős fia, a melyek a liliomok közt legelnek.*

Honnan tudtam volna, hogy ilyen prűd? Sikoltott, mire én elhallgattattam. Kezét az oldalához, szorítottam, és befogtam a száját.

– Késő volt. – Megragadtak, hiába tiltakoztam. Nem én tehetek róla, esküdöztem; ha valakit vád illet, az sokkal inkább Salamon, meg az ő két vadkecskéje. Zárdai golgotavirágom ártatlanságát bizonygatta; a vétkes én voltam, hiszen alig ismert, nem biztathatott. Bezártak a cellámba. Lefirkantott soraimat

felbontatlanul visszaküldte. Későn jöttem rá, hogy félreértettük egymást. Kelletlen szerelmesem Abélard-ról álmodott, nem Pánról.

– Három napig vártam az ítéletet. Ezalatt senki sem szolt hozzám egyetlen szót sem. A testvér, aki az ételt hozta, elfordította a fejét. De legnagyobb meglepetésemre nem éheztettek, és nem is vertek meg. Becstelenségem túlságosan nagy volt a szokványos vezeklésekhez.

Mindig is utáltam a bezártságot, de ezúttal sokkal gyötrőbb volt, mivel éreztem a virágok illatát az ablak alól, és hallottam a nyár hangjait a falon túlról. Bizonyára kiengedtek volna, ha bűnbánatot tanúsítok, de szégyenérzet nélküli makacsságom elzárta ezt az utat. Nem fogom meghazudtolni magam, nem fogok behódolni az akaratuknak. Egyáltalán hogyan jönnek ahhoz, hogy ítélkezzenek felettem?

A negyedik napon az egyik barátnak sikerült bejuttatnia egy üzenetet, amelyben beszámolt róla, hogy az apát kikérte egy külsős egyházi személy véleményét – egy igen jó hírű nemesi házból származó emberét, hogy gondolkozzon büntetésem mértékén. Így azért nem voltam annyira szorult helyzetben. Talán korbácsolást is kaphattam volna, de a kedves apát mindig elnéző volt irányomban, és amúgy is ritkán ragadtatta magát ily mérvű cselekedetre.

Már késő délután volt, mire kiengedtek a cellámból. Nyugtalan voltam, morcos, majd meghaltam az unalomtól. Hunyorogtam a hirtelen napfénytől, amikor az apát a sötét folyósóról a dolgozószobájába tessékelt, ahol egy magas, előkelő, harmincöt év körüli ember várt rám.

Fekete, városi ruhát viselt, és közönséges papi talárt, a nyakában ezüstkereszttel. Haja fekete volt az apát ősz fürtjei mellett, de arccsontjuk ugyanolyan éles volt, szemük majdnem ezüstös. Ahogy ott álltak egymás mellett, semmi kétségem nem

volt afelől, hogy testvérek.

Az újonnan érkezett egy pillanatig közömbösen méricskélt.

– Szóval, ez az a fiú. Mi a neved, fiam?

– Guy, ha megfelel önnek, *mon père.*

A férfi szája elvékonyodott, mintha cseppet sem felelne meg neki.

– Túl elnéző vagy vele, Michel – fordult az apáthoz. – Tudtam, hogy így lesz.

Az apát nem szólt, pedig ez szemlátomást nehezére esett.

– Az emberi természetet nem lehet megváltoztatni – folytatta az idegen. – De meg lehet… és meg is kell fékezni. Hanyagságod következtében egy lány ártatlanságán és házunk jó hírnevén esett csorba…

– Én nem bántottam! – tiltakoztam. Ez igaz is volt, a becstelen jelző leginkább a lányt illette.

A látogató úgy nézett rám, mint valami csúszómászóra. Én viszonoztam a tekintetét, amitől a szeme még ridegebb lett.

– Tehát nem tágít – állapította meg.

– Hiszen még gyerek – mondta az apát.

– Az nem mentség!

Mivel ismételten megtagadtam a bűnt, amellyel vádoltak, visszakerültem a cellámba. Tiltakoztam az elzárás ellen, nekiestem a testvéreknek, akik értem jöttek, átkozódtam, mocskolódtam. Az apát okkal jött hozzám, és végig is hallgattam volna, ha egyedül van, de vele volt az idegen, és nekem minden porcikám tiltakozott az ellen, hogy megadjam magam ennek az embernek, aki látszólag annyira irtózik tőlem, s aki majd ítéletet mond felettem. Kimerülten és dühödten tértem nyugovóra, pirkadatkor felébredtem a hajnali zsolozsmára. Két testvér engedett ki fogságomból, akik rám sem néztek.

Az udvaron az apát várt rám, körötte a testvérek és apácák

karéja. Oldalán a pap, kezét összefonva, ezüstkeresztje csak úgy ragyogott a halvány fényben. Az apácák közt megláttam az én kicsi novíciámat, de arcát szégyenében elfordította, és úgy is maradt. Másokén sajnálat tükröződött, döbbenet vagy bizonytalan izgalom; a levegő csak úgy vibrált a visszafojtott várakozástól.

Aztán az apát félreállt, és én megpillantottam azt, amit eddig eltakart. Egy fémüstöt, amelyben boglárkasárgán izzott a parázs, mögötte egy testvér vaskos kesztyűben éppen egy vasat húzott elő a szénkupac alól.

Sóhaj szakadt fel a torkokból, szinte mámorosan. *Óóóó.*

Ekkor az újonnan érkezett belekezdett szónoklatába. Nem nagyon emlékszem rá, miket is mondott; túlontúl belefeledkeztem az elém táruló látványba. A tekintetem hitetlenkedve minduntalan visszakalandozott az üstre; a kockaforma izzó vas színe a te hajadéra hasonlított. Halványan derengeni kezdett valami. Vergődtem, de erősen fogtak; a testvér felhúzta a ruhám ujját, feltárva a csupasz bőrömet.

Ekkor meghátráltam. Van büszkeség, és van ostobaság, ugyebár. Sajnos elkéstem. Az apát fintorogva elfordult; a fivére azonban egy lépéssel közelebb lépett hozzám, és valamit a fülembe súgott abban a pillanatban, amikor az izzó vas a bőrömhöz ért.

Néha egy bizonyos kifejezéssel kérkedtem. De vannak dolgok, amelyeket nem lehet igazán leírni. Legyen elég annyi, hogy a vasat még ma is érzem a bőrömön, és a szavak továbbra is megfékezhetetlenül sisteregnek bennem.

Talán, Monseigneur, tartozom önnek *valamivel,* hiszen meghagyta az életemet. De bezárva nem élet az élet, erről Juliette mesélhetne önnek, persze kiűzve a sajátomból igazán szerencsés lélek voltam. Nem is attól, hogy eljátszotta, törődik velem. Valójában kételkedett benne, hogy túlélhetem. Hiszen

milyen képességeim voltak? Latin, írástudás, egyfajta természetes romlottság. *Ez* jól jött, ha más nem is: a halálomat akarta, ezért elhatároztam, hogy élni fogok. Tudja, már akkor is szégyentelen voltam. Így hát megszületett a harsány és megfékezhetetlen Feketerigó, aki bolond dalát azoknak az arcába vágja, akik lebecsülték, és kifosztja őket fényes nappal.

Évekkel később Guy LeMerle-ként bíróság elé álltam. Ezúttal egy püspök volt az ellenfelem, Evreux püspöke. Tudhattam volna, hogy egy egyszerű plébánia nem sokáig tudja visszatartani. Monseigneur többet akart. Az egész bíróságot, még annál is többet, magát a királyt. Túl sok hugenotta lebzselt Henrik körül, hogy a kedvében járjon; ez sértette az ön finom érzékenységét. Micsoda dicsőség az Arnault-háznak – miképpen a mennyben, úgy a földön is –, hogy ő vezeti vissza az eltévedt királyi bárányt a nyájához!

Aki tűzzel játszik, könnyen megégeti magát. De nem én. Másodszorra is megmenekültem, bár csak egy hajszálon múlott. Még mindig érzem az égett tollak bűzét. Nos, ezúttal én következem. Azt mondják, Néró hegedült, miközben Róma égett. A nyomorultnak be kellett érnie egyetlen hegedűvel. Ha eljön az idő, én egy egész átkozott zenekarral fogom köszönteni Monseigneur d'Evreux-t.

Izzadtam. Kezem reszketett a mellén. Fájdalmam virágtól illatozott. Ez színezte igazra a mesémet, Juliette. Szeméből ragyogott az együttérzés és a részvét. A többi már egyszerű volt. A bosszú, amelyet mindketten megértünk.

– Bosszú? – kérdezte.

– Meg akarom szégyenítem. – Csak óvatosan a válasszal, LeMerle. Úgy válaszolj, hogy higgyen neked. – Azt akarom, hogy olyan botrányba keveredjen, amelyet még az ő befolyása sem tud eltussolni. El akarom pusztítani.

Élesen pillantott rám.

– De miért most? Miért ennyi év elteltével?

– Most nyílt rá alkalmam. – Ez is, mint mesém java része, csaknem igaz volt. De a bölcs ember kihasználja a lehetőségeit, mint ahogy a jó kártyás élteti a maga szerencséjét. És én különösen jó játékos vagyok, Juliette.

– Még mindig meggondolhatod magad – mondta. – Csak a gonoszság kovácsolhat ilyen tervet. Ezzel rosszat teszel magadnak, Isabelle-nek és az apátnak. Miért nem hagyod a dolgokat annyiban, és szabadulsz meg végre a múltadtól? – Ekkor lesütötte a szemét. – És én veled tartok – mondta végül –, ha menned kell.

Csábító ajánlat. De túl sokat plántáltam ebbe a dologba ahhoz, hogy meghátráljak. Ezért őszinte sajnálattal csóváltam a fejem.

– Egy hét – mondtam halkan. – Csak egy hetet kérek.

– És mi lesz Clémente-tal? Nem mérgezhetem örökké!

– Clémente-tól nem kell tartanod.

Juliette gyanakodva pillantott rám.

– Nem engedem, hogy bántsd! És senki mást sem!

– Nem fogom. Higgy nekem!

– Komolyan mondom. Guy. Ha bárkinek baja esik általad vagy a segédleteddel…

– Bízz bennem.

Szinte hihetetlen, hogy mindez valaha megbocsáttatik. Mosolya meg arról árulkodik, hogy talán minden olyan lesz, mint volt. Guy LeMerle – ha pusztán csak ő lennék – elfogadná ezt az ajánlatot. A jövő hét már késő lesz, addigra több vér tapad a kezemhez, mint amennyit meg tud bocsátani.

12

1610. augusztus 9.

Hűvös volt. Hamuszínű maszatként csíkozta a hamis hajnal az éji égboltot. Hamarosan vigíliára hívnak a harangok. De a fejem csak úgy zúgott, nem tudtam aludni, még mindig LeMerle szavai visszhangzottak benne.

De hát mi ez? Miféle bűbáj? Vagy beadtak tán valamit, amíg aludtam? Hogyan lehetséges, hogy hittem neki? Mivel nyerte vissza a bizalmam? Némán korholtam magamat. Bármit mondtam vagy tettem, az csakis Fleurért lehetett. Minden ígéretem kettőnkért szólt. A többi pedig… Elhessegettem a képet, amelyben LeMerle és én újra útra kelünk barátokként, talán szeretőkként is… Soha nem fog megtörténni. Soha.

Örültem volna, ha nálam vannak a kártyáim, de Antoine alaposan elrejtette őket; hiába kerestem az ágyában vagy a pékműhelyben, sehol sem találtam. Ezért inkább Giordanóra gondoltam, próbáltam meghallani a hangját szívem kalapálása mellett. Most tudnám csak igazán hasznát venni a tanításodnak, öreg barátom. Semmi sem dúlhatta fel rendezett, geometrikus világképedet. Veszteség, halál, éhínség, szerelem… mindaz, ami az univerzumot hajtja, téged hidegen hagyott. Számaidban és méréseidben Isten titkos neveit pillantottad meg.

Cö, cö, hess innen! De az én boszorkányságom nem fog e magasztosabb varázslaton. Holnap este holdkeltekor

rozmaringot és levendulát szedek majd, hogy megvédjen és megtisztítsa a gondolataimat. Készítek egy talizmánt rózsalevelekből, tengeri sóból, átkötöm vörös szalaggal, és a zsebemben fogom hordani. Fleurre fogok gondolni. És nem LeMerle szemére.

Clémente nem vett részt a hajnali zsolozsmán. Az istendicsőítésre sem ért oda. Távolléte nem került szóba, de észrevettem, hogy Virginie nővér is felmentést nyert az imádságok alól, ami igazolta feltevésemet. Tehát a főzet hatásos. A kérdés már csak az, vajon meddig?

Annyira lefoglaltak a Clémente nővérrel kapcsolatos hírek, hogy csak néhány órával később vettem észre, maga Alfonsine is távol maradt. Akkor ennek nem tulajdonítottam különösebb jelentőséget. Alfonsine mostanában közeli barátságba kerüli Virginie nővérrel, és gyakran felajánlotta neki a segítségét. Azonkívül pedig LeMerle is sűrűn látogatta a betegszobát, ahová Alfonsine minden különösebb indok nélkül bejárást kapott.

A reggeli imádságra Virginie egyedül jött, és híreket hozott. Clémente nagyon rosszul van, mondta. Mély letargiába zuhant, amelyből nem lehet magához téríteni, ráadásul hajnal óta igen magas láz gyötri. Piété a fejét csóválta, és esküdözött, hogy ez csakis kolera lehet. Antoine derűsen mosolygott. Marguerite szerint pedig mindnyájan rontás alatt állunk, ezért szigorúbb penitenciát javasolt.

De érkeztek váratlan hírek is. Alfonsine ismét megbetegedett. Nála nem jelentkezett láz, de szokatlanul sápadt volt, és egész éjszaka görcsös köhögés rázta. Az érvágás ugyan kicsit segített rajta, de még mindig nagyon fásult volt, és nem evett egy falatot sem. Isabelle anya meglátogatta, és felmentette teendői alól, bár Alfonsine győzködte, hogy már egészen jól

van. De a bolond is látja, hogy ez nem más, mint a *cameras de sangre,* jelentette ki Virginie; hiába csapolják le a fertőzött vért, a beteg várhatóan egy héten belül meghal.

Ez jobban nyugtalanított, mint a Clémente-ról szóló hírek. Alfonsine már így is igen legyengült a túlbuzgóságtól és önsanyargatástól. Az érvágás és a böjt sokkal hamarabb végez vele, mint maga a kór. Ezt el is mondtam Virginie nővérnek.

– Megköszönném, ha nem szólnál bele – mondta –, az eljárásom tökéletesen működött Marguerite nővérnél.

– Marguerite nővér is épphogy megúszta; arról nem is beszélve, hogy mennyivel erősebb Alfonsine-nál. Az ő tüdeje nincs veszélyben…

Virginie őszinte megvetéssel nézett rám.

– Ha azzal, amit mondunk, veszélyeztetjük magunkat, *ma sœur,* akkor épp ideje magadba nézned.

– Hogy érted ezt?

– Úgy értem, hogy bár a múltkori esetet megúszhattad, vagyunk itt néhányan, akik úgy véljük, hogy a porok és főzetek iránti *rajongásod* nem is annyira ártatlan, mint ahogy Colombin atya feltételezi.

Ezek után igyekeztem nem beleszólni abba, hogyan kellene segíteni Alfonsine-on, vagy miként kellene kezelni Clémente-ot. Annyira közel jártak az igazsághoz, hogy bármennyire óvatosan fogalmazott is LeMerle a lehetséges veszélyeket illetően, én tudtam csak igazán, milyen ingoványos területre tévedtem. Virginie volt az apátnő füle, hasonlítottak egymásra, és korban is közelebb álltak egymáshoz, mint mi, többiek, meg aztán sosem kedvelt igazán. Nem kell hozzá sok, csak egy elejtett szó a delíriumban hánykolódó Clémente-tól, és ismét megvádolnak.

Bárcsak beszélhettem volna erről LeMerle-lel, de ma még nem láttam, vagy a betegszobában, vagy a dolgozószobájában, a könyvei közt rekedt. Hamarosan, ha növényismeretem nem csal,

Clémente láza megszűnik, és visszanyeri öntudatát. Mihez kezd majd akkor LeMerle? Azt mondta, ő féken tudja tartani a lányt, de én nem vagyok ennyire derűlátó. LeMerle kiállt mellettem a nyilvánosság előtt; és az ilyesmit egyetlen nő sem képes megbocsátani.

Rosszul aludtam, de túlságosan szépeket álmodtam. A saját hangomra ébredtem, ezért később féltem behunyni a szemem, nehogy megint álmomban beszéljek, és netán eláruljam magam. LeMerle házikójában halvány fény derengett. Már csaknem eldöntöttem, hogy átmegyek hozzá, mikor Antoine felkelt, hogy kimenjen az árnyékszékre, mire vissza kellett feküdnöm, és szememet behunyva alvást színleltem. Még kétszer kelt fel az éjszaka során – a fekete kenyér és a leves nyilván kifogott rajta –, így hát mindketten éberen vártuk az ébresztő hangját, amely a betegszobából áradva bezengte az egész udvart.

Clémente végre felébredt.

13

1610. augusztus 9.

Antoine-nal egyszerre értünk a betegszobához. Egymásra sem nézve rohantunk végig az összekötő folyosón a fallal körbevett kert felé, de már akkor hallottuk Clémente lázas jajgatását. Fényt láttunk az egyik ablakban, követtük hát. Hamarosan Tomasine, Piété, Bénédicte és Marie-Madeleine is csatlakozott hozzánk.

A betegszoba egyetlen hatalmas és zsúfolt helyiségből állott. Ágyak sorakoztak a fal mentén, szám szerint hat, noha többnek is jutott volna hely. Válaszfal nem volt az ágyak között, ami szinte lehetetlenné tette az alvást a köhögések, sóhajok és fájdalmas nyögések közepette. Virginie nővér igyekezett elkülöníteni Clémente-ot: az ő ágya a szoba távoli sarkában állt, az egyik felét függöny takarta, hogy tompítsa a lámpafényt, és egy kis magányt nyújtson a szenvedő lánynak. Alfonsine az ajtó mellett kapott helyet, a lehető legtávolabb Clémente-tól. Miközben elhaladtam mellette, láttam, hogy nyitva a szeme: két fénylő pont csupán a sötétben.

Az apátnő már ott volt, Virginie és Marguerite mellette állt, arcukon rémület és izgatottság tükröződött. LeMerle távolabb állt, fekete talárjába burkolózva, kezében ezüstfeszülettel. Az ágyon, mindkét csuklójával a fakarfához kötözve Clémente feküdt. A kicsiny éjjeliszekrényen felborult egy kancsó víz, a

bűzlő lavórt pedig betolták az ágy alá. A lány arca fehér volt, pupillája akkorára tágult, hogy szeme kékje már nem is látszott.

– Segíts Virginie nővérnek lekötözni – utasította az apátnő Marguerite-et. – Te pedig, igen, te, Auguste nővér. Hozz egy nyugtató teát!

Vártam egy pillanatig.

– Szerintem talán jobb lenne, ha…

– Azonnal, te bolond! – dörrent rám éles orrhangon. – Nyugtató italt neki, és tessék kicserélni a hálóruháját. Gyorsan!

Vállat vontam. A hajnalkamag csak üres gyomorba jutva nem okoz komolyabb tüneteket. Engedelmeskedtem. Tíz perc múlva tértem vissza, kezemben mézzel ízesített csukókalevél-főzettel és tiszta takaróval.

Clémente félrebeszélt.

– Hagyjatok békén! Hagyjatok békén! – visította, s kiszabadult bal kezével a felkínált csésze felé kapkodott.

– Fogjátok le! – kiáltotta Isabelle anya.

Virginie nővér kihasználva, hogy Clémente újabb kiáltásra nyitja a száját, ledöntötte a főzetet a torkán.

– Úgy, *ma sœur*. Ettől jobban leszel – kiabálta túl a zajt. – Csak próbálj pihenni…

Éppen hogy kimondta e szavakat, Clémente olyan erővel kezdett hányni, hogy a leerőltetett folyadék beterítette még a szoba falát is. Vállat vontam. Virginie azonban, akit telibe talált, visított, Isabelle anya pedig, aki mellette állt, fürgén felpofozta, ahogy egy gyermek üti meg nevelőjét hirtelen támadt indulatában.

Clémente ismét hányt, s ezúttal jutott belőle az új takaróra is.

– Hívjátok ide Colombin atyát! – Csak úgy sipított a hangja. – Most azonnal.

LeMerle eddig némán állt. Most közelebb jött, óvatosan kikerülve a hányástócsákat.

– Hadd menjek! – Ebben tulajdonképpen senki sem akadályozta meg, mind meghajoltunk a tekintély hangja előtt. Még Clémente is. Felé fordította az arcát, és halkan nyüszíteni kezdett.

LeMerle feltartotta a feszületét.

– *Mon père!* – Az elgyötört lány egy pillanatra szinte átlátszó lett. Rekedt hangon suttogott. – Azt mondta, segít nekem! Azt mondta, segít…

LeMerle latinul kezdett beszélni hozzá, a feszületet továbbra is maga előtt tartva, mint egy fegyvert. A szövegből kihallottam az ördögűzés szavait, amelyeket minden bizonnyal egy későbbi időpontra tartogatott.

– *Praecipio tibi, quicumque es, spiritus immunde, et omnibus sociis tuis hunc Dei famulum obsidentibus…*

Láttam, ahogy Clémente szeme elkerekedik.

– Ne!

– *Ut per mysteria incarnationis, passionis, resurrectionis, et ascensionis Domini nostri…*

A történtek ellenére hirtelen bűntudatot éreztem a lány szörnyű szenvedései láttán.

– *Per missionem Spiritus Sancti, et per adventum ejusdem Domini.*

– Kérem, nem úgy értettem, nem mondom el senkinek…

– *Dicas mihi nomen tuum, diem, et horam exitus tui, cum aliquo signo…*

– Germaine volt, féltékeny volt, engem akart…

Amikor Janette a szertartásokhoz és jövendölésekhez használta a szert, mindig csak egy kicsit vett belőle, és csakis hosszú elmélkedést követően. Clémente nem volt felkészítve. Megpróbáltam elképzelni, milyen mélységes lehet a rémülete. Most a szer végre utolsó rohamára készült. Hamarosan alábbhagy a kín, és ismét aludni fog. LeMerle keresztet vetett

Clémente arca előtt.

– *Lectio sancti Evangelii secundum Joannem.*

Az, hogy a pap figyelembe sem vette, még jobban felzaklatta Clémente-ot. Beleharapott a férfi talárjának ujjába, kis híján kiverve kezéből a keresztet.

– Mindent elmondok nekik! – vicsorgott. – Máglyára kerül!

– Látjátok, hogy visszariadt a keresztől! – jegyezte meg Marguerite.

– De hiszen beteg – válaszoltam. – Félrebeszél. Azt sem tudja, mit csinál.

Marguerite konokul csóválta a fejét.

– Megszállta a démon – mondta ragyogó szemmel. – Megszállta Germaine szelleme. Maga is megmondta!

Nem volt idő vitatkozni. A szemem sarkából láttam, hogy Isabelle anya bennünket figyel, és tudtam, hogy minden egyes szót hallott. De LeMerle eltökélt volt.

– Démonok, kik megszálltátok e nőt, nevezzétek meg magatokat!

Clémente jajgatott.

– Nincsenek démonok, maga mondta…

– Nevezzétek meg magatokat! – ismételte LeMerle. – Megparancsolom az Atya…

– Csak azt akartam… Nem úgy értettem…

– A Fiú…

– Ne… kérem…

– És a Szentlélek nevében!

Ekkor Clémente feladta.

– Germaine! – visította. – Marie anya! Behemót! Belzebub! Astarót! Beliál! Zebaót, Tetragrammaton! – Ekkor záporozni kezdtek a könnyei, zihálva zokogott, a nevek pedig, melyek közül sok ismerősen csengett Giordano különböző szövegeiből, de Clémente biztosan nem Alfonsine eksztázisaiból gyűjtötte,

csak ügy ömlöttek ki a száján. – Hadész, Belphegor, Mammon, Asmódeus.

LeMerle a vállára tette a kezét, de Clémente zavarodottságában ismét felvisított, és elhúzódott.

– Megszállta a démon – súgta ismét Marguerite. – Szinte égeti a kereszt. Halljátok, hogy sorolja a démonai nevét?

LeMerle félig felénk fordult.

– A gonosz műve, valóban – mondta. – Igencsak vak voltam tegnap, amikor úgy véltem, más magyarázata van a betegségének. De most a saját szájából hallhattuk. Clémente nővért tisztátalan szellemek kerítették hatalmukba.

– Hadd segítsek rajta! – Butaság volt, tudom, felhívnom magamra a figyelmet, de nem bírtam tovább. Ezért is tartottam Virginie pillantásától, nemkülönben a mögötte álló apátnőétől.

LeMerle a fejét csóválta.

– Egyedül kell maradnom. – Kimerültnek látszott, és a feszületet tartó, kinyújtott keze már remegett. – Aki itt marad, a lelkével játszik.

Clémente zokogva belekezdett a Miatyánkba. LeMerle hátralépett.

– Látjátok, hogyan gúnyolódnak velünk a démonok? – kérdezte. – Már megnevezted magad, démon, most mutasd az arcodat.

Miközben beszélt, hideg fuvallat szökött be a nyitott ajtón, megsuhintva a gyertyák lángját és a szobát megvilágító fáklyákét. Ösztönösen odafordultam, a többiek követték a példámat. Az ajtón túl, a sötét folyosón fehér alak ácsorgott. Alig tudtam kivenni. Úgy tűnt, mintha bizonytalanul lebegne a folyosón, s oly ügyesen takarta el a fényt, hogy mindössze a ruháját láttuk, amely nagyon hasonlított a miénkre, és egy halovány *quichenotte*-ot, amely teljesen eltakarta az arcát.

– Az Istentelen Apáca!

Kikaptam Virginie kezéből a fáklyát, és halvány fényénél elindultam. Marguerite felsikoltott, és megragadta a ruhámat. Rá se hederítettem, fáklyámat fölemelve tettem három lépést a folyosón.

– Ki az ott? – kiáltottam. – Jöjjön elő!

Az Istentelen Apáca megfordult, és észrevettem fekete harisnyába bugyolált lábát. Talán kicsit túlzás ez egy lebegő szellem ruhatárában. A kesztyűje szintén fekete volt. Ekkor az alak fürgén, a fényt kerülve futni kezdett a folyosón.

Türelmetlen hang szólalt meg a hátam mögött:

– Mi az, mit láttál?

Valaki megragadta a fátylamat és a karomat. Némi nehézség árán kiszabadultam a szorításból, a fáklya kis híján kiesett a kezemből. Mire megint odanéztem, a látomás eltűnt.

– Auguste nővér! Mit láttál? – Isabelle volt az, úgy kapaszkodott belém, mintha sosem akarna elengedni. Arcbőre közelről csúnyább volt, mint valaha, kicsiny, vörös foltok pettyezték a szája és az orra környékét. Janette friss levegőt és testgyakorlást írt volna elő neki. *Friss levegő és napfény,* mondogatta kacagva. *Ez kell a cseperedő gyermeknek. Ettől lettem én is ilyen gyönyörűséges.* Bárcsak itt lenne Janette!

– Igen, Auguste nővér, *tulajdonképpen* mit láttál? – E kedves hang magától LeMerle-től eredt, s némi gúnyt éreztem belőle kicsengeni.

– Én… – hallottam, hogy a hangom szinte remeg – …nem vagyok biztos benne.

– Auguste nővér szkeptikus – mondta erre LeMerle. – Talán még most is kételkedik benne, hogy Clémente nővért megszállták a démonok.

Tekintetem a fáklya lángjára szegeztem, nem bírtam volna látni a mosolyát.

– Auguste nővér! – szólt Isabelle metsző hangon. – Mondd el

végre-valahára, mit láttál! Az Istentelen Apáca volt az?

Lassan, vonakodva, de bólintottam.

Egy halom kérdés zúdult a nyakamba. Miért nem vettem üldözőbe? Miért álltam meg? Pontosan mit is láttam? Volt-e vér a főkötőjén? És a mellkendőjén? Láttam-e az arcát?

Igyekeztem válaszolni. Amikor hazudni kellett, akkor hazudtam. Minden egyes kimondott szóval jobban bekerültem LeMerle bűvkörébe. De nem volt választásom, sem erőm lerázni, kényszerűségből hazudtam. Abban a pillanatban, amikor a szellem felém fordult, és olyan közel volt, hogy szinte megérinthettem volna ott, a homályos folyosón, akkor ismertem rá az Istentelen Apácára. Kedves barátom aranyfényű szemében valami élvezetféle csillogott. Mintha játék volna ez az egész, a tét pedig egy marék üveggyöngy.

Így már tökéletesen érthető volt. Az illetőt megvédte az ártatlansága. Némasága volt a biztosíték. Csupán hamis kárálást hagyott maga után, amikor felszívódott a távolban, valami huhogó, embertelen hangot, amelyet emberi torok nem lenne képes kipréselni magából.

Senki más nem lehetett: az a hang, az a szem.

Csakis Perette.

Negyedik rész

Perette

……

1

1610. augusztus 10.

Eddig rendben is volnánk. Ám a feladat, amely hátravan, igazán kényes. Mindössze öt napom van az érkezéséig, s az oly finoman szövögetett szálak még kuszábbak és kínzóbbak lesznek. Clémente továbbra is az ágyat nyomja, egyelőre csendben van, de gyanítom, nem sokáig. Sok-sok órát töltöttem mellette Virginie-vel együtt, kezemben tömjénnel és szenteltvízzel. Hegyes tűt rejtettem az ingem ujjába, így gondoskodtam az együttműködéséről a szer tombolásának utolsó fázisában. Szinte tudományos alapossággal böktem meg vele, amikor sikolyra vagy átkozódásra volt szükségem. Ebben a kábult állapotban nem tudta eldönteni, hogy a látomásai vagy e rejtett eszköz okozzák-e a fájdalmát.

Illő komolysággal kétszázötven démon nevét mondattam ki Clémente-tal. A reggel fennmaradó részét a könyvtáramban töltöttem, beleástam magam a vonatkozó irodalomba, hogy kevéssel dél előtt már a kezemben legyenek az áhított nevek. Ezeket aztán lassan felolvastam Clémente-nak, kántálva, miközben Virginie tátott szájú áhítattal bámult rám. Közben a szerencsétlen lány az ágyon tekergőzve kérlelt.

Tudtam, Juliette nem vállalja, hogy még egy adagot beadjon a hajnalkamagvakból, de volt elegendő saját készletem. Ezért amikor a nap teltével láttam, hogy Clémente kezdi visszanyerni

öntudatát, gondoskodtam a kezelés megismétléséről. Tudtam, hogy az én Ailée-m rosszallaná. De mit tehetne ellene?

A mise természetesen elmaradt. Szobámba visszavonulva a *Malleus Malleficarum* borítójába rejtve tanulmányozni kezdtem Arisztotelészt. Az istentisztelet nélkülem unalmas dolog, gondoltam, de úgy tettem, mintha félnék egy újabb őrjöngéstől és táncos misétől.

Ezalatt Marguerite meglátogatta Clémente-ot, és annak ellenére, hogy világosan megkértem, egyetlen szót se fecsegjen ki a történtekből, szétkürtölte az apátságban, hogy Clémente-ot démonok szállták meg. Ez persze csakis az én kívánalmam volt. Így a pletykák, azok is, amelyek csaknem feledésbe merültek, ismét szárnyra kaptak, kiegészítve, kiszínezve szóródtak szerteszét, akár a pitypang feje.

Kínos hazugságaim fő forrása Juliette-ből eredt. Talán elkerülhetetlen volt, hogy felfedezte Istentelen Apácám személyazonosságát, nekem mégis okozott némi kellemetlenséget. A megvadult lány a barátnője, mint megtudtam, és nagyon sajnálja. Nem úgy a vad lány, akinek az élete nem ér egy lyukas garast se már, hallgatása viszont vagyonokat. Hát ha még Juliette ismerné a további terveimet…

Ostobaság, persze. Perette primitív lény, kialakulatlan elme, akibe annyi intelligencia szorult, mint egy jól nevelt majomba. Ezért beletelt egy kis időbe, amíg sikerült megtörnöm. Két éjszakát töltöttem el vele a kriptában, hogy a sötéttől való oktalan félelméből kigyógyítsam, és most úgy csúszik-mászik előttem, mint egy hűséges spániel. Apró kezét összetéve könyörög újabb kezelésért. Igencsak kihívom a sorsot magam ellen, amikor Perette-tel együtt elhagyom ezt a helyet. Annyi mindent kipróbálhatok rajta. És ott van Juliette… De jobb, ha nem is gondolok rá. Vasárnapra feltárul előtte az igazság, de ezúttal reményem sincs a megbocsátásra. Perette más tészta.

Még ha képzetlen is, minden várakozást felülmúlva igen gyors felfogású. A bűvészkedés gyerekjáték neki. Képes észrevétlenül és hangtalanul járkálni az alvók közt anélkül, hogy bárkit is felébresztene. Úgy fut, akár a szél, úgy mászik, mint a mókus, a legapróbb helyekre is képes befúrni magát. Még azt is megtanítottam neki, hogyan kell kötélen táncolni. Senkit sem lehet egy lapon említeni az én Ailée-mmel, de talán némi gyakorlással… Bekenhetném az arcát dióhéjból préselt arcfestékkel, azt állítván, hogy kanadai bennszülött. Fizetnének érte, hogy lássák.

Hát igen, mindent egybevetve lehet, hogy sikerül megmentenem Perette-et.

2

1610. augusztus 10.

A betegszobában történtek után azonnal siettem Perette-hez. A reggeli imádság után voltunk. Mindannyian kicsit megkésve indultunk a dolgunk után. Az apátnő a gyóntatójánál volt, ezért úgy gondoltuk, a fegyelem talán egy kicsit lazább lesz. Perette-et, ahogy sejtettem, a pajtánál találtam, ahol az állataink laktak. Hozott magával egy kis száraz kenyeret, ezért a helyet szinte ellepték a nyomában sereglő tyúkok, kacsák és foltos jércék. Kíváncsian nézett rám.

– Perette. – Ekkor ajka széles, ragyogó mosolyra húzódott, és a madarakra mutatott. Annyira boldognak látszott, annyira ártatlannak, hogy szinte vonakodtam szóba hozni a reggeli incidenst, de erőt vettem magamon. – Hagyd a tytikokat, Perette. Láttalak ma reggel a betegszobában. – Fejét oldalra fordítva, szemtelenül nézett rám. –Láttam, ahogy az Istentelen Apácát játszod.

Perette huhogott egyet, ami nála a vihogást jelenti.

– Ez egyáltalán nem vicces. – Megragadtam a karját, és magam felé fordítottam. – Ez nagyon veszélyes játék.

Perette vállat vont. Bizonyos szempontból elég okos lány, de ha a „talán”, a „lehetett volna” vagy akár a „lenne” tárgykörét érintjük, máris lankad az érdeklődése.

Lassan, türelmesen beszéltem, csakis olyan szavakat

használtam, amelyeket megért.

– Perette, figyelj rám! Mondd meg az igazat! – Úgy mosolygott rám, mint akinek fogalma sincs, miről beszélek. – Mondd meg, kérlek, hányszor is… – Nem, ez így nem lesz jó. – Perette, játszottál már ilyet azelőtt is?

Perette bólintott, és vidáman huhogott tovább.

– És Colombin atya kért meg rá?

Ismét bólintott.

– És Colombin atya elmondta neked, miért akarja, hogy ezt csináld?

Ez már nehéz ügy volt. Perette töprengett egy ideig, vállat vont, végül kinyitotta mocskos tenyerét. Apró, barna tárgy lapult benne. Egy darabka cukor. Ránézett, megnyalta, majd óvatosan visszatette a zsebébe.

– Cukor? Cukrot ad, ha eljátszod a szereped?

Perette ismét vállat vont. Aztán matatni kezdett a nyakánál, és leakasztott egy medaliont, amelyet LeMerle néhány hete vett el tőle. Most madzaggal volt megerősítve. Csodálatos Krisztina mosolygott a fénylő, zománcozott képen.

Ekkor ismét megszólítottam lassan és kedvesen.

– Szóval, Perette, Colombin atya kérésére játszadozol? – Perette elmosolyodott, fejét ide-oda ingatta. A medalion kacsingatott a napfényben. – De miért akarta, hogy eljátszd?

A vadóc vállat vont, és a medált ujjai közt forgatva a fény felé fordította. Próbáltam palástolni türelmetlenségemet.

– Nos, Perette, *miért* kért meg rá? Elmondta, miért?

Újra csak vállat vont. Mit számít az, miért kért meg rá, üzente a mozdulat, ha cukrot és csecsebecséket kapok cserébe.

Finoman megráztam.

– Perette, amit tettél, az csúnya dolog!

Tanácstalannak látszott, fejét tagadóan ingatta.

– Csúnya dolog! – ismételtem kissé emelt hangon. – Nem a

te hibád ugyan, de attól még csúnya dolog. Nem volt szép Colombin atyától, hogy erre kért.

Perette duzzogva biggyesztette ajkát, és úgy tett, mintha el akarna menni. Visszafogtam.

– Emlékszel Fleurre? – kérdeztem hirtelen. – Emlékszel, amikor elvitték Fleurt?

Talán nem is emlékszik rá, gondoltam. Már egy hónap is eltelt Fleur eltűnése óta, és Perette bizonyára elfeledte kis játszópajtását. Egy pillanatra elbizonytalanodott, majd olyan mozdulatot tett, amellyel a gyermekek méretét szokta mutatni.

– Colombin atya vitte el Fleurt – folytattam. – Tudom, hogy kedvesnek látszik, és elhalmoz ajándékokkal, de rossz ember, Perette, és tudnom kell, miben sántikál. – Hangom most ismét megemeltem, és úgy szorítottam a karját, hogy fájt. Üres tekintete elárulta, hogy ezúttal túl messzire mentem, rám se hederített többé.

– Perette, nézz rám!

Sajnos már késő volt. Megszakadt köztünk a kapcsolat, és Perette ismét a madarakra figyelt. Türelmetlenségemen mérgelődve elfordultam, miközben láttam, hogy a lány a kotkodácsoló sereg közepébe csücsül, kezét kitárja, ölében fehér, barna, pettyes, aranyszínű, zöld es vörös tollak kavarognak.

De még nem adhatom fel. Ha van kulcs ehhez a rejtélyhez, az csakis nála lehet. Édes, kicsi, ártatlan Perette-em. Akármit tervez is az atya, a lány tudja. Lehet, hogy meghaladja az értelmét, de a titok ott van, mélyen elásva benne, akár az összerakós játékban. Bárcsak megtudhatnám, mi az! Bárcsak hozzáférhetnék, drágám!

3

1610. augusztus 11.

Tegnap egész nap próbáltam beszélni LeMerle-lel, de ő került engem, én meg nem engedhetem meg magamnak, hogy ennél jobban felhívjam magamra a figyelmet. Éjjel zárva találtam az ajtaját, fény sem égett nála. Kíváncsi voltam, vajon a betegszobában van-e, de nem akaródzott megnéznem. Clémente továbbra sem képes értelmesen beszélni. Antoine elmondása szerint a hosszú, letargiás állapotokat rendszerint heves, éber delírium szakítja meg. Ekkor a matracához kötözik, nehogy kárt tegyen magában. Gyakorta szétszaggatja a ruháját, őrült vergődésben tárva ki magát a démoni szeretőnek. Ilyenkor szörnyű sóhajok és sikolyok szakadnak fel belőle, végül az arcát karmolássza a gyötrő undortól. Jobb, ha le van kötözve, még ha szüntelenül esdekel is szabadulásért, folyton a fejét forgatja, és hátborzongató pontossággal köpi szembe a közelébe merészkedőt.

Én nem látogathatom. Antoine-t is eltávolították a betegszobából. Már csak Virginie maradt ott, hogy a megszállott nő gondját viselje. Antoine gúnyos elégedettséggel számol be a részletekről: Clémente, úgy tűnik, megőrült. Talán sosem nyeri vissza a józan eszét. Ezt mondja Virginie. Antoine szeme összeszűkül, ahogy erről beszél. Segédkezik a betegszobában, mossa a takarókat, és levest főz a meggyötört

nőnek, amelybe minden bizonnyal belekeveri a szokásos hajnalkamagvakat.

Az édes kis Clémente már nem is olyan édes, jegyzi meg új, gunyoros hangján; arcát ellepik a karmolások sebhelyei, haja csomókban hullik. Szerettem volna elmenni hozzá, hogy megvigasztaljam, vagy hogy szétmart arcába mondjam, nem én tehetek róla…

Mit segítenék vele? Antoine adja be neki az adagot, de én adtam az eszközt. Hasonló esetben újra megtenném. LeMerle, bár továbbra is tartja a két lépés távolságot, jól tudja ezt. Újabb forrást tárt fel bennem, megnyitva zsigereim mélységes, sötét bugyrát.

Varázsló asszonyt ne hagyj életben.

Giordano mondogatta mindig, hogy az eredeti héber szövegben a *varázsló* még *méregkeverőt* jelentett.

Kíváncsi lennék, vajon Giordano ráismerne-e egykori tanítványára!

4

1610. augusztus 12.

Ahogy számítottam rá, ügyeim a tervek szerint haladtak. Isabelle anya továbbra is engedelmes. Ideje nagy részét imádkozással tölti, nem törődvén egyre rakoncátlanabb nyájával. Clémente látogatását korlátozták, ezért kissé nehezebb beadni neki a szükséges adagot, és őrjöngései egyre hevesebbek.

Tanítványom félelmeit szent és profán könyvek százainak tanaival és képtelenségeivel éltetem. Látszólag csillapítom rémületét, valójában azonban művészi tökéllyel táplálom a különböző anekdotákkal és csodás történetekkel. A világ tele van rémisztő dolgokkal: égetéssel, mérgezéssel, rontással, ördögi varázslattal, ami csak tetszik. Colombin atya ismeri ezeket, és azt is tudja, hogyan kell pokollá tenni valakinek az életét. Az eseménydús életút kiváló táptalaja az efféle csalárdságoknak. Még a híres jogtudóssal, Jean Bodinnel is volt alkalmam találkozni Mme de Sévigné egyik estélyen, de valósággal megölt az unalom terjengős beszédétől. Volt, hogy a történelem nagy meséit hívtam segítségül: Aiszkhülosz, Plutarkhosz és a Biblia történeteit… Clémente-nak fogalma sem volt róla, hogy a delíriumban sorjázott nevek Isten elfeledett, titkos neveit rejtik, és meggyötört agyában istenkáromlásként születnek újjá.

Tanítványom napok óta alig alszik. Szeme beesett és vörös. Ajka halovány, akár egy heg. Néha látom, hogy engem figyel. Azt hiszi, nem tudom. Kíváncsi vagyok, gyanakszik-e. Akárhogy is, mindenképpen késő. Clémente egyetlen hajnalkaadagja letöri ellenállását, bár csak végszükség esetén adom be neki. Azt akarom, hogy a derült égből csapjon le a mennykő Arnault-ra. Hogy véget vessen a reményeknek. Visszavonhatatlanul.

Mulatságos, de tanítványom már most a jövő vasárnapi ünnepséggel vigasztalódik, a Szűz várva várt ünnepével. Most, hogy apátságunkat visszavettük a hitehagyott szenttől, Marie-de-la-mertől, bízhatunk benne, hogy a Szent Szűz közbenjárásával megoldást lelünk az elmúlt napok sajnálatos eseményeire. Ebben bízik, ezért kétszer annyit imádkozik. Ezalatt én tovább pallérozom spirituális oltalmunkat latin ráolvasásokkal és sok tömjénnel. Nincs az a démoni erő, amely feldúlhatná apátságunk legszentebb napját.

Juliette már kora reggel felkeresett a szobámban. Tudtam, hogy jönni fog, vártam rá. Fejemet fölemeltem a könyvkupacból. Juliette kegyetlenül merev volt tiszta, keményített főkötőjében, egyetlen kósza tincs sem lágyította arcvonásait. Perette miatt jött, mondtam magamban óvatosan, jó lesz vigyázni.

– Csak nem feljött mar a nap, Juliette? Hirtelen olyan világos lett a szobában.

Arckifejezésén láttam, hogy hízelkedéssel ezúttal nem érek célt.

– Kérlek – szólt élesen, de hangjában inkább aggodalom, mint düh bujkált. – Perette-et ki kell hagynod ebből. Nem érzi a veszélyt. Gondolj bele, mit kockáztatunk azzal, ha rájönnek! – Nem válaszoltam. – De igazán, LeMerle, hiszen még gyerek.

Most helyben vagyunk. Megszólalt benne az anya. Próbáltam másra terelni a szót.

– Isabelle nem érzi jól magát – kezdtem kedvesen. – Amíg a szobájában pihen, esetleg elintézhetném, hogy te meg Antoine járhassatok egyet. Mondjuk vihetnétek egy kosár ételt a szegény halásznak és a családjának.

Egy pillanatig mohón bámult rám. Aztán a fejét csóválta.

– Ez vagy te, LeMerle – jelentette ki fagyosan. – És mégis, mi történne, amíg nem vagyok itt? Újabb jelenés vagy megint a táncos mise? – Újra csak a fejét rázta. – Ismerlek már – folytatta halkan –, nálad semmi sincs ingyen, valami viszonzást mindig elvársz, aztán egy újabbat és megint egy újabbat…

Közbevágtam.

– Kedvesem, félreérted a szándékaimat. Csak a te érdekedben javasoltam ezt, semmi másért. Te nem jelentesz veszélyt, hiszen legalább annyi a bűnöd, mint nekem.

Erre felkapta a fejét.

– Nekem? – De szemében félelem tükröződött

– Hallgatásod már önmagában is bűn. Felismerted az Istentelen Apácát. Vagy elfeledkeztél már a kútról, Clémente nővér mérgezéséről vagy a szüzességi fogadalmadról… – Hagytam, hogy kegyetlen szavaim megtegyék hatásukat.

Némán állt, arca lángolt.

– Hidd el – folytattam –, a boszorkányság vádját bármelyik miatt rád süthetik. Már rég túl vagyunk azon a ponton, ahol árthatnál nekem. Nincs élő ember, aki felvehetne ellenem a harcot.

Tudta, hogy igazam van.

– Én vagyok a szikla – mondtam –, a horgony a viharban. Elképzelhetetlen, hogy megvádoljanak.

Hosszú szünet következett.

– Beszélnem kellett volna, amikor még lehetett – válaszolta

Juliette.

Hangja nem vezetett félre. Szemében csodálat ragyogott.

– Perette nagyon jó szolgálatot tett nekem az elmúlt hetekben – folytattam. – Nagyon gyors, majdnem annyira, mint te voltál, Juliette, és okos is. Elrejtőzött a kriptában, tudod, amikor először láttad az Istentelen Apácát. Amíg kerested, mindvégig ott volt, elbújt az egyik koporsó mögött.

Juliette reszketett.

– De ha annyira a szíveden viseled a sorsát, nos, akkor… – Elhallgattam, mintha töprengenék. – Mégsem. Még szükségem van rá, Juliette. Nem engedhetem. Még a te kedvedért sem.

Bekapta a horgot.

– De azt mondtad, lenne rá mód.

– Lehetetlen.

– Guy!

– Nem és nem. Bárcsak ki sem mondtam volna!

– *Kérlek!*

Sosem tudtam ellenállni a könyörgésének. Szívderítő finomság, ritka élvezet. Vonakodtam, de csak azért, hogy kiélvezhessem a pillanatot.

– Hát, ami azt illeti, lenne egy…

– Micsoda?

– Ha helyet cserélnél vele.

Kész. Szinte hallani véltem, ahogy a csapda összezárul, ízlelgeti egy darabig. Annyira nem ostoba. Tudja, hogyan cselezzen ki, de hát ott a gyermek…

– Fleur nem került messzire innen – mondtam szelíden. – Egy családnál helyeztem el, alig néhány mérföldnyire innen. Egy órán belül láthatod, ha…

– Nem mérgezek meg senkit!

– Arra nem lesz szükség.

Mintha gyengült volna.

– Ha beleegyezem – mondta –, a szavadat adod, hogy Perette kimarad ebből?

– Természetesen. – Igyekeztem őszintének látszani. Elővettem annak a férfinak a nyílt tekintetét, aki sosem játszott cinkelt kártyákkal vagy a halállal élete során. Hihetetlen, hogy ennyi év elteltével még mindig beválik. – Még három nap – mondtam, érezvén vonakodását. – Három nap vasárnapig. Aztán vége. Megígérem.

– Három nap – ismételte.

– Aztán Fleur hazajöhet – folytattam –, és minden olyan lesz, mint régen. Vagy ha úgy tetszik, eljöhetsz velem.

Szeme ragyogott. A megvetéstől vagy a dühtől, nem tudom. Nem válaszolt.

– Olyan rossz lenne az? – puhatolóztam óvatosan. – Megint útra kelni? Ailée-nek lenni, visszamenni oda, ahová tartozol? – Most már szinte suttogtam. – Oda, ahol szükségem van rád?

Csend volt, de éreztem, megnyugodott annyira, amennyire kell. Futólag megérintettem az arcát.

– Három nap – ismételtem – Mi történhet három nap alatt?

Elég sok minden, remélem.

5

1610. augusztus 12.

Fleur már várt rám. Ahogy LeMerle megígérte, alig néhány mérföldnyire az apátságtól. Egy sótermelő lapos kunyhójában, amelynek tőzeggel borított tetejét és fehérre meszelt falait tamariszkuszbokrok takarták. Több százszor elmentem már mellette anélkül, hogy észrevettem volna. A kunyhó mögött bozontos póniló legelészett, mellette faketrecekben fél tucat barna nyúl. A sóval telt, mocsaras folyamok egybefüggő, sekély árkot alkottak, amelyen az átkelést néhány lapostányér segítette. Gémek álltak a vízparti nádasban. A hosszú, megsárgult fűből kabócák dala szólt.

LeMerle, tudván, hogy nem hagyom sorsára Perette-et, nem látta szükségét, hogy elkísérjen. Antoine-t rendelte ki mellem, akinek izzadságfoltos fátyla elfedte a szeméből sugárzó gunyoros cinkosságot. A méregkeverő és a gyilkos, kéz a kézben, mint két elválaszthatatlan barátnő.

Olyan erősen öleltem magamhoz Fleurt, mintha eggyé akarnék olvadni vele, hogy sose válhassunk el. Bőre finom és barna, lenszőke hajához képest feltűnően sötét. Szépsége szinte megriaszt. A piros ruhácskája volt rajta, néhol látszott, hogy kinőtte. Egyik térdén friss karcolás.

– Vasárnap – súgtam a fülébe –, ha minden jól megy, itt leszek vasárnap. Pontban délben. Itt várj rám, a

tamariszkuszbokrok alatt. És ne szólj erről senkinek. Senki sem tudhatja meg, hogy jövök

LeMerle természetesen tőrbe csalt. Amikor visszatérve megéreztem a tömjén füstjét, rögtön tudtam, hogy nagy munkában volt távollétem alatt. Volt megint táncos mise, ecsetelte Piété nővér, félelmetesebb volt, mint az előző. Mesélt az ekszt ázisról, hogy őt magát hogyan szállta meg egy buja ördög. A vonításokról és állati üvöltésekről, amelyek előtörtek a nyomorultak szájából, akiket a szakramentummal szembeni dühtől felbőszült démonok serege támadott meg.

Könnyes szemmel mesélt Marguerite nővérről, aki hiába imádkozott, addig táncoltatták, amíg a lába vérbe nem borult, meg Colombin atyáról, aki megpróbálta tömjénfüsttel megtisztítani a fertőzött levegőt, és egyre küzdött az ördög seregeivel, végül maga is térdre kényszerülvén azon igyekezetében, hogy megfékezze őket.

Most Isabelle anya van mellette, árulta el Piété. Amikor a gonosz varázs leszállt, a nővérek félelmükben megvadulva rohantak egymás felé. Colombin atya térdre zuhant, elvesztette az eszméletét, kezéből kihullottak a *Ritus exorcizandi* lapjai. A pillanatnyi káosz után a talpon maradottak és a rémült nővérek egyként siettek a segítségére. Biztosra vették, hogy megadta magát a sötétség erőinek…

De inkább csak kimerült, magyarázta Piété. Az apácák megkönnyebbülten látták, amint Colombin atya lassan feltápászkodik, s mindkét oldalról hithű nyájának tagjai támogatták. Felemelve remegő kezét tudatta, hogy pihenésre van szüksége. Engedte, hogy a házába vigyék, ahol könyvei és szent ereklyéi között jelenleg is pihen, továbbra is azon fáradozva, hogy megszabadítson bennünket a ránk telepedő kórságtól.

Igazi parádé lehetett. Úgy vélem, főpróba a vasárnapi bemutatóhoz. De miért intézte úgy, hogy kimaradjak belőle? Lehetséges, hogy határozott szavai ellenére mégis fél? Attól tart, hogy rájövök valamire? Van-e olyan része ennek az előadásnak, amelyet palástolni akar előlem?

6

1610. augusztus 13.

Hivatalosan is bejelentették, hogy Alfonsine-t megszállta az ördög. Ötvenöt megszálló démont számláltak össze, bar Colombin atya esküdözött, hogy maradt még néhány. Az ördögűzés addig tart, amíg minden egyes démon nevet nem kap. Házának falán lógott a lista, amelyhez egyre újabb neveket írt. Virginie arca is igen nyúzott és sápadt lett, s ismeretlen okból kicsiny köröket tett a fallal övezett kertben, miközben magában motyogott. Amikor megkérték, hogy álljon meg egy kicsit, kísérteties nyugalommal nézett fel, és csak annyit mondott: nem és nem. Majd töretlenül rótta tovább köreit. Azt pletykálták, már csak idő kérdése, és ő is sorra kerül.

Isabelle anya ma el sem hagyta a szobáját. LeMerle tagadta, hogy az anyát megszállta volna valamilyen démon, de többen is úgy látták, hogy nem igazán derűlátó. A kápolna mellett felállítottak egy üstöt, amelybe szentelt tömjént és gyógyfüveket szórtak. Ez arra szolgált, hogy megvédjen bennünket az újabb támadástól. Tettek egyet-egyet a betegszoba elé és az apátság kapujához is. A friss növények füstje édes volt, de hamar kesernyéssé vált, a levegő pedig fullasztóvá, és poros függönyt vont a fehéren izzó égbolt elé.

Ami a jelenéseket illeti, az Istentelen Apáca kétszer is megmutatkozott ma, tegnap pedig háromszor. Egyszer a

hálóteremben, kétszer a folyosón és megint kétszer a kertben. Eddig még senkinek sem tűnt fel az Apáca szokatlan termete, észre sem vették hatalmas lábnyomát a konyhakertben. Lehet, hogy most már oda se figyelünk az ilyesmire.

Az egész nap tétlenségben telt, csakúgy, mint a tisztelendő anya halála után. Isabelle anya rosszul érezte magát, LeMerle olvasott, mi pedig megpróbáltunk visszatalálni a megszokott kerékvágásba. Gondolataink egyre az elmúlt hét eseményei körül forogtak, aggodalmunk és félelmünk nőttön-nőtt. Kormányát vesztett hajónk egyenesen a sziklának tartott, de már nem volt erőnk megállítani, inkább pletykálkodtunk és egészségtelen önvizsgálatokba bonyolódtunk.

Marguerite nővér addig sikálta a hálóterem szinte makulátlan padlózatát, amíg ki nem sebesedett a térde. Ekkor őrült módon dörzsölni kezdte a sebet mindaddig, amíg vissza nem kellett mennie a betegszobába. Marie-Madeleine az ágyán fekve nyafogott és panaszkodott. Azt mondta, annyira viszket a lába köze, hogy már képtelen csillapítani. Antoine elhagyta a betegszoba börtönét. Most már csak négy szenvedő lakta, akik ágyukhoz kötözve feküdtek. A lárma, mint elmesélte, kis híján az őrületbe kergette. Elszórakoztatott néhány borzalmas részlettel, bár kétségtelenül némileg kiszínezve a történteket. Akaratom ellenére végighallgattam.

Elmondta, hogy Alfonsine nővér nagyon beteg. Az üst füstje nemhogy megtisztította volna a tüdejét, inkább súlyosbította állapotát. Virginie nővér azt is a démonoknak tudta be, hogy szerencsétlen nő egyre több vért köhög fel, mindenféle kezelés és LeMerle gyakori látogatása ellenére is.

Ami Clémente nővért illeti, folytatta Antoine, három napig nem evett, és alig ivott valamit. Annyira gyenge, hogy hálni jár belé a lélek. Folyton a plafont bámulja merev tekintettel. Ajka mozog, de alig észrevehetően. Könyörületes megváltás lesz.

– Mit tett veled, Antoine? – csúszott ki a számon akaratlanul. – Miféle szörnyűséget követett el, hogy ennyire utálod?

Antoine rám nézett. Hirtelen felötlött bennem a pillanat, amikor még gyönyörűnek láttam: sűrű, kékesfekete haja kiszabadítva fátylából, rózsás vállának dombja, lágy tarkója, amelyet LeMerle ollója hozott napvilágra. Sokat változott azóta. Arca olyan volt, mint a bazalt. Távoli és könyörtelen.

– Te sosem értettél meg igazán, Auguste – mondta, hangjában finom megvetéssel. – Próbáltál kedves lenni hozzám a magad módján, de sosem értettél meg. – Csípőre tett kézzel vizsgálgatott egy darabig. – Hogyan is értettél volna! Neked mindig könnyen ment. Amikor a férfiak rád néztek, azt látták, amit szeretnének. Valami gyönyörűségest. – Mosolya inkább árnyékba, mint fénybe borította arcát. – Én mindig csak igásló voltam, dagadt némber. Annyira ostoba, hogy meg sem hallottam a mások nevetését, és olyan jól nevelt, hogy még titokban sem mertem őket gyűlölni. A férfiaknak egy darab hús voltam csupán, egy kis fogdosnivaló, egy pár láb, két mell, száj és has. A nőknek meg egyszerűen buta, túl ostoba ahhoz, hogy megtartsak egy férfit, vagy hogy egyáltalán… – Hirtelen elhallgatott. – Sosem érdekelt, hogy ki az apa. Nem foglalkoztam vele. A gyermekem csak az enyém volt. Senki sem gyanította, hogy a dagadt némber állapotos. A hasam mindig is kerek volt. A mellem meg súlyos. Titokban akartam tartani, elrejteni, hogy csak az enyém legyen. – Tekintete hirtelen megkeményedett. – Ez lett volna az egyetlen dolog, ami csak az enyém. Mindenestül. Lett valakim, akinek szüksége van rám, és nem törődik azzal, hogy ostoba vagyok és kövér. – Rám nézett. – Te bizonyára tudod, milyen kihordani egy gyereket. Remélem, nem gondolod, hogy egy percig is elhittem a mesédet, Auguste? Lehet, hogy buta vagyok, de te is csak annyira vagy özvegy, mint én. – Hangja nem volt barátságtalan,

de meleg sem. – Megtartottad a gyermeked, nem számított, hogy van-e apja vagy sem. Senki sem mondta meg, hogy mit tegyél, vagy ha mondta is, fütyültél rá. Nem igaz?

– De igen, Antoine.

– Tizennégy éves voltam. Volt apám, testvéreim. Nagybácsik, nagynénik. Mind azt sulykolták belém, hogy tehetetlen vagyok. Mindent elrendeztek, még mielőtt egyáltalán megszólalhattam volna. Azt mondták, nem fogok tudni gondoskodni egy kisgyerekről. Meg hogy sosem mosom le magamról a szégyent.

– Mi történt azután?

– Sophie-nak, az unokatestvéremnek szánták őt – folytatta Antoine. – Velem meg sem beszélték. Sophie-nak már három gyermeke volt, pedig még csak a tizennyolcat töltötte be. Felnevelte volna az enyémet is az övéivel együtt. A botrány meg elült volna. Kibeszélték volna magukból. Képzeld csak! Annak a buta, dagadt lánynak gyereke született! De úristen, ki lehet az apa? Talán egy vak?

– Mi történt? – kérdeztem meg újra

– Fogtam egy párnát. – Hangja elhalkult, fontolgatta a szavakat. – A fejére szorítottam. A kicsi fiam puha, barna fejecskéjére. És vártam. – Arcára kegyetlen mosoly ült. – Senki sem akarta őt, Auguste. Ő volt az egyetlen, aki csak az enyém volt. És csak így tudtam megtartani.

– És Clémente? – kérdeztem szinte suttogva.

– Elmondtam neki az egészet – folytatta Antoine. – Azt hittem, ő más, mint a többiek. Azt hittem, megérti. De kinevetett. Úgy, mint mindenki más… – Ismét az a mosoly, és egy pillanatra újra felvillant előttem a nő sötét szépsége. – De most már mindegy – mondta enyhe rosszindulattal. – Colombin atya megígérte…

– Mit ígért meg?

Megrázta a fejét.

– Ez maradjon az én titkom. Csak Colombin atyával osztottam meg. Neked nem akarom elmondani. Így is eleget hallottál. Vasárnap úgyis kiderül.

– Vasárnap? – türelmetlenkedtem. – Mit mondott neked, Antoine?

Fejét oldalra hajtotta, mintha csak kokettálna.

– Megígérte. Minden egyes nő, aki valaha kinevetett és gúnyt űzött belőlem, vagy aki a mohóságomért megbüntetett… Nincs többé szegény Antoine nővér, sem buta Antoine nővér, akin köszörülni lehet a nyelvüket. Vasárnap fellobban a láng.

Attól fogva egy hanggal sem mondott többet. Vaskos karját összefonta, és arcán azzal az őrjítő, angyali mosollyal elfordult.

7

1610. augusztus 14.

Hajnalban talált meg a kápolnában. Végre egyedül voltam. A levegő fanyar volt az esti füstöléstől. Vékonyka napsugár hatolt át a szállingózó por rétegén. Egy pillanatra behunytam a szemem, és éreztem a füst szagát, a megperzselődött húsét… de ezúttal nem a magamét, Monseigneur, nem a magamét.

Micsoda tánc lesz! Ropják majd a papok, a szüzek és az összes szentfazék. Micsoda előadás lesz! Minő szentségtelenül mámoros finálé!

Kis híján elszundikáltam. Hangja rázott fel álmodozásaimból. Igaz, három napja nem aludtam.

– LeMerle.

Félálomban is felismertem. Kinyitottam a szemem.

– Hárpiám! Nagyon ügyes voltál. Már biztosan nagyon várod a holnapot, hogy találkozhass a lányoddal!

Lehet, hogy még működik a három nappal ezelőtti taktika. Ha igen, akkor aligha értette a szavaimat, lerázta őket, mint a kutya a vizet.

– Beszéltem Antoine-nal.

Ó, milyen kár. Mindig tudtam, hogy dundi tanítványom kissé megbízhatatlan. Jellemző rá, hogy elpöttyent ezt-azt, és nem számol a következményekkel. Ez a hű szolga, Antoine, nem használja az eszét.

– Igen? Remélem elég ösztönző beszélgetőtársnak bizonyult.

– Meglehetősen. – Csillogott az a tündöklő szem. – Mégis, mi folyik itt, LeMerle?

– Semmi olyan, aminek köze lenne hozzád, én Szárnyasom.

– Ha bántani készülsz valakit, velem gyűlik meg a bajod!

– Hát hazudnék én neked?

– Hazudnál.

Vállat vontam, és fölemeltem a kezem.

– Bocsáss meg neki. Uram, e sértő megjegyzésért. Mit tehetnék még, hogy jobban bízzál bennem? Fleurt biztonságba helyeztem. Perette-től nem kértem semmit. Arra gondoltam, hogy holnap kihagyhatnád a misét, és elmehetnél a lányodért. Előremehetnél, amíg én elvarrom az elvarratlan szálakat. Találkozzunk, mondjuk, odaát…

– Nem – jelentette ki végérvényesen.

Kezdtem elveszíteni a türelmemet.

– Akkor hogy legyen? Mit akarsz, mit tegyek?

– Azt akarom, hogy jelentsd be a püspök látogatását!

Erre nem számítottam, én kis Szárnyasom, megtaláltad a gyenge pontomat.

– Hogy elrontsam a meglepetést?

– Nem kell már több meglepetés.

Ujjaimmal végigsimítottam az arcát.

– Juliette, ennek nincs semmi jelentősége. Holnap már Pornicban leszünk, vagy Saint Jean-de-Monts-ban, és ezüstkehelyből isszuk a bort. Van félretett pénzem; újrakezdhetünk mindent, a színházat, bármit, amit csak akarsz...

De nem lehetett neki hízelegni.

– Hirdesd ki – mondta – még ma este, Guy, különben én jelentem be.

Hát megvan a végszó. Tetszett volna az együttműködésed, drágám, de erre azért itt, szinte a célnál, nem számítottam. A

kútnál találtam Antoine-ra. Úgy látszik, ennek a helynek kitüntetett szerep jut a szívében, mióta Germaine ott lógott. Szinte azonnal felfigyelt a jelre, amelyre már az elmúlt héten várt. Talán nem is annyira lassú észjárású, mint ahogy gondoltam. Láttam, hogy arca boldogan felragyog a feladat hallatán. Ebben a pillanatban nem látszott se nehéz felfogásúnak, se rútnak. Kényelmetlenül éreztem magam. Azóta is némán követ, nem kérdez semmit, és pontosan ez számít. Nincsenek skrupulusai, és megérti a bosszúvágyat.

De igazán, Juliette. Hiába tanultál, együgyű maradtál. Ki másnak tartoznánk, mint saját magunknak? Mivel tartozunk a Teremtőnek, aki aranytrónjáról ítélkezik? *Kértük* mi, hogy teremtsen meg bennünket? Kértük, hogy lehajítson bennünket a földre, mint egy dobókockát? Nézz körül, kicsi húgom. Mit ajánlott neked, hogy mellé állj? Bár legalább megtanulod, hogy aki ellenem játszik, az végül mindig veszít.

Tudom, hogy várni fog bibliaolvasásig. Tudván, hogy én támadtam először, vagy inkább Antoine, Virginie nővér segédletével. Látványos előadás volt. Úgy hallom, a jelenés a rejtekhelyedre vezette őket, ahová elsüllyesztetted a bizonyítékokat: A tarokk-kártyádat, a mérget meg az Istentelen Apáca véres *quichenotte-ját.* Küzdened kellett volna, de nincs esély Antoine nyers erejével szemben; az apátnő utasítására a pincébe zártak, hogy ott várj a sorsodra. A pletykák ismét szárnyra kaptak.

– Csak nem…
– *Megszállta* a démon?
– Vádolják?
– Nem, Auguste-öt nem…
– Mindig is tudtam, hogy…

Megkönnyebbült sóhajok, szemérmes susmus, pillaverdesés,

fejfedő-igazgatás, mintha csak egy párizsi szalonban lennénk. Ezekben az apácákban több női furfang van, mint az illemcsőszökben, s próbálnak szerénységük álcájával elbájolni. Vágyuk bűzlik, mint a hervadt liliom.

Túlvilági hangon szólaltam meg.

– A vád elhangzott – jelentettem be. – Ha mindez igaz, akkor a pokolbéli csábító köztünk ólálkodik a kezdetek kezdetétől.

A kifejezés tetszett nekik. *Pokolbéli csábító.* Jó cím egy bohózatnak vagy egy *tragédie-ballet*-nak. Láttam, ahogy vonaglanak a leplezett elragadtatástól.

– Egy kém, kigúnyolva szertartásainkat, titkon azon erőkkel szövetkezik, amelyek az életünkre törnek!

„Bíztam benned”, mondtad, midőn a pincébe vezettelek. Aztán arcul köptél, és kikapartad volna a szemem, hogy ha nincs ott Antoine nővér, hogy betuszkoljon a celládba, és rád zárja az ajtót.

Megtöröltem a homlokomat egy kendővel. Az ajtórésen keresztül láttam a szemed. Most képtelenség elmagyaráznom neked, miért is árultalak el. Miért is találtam úgy, hogy ez az egyetlen módja a megmentésednek.

8

1610. augusztus 14.
Kompléta

Kezdetben képtelen voltam tájékozódni. A szoba – raktárnak használt toldalék a cellárium mellett, amelyet most, a Domonkos-rendi szerzetesek óta először, nagy sietve visszaalakítottak zárkává – annyira hasonlított az epinali tömlöcre, hogy egy ideig azon tűnődtem, vajon az elmúlt öt év nem volt-e csupán álom, elmém próbálkozása, hogy úgy játsszon el múló józanságával, mint a horogra akadt hallal: egyre feljebb csévéli, míg végül az értelem áttöri a felszínt.

Giordano kártyája elegendőnek bizonyult ahhoz, hogy megerősítse a gyanújukat. Bárcsak jobban figyeltem volna az intéseire: a finom mosolyú Remetére a letakart lámpásával, a kelyhek kettesére, a szerelem és feledékenység lapjára; a lángokban álló Toronyra.

Már elmúlt dél, de a raktárban sötét van, leszámítva azt a fél tucat fénycsíkot, amelyet a szellőző rácsai vetítenek a hátsó falra; a nyílás túl magasan van ahhoz, hogy elérhetném, és egyébként is túl kicsi, hogy bármi reményt nyújthatna a menekülésre.

Nem sírtam. Talán valahol a lelkem mélyén számítottam LeMerle árulására. Még azt sem mondhatom, hogy szomorúságot vagy akár félelmet éreznék. Öt év megtanított

némi higgadtságra. Némi hidegfejűségre. Arra gondolok, hogy holnap délben Fleur ott vár majd a tamariszkuszbokroknál.

Ma ez a szoba visszakapta eredeti rendeltetését. A Domonkos-rendi szerzetesek valaha ilyen cellákban vezekeltek, elzárva a napfény elől; ételüket az ajtó szűk nyílásán lökték be, a levegő bűzlött az imádságok és a bűntudat szagától.

Én nem fogok imádkozni. Egyébként sem tudom, kihez intézhetném szavaimat. Istennőm maga az istenkáromlás, Marie-de-la-mer, aki a tengerbe veszett. Idáig hallatszik a tajtékzó hullámok morajlása, amelyet a nyugati szél űz át a lápon. Vajon emlékszik-e majd rám a gyermekem? Megőrzi-e arcomat szívében, ahogyan én tartottam mindig anyám képét a szívem fölött? Talán idegenek nem kívánt gyermeke lesz, vagy ami még rosszabb – megszereti őket, mintha a saját szülei volnának, hálás lesz nekik, örülni fog, hogy megszabadult tőlem?

Hasztalan ilyesmire gondolni. Megpróbálom visszanyerni higgadtságomat, de lányom képe túlságosan felkavar. Szívem sajog, hogy megérinthessem. Még egyszer, kérem Marie-de-la-mert. Csak még egyszer, kerüljön bármibe. Az én kis Fleuröm. A lányom. Ez nem olyan imádság, amelyet Giordano megértene, de azért imádság.

Az idő fekete rózsafüzérén peregnek a végtelen másodpercek.

9

1610. augusztus 14.
Vecsernye

Azt hiszem, elaludtam. A sötétség meg a hullámok moraja elringatott, és egy darabig álmokat láttam. Világos képek vonultak előttem: Germaine, Clémente, Alfonsine, Antoine… Az ezüstös kígyóbőrként csillogó forradás LeMerle karján, a mosoly a szemében.

Bízz bennem, Juliette.

Lányom piros ruhája, a horzsolás a térdén, amint nevet és tapsol a mímeseknek a poros napfényben, valamikor régesrégen. Arra ébredtem, hogy a napsugár magasan csíkozza a falat, a fényszeleteket vörösre festi a lenyugodni készülő korong. Úgy ítéltem, kora este lehet. A történtek ellenére frissnek éreztem magamat, és felkeltem, hogy körülnézzek. A szobában még mindig érződött az ecet és a befőttek szaga, amelyeket korábban ott tároltak. A holmi kihordásakor eltört egy savanyúságos üveg, helyén szegfűszegtől és fokhagymától illatozó, nedves folt maradt a döngölt padlón. Átkutattam a környékét, azt remélve, hogy találok egy üvegszilánkot, amelyet a nagy sietségben nem vettek észre, de nem volt ott semmi. De még ha van, akkor sem tudtam volna mit kezdeni vele; elborzadtam a gondolattól, hogy vérem a földre csurog, talán összekeveredik az aloéval meg az ecettel, amely az üvegből

folyt ki. Kísérletképpen végigtapogattam zárkám falait. Kőből voltak, abból a környéken található masszív, szürke gránitból, amely napsütésben szikrázik a csillámpalától, de árnyékban szinte feketének tűnik. Észrevettem, hogy rovátkákat kapartak a falba, ujjaim egymástól bizonyos távolságra lévő rövid, egyforma jeleket tapogattak ki a félhomályban, amelyeket a gránitba vésztek; öt rovátka, aztán egy takaros keresztvonás, öt rovátka, aztán egy másik áthúzás. Talán valamelyik barát próbálta így mérni az életét, a fél falat befedve napjainak, hónapjainak szabályosan lefelé, majd keresztbe futó vonalaival.

Az ajtóhoz léptem. Természetesen zárva volt, a súlyos fatáblákat vaspántok fogták. A fémnyílás – amelyet kívülről szorosan lezártak – nyilván arra szolgál, hogy ott adják be az ételemet. Füleltem, de semmit sem hallottam, ami azt jelezte volna, hogy bárki is vigyáz a fogolyra. De miért is vigyáznának? Épp elég biztonságban vagyok.

A nappal fénye egyre halványabb lett, míg végül csak a bíborba játszó homály maradt. Szemem, amely már hozzászokott a tompa világossághoz, még mindig ki tudta venni az árnyakat: az ajtót, a szellőzőnyílás alkonyi sápadtságát, a halom liszteszsákot, amelyeket az egyik sarokban hagytak derékalj gyanánt, és a favödröt az átellenes oldalon. Fátylam nélkül – amelyet a ruhám mellén lévő kereszttel együtt levettek rólam, amikor idevezettek – furcsán idegennek, más időkből idecsöppent lénynek éreztem magamat. De ez az Ailée józan volt, és gyors időszámítása inkább a tengerész kalkulációjára hasonlított, aki a közelgő vihar sebességét méri, semmint a fogolyéra, aki kivégzése óráját várja. Bármi történt is, még volt bennem erő, amelyet használhattam, csak tudtam volna, hogyan.

Érdekes, senki sem jött, hogy beszéljen velem. De a legfurcsább, hogy LeMerle sem keresett fel – hogy igazolja magát vagy kárörvendjen. Hetet harangoztak, majd nyolcat. A

nővérek most indulnak a vecsernyére.

Valóban ezt tervezte volna? El kellett távolítania a színről, amíg a játszmáját – bármi légyen is az – végigjátssza? Még mindig veszélyt jelentek? És ha igen, mifélét?

Elmélkedésemből zörgés zavart fel, az ajtó felől jött. Csattanás, amikor kinyitották a kémlelőnyílást, aztán csörrenés, amikor belöktek a nyíláson valamit, ami lármásan pattant fel a padlóról, ahová leesett. A kémlelőnyíláson nem szűrődött be semmi fény, és emberi hangot sem hallottam, amikor kívülről ismét bezárták a fémlapot. Megpróbáltam kitapogatni a padlón a tárgyat, amelyet betoltak, és nem okozott különösebb nehézséget, hogy rátaláljak egy fatányérra, amelyről legurult egy darab kenyér.

– Várj! – egyenesedtem fel. – Ki van ott?

Semmi válasz. Még távolodó léptek zaja sem hallatszott. Ebből tudtam, hogy bárki is az, ott áll az ajtó mögött, és figyel.

– Antoine, te vagy az?

Hallottam lélegzését a fémlap mögül. A hálóteremben eltöltött öt év megtanított rá, hogy felismerjem és azonosítsam a lélegzetvétel hangjait. Ez a rövid, asztmatikus zihálás nem az Antoine-é volt. Kitaláltam, hogy Tomasine áll az ajtó előtt.

– Tomasine nővér. – Jól gondoltam. Elfojtott sikkantást hallottam, amelyet a karjába temetett. – Szólj hozzám. Mondd el, mi történik.

– Nem foglak… – Alig hallottam a hangját, csak valami halk nyöszörgés szólt a sötétben. – Nem foglak kiengedni!

– Semmi baj – suttogtam. – Nem is kérlek rá.

Tomasine hallgatott egy pillanatig.

– Akkor mit akarsz? – Hangja még mindig élesen csengett. – Én… én nem beszélhetek veled. Én nem… nézhetek rád.

– Mert ha mégis? – kérdeztem megvetően. – Tán kirepülök a kulcslyukon? Vagy odaküldök egy manót, hogy ugorjon a

torkodba?

Ismét csak nyöszörgött.

– Higgy nekem. Gondolod, hogy ha bármi ilyet tudnék, még mindig itt volnék?

Csendben emésztette a hallottakat.

– Colombin atya tüzet gyújtott egy üst alatt. A démonok nem tudnak áthatolni a füstön. – Görcsösen nyeldekelt. – Nem maradhatok. Nekem…

– Várj!

De már késő volt. Hallottam, ahogyan léptei távolodnak a sötétben.

– Az átkozott mindenit!

Kezdetnek azért ez nem is volt olyan rossz. LeMerle el akart rejteni, ezért úgy halálra rémisztette szegény Tomasine-t, hogy ő még beszélni sem mert hozzám. Vajon mit akart takargatni? És ki elől – a püspök elől vagy előlem?

Róttam a cellát, és közben kényszerítettem magamat, hogy megegyem a kenyeret, amelyet Tomasine hagyott ott, bár száraz volt, és még életemben nem voltam kevésbé éhes. Hallottam, hogy a harangok vigíliára szólítanak. Talán hat órám lehet még. De mire? Fel-alá járkáltam, s közben megpróbáltam a kérdésre válaszolni. Nincs rá mód, hogy elmenekülhessek, hiába nem strázsál egy lélek sem a cellám ajtaja előtt. Senki sem segítene. Senki sem merne engedetlenséget tanúsítani Colombin atyával szemben. Hacsak… de nem. Ha Perette jönni szeretne, már jött volna. Elvesztettem őt azon a napon ott a csűrben, LeMerle és a csecsebecséi erősebbnek bizonyultak nálam. Mekkora bolond voltam, amikor azt hittem, hogy ő, éppen ő segíthet nekem. Tiszta, aranyperemű szeme olyan ostoba, mint egy verébé, és olyan könyörtelen, mint egy karvalyé. Nem fog eljönni.

Hirtelen kaparászást hallottam az ajtón. *Psz, psz.* Aztán halk huhogást, bagolyfiókáéhoz hasonlót.

– Perette!

Már felkelt a hold, a szellőző rácsán ezüstösen áradt be a fény. Ragyogásában láttam, hogy a kémlelőnyílás résnyire kinyílik, s megpillantottam Perette világító szemét.

– Perette!

Úgy elöntött a megkönnyebbülés, hogy szinte elgyengültem, s a sietségtől botladozva futottam hozzá.

– Kihoztad a kulcsokat?

A kis vadóc a fejét rázta. Odahúzódtam a nyíláshoz, elég közel ahhoz, hogy a résen át megérinthessem ujjait. Bőre kísértetiesnek tűnt a holdfényben.

– Nem? – Csalódásom ellenére nyugalmat erőltettem magamra. – Perette, hol vannak? – Olyan lassan beszéltem, ahogyan csak tudtam. – Hol vannak a kulcsok?

Vállat vont. A vállak beszédes gesztusa, a jobb kéz mozdulata szélességet, egy kerek arcot jelzett: Antoine.

– Antoine-nál? – kérdeztem mohón. – Azt mondod, hogy Antoine-nál vannak?

Bólintott.

– Figyelj, Perette. – Lassan és világosan beszéltem. – Ki kell innen jutnom. Szükségem van rád… hogy elhozd… a kulcsokat. Meg tudod tenni?

A szokott, kifejezéstelen tekintettel bámult rám. Elfogott a kétségbeesés, akaratom ellenére megemelkedett a hangom, és könyörögni kezdtem.

– Perette! Segítened kell! Emlékezz rá, mit mondtam… emlékezz Fleurre. – Igyekezetemben, hogy elhatoljak a tudatáig, összevissza fecsegtem. – Figyelmeztetnünk kell a püspököt!

Ahogy kiejtettem a püspök nevét, hirtelen oldalra hajtotta a fejét, és huhogni kezdett. Rámeredtem.

– A püspök? – kérdeztem. – Tudtad, hogy jönni fog? Colombin atya említette a látogatását?

Ismét a huhogó hang. Perette elvigyorodott.

– Mondta neked, hogy mit…

Rossz volt a kérdés. Átfogalmaztam, amilyen egyszerűen csak tudtam.

– Holnap egy újabb játékot játszotok? Egy tréfát? – Az izgalomtól ökölbe szorult a kezem, körmeim a tenyerembe martak, ujjperceim ropogtak. – Tréfát űztök a püspökkel?

A kis vadócból kitört hátborzongató nevetése.

– Mit, Perette? Milyen tréfát? Milyen tréfát?

De már félig elfordult, hirtelen elvesztette az érdeklődését, figyelmét valami más kötötte le, egy árnyék vagy hang, s közben a feje egyik oldalról a másikra ingott, mintha valami néma zene ütemére mozgatná. Egyik keze lassan felemelkedett, hogy bezárja a nyílást.

Csatt.

– Perette, *kérlek!* Gyere vissza!

De már el is tűnt hang nélkül, még egy kiáltás, még egy búcsúszó sem hagyta el az ajkát. Térdemre hajtottam a fejemet, és sírva fakadtam.

10

1610. augusztus 15.
Vigília

Újra elalhattam, mert mire magamhoz tértem, a holdfény zöldes homállyá sűrűsödött. Fejem lüktetett, lábam elgémberedett a hidegtől, és a bokám magasságában úgy húzott a levegő, hogy vacogni kezdtem. Először a karomat, aztán a lábamat nyújtottam ki, közben elgémberedett ujjaimat lehelgettem, hogy helyreálljon bennük a vérkeringés. Annyira belemerültem ebbe, hogy – bár addig nem éreztem – egy pillanatig fel sem fogtam a huzat jelentőségét.

Aztán megláttam, honnan jön. Az ajtó résnyire nyitva volt, a cellába halvány fény hatolt be. Perette állt a nyílásban, keze az ajka előtt. Talpra ugrottam.

Gyorsan a szája felé intett, mozdulatával csendet parancsolt. Megmutatta a kezében lévő kulcsokat, a combját csapkodta, aztán Antoine döcögő járását utánozta. Hangtalanul tapsoltam neki.

– Jó kislány – suttogtam, és az ajtó felé indultam, de nem hagyott kimenni, hanem azt mutogatta őrült izgalomban, hogy engedjem be őt. Átcsusszant mellettem, belökte maga mögött az ajtót, és letelepedett a földre.

– Nem, Perette – próbáltam megmagyarázni. – El kell mennünk… most rögtön… mielőtt észreveszik, hogy a kulcsok

eltűntek.

A kis vadóc a fejét rázta. Egyik kezében a kulcsokat szorongatta, a másikkal gyors mozdulatokat adott elő. Aztán amikor látta, hogy nem értem, lassabban és alig leplezett türelmetlenséggel megismételte a műveletet.

Szigorú arckifejezés, a kereszt jele. Colombin atya.

A kereszt nagyobb jele. A lovaglás gyors, mulattató mímelése, egyik kezével süveget tart, nehogy a szél lefújja. A püspök.

– Értem. A püspök. Colombin atya. És még mi?

Ökölbe szorította a kezét, és izgatottan huhogni kezdett.

Kövér nő, járás közben szinte gurul. Antoine. Újra Colombin atya. Aztán Marguerite nővér, rángatózik és táncol. Majd bonyolult némajáték következett, mintha egyfolytában valami forrótól kapkodná a kezét. Aztán egy mozdulat, amelyet nem értettem: kitárt kar, mintha repülni készülne.

Perette nagy odaadással megismételte az előadást. Még mindig nem értettem.

– Mi ez, Perette?

Ismét a repülő mozdulat. Aztán hangtalan grimasz, amely a szárnycsapkodás mellett a pokol kínjait jelzi. Majd újra a „forró” gesztus. Közben Perette beleszagolt a levegőbe, és elfintorodott, mintha valami bűzt érezne.

Elég közel álltam hozzá, hogy megértsem.

– Tűz, Perette? – kérdeztem tétován, de egyre jobban értve. Perette sugárzó mosolyt villantott rám, és megmutatta összeszorított öklét. – Colombin atya újabb tüzet gyújt?

Perette a fejét rázta, és magára mutatott. Aztán a tető felé intett egy körkörös gesztussal, amely magában foglalta az apátságot, benne őt magát és mindenki mást. Majd ismét a repülő mozdulat következett. Végül elővette ruhájából Csodálatos Krisztina függőjét, és sürgetőn az orrom alá nyomta

a csodatévő szűz lángoktól ölelt képmását.

Rámeredtem, végre kezdtem megérteni a pokoli tervet.

Ő mosolygott.

11

Hajnali istendicsőítés

Most már értik, miért nem szökhetem el.
LeMerle terve ördögibb, kérlelhetetlenebb volt, mint bármi, amit el tudtam képzelni – akár róla is. Gesztusok, huhogások, mímelések és a piszokba kapart vonalak segítségével Perette mindent elmagyarázott, közben hol nevetett, hol elkalandozott a figyelme, mint a hozzá hasonló együgyűeknek szokott; elvonta egy darab csillámpala, amely felvillant a gránitban, vagy egy éjszakai madár kiáltása a falakon túl. Tökéletesen ártatlan volt az én drága kis Perette-em, az én kis bölcs bolondom; semmit sem sejtett arról, milyen baljós következményekkel járhat a szívesség, amelyet LeMerle kért tőle.

Itt követte el LeMerle az egyetlen hibát. Alulbecsülte az én Perette-emet, azt hitte, a hatalmában tartja. De a vadóc nem lehet senki teremtménye, még az enyém sem. Olyan, mint egy madár, amelyet megszoktatni lehet, de megszelídíteni nem; csússzon csak le a kesztyű akár egy pillanatra, rögtön az ember kezébe vájja a csőrét.

Most legalább figyel rám. Bármikor elveszítheti a türelmét, de ha saját tervet próbálok kieszelni, rajta kívül nem számíthatok más fegyverre. Nem tudom, hogy az eszem felér-e a Feketerigó éleselméjűségével. De azt tudom, hogy mindent meg kell próbálnom. Magamért, Fleurért. Clémente-ért és

Marguerite-ért. Mindazokért, akiket tönkretett és becsapott és megnyomorított és bolonddá tett. Mindazokért, akiket keserű szíve darabjaival táplált, és ezzel megmérgezte őket.

Ez a halálomat jelentheti. Szembenéztem a gondolattal. Ha sikerül a tervem, az nagy bizonyossággal az ő halálát fogja jelenteni; ezzel a gondolattal is szembenéztem.

12

Zsolozsmák

Perette visszazárt a cellámba. Bármi más egyszerűen túl nagy kockázattal járna. Remélem, Fleur megérti, ha a tervem balul üt ki – és remélem, Perette nem felejti el a szerepét. Remélem – remélem. Úgy tűnik, minden erre a szóra épül, erre a három törékeny, valami kétségbeesett tengeri madár kiáltásához hasonló szótagra: re-mé-lem.

Kint dalolnak a madarak. A messzi távolból, bár nem olyan hangosan, mint éjszaka, hallom a hullámok mormolását, ahogy a sziget nyugati partját ostromolják. A parti vizek valahol ott görgetik Marie-de-la-mer szobrát szűnni nem akaró egyhangúsággal a finom homokban, csiszolják, súrolják, míg bele nem vész a lassú enyészetbe. Még soha nem voltam ennyire tudatában az időnek – annak, ami nekünk még hátravan belőle, a múlásának, az árapályainak.

Néhány perccel ezelőtt valaki megpróbálkozott az ajtóval, de mert zárva találta, elment. Reszketés fog el a gondolatra, mi történhetett volna, ha Perette nyitva felejti. A darab kenyérből és csupor vízből álló ennivalót belökték a nyíláson, és a fémlap azonmód becsapódott, ahogy elvettem az ételt, mintha leprás volnék. A vízből csípős szag áradt, talán valaki tett bele valamit, és bár szomjas voltam, nem ittam belőle. A következő óra elárulja majd, van-e reményeimnek alapjuk.

Ha Perette emlékszik. Ha LeMerle nem gyanít semmit. Ha a szerencsém kitart. Ha az egyetlen nyílvesszőm telibe talál.

Ha.

Kérlek, Perette, ne hagyj cserben.

13

Hajnali istendicsőítés

A nővérek tegnap este óta lelkesen készülődnek a délelőtti ünnepségre. Mindent, amerre a szem ellát, virágok borítanak; magas, fehér gyertyák százai világítják meg a kápolnát, és az oltárt hímzett zászló díszíti, amelyről úgy hírlik, még a Domonkos-rendi szerzetesek előtti időkből való, és kizárólag erre a ceremóniára vették elő. A kápolna szent ereklyéjét, a Szűz egyik ujjpercét is kiállították egy arany ereklyetartóban, mellette a Szűz több ünnepi palástja és ruhája látható. Az új Sainte-Marie-t kék-fehér lepelbe burkolták, lábához – mi mást? – liliomot szórtak. Tíz méterről érzem a virágok illatát, bár a hőség dacára minden bejárathoz serpenyőket tettek, amelyekben tömjént és szánták égetnek a gonosz gondolatokat elűzendő. Fáklyák lobognak a falakon, és a legkisebb falfelületet is fogadalmi ajándékok borítják. A levegőt sűrű füst tölti meg, amelyben az ólomüveg ablakokon beszűrődő fény szinte szilárdnak tűnik, s olyan érzésem van, mintha drágaköveket kapkodhatnék le a levegőből.

Titokban, a töltés túloldaláról figyeltem, ahogyan a püspök és kísérete közeledik. Zászlait már messziről láttam – szánalomra méltó, hogy még mindig csak ekkora pompa és felhajtás közepette érzi jól magát. Ez olyan gőgről tanúskodik, amelyet máig képtelen legyőzni – és egy papi ruhát viselő

embernél ez kétszeresen is elítélendő. Libériás katonák, a napfényben csillogó, aranyozott lószerszám… nemsokára pompás tüzet rakok ebből a sok hitvány kacatból, de előbb még ellejtjük a mi kis táncunkat, ő meg én. Milyen régen várok erre a pillanatra!

Természetesen lekéste az apályt. Ezt akartam; nemhiába figyeltem, hogyan jön-megy a víz a töltésen. Úgy tervezte, hogy még tegnap este, vecsernye előtt ideér, de ezen a parton az árapály tizenegy óra alatt fordul. Van egy fogadó a túloldalon, amelyben ilyen esetekben meg lehet szállni, és nyilván ott töltötte az éjszakát – biztosan jól lehordta az ostoba fickót, aki félretájékoztatta. Hét órakor volt a legalacsonyabb az apály. Adok neki még két órát, hogy elérje az apátságot, addigra minden elő lesz készítve. Egy kis szerencsével – és egy kis józan előrelátással – éppen időben érkezik az én kis komédiám kezdetére.

Való igaz, a Feketerigó hangját el lehet hallgattatni. De egy ilyen aranyozott madárijesztőnek, mint ön, Monseigneur, ez nem áll módjában. Ígérem, hogy ezt az előadást nem fogja csak úgy otthagyni. Kár, hogy az én kicsi Ailée-m nem lehet velünk a finálénál, de hát ez szerintem elkerülhetetlen volt. Akkor is kár; biztosan nagyon élvezné.

14

Príma

Eljött az idő: amikor beléptem, már mindenki a kápolnában gyülekezett. Még a szerencsétlen betegeket is elhozták az istentiszteletre – bár nekik ülőhelyet biztosítottak a hosszú misére, és nem kellett állniuk vagy térdelniük. Perette természetesen nem volt ott, de erre senki sem figyelt fel; mindig kiszámíthatatlanul érkezett vagy távozott, ezért nem fogják hiányolni. Rendben. Reméltem, hogy nem feledkezik meg a szerepéről. Apró szerep, de szép. Csalódott lennék, ha nem sikeredne.

– Gyermekeim. – Alaposan betanítottam őket; üveges, mégis szenvedélytől izzó szemmel néztek rám, mintha tőlem várnák a megváltást. Isabelle anya a szénserpenyő közelében állt a jobbomon; a füstben, hamuszürke arccal. – A mai napon a legkedvesebb, legszentebb ünnepünket dicsőítjük. A Szent Szűz napja ez.

A gyülekezeten végigfutott a hír, a megkönnyebbülés és az elégedettség sóhaja. Ekkor meghallottam a palatetőn koppanó esőcseppek hangját: végre megeredt az eső. Nem is tervezhettem volna jobban. Ha belegondolok, jól jönne egy kis stratégiai fontosságú mennydörgés. Az Úr talán részeltet benne, ha eljön az ideje, így bizonyítva, hogy van érzéke az iróniához. De elkalandoztam. Térjünk vissza a Szűzhöz, mielőtt elveszíti

tisztaságát. Hol is tartottam?

– A Szűzanyáé, aki letekint ránk a gonosz jelenlétében. A Szűzé, aki vigaszt nyújt a szükségben, aki ártatlan, akár a galamb, a fehér liliom – hatásos stílus, LeMerle –, aki határtalanul megbocsátó és könyörületes.

Ahhh. Nemhiába használjuk a szerelem nyelvezetét ezeknek az ostoba szüzeknek az elbájolására; a szószék retorikája illetlenül közel áll a hálószobákéhoz, amiként a Biblia legérdekesebb fejezetei is az ősök pornográfiáját visszhangozzák. Most kijátszom az általuk oly jól ismert szavak hasonlóságát, amelyek az emberi állhatatosság birodalmán túlmutató gyönyör és a határtalan ekszt̀ázis ígéretét hordozzák az Úr karjai közt.

– A földi szenvedés eltörpül – mondom nekik – az eljövendő élvezethez képest, amelyet a Paradicsom megannyi gyümölcse – látom Antoine kezdődő elragadtatását – és az Isten házának örök szolgálatában rejtező öröm ád.

Ígéretes kezdés volt. Már láttam is Tomasine nővér riadt vigyorát; mellette Marguerite arcát görcsös rángások sora húzta össze. Helyes.

– Ám a mai nap nem csupán az ujjongás ideje. Egyben a harc napja is. Ma végleg legyűrjük a gonosz hatalmát, amely bennünket sújtott, és gyötör még most is.

Ahhh. A nővérek nyugtalan kancák módjára hátrahőkölnek és felágaskodnak kellemes gondolataiktól.

– Nem kétlem, hogy ma legyőzzük a sötétség erőit… de ha bekövetkezik a legrosszabb, és még egyszer próbára tétetik hitünk határa, legyen erős a szívünk. Az igazhívők számára, akiknek van bátorságuk, hogy magukba fogadják, mindig van menekvés.

Isabelle arcvonásai eltökéltséget árasztottak. Szent vagy mártír, mondta a tekintete; ezúttal nem hátrál meg. Angélique

Saint-Hervé Désirée Arnault mindig tudja, mit kell tennie.

Már hallom a távoli lódobogását az útról, és tudom, hogy közeleg az ellenségem; épp időben. Az időzítés az én mesterségemben a művész legfontosabb eszköze: a megfelelő időzítés olyan precíziós műszer, amely a komédiából vagy tragédiából egyik tetőpontot a másik után csalogatja elő; a rossz időzítés olyan furkósbot, amely minden várakozást agyonvág, és tönkreteszi a drámát meg a csattanót egyaránt. Talán nyolc-tíz percem lehet Arnault nagy belépőjéig; elég idő a megérdemelt üdvözlés előkészítéséhez.

– Bátorság, gyermekeim, bátorság. A Sátán tudja, hogy várunk rá. Együtt néztünk szembe vele, és most itt állunk egységes hittel és meggyőződéssel, harcra készen. A gonosz ezernyi alakot ölt; lehet a tisztesség vagy a becstelenség álarcában, lehet férfi vagy nő, gyermek vagy vadállat, letöltheti egy szeretett személy alakját, egy nagy hatalmú emberét, akár királyét vagy püspökét is. A következő arc, amelyet megláttok, gyermekeim, az övé; már közeleg a Sötét Erő. Már hallom is, ahogy felénk dübörög alvilági kocsiján. Itt vagyunk, Sátán. Mutasd meg arcodat!

Ritkán adódik – a törvényszék előtt vagy vidéken – egyetlen előadó által ennyire megigézett közönség. Máris úgy tekintettek rám, mintha a lelkük függne tőlem. A szénserpenyő úgy világította meg az arcomat, akár a purgatórium tüze. Fölöttünk az eső katartikus volt; oly soknapi forróság és aszály után lázba hozta őket, s arcukat a mennybolt felé fordították, az áradat felé bámultak, lábuk a gondolataiktól függetlenül mozogni kezdett, és az én *deus ex machiná*m készen állt a színpadra lépésre…

♥

A püspök és kísérete megérkezett. Láttam őket az úton, már fél mérföldre sem voltak; hallottam az esőben a csatlósok lovait, a hintó kerekeit. Hatalmas csapat volt, még egy püspöknek is; ahogy közeledtek, két zászlót pillantottam meg, és rájöttem, hogy a püspök magával hozott valakit, talán egy feljebbvalóját, hogy osztozzon vele a családi diadalban. Lenéztem a kápolnára, láttam, hogy Perette fürgén – ami jó szolgálatot tett neki az Istentelen Apáca szerepében – újra az árnyékba húzódik. Csak abban bízhattam, hogy minden utasításomra emlékszik. Szemében élénk értelem csillogott, de tudtam, hogy a legapróbb zavaró tényező – a sirályok röpte az ablak előtt, a tehenek bőgése az ingoványon, a macskakövön visszatükröződő színes, festett üveg – a vesztünket okozhatja.

Magasan, a harangtoronyban volt a rejtekhelyem, nem messze a harangtól, amely vasrúdon függött a csúcsos templomtorony legkeskenyebb pontján. Veszedelmes magasság volt, csupán a hevenyészett állványzatról lehetett megközelíteni, amelyet a tetőjavító munkások emeltek, de ez volt az egyetlen hely, ahonnan cselekedhettem. Még így sem mehettem biztosra; ezt a darabot nem lehetett elpróbálni, és nem lesz második előadás. Gyenge volt a fény. A felhős égről alig szűrődött át némi homályos napvilág a törött palákon, és lent a gyertyafény elmosódottnak, szentjánosbogarak láncolatának tűnt a tömjénfüst fátyla alatti félhomályban. Szürkébe öltöztem; csuklyát viseltem, ezért a fejem sápadt, elmosódott foltja nem keltett figyelmet. A kötelet – reméltem, hogy elég hosszú – háromszor hurkoltam át a derekamon, a végén ólomnehezék függött. Lélegzetem a beállt csendben mintha az egész apátságot betöltötte volna, és LeMerle elkezdte az előadást.

Jaj, nagyon jól csinálta. Ő is tudta; bár őrhelyemről nem láttam az arcát, a hangjából éreztem, hogy jól érzi magát. A kápolnában ideális volt az akusztika; minden egyes szót felkapott, aztán csalhatatlanul a terem hátulsó részébe juttatott. Minden díszlet a helyén: a szénserpenyők, a gyertyák, virágok, a menny és pokol ígérete. Amint LeMerle a párizsi időkben megtanított rá, sok minden elérhető néhány egyszerű kellék művészi elhelyezésével: egy szál liliom a hajban vagy egy rózsafüzér a kézben ártatlanságot sugall – még a legordasabb szajha esetében is; a hivalkodón az övbe helyezett puszta kardmarkolat kedvüket szegi a támadóknak – akkor is, ha nem tartozik hozzá kard. Az emberek azt látják, amit látni akarnak. Ezért nyer a kártyán, és a nővérek ezért nem ismerték fel az Istentelen Apácát. Ez az ő stílusa: művészet és félrevezetés, és bár láttam a teremben mindenfelé elhelyezett bálákat, bár éreztem az olaj szagát, amellyel átitatta a szalmát, és sejtettem, hogy olajtól tocsognak a padok alatt végigfutó szőnyegek, a nővérek egyelőre nem vették észre, csak a füstöt és a tömjént érezték, és nem láttak mást, csak a színpadot meg az előadást, amelybe olyan gondosan bevonta őket.

De én – én mindezt láthattam kiváltságos helyzetemből. Giordano megtanított egy s másra a motorokról és gyutacsokról; a többi már csak egy kis leleményesség kérdése. Egy megfelelően elhelyezett szikra – például az emelvényről – elég lehet a fellobbantásához. Aztán – Antoine szavaival élve – *fellobban a láng.*

Óvatosnak kell lennem, mondtam magamban. Az időzítés alapvető. Úgy hittem, ismerem az észjárását; most azért imádkozom, hogy igazam legyen. Nem cselekszik, amíg meg nem mutatja magát; túl nagy a károrvendés kísértése, semhogy kihagyja. A hiúság a gyenge pontja. Mindenekelőtt színész, és szüksége van a közönségére. Reméltem, hogy ez lesz a veszte.

Vártam, aztán amikor a halk moraj végigfutott a gyülekezeten, és a régen várt püspök belépett, az ajkamba haraptam.

Hát itt van; éppen végszóra. Ideje egy kicsit muzsikálni, gondoltam. A zene remek hangulatfokozó, különös pátoszt és drámát kölcsönöz egy ostoba előadásnak. Nem mintha ez itt ostoba lenne, de úgy gondoltam, egy kis latin mindig megteszi a hatását; ráadásul időt nyerünk vele, hogy Arnault szabadon beléphessen. Tehát a 30. zsoltárt; megadtam a jelt, és a gyülekezet csoszogva talpra állt.

– *In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum; in justitia tua libera me.*

Láttam, hogy Marguerite összerándul a latin szavakra. Clémente a fejét lógatva szélesen elvigyorodott.

– *Inclina ad me aurem tuam, accelera ut eruas me.*

Clémente persze soha nem volt e nyelven tehetséges diák; talán gondolatban kezdte kapcsolatba hozni az éjszakai üléseinkkel, amelyeket Juliette főzete és az én rejtett tűm alattomos munkálkodása serkentett egyre-másra. Akárhogy is, idegesen ringatózni kezdett, mozdulatai a zsoltár során egyre gyorsultak. Mögötte Tomasine nyugtalanul egyik lábáról a másikra állva utánozta a mozdulatait.

– *Esto mihi in Deum, protectorem, et in domum refugii; ut salvum me facias.*

A nyugtalanság már Virginie-t is a hatalmába kerítette, aki felfelé fordított arccal, egy félkegyelmű élénkségével meredt a levegőbe. Isten nevében apró sikolyokat hallatott, és megmarkolta a mellét. Piété kuncogott. Én elégedett mosollyal

vártam az elkerülhetetlent, miközben Arnault és hadseregnyi kísérete belépett a főkapun.

A tömjénfüst vastagon, pézsmaszagú szexualitással ülte meg a levegőt – remélem, bántotta a nagyképű orrát! –, és összekeveredett a női testek bűzével. Ha semmi mást nem tanítottam nekik, gondoltam, legalább annyi változást előidéztem, hogy most már kiizzadják – *kipárologják, kigőzölgik* – a félelmeiket, a vágyaikat. Valamit megnyitottam bennük, egy titkos kertet, ha úgy tetszik (nézzék csak, hogy megihlet még mindig Salamon!), amely egyenrangú a sóvársággal és az élettel. Reméltem, hogy ő is érzi, leginkább az unokahúga szaglott, a drága unokahúga, a család büszkesége. Reméltem, hogy fuldoklik tőle.

Épp időben. A bűztől kissé összeráncolta a homlokát, finom orrcimpája kitágult. Illatosított zsebkendőt tartott az arca elé, mintha meg akarná erősíteni jóindulatú arckifejezését. Mozdulatomra – amely egyúttal jel volt Perette-nek – a kórus belefogott a 10. zsoltár, az *In Domino confido* negédes, ám csiszolatlan előadásába, és a mosoly visszatért az arcára. A hivatásos ember mosolya volt, akár az enyém, de közel sem annyira hiteles. A zsoltár szövege mellett még hallottam a hangjukat, az egységes hangot, a helyeslés hangját, a démonok hangját, amelyeket felébresztettem bennük.

Hátraléptem. Hála az árnyékoknak és a szénserpenyők füstjének, arcom részben homályban maradt. Mindenesetre Arnault nem ismert fel, és oldalán az érsekkel belépett a kápolnába. Szemlátomást bosszantotta a helyzet, de nem szakíthatta félbe a zsoltárt. Bearanyozódott szeme öntelten villant az érsek felé, akinek most a helytelenítés maszkjába merevedett az arca.

Éreztem, hogy a nővérek nyugtalansága nőttön-nő odalent, apró, szinte észrevétlen mozdulatok hullámzottak végig rajtuk,

akár lehullott levelek az enyhe fuvallatban. Gondoskodtam róla, hogy Tomasine, Virginie, Marguerite és a hozzájuk hasonlóan fogékonyak az első sorokba üljenek; megereszkedett arccal, üveges, rémült szemmel figyelték a látogatókat, amint lassan haladnak a tömegen keresztül az oltár felé.

Csak egyetlen szót kellett szólnom, és a csapda bezárul.

– Isten hozta.

♥

Észrevettem, hogy elkezdődik. Egyik felfelé fordított arc a másik után – egy pillanatra biztos voltam benne, hogy lelepleznek, de tekintetük üres volt. Újabb arc fordult felfelé, karjukat hirtelen elragadtatással széttárták, aztán halk moraj futott át az egész gyülekezeten, ahogy tűzként terjedt egyik nővérről a másikra. A zsoltár elcsuklott, megakadt, amikor felhangzottak a kiáltások, könyörgések, ráolvasások, trágárságok. A táncos mise csiszolódott, mióta utoljára láttam. A pokoli lárma új szirmokat bontott az újonnan érkezettek arcán, akik parádéztak, peckesen lépdeltek, térdre hulltak, vagy merész kéjvággyal emelgették a szoknyájukat… Még pár perc, és nem lehet többé megállítani. A karok a füstös levegőt csapkodták. Arcok bukkantak fel, hogy aztán újra alámerüljenek reményvesztett kiáltások közepette. A ruhák szakadtan hulltak a földre. Virginie, aki mindig vezető szerepre vágyott, őrült módon pörögni kezdett, a szoknyája körötte repkedett.

A püspököt teljesen a hatalmába kerítette a megdöbbenés. Oly távol állt mindez attól, amire számított, hogy belekábult, egyre a kiáltozókat és a kaotikus jelenetet figyelte a győzedelmes csoportkép helyett, amelyre várt. Isabelle a

szénserpenyő mellől figyelte, arcát vörösre festették a lángok, de nem mozdult meg az üdvözlésére. Csak az emelvény szélét markolta apró öklével, és eltátotta a száját, miközben a ricsaj felerősödött, és LeMerle kilépett a fénybe.

– Isten hozta.

♥

Az ilyen pillanatokat feltétlenül ki kell élvezni. El tudják képzelni? Az Arnault-ház legjelentősebb ivadékának egyik oldalán egy félmeztelen apáca, a másikon egy vigyorgó tébolyodott, a pokoli cirkusz valamennyi megvadult bestiája morog, rikoltozik, és bömböl, akár a legalantasabb és legzüllöttebb mutatványos előadás szereplői!

Egy pillanatig attól tartottam, nem ismert fel, de a harag fojtotta belé a szót nem a feledés. Szeme kitágult, mintha fel akarna falni vele; szája kinyílt, de nem jött ki hang a torkán. Felfúvódott a megaláztatástól, akár a mesebeli béka, és amikor végre feltört belőle a hang, nevetséges károgásként hatott.

– Maga itt? *Maga itt?*

Még most sem értette meg igazán. Colombin Saint-Amand atya, a férfi, akivel levelezett, nem lehetett azonos ezzel az emberrel. Ez a betolakodó valahogy elbitorolta a szent ember helyét, az apácák pedig, a nővérek… Az apácák azonban szemlátomást elfogadták. Kinyújtott kézzel, könyörögve, imádkozva. Még Isabelle is – szegény gyermek oly halovánnyá vált az elmúlt hónapokban, vonásait feldúlta a betegség és a nyugtalanság –, még ő is úgy tekintett rá. mint a megmentőjére, beesett kis arcán könnyek csillogtak, miközben a kezét valami rejtett tárgy felé nyújtotta a szószék mögött…

Az ostoba hitetlenség lelassította a püspök reakcióit. Ezt nem tűrhettem. Intettem Isabelle-nek, hogy várjon, és Perette-nek, aki nyilván még mindig rejtőzködött, hogy foglalja el a helyét.

Eközben Arnault úgy meredt rám, mintha egyikünk megbolondult volna.

– Maga itt!? Hogy merészeli!? *Hogy merészeli!?*

– Ugyan, én bármit meg merek tenni. Épp ön mondta az egyik találkozásunkkor. – A nővérekhez fordultam, akik kíváncsiságukban megfeledkeztek az eksztázisról, és most tátott szájjal bámultak ránk. – Nem figyelmeztettelek-e benneteket, hogy a becsületes orca tisztátalanságot rejthet? Az előttetek álló férfi nem az, akinek látszik. – Egyetlen mozdulattal megfékeztem a tömeget, mely elindult előre. Már a kíséret egyenruhás őrei is elkülönültek uruktól. Az érseket elszigeteltem – bár őrömmel töltött el, hogy a helyéről mindent jól láthatott –, és csupán a püspök állt köztem és a gyülekezet között.

Ne higgyék, hogy ez nem éri meg. Minél tovább tart a várakozás, annál pompásabb. Most már láttam rajta a félelmet – csak egy picikét, mert még mindig azt hitte, álmodik, de majd eluralkodik rajta. Valaki felsikoltott és összeesett mögötte. Ismét nyugtalan mozgásba lendültek; fodrozódás a vízen, mely hamarosan hullámmá válik. Bőrszíjánál fogva magam elé emeltem a keresztet. Aztán – látszólag hanyag mozdulattal – a szószék egyik oldalára fektettem, és vártam, hogy megkezdődjék a finálé.

Ez lehet az a pillanat, gondoltam, amikor Perette-nek fel kell

tűnnie. Éreztem, hogy a hangok elhalkulnak odalenn, és az előadásában apró tétovázást észleltem, de ezt senki más nem vette észre rajtam kívül. Csodálom az időzítését: a pillanatnyi nyugalmat, amelyben az Istentelen Apáca utolsó és leghatásosabb jelenését tervezte. Velem ellentétben nem bízott meg teljesen Perette-ben. Nem volt a terv nélkülözhetetlen eleme, csupán művészi hatáskeltés, amely nélkül szükség esetén egészen jól elboldogul. Bizonyosan csalódott lesz; de reméltem, hogy a lány hiánya nem kelti fel gyanakvását. Tudta, hogy Perette-ben nem lehet megbízni, mert túl szeszélyes; én viszont az életemet tettem fel rá abban a reményben, hogy mégsem az.

A püspök előrelépett, a dühtől elvesztette óvatosságát és kíváncsiságát. Magas ember volt, még LeMerle-nél is magasabb, és őrhelyemről inkább madárnak tűnt, fekete darunak, esetleg gémnek, ahogy felmasírozott a lépcsőn a szószék felé, a mögötte repdeső köpenyével. A szénserpenyő füstje csípte a szememet, és eső csöpögött a nyakamba, de látnom kellett az összecsapást. Mielőtt cselekedtem, biztosnak kellett lennem – tudnom kellett, hogy nincs más lehetőség, mint amit választottam.

Tisztán csengett a hangjuk alattam, a harangtorony alakja csupán enyhén torzította el a szavaikat. LeMerle hangja tiszta volt, a püspök a hitetlenkedéstől és a jogos haragtól rekedten adott utasításokat a testőreinek, akik ezeket nem hajthatták végre, csak ha rendet vágnak az őrjöngő apácák tömegében.

Egyelőre nem mozdulhattam. LeMerle még mindig túl közel állt a szénserpenyőhöz, és félő volt, ha sarokba szorítják, akkor meggyújtja a kanócot, és beindítja az iszonyú események sorozatát. Lehet, hogy túl sokáig vártam? Kénytelen vagyok tehetetlenül nézni, ahogy LeMerle véghezviszi a bosszút?

Aztán, mintha imáim meghallgatásra találtak volna, a püspök a szószék fölé magasodott, és ugyanabban a pillanatban

LeMerle csodával határos módon ellépett a szénserpenyő mellől. Itt az idő, gondoltam, most – gyorsan meggyőződtem a biztonságos támasztékról, imát rebegtem a madarak Szent Ferencéhez, két kézzel megragadtam a kötelet, és a füstös levegőbe lendítettem.

– *Mon père.* Meg vagyok hatva. – Más hangerőre váltottam, hogy más ne hallhassa a hangomat. – A legutóbbi találkozásunk után aligha számíthattam ilyen forró üdvözlésre.

Isabelle elfehéredett ajakkal figyelt mögöttem. Perette cserbenhagyott – kár, bár nemigen van jelentősége –, de most jön az igazi próba. Vajon Isabelle végigjátssza-e a szerepét? Vajon eléggé megtörtem, vagy ellenem vall? Be kell vallanom, a bizonytalanság valahogy felizgatott. Azonkívül úgy gondoltam, Antoine őrzi a biztonságos menekülési útvonalat. Ezen a ponton megkockáztathattam egy kis elnézést önmagammal szemben.

– Ezért még végignézem a máglyahalálát! – Nem túl eredeti, de illett a forgatókönyvhöz. – Végzek magával, egyszer s mindenkorra! – Láthatják, akaratlanul is az én játékomat játszotta; érzései elárulták a mozdulatait, ahogy azt bármelyik kártyajátékos megmondhatja. Csillogó szemében gyilkos indulattal úgy rontott felém, akár egy nagy, aranyozott varjú. Egy pillanatig biztos voltam benne, hogy megpróbál megütni, de én fiatalabb is, gyorsabb is voltam, és nem merte egy elhibázott ütéssel kockára tenni a méltóságát. Láttam, még most is azt hiszi, csupán lélegzetelállítóan pimasz trükkről van szó; túlságosan nyugtalanította Isabelle és az érsek immár nem

kívánatos jelenléte, és nem mérlegelte a mélyebben megbúvó indítékaimat. – Ez az ember nem pap! – mondta haragtól reszkető hangon a nővérek felé fordulva. – Ez egy imposztor! Egy szélhámos, egy vásári komédiás!

Még annál is kevesebb, atyám. Majd rájön, hogy évekkel megelőztem a koromat.

– Valóban? – kérdeztem mosolyogva. – Nem sokkal hihetőbb-e, hogy ez a püspöksüveges irtózat az igazi csaló? – A nővérek hangja elárulta, hogy hisznek nekem, bár felhangzott néhány eltérő vélemény. – Egy gazember bizonyosan van a teremben – folytattam. – És ki mondhatná meg, hol? Hamis pap, hamis püspök. Vagy *mindannyian* hamisak vagyunk? Vajon van-e olyan köztetek, aki tiszta szívvel elmondhatja magáról, hogy hű maradt önmagához? Mondja, atyám – fordultam halkan a püspökhöz –, mennyire volt igaz ön? Mennyivel több a joga e köpenyt viselni, mint egy színésznek… egy kéjencnek… vagy egy majomnak?

Hirtelen felém lendült, de számítottam rá: nevetve tértem ki az ütése elől. Ám ez megtévesztés volt; ahelyett, hogy rám vetette volna magát, megragadta az ezüstkeresztet, amelyet a szószék oldalában felejtettem, és diadalmas kiáltással megsuhogtatta.

A diadal azonban nem tartott sokáig. Fájdalmas kiáltással nyomban elhajította a keresztet, és a kezére meredt, amelyből fehér hólyagok emelkedtek, akár a friss tésztából. Egyszerű trükk volt: a szénserpenyő közelében a fém túlságosan felforrósodott, de a logika régóta cserbenhagyta az én fogékony nővéreimet, és az első sorból kiáltások harsantak, majd pillanatok alatt terjedtek hátrafelé.

– A kereszt! Nem tudja megérinteni a keresztet!

– Ez nevetséges! – próbálta a püspök túlkiabálni a lármát. – Ez az ember szélhámos! – A tömeg azonban előrelendült,

nekifeszült a padoknak. Az őrség még mindig túl távol volt, ezért a Monseigneur nem vehette hasznukat, és az öklét akarta használni, de aztán jobban átgondolta, és fogcsikorgatva leengedte a kezét.

– Nagyon okos – mondtam, és elmosolyodtam. Ha kezet emel rám… ha akár egy ujjal is hozzám ér… elszabadul a pokol.

♥

A kötél első próbálkozásra beakadt. Éreztem, hogy az ólom tompa, puffanó hangot hallatva hozzákapcsolódik a túlsó állványhoz. Gyengéden megráncigáltam a kötelet, de szilárdan tartott. Rendben. Nem maradt idő további óvatoskodásra, és a lehető legjobban rögzítettem a kötelet a korhadt szerkezethez a hátam mögött. Lazább volt, mint szeretem, de nem kockáztathattam, hogy időt veszítsek. Ledobtam a vállamról a köpenyt, kiléptem a szürke öltözékből, amely elrejtett, és fehér ingruhámban a keskeny emelvényre álltam. Kék posztóból készült pólya takarta el túlságosan is felismerhető hajamat. Egy pillanatra átjárt a rémület – túl késő, túl sok idő telt el, le fogok esni, le fogok esni –, aztán a Szárnyas Asszony jeges nyugalma szállt rám, amelyet érintetlenül hagyott az idő, és ezzel egy időben valamiféle öröm is átjárt.

Magasra emeltem a fejem, meztelen talpam rásimult a kötélre, kissé széttártam a karom, és l'Ailée büszkén kilépett a sötét semmibe.

♥

Azonnal ráismertem. Nem hiszik? Az első és legjobb tanítványom volt – az egyetlen tökéletes munkám –, természetes hát, hogy felismertem. Még a szárnya nélkül, lepelben, lekötött hajjal is felismertem a kecsességét, a magabiztosságát, a stílusát. Én voltam az első; pár pillanat múlva már mások is látták. Még a megdöbbenés és növekvő bizonyosság ellenére is büszkeséget éreztem – ím, az én Ailée-m, aki felé minden szem irigyen és vágyakozva fordul.

Tudhattam volna. Ez az ő elszántsága. Eltűnődtem, vajon mi riadóztathatta a tervem ellen – puszta megérzés, talán az ő rosszindulatú ösztöne, hogy ahol csak lehet, keresztezze az utamat, és letörje a büszkeségemet – még ha kudarcra ítéltetett is, bátor kísérlet volt.

Innen, alulról nem láttam a kötelet. A tompa gyertyafény ködbe burkolta alakját, elmosódott, bizonytalan jelenéssé tette, amelyet mintha belső fény világított volna meg. A tenger felől távoli mennydörgés moraja helyettesítette a bevezető dobpergést.

Az őrjöngők közül megszólalt valaki:

– Nézzétek! Fölöttetek! Nézzetek oda!

Újabb arcok fordultak felé, hogy lássák. Újabb hangok hallatszottak, először kiabáltak, aztán félelemmel vegyes tisztelettel elhallgattak, miközben a fehér alak átsiklott a homályos levegőn, és látszólag éppen a fejük fölött lebegett.

– Marie anya! – sikoltotta egy hang a gyülekezet mélyéről.

– Germaine szelleme!

– Az Istentelen Apáca!

A lefátyolozott alak pár pillanatra megállt a ritkás levegőben, és a kereszt jelét rajzolta. Csend, újra áhítatos csend hullt a

teremre, amikor megszólalni készült.

– Gyermekeim! – Igen távolinak tűnt a hangom, a torony öblében visszhangzottak a szavak, ezért nemigen lehettek felismerhetők, fejemtől alig pár méterre hallottam az eső kopogását, a víz felől pedig a mennydörgés moraját. – Nem ismertek meg, gyermekeim? Sainte-Marie-de-la-mer vagyok. – Mély, zengő hangot választottam, akárcsak a párizsi idők tragédiásai. A nővéreken nyugtalanság futott végig, akár a szellő a tengeren. – Én szegény, rászedett gyermekeim. Gonosz megtévesztés áldozatául estetek.

LeMerle engem figyelt. Kíváncsi voltam, mikor jön rá, hogy minden elveszett; és mit tesz majd akkor.

– Colombin atya nem az, akinek hiszitek, gyermekeim. Az ember, aki előttetek áll, gonosz imposztor. Egyáltalán nem pap. Gazember, akinek a valódi nevet is tudom.

Minden pillantás egyszerre vándorolt a férfiról a nőre, a lebegő nőről a férfira… Elviselhetetlen volt a csend. Aztán LeMerle rám emelte a pillantását, és láttam az arcán, hogy elfogadja a kihívást.

Akkor tehát megküzdünk egymással, Hárpia?

A kimondatlan kérdésben nem volt rosszindulat, csupán a várakozás csillogó tekintete, a szerencsejátékos növekvő láza.

Szinte észrevehetetlenül bólintottam, de tudtam, hogy megértette.

♥

Mennydörgés végszóra. Szerencséd van, Juliette; ezzel az erővel nekem is döröghetett volna.

Vajon azt várta, hogy elmenekülök? – kérdeztem magamban. Azt várta, hogy elrejtőzöm a sötétben? Ennél jobban ismer. Mégis, valamilyen abszurd módon örömmel töltött el, hogy a tanítvány megpróbálja legyőzni mesterét a csalárd játékban. Lenézett rám az én kedves ragadozó madaram, és tökéletesen megértettük egymást. Önmagam és a veszély ellenére belementem a játékba, és alig vártam, hogy megtudjam, milyen jól tanítottalak.

♥

A tömeg tátott szájjal, egy emberként nézett felfelé, mintha manna hullna az égből. Fölöttem a vihar gyorsan közelgett; az eső jégverésbe fordult, amely úgy kopogott a palán, akár a játék kocka. Bár a tető részben védett, elég rossz állapotban volt, és én tudván tudtam, hogy egyetlen jégdarab megtörheti az összpontosítást, és lebillenhetek a magasból. Vajon ebben reménykedett? Azt vártam, hogy legalább tagadja a vádjaimat, de csak várt, mintha tervezne valamit…

Majdnem elvesztettem a lábam alól a talajt, amikor belém hasított a felismerés. Hát persze! Hiába voltam kedvező helyzetben, ahol minden alattam hevert, félrevezetett, akár a többieket. Annyira lefoglalt LeMerle megfigyelése, hogy szinte észre sem vettem az árnyékában álló Isabelle-t. Csak most

értettem meg a szándékát, ahogy jobban megnéztem a helyszínt. Maga Isabelle volt a kanóc. Nem ő maga akarta meggyújtani a tüzet, hanem figyelni akarta a püspök arcát, amint az unokahúga kétségbeesetten próbálkozik a Sátán legyőzésével, és közben feláldozza a saját életét meg ki tudja, még hányat. Erre készült a lány; egyetlen szó kiválthatta a hatást. Most értettem meg az ismétlődő prédikációkat, a folytonos utalásokat az olyan vértanúkra, mint amilyen Szent Ágota, Szent Perpetua, Alexandriai Szent Margit, vagy az olyan csodatévőkre, mint amilyen Csodálatos Krisztina, aki sértetlenül kelt át a lángokon a mennyei üdvösségbe.

Gondolatban már láttam is: súlyos köntösben, olajjal felszentelve oly gyorsan lobban lángra, akár a nyári szalma. Hallottam, hogy ez megtörtént a színpadon, amikor egy tüllszoknya végigsúrolta az egyik lámpás túlhevült üvegét, és a tűz akrobataként szökellt egyik táncosról a másikra, valamennyiből fáklyát varázsolt, és magasra csapott a tűz meg a füst remegő tornya. Az egész színtársulat pillanatok alatt elpusztult, mondta LeMerle, aki annak idején látta ezt, de – istenem! – micsoda előadás volt!

Magamon érzem Isabelle tekintetét. Sokkal óvatosabban kellett lépnem; nem elég, ha félbeszakítom LeMerle szónoklatát, vagy ha felszabadítom a többieket a táncos téboly alól, még az sem elég, ha kételkedni kezdenek Colombin atyában, és elfogadják a püspök vele szemben állított vádját. Isabelle-t kell meggyőznöm – egyedül csak Isabelle-t. Az a kérdés, mennyi maradt meg az igazi Isabelle-ből.

– Nem létezik Marie-de-la-mer nevű szent – mondta, mintha csak olvasna a gondolataimban. Körülötte a nővérek a végszóra vártak, LeMerle pedig annak az embernek a mosolyával figyelte tanítványait, akinek a kezében ott az adu.

– Amint már mondottam – közölte nyugodt hangon –,

legalább egy csaló van közöttünk. Melyikünk az? Kiben bízhattok? Ki az, aki soha nem hazudott nektek?

Isabelle felnézett rám, aztán vissza LeMerle-re.

– Én hiszek neked – mondta csöndesen, és a szénserpenyő felé nyújtotta a kezét.

Túl laza volt a kötél. Azonnal észrevettem. Egy pillanattal azelőtt láttam, hogy helyzetet változtatott, és megbillent. Lábujjaival a láthatatlan kötélbe markolt, hogy megállítsa az uralhatatlan kilengést. Most mi lesz, hárpiám? Tíz másodperc, és lángokban áll minden. Bátor kísérlet volt, Juliette, de elkésett, túlságosan elkésett. Tényleg lelkifurdalásom van miattad, de te akartad. Meg kell mondanom, soha nem gondoltam volna, hogy tényleg elárulsz, de az okos ember minden eshetőségre felkészül. A lángokba repülsz a kakasülőről, kismadaram. Talán még mindig jobb vég, mint szárnyaszegetten élni a baromfiudvar libái között.

– *Vade retro, Salanas!*

Isabelle keze alig pár centire a széndaraboktól tétovázott. És mintha mindez nem volna elég, hirtelen huzat támadt a nyitott oldalajtó felől. A fenébe, Antoine. Hát nem megmondtam, hogy ne hagyd el a helyedet, bármi történik is? Mindenesetre a lány megingott, akarata ellenére felnézett, és felismerte az ősi parancsot. Övön aluli ütés volt, Juliette, hogy a saját fegyveremet használtad fel ellenem. De vajon tudod-e forgatni? És ami az előnyödet illeti, vajon megjátszod, vagy passzolsz?

– A Sátán is tud latinul – emlékeztettem halkan Isabelle-t. Nagyon lassan az oldalajtó és a második szénserpenyő felé

indultam. Az okos ember mindig bebiztosítja magát, és ha az egyik gyutacs nem gyullad meg, jobb, ha van egy másik tartalékban. Antoine azonban az oldalajtónál állt, hatalmas testével zárta el a kijáratot, és láttam, hogy különös kifejezéssel az arcán ő is a hamis Szüzet figyeli.

– Figyelmezzetek rám mindannyian – szólt újra a Szárnyas Asszony, és hallottam a hangjában a jellegzetes rekedtséget. – Colombin atya hazudott nektek. A megérkezése pillanatától rászedett és becsapott benneteket. Emlékeztek a vér átkára? Csupán festék volt, vörös festek, amelyet a kútba öntött, hogy megrémítsen benneteket. És az Istentelen Apácára? Az nem más… – Ekkor elhallgatott, ráébredt, hogy hibázott, én pedig szélesen elmosolyodtam, és újrakezdtem az ördögűző ceremóniát.

– *Praecipio tibi, quicumque es, spiritus immunde…*

– Nézzétek meg a karját! – kiáltotta Juliette hangján a hamis Mária. – Kérjétek meg, hogy mutassa meg a Szűz jelét a bal karján!

Az időzítés, drágám, az időzítés. Ha már az elején gondolsz rá, talán komolyan árthattál volna nekem. De a jelek és szimbólumok ideje lejárt. Ezen a ponton valami sokkal ösztönösebbre, idegekre hatóbbra van szükség.

– Nevezd meg magad – mondtam mosolyogva. – Mondd meg, ki vagy, mert nem hinném, hogy itt bárki Isten anyjának hisz.

– Ez itt Guy LeMerle, a színész, és…

– Azt mondtam, nevezd meg magad! – Isabelle keze megint a szénserpenyő felé kúszott… – Az Atya nevében!

– A bosszú diktálja a cselekedeteit…

– A Fiú nevében!

– Evreux püspöke ellen!

– A Szentlélek… – Mindjárt megteszi; a keze alig pár centire

volt a széndaraboktól; a köpeny hosszú ujja füstölni kezdett…

– A püspök, az *apja* ellen!

A váratlan csapástól megtántorodtam. A nővérek megdermedtek körülöttem. Isabelle felem tántorodott; a püspök arca megereszkedett a megdöbbenéstől. Az egyenruhás testőrök megint megpróbáltak áttörni a tömegen, a kardokat kihúzták a hüvelyből. Az én Ailée-m mégis folytatta.

– Ismerd el, LeMerle – kiáltotta. – Vagy nem az apád? *Nem?*

Istenem, gondoltam, milyen tehetséges. Érdektelen dolgokra pazarolja el magát, amikor Párizs színpadait kéne lángra lobbantania. Apró meghajlással ismertem el a teljesítményét, majd a püspökhöz fordultam, aki beteges rettenettel nézett rám.

– Nos, atyám – kérdeztem mosolyogva. – Ön az?

♥

A vihar már majdnem felettünk járt. Láttam a tető hasadékain át a közeledését, a pokol fekete cirkusza átvonult a lapályon. Alattam a gyertyák hirtelen elhalványultak, amikor a hideg szél beszáguldott az ajtókon. A tömeg hangja felerősödött, és lüktetett, akár az odvas fog. A szemek a püspökről a papra, a Szűzről a püspökre villantak. Bokám megremegett a hosszú megerőltetéstől, és kissé megmozdultam, hogy könnyítsék a terhén.

– Nos? – kérdezte LeMerle szinte simogatón. – Ön az?

Csend. Most már megértettem, milyen okosan használta ki LeMerle a közbeavatkozásomat. Ha a püspök tagadja a Szűz vádját, akkor hitelesíti LeMerle szélhámosságát, és Isabelle meggyújtja a kanócot. Ha elismeri, nyilvánosan szégyenül meg az érsek, a kísérete és az apácákkal teli apátság színe előtt. Egy

részletről azonban megfeledkezett, bár még nem tudtam biztosan, hogyan fordíthatnám ezt az előnyömre. Az oldalajtóban a füsttől szinte láthatatlanul ott állt Antoine nővér lehajtott fejjel, akár egy öklelni készülő bika.

♥

Gondolom, hálásnak kellene lennem, Juliette. Elképzelni sem tudom, honnan tudtad meg – talán boszorkánysággal. De micsoda módja ez annak, hogy beismerésre kényszerítsem! Az én tervem talán drámaibb volt – tudják, mindig is szerettem a tüzet –, de rájöhettem volna, hogy megpróbálod megóvni ezeket a szerencsétlen birkákat, akiket a nővéreidnek nevezel. Nos, kedvesem, legyen, ahogy akarod. Hadd éljenek – ha életnek lehet ezt nevezni egyáltalán. Így is, úgy is igazság tétetett.

– Tehát, atyám?

Arnault bólintott.

Ahhh. A hang az összeomló kártyavár suhogására emlékeztetett.

♥

– Hazugság – szólalt meg Isabelle.

– Nem, kedvesem. Ez az igazság. – LeMerle a püspököt figyelte, közben hirtelen mozdulattal széttárta a papi köntöst, és hagyta, hogy a földre hulljon. A nővérekből kiáltás tört elő. A ledobott csuha alatt úti öltözéket viselt: sarkantyús csizmában

volt, bőrmellénye meztelenül hagyta megbélyegzett bal karját. A régi idők Feketerigója állt most mosolyogva a gyülekezet előtt, és a drámai helyzet fokozására ebben a pillanatban hatalmas csattanással fényes villám hasított át az égen, s fehér fénnyel keretezte alakját.

A tömeg jajgatása most már a tetőfokára hágott, és ólomsúlyként húzott lefelé. Lepillantottam, és hirtelen megtántorodtam. Éreztem a bal lábamban a kezdődő remegést, egy izom apró rángását, amely – ha nem uralkodom rajta – kirántja alólam a kötelet.

Rájöttem, LeMerle pontosan erre vár: hogy a leleplezés látszólagos vakmerőségét pont olyan hideg fejjel számította ki, mint a terve többi részét. Hatvan egy ellen akkora túlerő, amekkora talán habozásra késztetné, de ha leesnék…

Megint áthelyeztem a súlypontom, aggasztott a túl laza kötél és a fehér apácafőkötők sokasága, amely sirályrajként várakozott odalent a tekintetek tengerén.

♥

Még tíz másodperc, és leesik. Tíz másodperc a levegőben a fehér alakjára szegeződő tekintetek keresztüzében. Ez elegendő időre eltereli a figyelmüket – a zuhanás pillanata, az összetört test a márványon –, s e pár pillanat elég lesz, hogy megtaláljam a kiutat. Ha nem, akkor fegyvert ragadok. Bármelyik nővér megvásárolhatja a menekülésemet, de azt szeretném, ha Isabelle lenne a túszom. Egy kard, egy ló, és lélekszakadva átkelek a szárazföldre. Lehet, hogy egy árokban hagyom a csitri testét, ahol a püspök majd megtalálja, de még jobb, ha magammal viszem. Hasznát vehetem ott, ahová megyek, és mindennap

beledobom a húsába bosszúm nyilait. Nem magamért – nem, ezúttal nem. Hanem érte, Juliette-ért, az én édes csalómért.

Hogy meg kellett érnem a napot, amikor az én Ailée-m bukását kívánom! A püspök ezért is megfizet majd. A gyülekezet kórussá vált. Felerősödik, dagad, szárnyal a hangjuk – kétségbeesésük régóta nyújtott magánhangzója. Egyesek sírnak a megdöbbenéstől, mások arcukat karmolják. De kivétel nélkül minden tekintet kettőnkre mered, én őt figyelem, ő pedig engem néz. Fordulhat a kedvező lapjárás – a bubi idelent, a dáma odafent –, és a szerepek újra felcserélődnek. Még az őrök is kővé merednek, félig kihúzott karddal várják a parancsot, amely nem hangzik fel.

♥

Tudom, miben mesterkedsz, LeMerle. Arra vársz, hogy leessem. Azzal időt nyernél. Érzem, azt akarod, azt *kívánod,* hogy megcsússzam, hogy megbotoljak, és a kötél nélkülem íveljen át a földig tartó hosszú sötétségen, az üres levegőn. Érzem, ahogy nekem feszül az akaratod. Teljesen átitatott az eső, amely most patakokban ömlik a toronyba. A harangról, alig egy méterre a fejem fölül ezernyi cseppecske hull alá énekelve. Nem fogok – *nem fogok* leesni. Alattam a szakadék azonban mágnesként vonz, és begörcsölt izmaim pihenőért sikítanak. Úgy érzem, mintha órák óta állnék itt mozdulatlanul.

A kötél újra kileng az akaratlan görcs hatására. Nővéreim buzgósága megszédít. De akkor sem fogok…

…nem…

…szabad…

…leesnem…

♥

Álomszerű világossággal látom, ahogy megtörténik. Állóképek sora, amelyeket a közelben becsapó villámok rögzítenek – gyors egymásutánban. Megcsúszik, megpróbálja kiegyensúlyozni a kötél lengését, de elvéti – egy pillanatra látom, ahogy karját szélesre tárja, és magához öleli a sötétséget. *Villámcsapás.* Minden korábbinál hangosabb mennydörgés szólal meg a fejünk fölött, egy pillanatig azt hiszem, magába a toronyba csapott bele a villám… Az ezt követő rövid sötétségben hallom, hogy a kötél enged.

Tudom, hogy most kéne elmenekülnöm, amíg másfelé figyelnek. De képtelen vagyok; a tulajdon szememmel kell látnom. Antoine nővér őrzi az ajtót. Arcán veszedelmes kifejezés ül, de nyilván túl lassú ahhoz, hogy feltartóztasson. Amikor ránézek, elindul felém. Arca kőkemény, és most eszembe jut, mekkora erő rejtezik nagy, vörös karjában, hatalmas, húsos öklében. De mégiscsak nő. Még ha most ellenem fordul is, mit tehet?

A nővérek körbevesznek, nyilván a földön heverő testet akarják megnézni. Minden pillanatban elkezdődhet a kiáltozás, a zűrzavar, és a kavarodásban majd elmenekülök. Virginie nővér rám néz, apró kezét ökölbe szorítja; mellette áll Tomasine nővér, szeme félholddá szűkült. Még egy lépést teszek előre, az apácák rémült tyúkként kotkodácsolnak, és még ahhoz is túl ostobák, hogy félreálljanak. Tudom, hogy a hirtelen rám törő félelem abszurd. Nevetséges azt gondolni, hogy esetleg megpróbálnak megállítani; ezzel az erővel a baromfiudvar libái is támadást intézhetnének a róka ellen.

De valami nem stimmelt. A tekintetek, amelyeknek a földön heverő testre kellett volna szegeződniük, rám merednek. Emlékszem gyerekkoromból, hogy még a libák is képesek csípni, ha támadnak. Most pedig elzárják az utamat, összepréselnek, elárasztanak a bűzükkel meg a vádaskodásaikkal… Miközben előretörök a szabad terület felé, Antoine nővér felemeli öklét, amit én hátratett kézzel is ki tudnék védeni, de letaglóz a megdöbbenés, és megbotlom, mielőtt még az ütés célba érne. Miféle boszorkányság ez? Térdre hullok, zúg a fejem a tarkómra mért heves ütésektől, de csupán távoli, néma ámulatot érzek.

Nincs test a főidőn.

Villámcsapás.

És a torony üres.

15

1611. szeptember 7.
Théâtre Ambulant du GrosJean,
Carêmes

Vannak emlékek, amelyek sosem halványulnak el. Hiába ez a kellemes, őszi meleg, ez a kedves város, egyik énem *ott* maradt az apátságban, az esőben. Talán meghalt belőlem valami akkor, vagy újjászületett, nem tudnám megmondani. Mindenesetre én, aki nem hiszek a csodákban, mégis szemtanúja voltam *valaminek,* ami megváltoztatott, még ha csupán egy kicsit is, de végérvényesen. Lehetséges, hogy abban a pillanatban Sainte-Marie-de-la-mer volt velünk. Most, hogy tizenkét hónap elteltével itt ülök, még ebben is képes vagyok hinni.

Éreztem, hogy a kötél eltűnik. Talán egy izomgörcs vagy a zsinór lazasága tehetett róla, esetleg az elkorhadt állványzat mondta fel a szolgálatot. Tökéletes nyugalom szállt meg egy pillanatra, megdermedtem a villámfényben, mint a borostyánba zárt rovar. Végső kétségbeesésemben a semmit markolásztam, és egyetlen gondolat töltötte be elmém: *bárcsak madár lehetnék.* Mert ujjaim nem leltek kapaszkodót.

Ekkor hirtelen megpillantottam valamit: egy pókháló szálát, egy képzeletbeli kötelet. Nem kételkedtem benne, hogy csoda történt; ahogy zuhantam, szinte már ki is csúszott a kezemből, mielőtt meg tudtam volna ragadni. Jobb kezemmel végleg

mellényúltam, de mivel a reflexeim még működtek, azonnal odakaptam a ballal. Így ringtam a semmiben, lelkemben az oktalan reménnyel, amikor megpillantottam egy sápadt arcot, amely a tetőn lévő lyukon át felém fordította torz grimaszba merevedő arcát, és akkor mindent megértettem.

Perette nem hagyott cserben. A munkások által otthagyott állványzaton mászhatott fel, és a palák közti résen át figyelte az eseményeket. Felhúztam magamat – kötélen mászni vagy akár egyensúlyozni nemigen felejt el az ember –, és úgy küzdöttem fel magam a sikamlós tetőre, mint valami nyálkás hal.

Feküdtem ott egy darabig kimerülten, míg Perette örömében fütyörészve szorosan átölelt. Hallottam az alattunk hömpölygő zajokat. Olyan volt, mint valami végtelen árapály. Azt hiszem, elvesztettem az eszméletemet; egy pillanatig sodródtam a szakadó esőben, orromban a tenger illatával. Többet már nem repülhetek. Ezt jól tudtam; ez volt hát Ailée utolsó fellépése.

Ekkor Perette piciny kezével sürgetőn megrázott. Kinyitottam a szemem; láttam gyors kézjátékát. Egy ló; mutatta, hogy „siess”; a mozdulat, amellyel Fleurt szokta hívni. És megismételte: Fleur, lovaglás, gyerünk. Felültem. Fejem kóválygott. A vadóc lánykának igaza volt. Mindegy, mi lesz LeMerle drámájának a vége, nem lenne bölcs dolog itt maradni. Auguste nővér is túl volt utolsó előadásán. Valahogy úgy éreztem, nem sajnálom.

Perette megfogta a kezem, ügyesen a létrához vezetett, amely még ott állt a meredek tetőhöz támasztva. Úgy tűnt, egyáltalán nem fél, a macskák könnyedségével mászott, majd a törött ereszcsatorna gerincén egyensúlyozva előreengedett. Eső áztatta arcunkat, dobolt a fejünkön. Zengett az ég, egy villám vagy százméternyire lángba borított egy fát, amelynek tüze mindent halvány, apokaliptikus fénybe vont. Mindennek közepén Perette és én csak nevettünk, mint a bolondok; örültünk az esőnek és a

tomboló viharnak, a szerencsés megmenekülésnek és nem utolsósorban annak, hogy láttuk LeMerle arcán, miképp fogadja a felbőszülten gágogó apácák ütéseit…

Később hallottam, hogy nemigen védekezett, ártatlanságát csak tessék-lássék bizonygatta, és továbbra is döbbenten fürkészte hűlt helyemet. Mintha a föld nyílt volna meg alatta. Szavaiból elszállt a varázserő az övénél hatalmasabb boszorkányság láttán. A jelenlévők minden bizonnyal úgy látták, mintha elszivárogtam volna a levegőégbe. Csoda történt, bőgték, csoda, és biztosra vették, hogy a lebegő lény Sainte-Marie-de-la-mer volt, aki eljött megmenteni az övéit, mint az ősrégi legendákban.

A kápolnától alig százméternyire álló, villámsújtotta fa a szóbeszéd szerint szintén égi üzenetet hordozott. Úgy hallom, hogy piciny szentély áll most ott a Tenger Szent Anyjának tiszteletére, hogy az új Marie-t visszavitték a szárazföldre, és hogy új, az előzőhöz szinte megszólalásig hasonló Sellő tűnt fel az apátság kápolnájában. A gyógyítás hatalmát tulajdonítják neki, és zarándokok jönnek még a messzi Párizsból is, hogy lássák a helyet, ahol több mint hatvan ember szeme láttára megjelent.

Evreux püspöke gyorsan igazolta a jelenés meséjét, LeMerle-t csalónak titulálta, akinek bűnlajstromán a megtévesztés és megvesztegetés is szerepelt. A Szent Szűz jelképe, a fleur-de-lis a megvádolt férfi karján ékesen bizonyította a jelenés hitelességét és azt, hogy LeMerle sötét erőkkel szövetkezett. Kábulatában nem is tiltakozott, amikor a világi törvényszék elé hurcolták.

Nem tehetek róla, de bánkódtam miatta. Gyűlöltem őt egykoron, de azóta úgy érzem, jobban megismertem, és ha megbocsátani nem is, megérteni azért meg tudom. Úgy hallottam, Rennes-be vitték kihallgatásra. Magam is jártam

Rennes-ben, láttam is a fogdát, ahová zárták, az ajtaján pedig a közleményt, amelyben bejelentették letartóztatását. Beszámoltak közelgő kivégzéséről – gyanítottam, a vérszomjas püspök keze van abban, hogy a kivégzés leleményességében és kegyetlenségében vetekszik a királygyilkos Ravillacéval.

A püspök és unokahúga visszatért Montaubanba, az Arnault-k ősi birtokára. Isabelle bizonyára egyszerűbb életre vágyott, messze a parttól. Ezért egy megbízhatóbb rendhez csatlakozott, ezúttal egyszerű nővérként, ami – remélem – meghozza a békét és a felejtést neki.

A püspök nem volt ennyire szerencsés. Noha tagadta, hogy a kápolnánkban tett félresikerült vallomását a félelem ihlette volna, azóta sem heverte ki a történteket. Szállingózni kezdtek a megfutamodásáról szóló alattomos pletykák; a nyitott ajtók lassan becsukódtak, a barátok elfordultak, az érvényesülés lehetőségei megsemmisültek. Hallottam róla, hogy a visszavonulását fontolgatja – látszólag gyenge egészségi állapotára hivatkozva – abba a kolostorba, amelyben néhai fivére volt az apát.

Ami engem illet, még aznap elhagytam az apátságot. Nem maradhattam, nem kockáztathattam az elfogatást. Túl sok minden történt ott ahhoz, hogy továbbra is otthonomként tekintsek rá. Így hát elmentem, magammal vittem LeMerle szép lovát a nyeregtáskában talált pénzzel és élelemmel együtt.

Fleur a megbeszélt helyen várt rám. Már nem tűnt elárvultnak, talán nem is volt az soha! Elindultunk a töltésúton, nyomunkban a dagály, és három órán belül Pornicba értünk.

Nem hiszem, hogy nagyon kerestek volna. A püspöknek már meg volt a madara, és nem kockáztatta meg, hogy fény derüljön Isabelle szégyenére. Inkább hagyott megszökni, mintsem szembenézzen mindazzal, amit esetleg elmesélnék, különben is ott volt köztünk a dagály, és legalább tizenegy órát kellett volna

várnia a biztonságos átkelésig.

A LeMerle-lel megtett útjaim elővigyázatosságra tanítottak. Eladtam a lovát, ahogyan Giordano öszvérét is sok évvel ezelőtt. Az árából vettem szekeret meg szamarat. Jól megvoltunk a pénzből Fleurrel, élelemért a nagyobb piacokra mentünk, de egyébként a kisebb utakat részesítettük előnyben, tartván a püspök embereitől. Perpignan közelében egy csapat cigányba botlottunk, akik – hallván a történetemet – befogadtak. Közel három hónapig utazgattunk velük, amikor találkoztunk egy olasz színtársulattal, amely mindkettőnket magával vitt.

Azóta bejártuk a környék összes városát. A *commedia dell'arte* egyre nagyobb népszerűségnek örvendett, amióta az olaszos stílus visszatért, és maszkkal az arcomon nem kell attól tartanom, hogy felismernek, mint az egykori Szárnyas Asszonyt. Boldogok vagyunk új barátainkkal: Fiorellóval, aki Scaramouche-t játssza, és Domenicóval, aki Arlequint. Fleur dobol és táncol, én meg a jámbor Isabelle-t alakítom. E szerep – a név már önmagában is – mindig kacajra késztet, amely olyannyira hasonlatos a síráshoz, hogy néha nem tudom a két érzést különválasztani. A maszk eltakarja a mosolyomat, és a többiek, Beltrame például, aki a társulatot vezeti, azt mondja, sosem látott még ennyire átélt Isabelle-t.

De még mindig előfordul – mint az elmúlt télen is sokszor –, hogy megkérdem magamban, vajon mikor lesz vége mindennek. A színpad deszkái nem olyan tartósak, mint a föld, és a talpalatnyi föld gondolata befészkelte magát a mostani boldogságomba is. Fleurnek biztonságra van szüksége, otthonra. Házra egy faluban. Családi tűzhelyre, kacsákra, kecskére, konyhakertre… Talán a kolostorbeli élet vette el a kedvemet a csatangolástól, de lehet, hogy csak a tél közeledtét érzem. Mindennap mohón számlálgatom az aranyakat, és megesküszöm, hogy lesz egy házam, otthonom, mielőtt

beköszönt a tél… Fleur pedig csak dobol önfeledten.

Egy év telt el azóta, hogy elhagytam az apátságot. De még mindig álmodom róla, a barátnőkről, akiket otthagytam, az édes kis Perette-ről. Bárcsak elhozhattam volna őt is magammal! Kicsit hiányzik a kolostorbeli élet: hiányzik a gyógyfüves kertem, a társaság, a könyvtár, a latinóra, a séta a lápon át a tenger felé. De itt szabadok vagyunk. Fleur rémálmai réges-régen elmúltak, nőtt is ebben az évben. Hajának árnyalata sötétebb lett, rozsdabarnás, de a vége, ahol kiszívta a napfény, világosabb. Bár megrémít a tudat, hogy percről perce cseperedve, lassan fiatal lánnyá serdül, és hamarosan felnő, de egyelőre még az a kicsi Fleur, aki telve van töretlen hittel és őszinte csodálattal a világ iránt.

Múlt héten egy északról jött, vándor társulattal utazó hírnök csomagot hozott nekem. *Juliett Ser Auguste táncosnő*nek címezték nagy, kerek betűkkel, amelyek nem voltak ismerősek. Elég megviselt állapotban érkezett, ami arra engedett következtetni, hogy már hónapok óta hurcolták, míg véletlenül el nem jutott hozzám. Feladó nem volt rajta, de a hírnök elmondta, hogy egy apáca küldte Bretagne-ból öt hónappal ezelőtt.

Kinyitottam. A csomagban vastag papírlap volt, sűrűn teleírva ugyanazzal az ismeretlen írással, meg két nyomtatott oldal. Amikor kihajtottam őket, valami a padlóra hullott. Lehajoltam, hogy felvegyem. A kicsi, zománcozott medalion volt az, amelyet oly jól ismertem: A csodatévő szentet, Csodálatos Krisztinát ábrázolta, amint karját széttárja a narancsszínű lángok gyűrűjében.

Elolvastam a levelet. Így szólt:

Kedves Auguste!

Reméllem levellem megtanál, mindenn nap imádkozok, hogy

iggy legyen. Sokkat gondulok rád, mig imámba foglallak téged és Floret. Megtartottam a kertedet és Perpétue nővér; aki nagyon kedves vellem, tanitgattya hoggyan kell ápolni, meg bánni a madarakkal. Margerit az ujj appátnő, és elég jól csinájja. Ujjra Marie-de-la-mer apátsága lettönk, aminek naggyon örülök. Perpétue nővér ollvasni és irni tanit. Naggyon türelmes velem, és nem bánnya, hogy lassu vagyok. Ez az eső levél, amit magam irtam, es kerlek bocsáss meg a hibáimat. Elküldöm a szinészekkel Hússhagyó Kedden. Szeretlek Juliette és kicsi Flore. Küldök hirreket Colmnbin attyáról is. Reméllem nem bün örülni annak, ami elmult. Sok boldogságott kivánok mindkettőtöknek.
Perett

Az első nyomtatott szöveg 1610 szeptemberéből
Rennes-i fogház

Elképesztő és hátborzongató történet a boszorkányságról!
Augusztus havának huszonegyedik napján, a Sainte Marie Mère-apátságban letartóztatták minden idők legnagyobb szemfényvesztőjét, akit bűnösnek találtak Isten és az Anyaszentegyház ellen elkövetett vétkei miatt. Felszentelt papként a vádlott, Guy LeMerle, a Feketerigó, szövetségre lépett a Sötétség Erőivel, és famulusai kíséretében madár képében kérlelte a Sátánt, hogy ragadja magával a kolostor néhány szentéletű nővérét, ragályos betegséget hozva rájuk. Bűnösnek találtatott továbbá mérgezés és megszentségtelenítés vétkében is. Midőn megkérték a gazembert, hogy őszintén vallja meg tetteit, amikkel megvádolták, még a vallatás dacára is gyalázatos önérzetességgel utasította el, hogy megtagadja az Ördöggel kötött szövetségét. Az őrök, akik a fogoly őrzéséről gondoskodtak, baljós jeleket véltek felfedezni ama végzetes

éjjelen. Miszerint a famulusok vadállatoknak és madaraknak öltözve meglátogatták őt cellájában, és egész éjjel beszéltek hozzá. Hasztalanul könyörögtek neki, hogy szálljon el velük. A foglyot biztonságos őrizetben tartották, a cellát Őszentsége Evreux Püspöke áldotta meg, és háromszoros pánttal zárta le. Az ítéletet szeptember havának kilencedik napján hajtják végre a Piac területén, ahol is jelen lesz a Püspök, René Durant Bíró és a város lakói. Isten szent nevében pedig Őfensége Istenadta Lajos.

A második nyomtatott szöveg 1610 szeptemberéből
Rennes

Az irtóztató és gyalázatos jelenés története

Rennes-ben szeptember havának hetedik napján a bűnöző és elítélt boszorkánymester, Guy, a Feketerigó, vakmerő és ördöngös módon szabadította ki magát a város fogházából a Fekete Mágia Erőinek és Szellemeinek segítségével. Az őrök éjfélkor a kapunál álltak, hogy szemmel tarthassák a foglyot, amikor is egy köpenyes nő közeledett lámpással a kezében, és figyelmeztette őket, hogy lépjenek hátrább, ha kedves az életük.

Ekkor az őrök, Philippe Legros és Armand Nuillot, megkérdezték a különös látogató nevét, mire mintegy varázsütésre kiszállt belőlük minden erő, és imáik és bátor kiállásuk ellenére kábultan rogytak a földre.

Indokolt félelmükben reszketve látták, amint a nő démoni praktikák segítségével bemegy a fogházba, különböző kis ördögök és famulusaik társaságában, és teljességgel érthetetlen módon valami különös Pokolbéli erő megakadályozta őket abban, hogy közbelépjenek.

A nő nem sokkal ezután elhagyta a fogházat, nyomában egy alaposan beburkolózott köpenyes alakkal, aki nem volt más,

mint Guy LeMerle. Csakhamar vihogva és ujjongva elhajította álruháját. Ekkor felkapott egy vasvillát a szalmaboglya mellől, és azon rebbent fel gúnyos nevetés kíséretében, maga mögött hagyva a szerencsétlen őröket, akik ezek után különféle szellemeket és famulusokat pillantottak meg, akik madár alakban, bagoly és denevér képében szállottak utána. Őméltósága Evreux Püspöke tudatta, hogy bárki, aki felismeri ezt az embert vagy a társát, vagy akár sejtelme van a hollétéről, az haladéktalanul jelentse be, hogy ezáltal érvényesíteni lehessen rajta Isten és az Egyház Törvényét. A jutalmat ötven Lajos-aranyban jelölték meg.

Nem voltak semmiféle famulusok, sem őrült repülés a vasvillán. Az őrök találták ki az egészet, hogy megússzák a büntetést. Ami az én szerepemet illeti – igen, Perette, én voltam a nő a lámpással –, nem tudok rá magyarázatot adni. És most csakúgy, mint te, kelletlen örömet érzek, amiért megszökött. Talán ez még a korábbi hűségem jele, vagy azé a vágyé, hogy e hosszú-hosszú álom véget érjen.

Mindig tudtam, hogy Giordano alkímiája egyszer segítségemre lesz majd. A fogház, vastag falai és rácsos ablakai nem bizonyultak járható, útnak, még a te robbanóanyagoddal sem, de ha az ember a megfelelő helyre állt, és a kezében volt a gyutacs, akkor nagy baj nem történhetett. Először az őrökhöz mentem oda, sört és a társaságomat ajánlottam fel nekik, közben pedig kiürítettem a zsebeiket. Elvághattam volna a torkukat is – a régi Juliette bizonyára ezt az utat választotta volna –, de én ezt el akartam kerülni. Annyi szörnyűséget láttam már, hogy nem akartam újabbakkal tetézni. Alighogy a szer felrobbant, az őrök elfutottak, és ahogy a bátorságukat felmértem, biztos voltam benne, hogy legalább két percbe is beletelik, amíg visszatérnek.

LeMerle félálomban volt, amikor a cellájába léptem. A

szalmán hevert összekucorodva, betakarva rongyos köpenyével. Jobb, ha rá sem nézek, mondtam magamban. Csak egyszerűen otthagyom a lámpást és a kulcsokat, hogy maga gondoskodhasson a kiszabadulásról. Megrázta magát, mint egy ébredező macska, mire én elindultam, talán attól való félelmemben, hogy ha most nem megyek el, nem lesz elég erőm újra elhagyni őt. De elkéstem; érthetetlenül motyogott valamit, majd arca elé emelte a kezét. Mire én, mint egykor Orpheusz, visszanéztem.

Nyilvánvaló volt, hogy megkínozták. Számítottam rá. Tudom, mi történik a vallatások alkalmával. Teljes beismerésnek is csak az számít, amit kínzás közepette vallottak meg. Félig a fény felé fordított arcán mocskot és zúzódásokat láttam. Felemelt kezén minden ujját eltörték.

– Juliette? – szólalt meg alig hallhatóan. – Istenem, miféle álom ez?

Nem tudtam válaszolni. Inkább rábámultam, ahogy ott feküdt a fogház padlóján, és akkor magamat láttam az epinali cellában, majd az apátság pincéjében, és eszembe jutott, hogyan fogadtam véres bosszút, hogy nem nyugszom, amíg nem látom szenvedni. Belém nyilallt a felismerés, hogy egyáltalán nem élvezem annyira a szenvedését, mint ahogy annak idején elképzeltem.

– Ez nem álom. Kelj fel, gyerünk, ha ki akarsz szabadulni!

– Juliette? – kérdezte sokkal élénkebben, annak ellenére, hogy ennyire helybenhagyták. – Istenemre, miféle boszorkányság ez?

Nem válaszolok, mondtam magamban.

– Én kicsi Szárnyasom. – Megesküdtem volna rá, hogy nevetést hallok a hangjában. – Tudtam, hogy nem érhet így véget. Mindazok után, amit egymásnak jelentettünk…

– Nem – mondtam végül –, te akasztófára születtél, nem égetésre. Ez a végzeted.

Felkacagott. Levághatják a szárnyát, gondoltam, de az én Feketerigóm akkor is tovább dalol. Döbbenten vettem észre, hogy milyen örömmel tölt el ez a gondolat.

– Miért késlekedsz? – kérdeztem élesen. – Talán jól érzed itt magad?

Némán a fény felé emelte láncra vert csuklóját. Odahajítottatn neki a kulcsokat.

– Nem tudom kinyitni, nézd a kezemet.

A sietségtől ügyetlenkedtem, biztosan fájt neki, ahogy leoldoztam a vasláncot. De a szeme fényesebben, gúnyosabban ragyogott, mint valaha.

– Minden olyan lesz, mint régen – mondta arcán széles mosollyal, a valóra vált gondolat mámorától. – Van félretett pénzem. Mindent újrakezdhetünk. L'Ailée ismét repülni fog. Felejtsd el a karneválokat, a vásári mulatságokat… az a mutatványod a toronyban *aranyat* ért.

– Te megőrültél. – És ezt komolyan gondoltam. Kínzás, bebörtönzés, bukás, kudarc, kegyvesztettség… semmi sem ingatta meg dölyfös önteltségét. Arcán a „nem tagadom meg magam" kifejezése. Soha még csak eszébe sem jutott, hogy létezik visszautasítás, elutasítás. Felkaptam a lámpást, és indulni készültem.

– Te is tudod, hogy erre vágysz – folytatta.

– Nem igaz.

Már az ajtó felé fordultam. Legjobb esetben is már másodperceink voltak hátra az őrök visszatértéig. De a baj már megtörtént, amikor utolsó pillantását a lámpa halovány fénye végérvényesen beleégette a szívembe.

– Kérlek, Juliette. – Most már legalább felállt, hogy biztonságosabb helyre kövessen. – Az utazás hosszú évei során próbáltam én megtalálni az utamat, de nem tudtam, merre keressem. Mostanáig. Az az időszak, amikor azért dolgoztam,

hogy megszerezzek valamit, amiről úgy gondoltam, kell nekem, nem volt egyéb múló szeszélynél, nem volt más, mint egy újabb ábrándkép kergetése; az összes nő, akiért epekedtem, akivel az időmet fecséreltem, és végül is rosszul bántam, amiért túl alacsony vagy túl gyengéd vagy túl fiatal vagy túl csinos…

– Erre most nincs időnk – sürgettem. Leráztam a kezét a vállamról, de nem bírta abbahagyni, minden egyes szava fájdalmas tűszúrás volt.

– Gyerünk, valld csak be! Mi másért jöttél vissza értem? Te voltál az, mindig is te, Juliette. Nem számított, hogy éppen szerettél-e vagy gyűlöltél, mi ketten összetartozunk. Kiegészítjük egymást.

Szörnyen nehezemre esett, de hátat fordítottam, és elindultam.

– Te csökönyös szamár! Nem futottam még eleget utánad?

Most már hallottam a dühöt, a kétségbeesést a hangjában. Meggyorsítottam a lépteimet. A fáklya fényénél láttam a fogház félig nyitott ajtaját. Kiszaladtam a hidegbe. Még ma is hallom LeMerle-t a hátam mögött, ahogy kicsúszik a lába alól a talaj, és a sötétben átkozódik. Az árnyékom eszementként rohant előttem.

– Te bolond! – Most már ordított, nem érdekelte, hogy meghallják. – Nem érted, Juliette? Miért kell ennyiszer elmondanom?

Nem hallottam. Nem hallhattam. Csak futottam az éjszakában, néma csend zakatolt a fejemben, de hiába szorítottam a fülemre a kezemet, hallottam kísértetének hangját, amint vágyamat visszhangozza.

Minél előbb el akartam menekülni Rennes-ből. Csak annyit tudtam, hogy ketten is üldöznek. És Perette, ha bűn boldognak lenni – attól, hogy rájöttem, az élet LeMerle nélkül nem is élet igazán –, akkor mindketten bűnösök vagyunk. Írok majd neked,

kedvesem, és a levelet elküldöm a következő évad utazóival. Bánj rendesen a növényeimmel, és ne ültess közibük hajnalkát. A kamilla édes álmot hoz, a levendula pedig kellemes gondolatokat. Mindkettőt szívből kívánom neked, Perette-em, és hozzá sok-sok szeretetet.

Epilógus

……

A történet úgy ér véget, ahogy elkezdődött: a komédiásokkal. Egy pillanatra a mellettem elhaladó bíborszínű szekér olyan volt a napfényben, mint azé az egykori társulaté, azon a hajdani napon. Lazarillo világjáró színészei, tragédia és komédia, vadállatok és csodák. Láttam én már eleget ezekből, mondtam magamban. De a nap fénye a jelmezükön, a flitter, a szőrme, a csipke; a skarlátvörös, az arany, a smaragd, a buzérvörös és a rózsaszín, a fuvola és a dobok hangja, a maszkok és gólyalábak, a festett arcú táncosok és az út pora oly édesen, oly őszintén kúsztak be a szívembe, hogy kinyitottam kocsim ablakát, és hallgattam őket.

Fleur velük volt, kék ruhája merészen libbent a szélben, meztelen lábát belepte a por. Sikongatott és tapsolt, amint a tűznyelő lángcsóvája felizzott, az akrobaták egymás válláról szaltóztak, Arlequin és Scaramouche színes szalagokkal ékesített fakardokkal párbajozott.

Fleur látván, hogy figyelem őket, odaintett nekem, kezében valami fehéret láttam, talán zsebkendő volt, vagy egy papírdarab. Láttam, amint a hórihorgas Scaramouche-sal beszél, aki bal lábára sántított, és haját szalaggal fogta össze. Belesúgott valamit Fleur fülébe, és úgy tűnt, mintha mosolyogna karvalyorrú maszkja alatt. Fleur hallgatta, majd bólintott, és rohanni kezdett felém, kezében – most már jól láttam – a fehér papirossal. Széthúzta a brokátfüggönyt, amely az ajtót helyettesítette nyáron.

– *Maman,* a maszkos ember küldött, hogy adjam ezt át neked.

Újabb levél? A naptól meleg papír után nyúltam, amely kissé meggyűrődött Fleur kezében. Ekkor láttam csak, hogy nem levél az, hanem meghívó. Ez állt rajta:

A Théâtre du Phénix bemutatja:
La Belle Harpie
Komédia öt felvonásban

A dőlt betűs írás alatt szárnyas nő látszott, haja vadul repdesett. Egy torony csúcsán állt, a kíváncsi tömeg pedig odalentről lélegzetvisszafojtva figyelte. A kép felett égő madarat ábrázoló címer, a fleur-de-lis és a nyomtatott mottó, amelyet hosszú-hosszú percekig bámultam.

Dalom örökkévaló.

Egy pillanatra elakadt a lélegzetem, majd kitört belőlem a nevetés. Egy percig sem kételkedtem benne. A Főnix a fleur-de-lis felett, ha nem is Feketerigóként, de feléledt a tűzből… Vakmerősége nem ismert határokat, pimaszságának nem volt megállj!

Fleur feszengve nézett rám.

– Te sírsz, *maman?* – suttogta. – Bánt valami?

– Nem, semmi – válaszoltam, szememet törölgetve. – Csak a nap fénye a papíron, semmi egyéb. Csak az bántja a szememet.

– Az álarcos adta, hogy hozzam ide neked – folytatta –, és azt mondta, várja a választ.

Választ? Lassan az ablakhoz mentem, hogy közelebbről szemügyre vegyem a címert, amely aranyszínben pompázott a szemközti szekér oldalán: *Théâtre du Phénix.* A komédiások még mindig játszottak, színek libbentek, lángok, bíborszín, smaragd és karmazsinvörös. Csak Scaramouche nem mozdult,

mereven állt fekete kabátjában. Az ablakomat fürkészte, szemét álarca mögé rejtve.

– Azt mondta, elmegy, ha úgy akarod – szólalt meg Fleur ismét a hátam mögött. Amikor látta, hogy hiába vár a válaszomra, megkérdezte: – Miért nem hívod be legalább? Azt mondja, hosszú utat tett meg, több száz mérföldet, hogy beszélhessen veled. Nem lenne valami udvarias dolog csak úgy elküldeni, nem igaz?

Hosszú szünet következett, szinte örökkévalóságnak tűnt. Fleur ártatlan tekintetét kérdőn rám függesztette.

– Igen – nyögtem ki végül. – Nem lenne szép dolog.

Szívem együtt vert a dobhal. Szaporán veszem a levegőt. Látom a kicsiny kék pontot, amint a komédiások felé rohan. Scaramouche lehajol az üzenetért, majd felkapja a lányt. A távolból hallom örömteli kurjongatását. A férfi visszateszi a lányt a fűre, és a szekere felé mutat, amelynek lépcsőjén bársonyba öltözött törpe ül, térdén majommal… Aztán visszafordul felém, bár nem látok az álarca mögé, szemlátomást örömmel.

Őrült vágyat érzek, hogy odarohanjak hozzá, ugyanakkor szívesen elszaladnék. Nem mozdulok. Kicsit reszketek, a gyomrom összeszorul, de úgy, ahogy meg a kötélen sem szokott.

Az álarcos lassan, szinte kimérten elindul felém. Félúton leveszi a kabátját, és a vállára teríti. A nap megcsillan a bal karján látható hegen, amely ettől ezüstös fényt kap. Kitárja a karját, ajkán kis mosoly játszik, amely egyszerre kedves és gúnyos.

Az ablakomból nézve olyan, mintha táncba hívna.

Köszönetnyilvánítás

……

Hálás köszönetem mindazoknak, akik nagyvonalúan rendelkezésemre bocsátották idejüket, nem kímélték az erejüket, és rendületlenül bátorítottak, hogy ez a regény elkészüljön. Serafinának, a Harcos Királylánynak, Jennifernek, a Tengerentúli Harcosnak, bámulatos szerkesztőmnek, Francescának és a Transworldnél minden barátomnak, Louise Page-nek a kötelességteljesítésen túli szolgálataiért, Stuart Haygarthnak az ismét csodálatos borítóért, Anne Reeve-nek a szervezés ajándékáért, családomnak és barátaimnak, kivált Christopher Fowlernek, Charles de Lintnek és Juliet McKennának, amiért sínen tartottak. Végül köszönetem az értékesítőknek, könyvárusoknak és -terjesztőknek, akik a kulisszák mögött keményen törik magukat továbbra is, hogy könyveim a polcokra kerüljenek.

A kiadó könyvei megvásárolhatók az

Ulpius-ház
könyvesboltban:
1137 Budapest, Pozsonyi út 23.
Telefon: 349-2753

Nyitva tartás:
hétköznap 10-18 óráig
szombaton 10-14 óráig

Kínálatunk megtekinthető az interneten is:

www.ulpiushaz.hu
wwww.joanneharris.hu

Ulpius-ház Könyvkiadó
Budapest, 2005
Felelős kiadó: Kepets András
Tördelés: Jeges Erzsi

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Rt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató